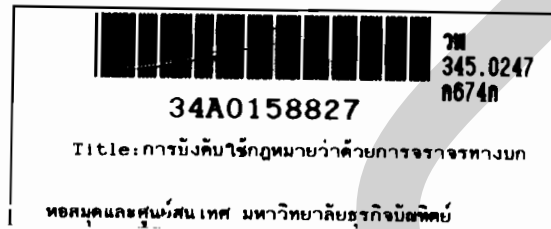

การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก : ศึกษากรณี

ผู้ขับซึรธเมาสุรา

ร้อยตำรวจเอก กิตติพงษ์ สิมมาลี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2546

ISBN : 974-9554-18-3

Enforcement on Traffic Law : Case Study of Drunk Drivers

Pol. Capt. Gittipong Simmalee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School Dhurakijpundit University

2003

ISBN : 974-9554-18-3

เลขที่..... 0158827.....
วันลงพิมพ์..... 22 ก.ค. 2546.....
เลขเรียก.....

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก : ศึกษากรณีผู้ขับขี่รถเม้าสุรา

เสนอโดย ร.ต.อ.กิตติพงษ์ สิมมาลี

สาขาวิชา นิติศาสตร์ (กฎหมายอาญา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

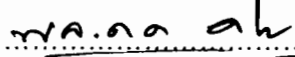
ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ

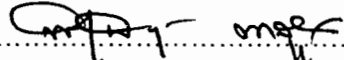
(ศ.ดร.คณิต ณ นคร)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

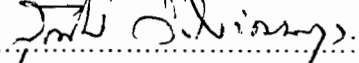
(อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(พล.ต.ต.ดุสิตสันต์ เถระพัฒน์)

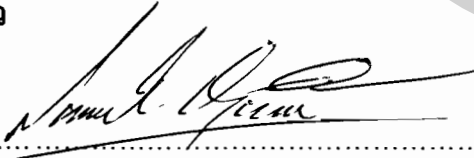

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข)

..... กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย

(รศ.ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รศ.ดร.สมพงษ์ อรพินท์)

วันที่ 17 เดือน 12 พ.ศ. 2546

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งท่าน พลตำรวจตรี ดุสิตสันต์ เถระพัฒน์ ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข และรองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ท่านได้ให้ความเป็นกันเอง คำแนะนำ ตรวจสอบ และดูแลแก้ไขอย่างสม่ำเสมอตลอดมา ซึ่งผู้เขียนมีความรู้สึกซาบซึ้งและกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านอาจารย์ได้ให้ความเมตตา

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หอสมุดแห่งชาติ รวมทั้งสำนักงานวิจัยแห่งชาติ ที่กรุณาให้คำแนะนำรวมถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ด้วยความซาบซึ้งในพระคุณของท่านที่สนับสนุนให้ได้ศึกษาเล่าเรียนจบจนกระทั่งปัจจุบัน รวมทั้งครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้ผู้เขียนตลอดมา

ร.ต.อ.กิตติพงษ์ สิมมาลี

มีนาคม 2546

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ผ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. สมมุติฐานของการการศึกษา.....	5
3. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
4. ขอบเขตของการศึกษา.....	5
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	6
บทที่ 2 แนวคิดทางกฎหมายในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา	7
1. วิวัฒนาการการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาที่นำมาประยุกต์ใช้ในทางคดีอาญา.....	7
2. หลักเกณฑ์ในการตรวจร่างกายผู้ต้องหาโดยการนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ (Science of Evidence) มาใช้ในคดีอาญา.....	11
3. ขอบเขตของเจ้าพนักงานตำรวจในการแสวงหาพยานหลักฐาน.....	14
4. แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจหรือการทดสอบอันเกิดจากผู้ขับขี่รถเมาสุรา.....	19
5. ความชอบธรรมของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบกกรณีผู้ขับขี่รถเมาสุรา.....	29
บทที่ 3 การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกกรณีผู้ขับขี่รถเมาสุราในต่างประเทศ	
1. สหรัฐอเมริกา.....	44
1.1 การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาโดยทั่วไป	44

สารบัญ(ต่อ)

1.2	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับผู้ขับขีรถในขณะที่มีเมาสุรา.....	54
1.3	การบังคับใช้กฎหมายจราจรกรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขีรถเมาสุราในรัฐแคลิฟอร์เนีย.....	59
2.	อังกฤษ.....	69
2.1	การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาโดยทั่วไป.....	69
2.2	หลักเกณฑ์การตรวจหรือทดสอบผู้ขับขีรถเมาสุราตามกฎหมายจราจร.....	75
2.3	การตรวจหรือทดสอบผู้ขับขีรถเมาสุรา ตามกฎหมายจราจรทางบก 1988.....	78
บทที่ 4	วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กรณีผู้ขับขีรถเมาสุราในประเทศไทย	97
1.	กฎหมายที่ให้อำนาจรัฐในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขีรถเมาสุรา.....	97
1.1	พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522.....	97
1.2	พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522.....	110
1.3	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	115
2.	ผลทางกฎหมายในการรวบรวม และการรับฟังพยานหลักฐาน.....	123
2.1	ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย.....	123
2.2	การรับฟังพยานหลักฐาน.....	125
2.3	การสืบสวน-สอบสวน.....	127
2.4	การฟ้องผู้ต้องหา.....	129
2.5	การรับฟังและการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในศาล.....	130
3.	วิเคราะห์ผลทางกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขีรถเมาสุรา.....	130

สารบัญ(ต่อ)

๘
หน้า

3.1 การแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถ เมาสุราโดยทั่วไป.....	131
3.2 การแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถ เมาสุราโดยฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อกฎหมาย.....	133
3.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540.....	133
3.2.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	139
4. เปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบก กรณีผู้ขับขี่รถเมาสุรา ของประเทศไทยกับต่างประเทศ.....	144
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	147
1. ข้อสรุป.....	147
2. ข้อเสนอแนะ.....	153
บรรณานุกรม.....	155
ภาคผนวก.....	161
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ.๒๕๓๗)	162
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๘๘/๒๕๓๘ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงาน จราจรตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒.....	164
- ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อ จิตและประสาท และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ หรือสั่งให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะที่ ปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่.....	166

สารบัญ(ต่อ)

๗
หน้า

- ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือ ทดสอบหรือสั่งให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ใน ร่างกายหรือไม่ (ฉบับที่๒).....	171
- ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการตรวจหรือทดสอบว่า บุคคล หรือกลุ่มบุคคลใดมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่.	175
- ข้อกำหนดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง การดำเนินการบันทึก คะแนนอบรมทดสอบผู้ขับขี่กระท่อม และพักใช้ ใบอนุญาตขับขี่.....	178
ประวัติผู้เขียน.....	183

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก :
ชื่อนักศึกษา	ศีกษากรณีนุชชีรตเมธาสุรา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ร้อยตำรวจเอก กิตติพงษ์ สิมมาลี
สาขาวิชา	อาจารย์ ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ
ปีการศึกษา	นิติศาสตร์ (กฎหมายอาญา)
	2545

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงการแสวงหาพยานหลักฐาน จากร่างกาย ผู้ต้องหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมธาสุรา เนื่องจาก ตามกฎหมายจราจรทางบก ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกาย ผู้ต้องหาได้ แต่ก็ยังมีความขัดแย้งกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และอาจกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 29 และ มาตรา 31 ในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาในกรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมธาสุรา

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร โดยศึกษาจากตำรา บทความ เอกสาร คำวินิจฉัย ของศาล และศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมธาสุราของ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ

จากผลการศึกษาพบว่ารัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวไว้ว่า สิทธิของประชาชนที่จะมีความปลอดภัยในร่างกาย เคหสถาน เอกสาร และทรัพย์สินของ จากการตรวจค้น หรือยึด โดยไม่มีสาเหตุอันควรจะละเมิดมิได้ จะเห็นได้ว่าสหรัฐอเมริกาจะเคารพถึง สิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างมาก การตรวจค้น หรือยึดต้องมีหมาย หรือมีเหตุอันสมควร ถ้าไม่มี หมายค้นแล้วถือว่าการตรวจค้นหรือยึดไม่มีเหตุอันสมควรจะเป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ แต่การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกาย กรณีการตรวจสอบว่าผู้ขับขี่รถตกอยู่ใน ภาวะมึนเมธาสุราหรือสารเสพติด ศาลสูงได้วินิจฉัยว่าการเจาะเลือดเพื่อตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ใน เลือดว่ามีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่ากฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ สามารถกระทำได้ถือว่าเป็นการ ครอบงวนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเพียงเล็กน้อย ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) แต่ การตรวจค้น การยึดต้องมีเหตุสงสัยอันควร

หรือไม่ สามารถกระทำได้ถือว่าเป็นการรบกวนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเพียงเล็กน้อย ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) แต่การตรวจค้น การยึดต้องมีเหตุสงสัยอันควร

ส่วนประเทศอังกฤษนั้น กฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาเอาไว้แล้วในกฎหมายจรรยาบรรณ 1988 และในพระราชบัญญัติตำรวจและพยานหลักฐานคดีอาญา 1984 ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐสามารถดำเนินการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่ที่รถเมาสุราเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดได้

สำหรับประเทศไทย เมื่อพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 (1) , (2) กฎหมายบัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาได้เฉพาะภายนอกร่างกายเท่านั้น ไม่รวมถึงส่วนของร่างกายหรือสิ่งที่อยู่ในร่างกายผู้ต้องหา ในขณะที่เดียวกันถ้าไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาแล้วเจ้าพนักงานก็ไม่สามารถทำการเจาะเลือด ตรวจจอสูจิ ดึงเส้นผม ขน หรือส่วนหนึ่งของอวัยวะผู้ต้องหาได้ ถ้าฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมายถือว่าการแสวงหาพยานหลักฐานได้มาโดยมิชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 31 อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความสะดวกในทางปฏิบัติจึงได้ตรากฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาจากการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ขับขี่รถเมาสุราได้ตามพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 หากแต่การปฏิบัติของเจ้าพนักงานจะต้องกระทำภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติว่าต้องมีเหตุอันควรและกระทำเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลน้อยที่สุด

จากการศึกษาในครั้งนี้จึงได้เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 (1) , (2) โดยเพิ่มอำนาจเจ้าพนักงานในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาได้ ไม่ว่าจะ เป็นบังคับการเจาะเลือด ตรวจจอสูจิ ตรวจปัสสาวะ เส้นผม ขน หรือส่วนหนึ่งของอวัยวะ หรือสิ่งที่อยู่ในร่างกายผู้ต้องหาได้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายจรรยาบรรณ และกฎหมายการขนส่งทางบก

Thesis Title Enforcement on Traffic Law :
Case Study of Drunk Drivers
Name Police Captain Kittiphong Simmalee
Thesis Advisor: Mr. Chanchao Chaiyanukij
Department Law
Academic Year 2002

Abstract

This Thesis is to study about quest for evidences from the body of the alleged offenders against Traffic Law. In case of examination or test of the drunk drivers in accordance with the Traffic Law which authorizes public officers to seek evidences of the alleged offenders' body. Nevertheless, it is inconsistent with Criminal Procedure Code and may affect the right and freedom of life and body pursuant to Section 29 and Section 31 of Constitution of the Kingdom of Thailand B.E.2540 upon quest for evidences from the alleged offenders' body in the event of examination or test of the drunken drivers.

This study uses documentary research method derived from textbooks, articles, documents, judicial decisions, and comparative study with Traffic Law in case of examination or test of the drunk drivers in United States of America and the United Kingdom.

From this study, it is found that the Four Amendment Constitution of the United States of America states that the right of people to have security on their body, dwelling place, documents, and properties from search or seizure without any inviolable grounds. It is seen that the United States of America supremely respects the right and freedom of its people.

The search or seizure done shall have a warrant of search or a writ of seizure or a reasonable ground. If not, it is regarded that such search or seizure has no any reasonable ground and infringes the right and freedom of the people according to the Constitution. However, in quest of evidences from the body, in case it is found that the drivers is drunk or addicted to habit-forming drug, the High Court has judged that to have the blood pierced to seek the quantity of alcohol in the blood whether it is over the quantity as specified by law or not can be done and it is regarded petty interference of the right and freedom of the people, which is unconstitutional to the Four Amendment Constitution ; nonetheless, the aforesaid search or seizure shall have reasonable grounds.

For the United Kingdom, its law authorizes public officers to seek evidences from the alleged offenders' body as set forth in Road Traffic Act A.D.1988 and Police and Evidences in Criminal Case Act A.D.1984 which enable the public officers to examine or test the drunk drivers to find the quantity of alcohol in their blood.

For Thailand, upon consideration of Section 132 (1), (2) of Criminal Procedure Code, the law authorizes public officers to seek evidences of the alleged offenders' body only for external body, excluding the parts of body or things contained in the body. Meanwhile, without consent from the alleged offenders, public officers cannot pierce their body to examine their sperms, and pluck their hairs or a part of their organs of the alleged offenders. If the public officers are contrary to the provisions of the law, it is deemed that the quest for evidences is illegal in line with Section 226 of the Criminal Procedure Code and infringes the right and freedom in life and body as per the Section 31 of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E.2540. However, for practical convenience, the laws are enacted to authorize

public officers to seek evidences from the alleged offenders' body from examination or test whether the drivers are drunk or not pursuant to Land Traffic Act B.E.2522, Traffic Amendment Act (No. 4) B.E.2535 and Traffic Amendment Act (No. 6) B.E.2542, and Transportation Act B.E.2522 and Transportation Amendment Act (No. 4) B.E.2535. Nonetheless, the public officers' operation shall be done under the provisions of the laws stipulating that the aforementioned action shall be done with reasonable grounds and necessary acts to minimize the effect on the right and freedom of the people.

From this study, it is recommended that the Section 132 (1), (2) of Criminal Procedure Code ought to be amended by enhancing the power of the public officers upon quest for evidences from the alleged offenders' body, regardless of piercing their body to examine their blood, examining their sperms, hairs or part of their organs or things contained in the alleged offenders' body to be in accordance with the provisions of Traffic Law and Transportation Law.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ส่งผลให้หลายสิ่งหลายอย่างต้องพัฒนาตนเอง เพื่อให้เท่าทันกับความเป็นไปในโลกปัจจุบัน เช่นเดียวกันกับการก่ออาชญากรรมที่มีการพัฒนาในรูปแบบของการทำลายพยานหลักฐาน ทำให้เกิดความยากในการแสวงหาพยานหลักฐานมาดำเนินคดีผู้กระทำผิดได้ทันเหตุการณ์ ทั้งนี้เพราะว่า พยานหลักฐาน¹ ในคดีอาญานั้นนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินคดี เนื่องจากการที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยมีความผิดหรือไม่ จะต้องอาศัยการพิสูจน์จากพยานหลักฐานเป็นสำคัญ

→ เพื่อให้การดำเนินคดีอาญาเป็นไปตามกระบวนการยุติธรรมมากที่สุด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาพยานหลักฐานให้ถูกต้องตรงกับผู้กระทำผิด ซึ่งพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักที่จะนำมาพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาได้นั้น ได้แก่ ประจักษ์พยาน² (Eyewitness) หรือพยานโดยตรง (Direct Evidence)² หรือพยานประพจน์แวดล้อม³ (Circumstantial Evidence)³ หรือพยานบอกเล่า (Hearsay)⁴ ในบางครั้งจะไม่สามารถหาพยานหลักฐานเหล่านี้ได้เลย หรือนัยหนึ่งไม่มีใครกล้ามาเป็นพยานในคดี หรือมาเป็นพยานแต่ไม่สามารถตอบคำซักถามต่อศาล อัยการ หรือทนายจำเลยได้ หรือจำเหตุการณ์ไม่ได้ ทำให้การพิจารณาคดีอาจไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้พยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา เพื่อโยงถึงการกระทำผิดจากการเปรียบเทียบกับพยานหลักฐานที่เก็บได้จากที่เกิดเหตุ ตามหลักวิทยาศาสตร์

¹จิตติ เจริญจำ. พยานในคดีอาญา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษร, 2538. หน้า 55.

²หมายถึง พยานที่รู้เห็นเหตุการณ์แห่งคดีโดยตรง

³หมายถึง พยานซึ่งทำให้ปรากฏข้อเท็จจริง แต่ไม่ใช่ข้อเท็จจริงประเด็นแห่งคดีโดยตรง

⁴หมายถึง พยานซึ่งได้รับคำบอกเล่ามาอีกทีหนึ่งโดยที่พยานไม่เห็นโดยตรงแต่ได้ยินผู้อื่นเล่าข้อเท็จจริงให้ฟัง

นอกจากนี้ พยานหลักฐานจากคดีจำนวนมากนั้นมีสาเหตุหลักมาจากความเมาของผู้ขับขี่ ซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าวสามารถนำมาตรวจสอบโดยตรงกับการกระทำความผิดได้ จากสถิติการเกิดอุบัติเหตุในปี พ.ศ. 2543 ที่มีสาเหตุจากการเมาสุร่าจำนวน 781 ราย โดยมีจำนวนเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติในปี พ.ศ. 2542 และ 2541 ซึ่งมีจำนวน 427 และ 591 ราย² ตามลำดับ นอกจากนี้ผลการวิจัยของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติยังพบว่า ร้อยละ 39 ของผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุการจราจรนั้น ร้อยละ 33 มีระดับแอลกอฮอล์สูงกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นระดับที่กฎหมายกำหนดไว้และสัดส่วนของการบาดเจ็บรุนแรงมากกว่ากลุ่มที่มีระดับแอลกอฮอล์น้อยกว่าหรือไม่มีระดับแอลกอฮอล์เลย³

การดื่มสุร่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการทำงานของอวัยวะระบบต่างๆในร่างกาย ทำให้พฤติกรรมและอารมณ์เปลี่ยนแปลง เช่น ถ้ามีระดับแอลกอฮอล์ในเลือด 30 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จะทำให้รู้สึกสนุกสนานร่าเริงและถ้ามีระดับแอลกอฮอล์สูงเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จะทำให้การตัดสินใจช้าลง ประสิทธิภาพการมองเห็นและการได้ยินลดลง การคาดคะเนระยะทางผิดพลาด ซึ่งระดับแอลกอฮอล์ระดับนี้เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุได้มากถึง 2 เท่าของคนที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และถ้าระดับแอลกอฮอล์สูงมากๆ จะทำให้เกิดอาการสับสน ง่วงซึม หรือถึงขั้นสลบและเสียชีวิตได้

นอกจากนี้ สุร่ายังเป็นสาเหตุที่สำคัญของการเกิดปัญหาต่างๆอีกมากมาย เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาสังคม อันนำมาซึ่งความเสียหายทั้งทรัพย์สินและชีวิตของตนเองและประเทศชาติด้วย

จากปัญหาดังกล่าวที่มีสาเหตุมาจากการเมาสุร่า ดังนั้น เพื่อเป็นการลดอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้ หน่วยงานภาครัฐจึงได้คิดหาวิธีที่จะวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ยานพาหนะ โดยวิธีที่ใช้กันแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันคือ การวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดโดยวิธีเป่าลมหายใจ (Breath Analyzer Test) ตรวจวัดจากปัสสาวะ ตรวจวัดจากเลือด สำหรับการตรวจ

¹ทัศนะ สุวรรณจุฑะ. นิติเวชศาสตร์ หลักปฏิบัติและวิเคราะห์ปัญหา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2532. หน้า 35.

²แบบรายงานสรุปคดีอุบัติเหตุจราจรทางบกที่เกิดขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. กระทรวงมหาดไทย, 2543.

³ไพบุลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล และอดิศักดิ์. ผลิตผลการพิมพ์. รายงานผลการวิจัย: โครงการเมาไม่ขับ. ครั้งที่ 2. มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ, 2543

วัดจากปัสสาวะกับการตรวจวัดจากเลือดให้ใช้ได้กรณีที่ไม่สามารถทำการตรวจวัดได้จากลมหายใจเท่านั้น¹ และอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์² ซึ่งประเทศไทยได้มีกฎหมายกำหนดให้ใช้เครื่องวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดโดยวิธีเป่าลมหายใจ เป็นเครื่องมือในการตรวจจับผู้ที่เมาสุราแล้วขับรถ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา³ โดยถือว่าระดับค่าของแอลกอฮอล์ที่อ่านได้มีค่าเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ แสดงว่าผู้ขับขี่นั้นเมาสุรา

อย่างไรก็ตาม วิธีการตรวจหรือทดสอบเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าผู้ขับขี่รถเมาสุราหรือไม่ ถือว่าเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาอย่างหนึ่งซึ่งอาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ.2540 มาตรา 31 แต่ก็มีบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานในการแสวงหาพยานหลักฐานได้ตามบทบัญญัติยกเว้นให้อำนาจกระทำได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 ถ้ามีกฎหมายบัญญัติไว้เฉพาะและกระทำเท่าที่จำเป็นกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพบุคคลน้อยที่สุด ซึ่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2542 กฎกระทรวงฉบับที่ 16 พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานในการตรวจสอบสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาเอาไว้³ ซึ่งเป็นการให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐกระทำได้ในบางส่วน ที่ถือว่าการกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพในชีวิตร่างกายเพียงเล็กน้อยสามารถกระทำได้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 บัญญัติให้ "พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะหาข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่ามหา..."

¹กฎกระทรวงฉบับที่ 16 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

²สุรศักดิ์ ปริสัณญกุล. เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ. กองรังสีและเครื่องมือแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, 2543.

³มาตรา 102 ทวิ ความว่า "ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้ได้รับอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถใดในขณะปฏิบัติหน้าที่นั้นมีสารอยู่ในร่างกายอันเกิดจากการเสพสุราหรือของมีเมาอย่างอื่น หรือยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทให้ผู้ตรวจการหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจตรวจหรือทดสอบ หรือสั่งให้รับการตรวจ หรือทดสอบว่าผู้นั้นมีสารนั้น ๆ อยู่ในร่างกายหรือไม่

ในขณะที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 (1)¹ และ (2)² นั้นไม่ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐบังคับเอาสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาเอาไว้ บังคับไว้เพียงแต่การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายนอก ร่างกายเท่านั้น

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว จะเห็นได้ว่าการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา ไม่ว่าจะเป็นการตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ ตรวจจอสุจิ ผม ขน หรือส่วนหนึ่งส่วนใดจากอวัยวะผู้ต้องหา ไม่สามารถกระทำได้เพราะละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ / ซึ่งการตรวจหรือทดสอบหาระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดจากผู้ขับขี่รถเมาสุราก็เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานอย่างหนึ่งจากร่างกายผู้ต้องหา เกิดปัญหาในทางปฏิบัติแก่เจ้าพนักงานตำรวจที่ทำหน้าที่ในคดี อาจเกิดความไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนไม่ตรงตามที่กฎหมายบัญญัติไว้³ เนื่องจากเจ้าพนักงานตำรวจไม่มีอำนาจที่จะนำผู้ต้องสงสัยว่าเมาสุราหรือเสพยาเสพติดหรือไม่ ไปบังคับให้เป่าลมหายใจ บังคับให้ปัสสาวะหรือบังคับให้เจาะเลือด เพื่อตรวจหาระดับแอลกอฮอล์หรือสารเสพติด

ดังนั้น เพื่อหามาตรการทางกฎหมายที่สามารถให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐกระทำได้ตามกฎหมาย หรือมีกฎหมายมารองรับกระบวนการตรวจพิสูจน์ สิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาตามหลักวิทยาศาสตร์ เพื่อการพิจารณาคดีต่อศาล โดยเฉพาะบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา อันเกิดจากผู้ขับขี่เมาสุราในขณะที่ขับขี่รถได้บัญญัติไว้ไม่ชัดเจนเพียงพอ ส่งผลให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ / เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทำหน้าที่ทดสอบระดับ

¹ ความว่า “ตรวจผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหาหรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น”

² ความว่า “ค้นเพื่อพบสิ่งของ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วย”

³ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. “กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย : ปัญหาและข้อเสนอแนะบางประการ”. ตลพาท. เล่ม 4. ปีที่ 43. (ตุลาคม – ธันวาคม), 2539.

⁴ คณิต ณ นคร. หนังสือบรรยาย. วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา. ปีการศึกษา 2539.

แอลกอฮอล์และอุปกรณ์เครื่องมือในการตรวจหรือทดสอบที่มีไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจการบังคับใช้กฎหมายว่าจะขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือไม่ ประชาชนผู้ขับขี่ยานพาหนะไม่เข้าใจในบทบัญญัติของกฎหมาย ตลอดจนเป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุ เนื่องจากในบางครั้งต้องรอให้เกิดอุบัติเหตุเสียก่อน จึงค่อยทดสอบหรือตรวจปริมาณแอลกอฮอล์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายที่สามารถนำมาแก้ไขให้ได้ตรงกับวัตถุประสงค์มากที่สุด

2. สมมุติฐานของการศึกษา

การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กรณีการตรวจหรือการทดสอบอันเกิดจากผู้ขับขี่รถเม้าสุรานั้น มีความขัดแย้งกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเจ้าพนักงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

3. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษามาตรการในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสุรา เจ้าพนักงานของรัฐสามารถแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา ในการบังคับตรวจวัดโดยการเป่าลมหายใจ บังคับตรวจปัสสาวะ บังคับตรวจเลือด รวมทั้งอำนาจในการกักตัวผู้ต้องหาไว้เพื่อทำการทดสอบเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ อำนาจยึดใบอนุญาตขับขี่พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ บันทึกการตัดคะแนน อำนาจเพิกถอนใบอนุญาต

2. เพื่อศึกษาวิธีการที่เหมาะสมที่จะนำการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสุรา จะขัดแย้งกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายบุคคลตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญหรือไม่

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสุราของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

4. ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งความเห็นของนักนิติศาสตร์ แนวทางการวินิจฉัยคำพิพากษาของศาล

บทความและเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบถึงความเป็นไปได้ในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจรรยาทางบก โดยเน้นการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เมาสุรา มาปรับใช้ให้เหมาะสม ให้เกิดความชอบด้วยกฎหมายในการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ได้ทราบแนวคิดและวิธีการเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจรรยาทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เมาสุรา
2. ได้ทราบแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจรรยาทางบก ในการบังคับการตรวจผู้ขับขี่เมาสุรา จะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอย่างไร
3. ทำให้เข้าใจถึงลักษณะและประโยชน์ของการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจรรยาทางบก กรณีผู้ขับขี่เมาสุรา
4. ทำให้ทราบและเข้าใจถึงขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานรัฐในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เมาสุราในขณะที่ขับขี่
5. ทำให้ประชาชนเข้าใจแนวทางการปฏิบัติตนเอง เมื่อตนตกอยู่ภายใต้ความมีเมาสุราในขณะที่ขับขี่ รวมทั้งบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย

บทที่ 2

แนวคิดทางกฎหมายในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา

ก่อนที่จะกล่าวถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี เพื่อให้เข้าใจถึงหลักการและวิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจหาสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาโดยทั่วไป และการแสวงหาพยานหลักฐานจากการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบกกรณีการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เมาสุรา ดังนั้น ในบทนี้จึงขอกล่าวในรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1. วิวัฒนาการการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาที่นำมาประยุกต์ใช้ในทางคดีอาญา

1.1 ความหมายของพยานหลักฐาน

(ก) พยานหลักฐาน หมายถึง สิ่งที่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่มีการกล่าวอ้าง ในการดำเนินคดีไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา ทั้งโจทก์และจำเลยสามารถกล่าวอ้างข้อเท็จจริงต่างๆ มาในคำฟ้อง คำให้การ เพื่อสนับสนุนข้อกล่าวหาและข้อกล่าวแก้ของตน ข้อเท็จจริงต่างๆ เหล่านี้ย่อมจะตรงกันข้ามและขัดแย้งกันบ้าง หากกระบวนการพิจารณาจบสิ้นแล้วศาลย่อมไม่สามารถจะชี้ขาดได้ว่าฝ่ายใดถูกหรือผิดเพราะศาลไม่มีทางจะทราบได้ว่าฝ่ายใดพูดเท็จ ฉะนั้นคู่ความแต่ละฝ่ายจึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาทางพิสูจน์ข้อกล่าวอ้างของตนให้ศาลเชื่อ ซึ่งได้แก่การนำเอาพยานหลักฐานมาแสดงยืนยันข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้าง¹

(ข) พยานหลักฐานที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา หมายถึง สิ่งที่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงของผู้ต้องหา ซึ่งมาจากสิ่งหนึ่งที่อยู่ในร่างกาย หรือสิ่งที่ขับออกมาจากร่างกาย หรือสิ่งที่เป็นส่วนหนึ่งของอวัยวะ ในการดำเนินคดีอาญาซึ่งสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างทั้งคู่ความทั้งสองฝ่าย โจทก์และจำเลยเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวหา และข้อแก้ตัวของตน สามารถแยกออกได้เป็นดังนี้คือ

- พยานหลักฐานที่ได้จากร่างกายภายนอกของผู้ต้องหา ได้แก่ การตรวจบาดแผล การพิมพ์ลายนิ้วมือ

¹ เข็มชัย ชูติวงศ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. สำนักพิมพ์นิติบรรณการ.

- พยานหลักฐานที่ได้จากภายในร่างกายหรือสิ่งที่ขับออกจากร่างกายของผู้ต้องหา ได้แก่ เลือด ลมหายใจ ปัสสาวะ น้ำลาย น้ำอสุจิ

- พยานหลักฐานซึ่งได้จากส่วนของอวัยวะหรือสิ่งของอื่นจากร่างกายผู้ต้องหา ได้แก่ ขน ผม เล็บ กลิ่น

การแสวงหาพยานหลักฐานนั้น รัฐมีอำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อที่จะนำมาพิสูจน์ความจริง ประกอบการพิจารณาตัดสินคดีในชั้นศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทำให้รัฐสามารถรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆทุกชนิดที่มีความจำเป็น พยานหลักฐานจะสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงและรู้ตัวผู้กระทำผิดได้นั้น อาจแบ่งประเภทของพยานหลักฐานตามลักษณะที่สำคัญดังนี้

(ก) พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานผู้เชี่ยวชาญ

- พยานบุคคล หมายถึง บุคคลที่มาเบิกความต่อศาลถึงข้อเท็จจริงที่ตนได้ประสบพบเห็น หรือทราบมาด้วยตนเอง

- พยานเอกสาร หมายถึง ข้อความใดๆในเอกสารที่มีการอ้างความหมายของข้อความว่าเป็นพยาน อาจเป็นลายลักษณ์อักษร หรือเครื่องหมายใดๆ ที่เป็นสื่อความหมาย

- พยานวัตถุ หมายถึง วัตถุสิ่งของที่คู่ความอ้างเป็นพยานในคดี

- พยานผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้เชี่ยวชาญในวิชาการหรือกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งเฉพาะทาง และสามารถมาเบิกความให้ศาลเห็น

(ข) พยานชั้นหนึ่ง และพยานชั้นสอง

- พยานชั้นหนึ่ง หรือพยานดีที่สุด (Best Evidence Rule) หมายถึง พยานหลักฐานชั้นที่ดีที่สุดจะมีน้ำหนักความน่าเชื่อถือมากที่สุด

- พยานชั้นสอง หรือพยานชั้นรอง (Inferior Evidence) หมายถึง พยานหลักฐานที่มีน้ำหนักรองลงมา ซึ่งเมื่อเทียบกับพยานชั้นหนึ่งจะมีน้ำหนักความน่าเชื่อถือรองลงมา

(ค) พยานโดยตรง กับพยานประพฤติแวดล้อมกรณี

- พยานโดยตรง หรือประจักษ์พยาน (Direct Evidence) หมายถึง พยานหลักฐานที่มุ่งพิสูจน์ข้อเท็จจริงในประเด็นพิพาทในคดีโดยตรง ถือว่าเป็นพยานที่ได้รู้เห็นเหตุการณ์แห่งคดีโดยตรง ซึ่งไม่จำเป็นต้องไปค้นหาเหตุผลข้อสันนิษฐานอย่างใดอีก

- พยานประพฤติเหตุแวดล้อมกรณี (Circumstantial Evidence) หมายถึง พยานหลักฐานที่มุ่งพิสูจน์ข้อเท็จจริง ซึ่งไม่ได้เป็นประเด็นข้อพิพาทในคดีโดยตรงแต่เมื่อรวบรวมข้อเท็จจริงทุกข้อเข้าด้วยกันแล้วทำให้เห็นข้อเท็จจริงในประเด็นแห่งคดีได้

พยานหลักฐานดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานที่สามารถนำมาพิสูจน์ข้อเท็จจริง และความ
จริงได้จึงมีความจำเป็นจะมุ่งหาพยานหลักฐานที่ได้จากสถานที่เกิดเหตุและพยานหลักฐานที่ได้จาก
ร่างกายผู้ต้องหา ซึ่งต้องนำขบวนการทางวิทยาศาสตร์มาตรวจพิสูจน์ยืนยันความผิดที่ใช้อยู่มีดังนี้

คราบเลือด ซึ่งการตรวจคราบเลือดสามารถแยกได้ว่าเป็นเลือดคนหรือสัตว์ สามารถ
แยกได้ว่าเป็นเลือดที่มีความสำคัญในคดีอาญาหรือไม่ นับว่าเป็นพยานหลักฐานสำคัญสามารถมา
ประกอบการสืบสวนสอบสวน สามารถจับกุมผู้กระทำความผิด พิสูจน์ยืนยันความบริสุทธิ์ตัวบุคคล
การตรวจพิสูจน์นั้นอาจสามารถตรวจสอบได้โดยวิธี Blood typing เพื่อพิสูจน์ว่าเป็นคราบเลือดของ
ใคร กรู๊ปเลือดใดโดยนำมาตรวจทดสอบกับกรู๊ปเลือดหลัก (ABO Typing) หากไม่เข้ากันก็สรุปได้
ว่าไม่ใช่ และในปัจจุบันมีวิธีการตรวจสมัยใหม่สามารถเชื่อถือได้ร้อยละเก้าสิบคือ การตรวจ ดี เอ็น
เอ (DNA fingerprinting) ซึ่งเริ่มนำมาใช้ในประเทศไทยแล้ว แต่ยังไม่นิยมแพร่หลายเนื่องจากต้น
ทุนสูง

ส่วนอีกวิธีหนึ่งที่นิยมมากในสหรัฐอเมริกาก็คือ การตรวจแบบ Luminol test ซึ่งเป็น
สเปรย์พ่นหาคราบเลือดในสถานที่เกิดเหตุคดีอาชญากรรม เพราะสามารถนำมาเป็นแนวทางสอบ
สวนโดยไม่ต้องใช้คำสารภาพผู้ต้องหาประกอบช่วงแรก และผู้ต้องหาอาจกลับคำสารภาพในชั้น
ศาลได้ แต่เมื่อนำหลักฐานการตรวจสอบคราบเลือดจะสามารถนำผู้กระทำผิดมาลงโทษได้

น้ำอสุจิ ส่วนมากเป็นคดีความผิดทางเพศ วัตถุพยานน้ำอสุจินี้สามารถบอกตัวผู้กระทำ
ผิดได้ว่าเป็นของผู้ใด แต่ถ้าจะให้พิสูจน์ว่าเป็นของบุคคลนั้นและยืนยันได้ร้อยละเก้าสิบ ก็จะต้อง
นำมาตรวจดี เอ็น เอ ต่อไป

ลายพิมพ์นิ้วมือ ในระบบสากลแล้วลายพิมพ์นิ้วมือ สามารถพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลที่
มีความแม่นยำ รองลงมาจาก การตรวจ ดี เอ็น เอ (DNA fingerprinting) แต่ก่อนเป็นการพิสูจน์ตัว
บุคคลอันดับหนึ่งซึ่งลายพิมพ์นิ้วมืออาจจะอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ อาจมีรอยนิ้วมือแฝงตามขอบ
ประตู หน้าต่าง ขอบกระจก แก้วน้ำ พื้นที่เป็นพื้นมัน ตู้เก็บเอกสาร ของมีค่าต่าง ๆ ประตูด

ผมหรือขน เป็นวัตถุพยานที่สามารถแยกว่าเป็นขนของมนุษย์หรือสัตว์ได้ เนื่องจาก
ขนของคนจะมี Scale อยู่ทีเปลือกนอก โดยเฉพาะคดีฆาตกรรม หรือคดีข่มขืนกระทำชำเรา ในที่
เกิดเหตุอาจมีการต่อสู้กัน เราสามารถนำผมหรือขนจากสถานที่เกิดเหตุมาเปรียบเทียบกับผู้ต้อง
สงสัยได้ ถึงแม้ว่าการพิสูจน์จะไม่สามารถบอกได้ว่าผมหรือขนของกลางนั้นมีส่วนคล้ายคลึง หรือ

เหมือนกับผู้ต้องหาหรือไม่ แต่วิธีการสมัยใหม่นี้สามารถนำผมหรือขนมาทำการตรวจสอบโดยการตรวจ blood group หรือ ดี เอ็น เอ(DNA fingerprinting) ได้ สามารถยืนยันตัวบุคคลแน่นอน และเป็นมาตรฐานสากลยอมรับนานาประเทศ โดยการตรวจนี้มีส่วนที่เป็นราก (Root or bulb) ซึ่งเป็นส่วนของเซลล์ที่มีนิวเคลียส

ขนและเส้นใยต่างๆ ชิ้นส่วนของเสื้อผ้า เส้นด้าย เศษเชือก เส้นใยของผ้าขนสัตว์ ผ้าเช็ดตัว ผ้าห่ม ฯลฯ เป็นสิ่งที่สามารถพิสูจน์ได้ทั้งสิ้น คนร้ายที่ก่ออาชญากรรม อาจใช้สิ่งดังกล่าวในคดี และอาจติดตัวผู้ต้องหาไป เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานจะสามารถพิสูจน์ได้ว่า ขนหรือเส้นใยที่ติดอยู่กับเสื้อผ้านั้นเป็นชนิดเดียวกันหรือไม่ เป็นหลักฐานมัดตัวผู้ต้องหาประกอบพยานหลักฐานอื่นลงโทษได้

รอยเท้า รอยเท้าของคนร้ายมักจะพบในที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็นพื้นมันๆ ดินหรือทรายเปียก ซึ่งสามารถพิสูจน์รอยเท้าขณะไม่สวมรองเท้า หรือถ้าสวมรองเท้าก็อาจพิสูจน์ดินในที่เกิดเหตุกับเท้าหรือรอยเท้าของผู้ต้องหา หรือผู้ต้องสงสัยได้

โครงกระดูก การตรวจพิสูจน์บุคคลจากโครงกระดูก(Anthropology) สามารถวิเคราะห์ได้ถึง เพศ อายุ ส่วนสูง โดยประมาณการได้ การแยกเพศสามารถดูได้จากโครงกระดูกบางส่วน กระดูกที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์เพศ คือ กะโหลกศีรษะ และกระดูกเชิงกราน โดยดูจากลักษณะภายนอก รวมถึงการวัดลักษณะภายนอกบางอย่าง (Morphometry) การแยกเพศจะทำได้อย่างชัดเจนเมื่ออายุประมาณ 15 ปี ถึง 18 ปี โดยพิจารณาจากโครงกระดูก เช่น กะโหลก กระดูกเชิงกราน กระดูกก้นกบ หรือกระดูกแขนขา¹

รอยเครื่องมือต่างๆ วัตถุมีคมซึ่งคนร้ายใช้ ซึ่งรอยต่างๆเหล่านี้จะไม่เหมือนกัน ผู้ชำนาญการสามารถพิสูจน์ได้ว่าเกิดจากเครื่องมือชนิดใด เหมือนกับเจ้าหน้าที่ยึดได้จากสถานที่เกิดเหตุหรือไม่

¹พรทิพย์ โรจนสุนันท์. "นิติเวชศาสตร์การชันสูตรศพ." พิมพ์ครั้งที่ 3 สำนักพิมพ์
วิญญูชน. พ.ศ. 2544

อย่างไรก็ตาม กระบวนการตรวจสอบที่ได้มาตรฐานจะต้องเป็นการกระทำของผู้ตรวจ พิสูจน์ผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ต้องเป็นสถานที่ตรวจสอบมาตรฐาน อาจเป็นหน่วยงาน ตรวจสอบของรัฐ สิ่งสำคัญต้องมีพยานหลักฐานสำรองเมื่อเกิดมีปัญหามาตรฐานสามารถเรียกมาตรวจสอบ ความถูกต้องอีกครั้ง

2. หลักเกณฑ์ในการตรวจ ร่างกายผู้ต้องหา โดยการนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ (Science of Evidence) มาใช้ในคดีอาญา

พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นด้วยการวิเคราะห์ หรือวิจัย เช่น ในทางฟิสิกส์(Physics) ทางเคมีศาสตร์(Chemistry) หรือทางชีววิทยา(Biology)¹ โดยผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป วิทยาศาสตร์ จึงเป็นเรื่องของความจริง (Fact) ที่สามารถตรวจสอบได้ ด้วยเหตุนี้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ จึงมีน้ำหนักมาก และเป็นพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือ (Reliability)

พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ข้อเท็จจริงชนิดหนึ่งต้องนำ เข้าสู่สำนวนการพิจารณาของศาล เป็นพยานหลักฐานที่ก่อให้เกิดขึ้นภายหลังเหตุการณ์แห่งคดี การพิสูจน์พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 226 บัญญัติไว้ว่า "พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือ บริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่จะต้องเป็นพยานหลักฐานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่ง ประมวลกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยาน" และมาตรา 243 ผู้ใดโดยอาชีพหรือ ไม่ก็ตามมีความชำนาญพิเศษในการใดๆ เช่นทางวิทยาศาสตร์ ศิลป ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของเขานั้นอาจเป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยคดีในการ สอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่างๆ เป็นต้นว่าตรวจร่างกายหรือจิตใจ ของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลอง หรือกิจการอย่างอื่น... ซึ่งจะ ให้พยานผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ทำการตรวจ หรือวิเคราะห์ หรือวิจัยเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคดี และ

¹ประมวล สุวรรณศร "พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์." บทบัณฑิตย. (มกราคม 2511):

ต้องนำสืบพยานบุคคลต่อศาลหรือจะให้ทำความเห็นเป็นหนังสือต่อศาลก็ได้ นับว่าพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มีความสำคัญ นำมาพิสูจน์ข้อเท็จจริงในทางอาญา¹

สำหรับประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ ในการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่อยู่ภายในร่างกายผู้ต้องหาใช้ในคดีอาญา และกระบวนการพิจารณาศาลก็ได้พัฒนาเข้าสู่โลกของเทคโนโลยีสมัยใหม่ นำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิจารณาตัดสินคดี กล่าวคือ ในชั้นพนักงานสอบสวน ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจะเป็นเครื่องชี้ตั้งแต่ชั้นแรกว่า สมควรจะมีการสอบสวนดำเนินคดีอาญาในเรื่องนั้นหรือไม่ และหากมีการสอบสวนจะกำหนดกรอบแนวทางการสอบสวนอย่างไรในชั้นอัยการก็มีน้ำหนักมากกว่าอัยการจะสั่งฟ้องคดีหรือไม่ และแม้ในชั้นศาลก็จะมีผลมากในการที่ศาลจะนำมาใช้ในการชี้หน้าพยานหลักฐานเพื่อพิจารณาพิพากษาคดี จากการศึกษาคำพิพากษาของศาลพบว่า มีคดีอาญาจำนวนมากที่ผลของคดีขึ้นอยู่กับรายงานการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ เช่น คดีฆ่าหั่นศพ (นายเสริม สวรรษาภูรี)² คดีนี้ แม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานมายืนยันว่าจำเลย (นายเสริม) ฆ่าผู้ตาย แต่โจทก์มีพยานแวดล้อมมาสืบแสดงให้เห็นถึงพฤติการณ์แห่งคดีว่าจำเลยได้ฆ่า น.ส.เจนจิรา พลอยอุจน์ศรี โดยใช้ปืนยิง และมีการฆ่าแต่ละศพของผู้ตายเป็นชิ้นส่วนต่างๆ เพื่อเป็นการทำลายศพหรือส่วนของศพ เพื่อปิดบังการตายหรือเหตุการณ์ตาย เมื่อเจ้าพนักงานได้พบกะโหลกมนุษย์ จึงได้ทำการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานพบว่า ภาพถ่ายกะโหลกศีรษะทำภาพเชิงซ้อนเปรียบเทียบกับภาพถ่ายของผู้ตายแล้วปรากฏว่าไม่ปฏิเสธภาพถ่าย ตรวจสอบประวัติการทำฟันของผู้ตายแล้วตรงกับฟันของกะโหลกศีรษะที่พบ และการตรวจสายพันธุ์ หรือ ดี เอ็น เอ ของกะโหลกศีรษะ พบว่าเป็นของผู้ตาย รวมทั้งคราบโลหิตที่พบในรถยนต์ ในห้องพักของจำเลย และเนื้อเยื่อที่พบในบ่อเก็บอุจจาระห้องพักของจำเลยพบว่าเป็นของผู้ตาย ตามรายงานการตรวจพิสูจน์ ดี เอ็น เอ ศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำเลย ให้จำคุกตลอดชีวิตในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน แสดงให้เห็นว่าศาลไทยมีความก้าวหน้า มีการพัฒนาตัดสินโดยอาศัยพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ โดยลายพิมพ์ ดี เอ็น เอ ประกอบคำรับสารภาพของผู้ต้องหา หรือแม้แต่ผู้ต้องหาอาจปฏิเสธแต่ก็อาจยอมจำนนต่อหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ซึ่งมีมาตรฐานเพียงพอทำให้ศาลมีความมั่นใจในการตัดสินลงโทษผู้กระทำผิด

¹ ประมุข สุวรรณศรี. "พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์." บทบัญญัติ เล่มที่ 25 ตอน 1. พ.ศ.2511

² คำพิพากษา คดีหมายเลขดำ ที่ 3557/2541 คดีหมายเลขแดงที่ 2895/2543

อีกคดีหนึ่งคือ คำพิพากษาฎีกาที่ 5865/2543 โดยพนักงานอัยการจังหวัดบุรีรัมย์เป็นโจทก์ นายอำเภอ ไสโพธิ์ จำเลย กล่าวคือผู้ตายถูกฆ่าโดยถูกไม้ตีศรีษะจนกะโหลกแตกและยุบโจทก์ไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็น การพิจารณาศาลชั้นต้นคดีนี้โจทก์มีพยานหลักฐานทั้งหมดทั้งพยานบุคคล พยานวัตถุ และพยานเหตุแวดล้อมกรณี โดยเฉพาะเลือดที่ติดอยู่กางเกงชั้นในของจำเลยมี DNA HLA DQ OC ชนิด 1.2, 1.2 ตรงกับผู้ตาย เมื่อพิจารณาจากหลักฐานของโจทก์แล้วเป็นข้อสำคัญในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริง และพิพากษาลงโทษจำเลยได้โดยไม่มีความจำเป็นต้องอาศัยคำรับสารภาพของจำเลย

จากแนวคำพิพากษาของศาลจะเห็นว่าพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เริ่มมีบทบาทในการกระบวนพิจารณาของชั้นศาลได้อาศัยหลักเกณฑ์ผลทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจพิสูจน์ มาประกอบการพิจารณาลงโทษจำเลยแล้วในประเทศไทย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของศาลไทย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้ว พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์นั้นเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้อย่างแม่นยำ เมื่อเปรียบเทียบกับพยานบุคคล ซึ่งเมื่อมาเบิกความเป็นพยานต่อศาลอาจให้การไม่ตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง บางครั้งจำไม่ได้หรือมีการเสริมแต่งคำพูดไป ทำให้ข้อเท็จจริงไม่ตรงกับความจริงมีผลกระทบต่อการกระบวนพิจารณาซึ่งนำนักพยานหลักฐานพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลย

ประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ยอมรับในการนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในคดีอาญา โดยเฉพาะการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เช่นการตรวจลายพิมพ์ ดี เอ็น เอ มาใช้พิสูจน์ความจริงในทางอาญา ซึ่งเป็นพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพสูงในการพิสูจน์ความจริง มีความแม่นยำพิสูจน์ได้ดีกว่าประจักษ์พยาน ส่วนวิธีการตรวจสอบสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหานั้นอาจจะเป็นการละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล ศาลอาจใช้ดุลพินิจไม่รับฟังพยานหลักฐานได้แต่ศาลสูงของสหรัฐอเมริกายอมให้มีการเจาะเลือดเพื่อตรวจหาแอลกอฮอล์หรือประกอบกับคดีทางอาญา ถือว่าการเจาะเลือดปริมาณเพียงเล็กน้อยไม่ก่อให้เกิดบาดแผลรุนแรงและกระทำไปภายใต้การควบคุมดูแลของแพทย์ผู้มีความชำนาญถือว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับ 4 (The Fourth Amendment) คดีตัวอย่างเช่น

คดีที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาได้แก่คดี โอ เจ ซิมป์สัน อดีตนักกีฬาอเมริกันฟุตบอลผู้มีชื่อเสียงตกเป็นผู้ต้องหาในคดีฆาตกรรมของตนเองพร้อมกับเพื่อนชายของเธอภายในบ้านพัก จากการ

¹คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5865/2543

สอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่พบพยานบุคคลมีเพียงพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุได้แก่ รอยเลือด กระจกข้างซ้ายเปื้อนเลือดและเส้นผมที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจมุ่งประเด็นผู้ก่อคดีน่าจะเป็น นายโอ เจ ชิมป์สัน ผู้เป็นสามี ตำรวจจึงไปค้นบ้านของ โอ เจ ชิมป์สัน ปรากฏหมายค้นผลการตรวจค้นพบกระจกเปื้อนเลือดอยู่หลังบ้านและรอยเลือดบริเวณห้องน้ำ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงจับกุมแจ้งข้อหาให้ทราบ เมื่อคดีสู่ชั้นพิจารณาของศาลจำเลยต่อสู้ในประเด็นการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีหมายค้น การค้นโดยไม่มีเหตุอันควรขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ และสิ่งที่ตรวจจากร่างกายผู้ต้องหาเป็นการละเมิดต่อสิทธิบุคคล ศาลจึงยกฟ้อง แต่เมื่อพิจารณาแล้วถ้าการตรวจค้นของเจ้าพนักงานตำรวจโดยใช้หมายค้น และนำเอาผลการตรวจ ดี เอ็น เอ จากคราบเลือดที่อยู่ในที่เกิดเหตุเปรียบเทียบกับกระจกเปื้อนเลือดที่ค้นได้จากบ้านของ โอ เจ ชิมป์สัน ซึ่งผลการตรวจ ดี เอ็น เอ มีผลตรวจตรงกันกับสถานที่เกิดเหตุ ผลการตรวจนี้สามารถยืนยันผลได้แน่นอนว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิด มาใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินในคดีนี้ศาลคงไม่ยกฟ้องอย่างแน่นอน

ประเทศไทยก็ยอมรับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในคดีอาญา โดยนำเทคโนโลยีการตรวจลายพิมพ์ดี เอ็น เอ มาใช้ แต่ปัญหาในการกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายหรือให้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาจากสิ่งที่ได้จากร่างกายนั้ยังไม่ชัดเจน กฎหมายไม่ให้อำนาจเอาไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 แต่จะทำได้เฉพาะผู้ต้องหายินยอมเท่านั้น ไม่มีอำนาจในการบังคับเอาสิ่งที่อยู่ในร่างกายผู้ต้องหาได้ แสวงหาพยานหลักฐานได้เฉพาะภายนอกร่างกายเท่านั้น แต่อาจสามารถแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายหรือสิ่งที่อยู่ในร่างกายผู้ต้องหาได้ตามกฎหมายอื่น เช่น ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542, พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535, และพระราชบัญญัติการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2543 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2545

3. ขอบเขตของเจ้าพนักงานตำรวจในการแสวงหาพยานหลักฐาน

3.1 ขอบเขตตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Univesal Declaration of Human Rights)

เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 สมัชชาแห่งองค์การสหประชาชาติได้มีมติและประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ให้ประเทศเหล่าสมาชิกทำการเผยแพร่ และถือปฏิบัติ

ตามหลักสากลให้เกิดผลอย่างจริงจัง ส่งเสริมให้เกิดความเคารพต่อสิทธิและเสรีภาพ ในที่นี้ นำหลักเกณฑ์ที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนในการจับกุม ควบคุม คุมขัง ของเจ้าพนักงานของรัฐ กล่าวคือ

ข้อ 3 บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิต ในเสรีธรรม และในความมั่นคงแห่งร่างกาย

ข้อ 5 บุคคลใดจะถูกทรมาน หรือได้รับการปฏิบัติ หรือการลงทัณฑ์ซึ่งทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือหยามเกียรติมิได้

ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับ กักขัง หรือเนรเทศ โดยพลการมิได้

ข้อ 12 การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจส่วนตัว ครอบครัว เคหะสถาน การส่งข่าวสาร ตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติยศ และชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะกระทำมิได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการแทรกสอดและโจมตีดังกล่าวตามบทบัญญัติปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งหลายประเทศก็ยอมรับรวมทั้งประเทศไทยด้วย ตามบทบัญญัติ ข้อที่ 9 “บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือเนรเทศโดยพลการมิได้” ซึ่งเป็นความหมายอย่างกว้างๆ ไว้เท่านั้น ไม่ระบุเฉพาะเจาะจง โดยให้แต่ละประเทศเป็นผู้กำหนดรายละเอียดตามหลักการนี้เอาเองแต่ต้องอยู่บนพื้นฐานปฏิญญาสากลและยอมรับเป็นมาตรฐานสากล

ดังนั้นประเทศต่างๆ การที่จะออกกฎหมายได้อันเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตั้งแต่การตรวจค้น จับกุม คุมขัง อันเป็นการกระทบชีวิตร่างกายหรือทรัพย์สิน ปลอดภัยในการดำรงชีวิตมิได้ ขอบเขตอำนาจของเจ้าพนักงานของรัฐ ในการแสวงหาพยานหลักฐานจากเนื้อตัวหรือร่างกายผู้ต้องหา จะต้องเคารพหลักเกณฑ์ตามกฎหมายและมาตรฐานสากล ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน การกระทำใดฝ่าฝืนถือว่าผิดหลักสากล และอาจถือว่าละเมิดต่อกฎหมาย ละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนหลายประเทศ อาจเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบ เว้นแต่การกระทำนั้นมีกฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานไว้โดยเฉพาะและต้องมีเหตุอันสมควร หรือรัฐธรรมนูญบัญญัติเอาไว้ให้กระทำได้

3.2 ขอบเขตตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ฉบับปัจจุบันได้วางหลักเกณฑ์แนวทางในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเอาไว้ ตามแนวทางหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 29 กล่าวคือ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการรัฐธรรมนูญกำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้...” ส่วนมาตรา 31 “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในร่างกาย การทรมาน

ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้...” การคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญซึ่งจะวางหลักโดยทั่วไปไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นหลักประกันของประชาชนจากการตรวจค้น จับกุม คุมขัง ของเจ้าพนักงานอาชญากรรมในการแสวงหาพยานหลักฐานไปในทางที่มีขอบเขตต่อรัฐธรรมนูญ จึงวางหลักเกณฑ์เอาไว้เพื่อที่จะไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สำหรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 (The Fourth Amendment) ก็ได้วางหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ

“สิทธิของประชาชนที่มีความมั่นคงปลอดภัยในร่างกาย เคหสถาน เอกสาร และสิ่งของจากการตรวจค้น จับ และยึดโดยไม่มีเหตุอันควรนั้นจะถูกล่วงละเมิดมิได้ และห้ามออกหมายค้น เว้นแต่จะมีเหตุอันควรซึ่งได้มาจากการสาบานหรือปฏิญาณตน และหมายค้นจะต้องระบุให้แน่ชัดถึงสถานที่ที่จะถูกค้น บุคคลที่จะถูกจับหรือสิ่งของที่จะถูกค้น ”(The right of the people to be secure in their persons, houses, papers, and effects, against unreasonable searches and seizures, shall not be violated, and no warrants shall issue, but upon probable cause, supported by oath of affirmation, and particularly describing the place to be searched, and persons or things to be seized)¹

รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิของประชาชนเอาไว้อย่างชัดเจน ได้ห้ามการตรวจค้น จับกุม และยึดโดยไม่มีเหตุอันควร การกระทำใดฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ เช่นเจ้าพนักงานแสวงหาพยานหลักฐานได้มาโดยฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ ถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ศาลจะปฏิเสธไม่รับฟังเป็นพยานหลักฐานใดๆ ในคดีอาญาซึ่งเป็นมาตรการอันหนึ่ง ที่ศาลได้บัญญัติขึ้นเพื่อบังคับให้เจ้าพนักงาน ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกฎหมายคือ Exclusionary Rule²

¹ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. “หลักประกัน จากการถูกจับกุม ตรวจค้น ที่ไม่ชอบธรรม.” วารสารนิติศาสตร์. ฉบับที่ 3 ปีที่ 11 (2523)

² วิสาร พันธนะ. “วิธีพิจารณาความอาญาในสหรัฐอเมริกา” วารสารตุลพาห. เล่มที่ 5 ปีที่ 25 (2521)

3.3 ขอบเขตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสตราเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าเกินกว่ากฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ก็เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาอย่างหนึ่งซึ่งการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้หา นั้นเจ้าพนักงานที่ดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายให้อำนาจเอาไว้หรือตามขอบเขตประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เจ้าพนักงานสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายกล่าวคือ

การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาจากการตรวจ หรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสตราของเจ้าพนักงานนอกจากปฏิบัติตามขอบเขตของรัฐธรรมบัญญัติแล้วในการคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายซึ่งการจับกุม คุมขัง ตรวจค้นบุคคล หรือการกระทำใดจะกระทบต่อสิทธิเสรีภาพบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่ได้มีกฎหมายให้อำนาจกระทำได้¹ แล้วต้องปฏิบัติตามขอบเขตประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย

การตรวจค้นผู้กระทำความผิดของเจ้าพนักงานตำรวจในเบื้องต้นเจ้าพนักงานต้องมีเหตุอันชอบธรรมตามกฎหมาย และมีเหตุอันควรสงสัย เพื่อเป็นหลักประกันไว้เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน² ซึ่งการจับกุมนั้นเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการเคลื่อนไหวเปลี่ยนที่ทางของบุคคล³ เจ้าพนักงานตำรวจจะตรวจค้นบุคคลใดๆก็ตามในที่สาธารณะสถานต้องมี "เหตุอันควรสงสัย"(Reasonable suspicion) เท่านั้นซึ่งบุคคลนั้นอาจมีสิ่งของเพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด หรือมีไว้เป็นความผิด⁴ สำหรับสิ่งของที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดจะค้นไม่ได้ เจ้าพนักงานผู้ทำการตรวจค้นเพื่อจะจับกุมผู้ใดนั้นต้องเริ่มต้นจากการมีเหตุอันควรสงสัยอันควร จึงจะสามารถทำการตรวจค้นจับกุมผู้กระทำความผิดได้ หากฝ่าฝืนปฏิบัติไปโดยไม่มีเหตุที่สงสัยอันสมควรแล้วถือว่าเป็นการตรวจค้นจับกุมโดยมิชอบ

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. มาตรา 31

² เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการดำเนินคดีในขั้นตอนก่อนพิจารณา. พิมพ์ครั้งที่ 1. ห้างหุ้นส่วนจำกัดจิรัชการพิมพ์.

พ.ศ. 2544

³ คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 5. สำนักพิมพ์นิติธรรม. พ.ศ. 2542

⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 93

พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบจะรับฟังไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226

เจ้าพนักงานผู้ทำการจับกุม หรือรับตัวผู้ถูกจับกุมมา มีอำนาจตรวจค้นตัวผู้ต้องหา นั้น เพื่อหาสิ่งของที่ผิดกฎหมายอาจซ่อนอยู่ การตรวจค้นต้องกระทำโดยสุภาพ ถ้าค้นผู้หญิงต้องใช้ ผู้หญิงตรวจค้น¹ ถ้าบุคคลที่ถูกตรวจค้นจะขัดขวางจะทำให้การตรวจค้นไร้ผล ไม่สามารถทำการ ตรวจค้นได้นั้น เจ้าพนักงานผู้นั้นมีอำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้หรือให้อยู่ความดูแลของเจ้า พนักงานในขณะที่ทำการตรวจค้นได้เท่าที่จำเป็น² เพื่อให้การตรวจค้นเสร็จไปด้วยดี

การจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจนั้นต้องกระทำไปโดยวิธีละม่อม³ ให้สุภาพนุ่มนวล กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลน้อยที่สุดเพื่อป้องกันผู้ถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวาง หลบหนี หรือพยายามหลบหนีจะต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่อง⁴ เพื่อป้องกันไม่ให้เขาหลบ หนี

อำนาจพนักงานสอบสวน ได้บัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการตรวจค้น หรือ รวบรวมพยานหลักฐานได้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 (1),(2) กฎหมายให้อำนาจเฉพาะพนักงานสอบสวนเท่านั้นในการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆเพื่อพิสูจน์ ข้อเท็จจริงในการพิจารณาโทษผู้ต้องหา แต่อำนาจในการตรวจค้นร่างกายผู้ต้องหาสามารถกระทำ ได้จากภายนอกร่างกายเท่านั้น ไม่รวมถึงส่วนของร่างกายหรือสิ่งที่อยู่ในร่างกาย พนักงานสอบสวน จึงไม่สามารถดำเนินการได้ไม่ว่าจะเป็นการบังคับเจาะเลือด ตรวจปัสสาวะ ตรวจอสุจิ ดึงเส้นผม ขน หรือส่วนของอวัยวะ หรือสิ่งอื่นใดที่อยู่ในร่างกายผู้ต้องหา

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา . มาตรา 85

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา . มาตรา 100

³ คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 5 . สำนักพิมพ์ นิติธรรม. พ.ศ. 2542

⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 83 วรรคสอง

เมื่อพิจารณาการตรวจค้นจับกุมผู้กระทำความผิดโดยทั่วไปรวมทั้งการตรวจค้นจับกุมผู้
 จับผิดเมาสุราตามกฎหมายจราจรทางบก เจ้าพนักงานตำรวจต้องปฏิบัติตามหลักประมวล
 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตั้งแต่การตรวจค้นรถต้องสงสัย การจับกุม การกักตัว การควบคุม
 ตัว ซึ่งสิ่งที่สำคัญในการตรวจค้นบุคคลต้องสงสัย หรือรถต้องสงสัยต้องมีเหตุอันควรสงสัย
 (Reasonable Suspicion) แล้วจึงปฏิบัติตามขั้นตอนหลักเกณฑ์ว่าด้วยการตรวจหรือทดสอบผู้จับ
 ผิดเมาสุรา ตามกฎหมายจราจรทางบก จึงต้องปฏิบัติตามหลักประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
 อาญา ประกอบกันไปด้วย

4. แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจหรือทดสอบอันเกิดจากผู้จับผิดเมาสุรา

4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสุรา

สุรา คือเครื่องดื่มที่มีเอทิลแอลกอฮอล์ผสมอยู่ในปริมาณไม่เกิน 60 ดีกรี(Vole) ซึ่ง
 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่คนสามารถใช้ดื่มได้ สุราจัดเป็นสิ่งเสพติดประเภทหนึ่งเมื่อดื่มสุราจนมีการ
 สะสมในระดับหนึ่งจะติดสุรา และเมื่อหยุดการดื่มแล้วจะมีปฏิกิริยาของร่างกายที่เรียกว่าอาการลง
 แดง¹

สุรา แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. สุรากลั่น คือ สุราที่เกิดจากการเอาน้ำสา (แป้งหรือน้ำตาล หมักด้วยยีสต์ จน
 เกิดแอลกอฮอล์) มากลั่น อาจจะมีการเติมสี ปรุงกลิ่น แต่งรสด้วยสารปรุงแต่งอื่นๆ แล้วเก็บบ่มต่อ
 ไป สุราประเภทนี้ได้แก่ สุราขาว สุราผสม สุราผสมพิเศษ และสุราปรุงพิเศษ เป็นต้น
2. สุราไม่กลั่น คือ สุราที่ได้จากการหมักสาให้เกิดเป็นน้ำเมา แต่ไม่ได้นำมากลั่น
 มักจะหมักจากเมล็ดธัญญาพืช ผลไม้ และน้ำตาลจากพืช เช่น เบียร์ ไวน์ กระแช่ น้ำขาว น้ำ
 ตาลเมา เป็นต้น

¹“สุรากับอุบัติเหตุจราจร.” คู่มือประชาชน. สถาบันการแพทย์ด้านอุบัติเหตุ และ
 สาธารณภัย . กรมการแพทย์ . กระทรวงสาธารณสุข. 2544

ตารางแสดงปริมาณของแอลกอฮอล์ที่อยู่ในเครื่องดื่มต่าง ๆ¹

ชนิดของเครื่องดื่ม	ปริมาณของเอทิลแอลกอฮอล์ (ดีกรี)
เบียร์	4 – 6
เท (ALE)	6 – 8
เบียร์ทำในประเทศไทย	6 – 12
เหล้าอุ่น	10 – 15
เชอร์รี่ และพอร์ต	15 – 20
สุรา (แม่โขง/หงส์ทอง)	20 – 35
วิสกี้ บรันดี ยิน	40 – 50
รัม	50 – 60

การบอกความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มนั้นมีหลายแบบด้วยกัน เช่น

(1) แสดงเปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก หมายถึง จำนวนกรัมของแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่ม 100 มิลลิลิตร โดยทั่วไปมักใช้ตัวแทนหน่วยว่า “เปอร์เซ็นต์”

(2) แสดงเป็นเปอร์เซ็นต์โดยปริมาตร หมายถึงจำนวนมิลลิลิตรของแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่ม 100 มิลลิลิตร โดยทั่วไปมักใช้คำแทนหน่วยว่า “ดีกรี”

(3) แสดงเป็นปริ๊ฟ (proof spirit) proof ใช้บอกความแรงของแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มชนิดที่กลั่น ในสหรัฐอเมริกาใช้ 2 คูณความแรงคิดเป็นร้อยละของแอลกอฮอล์ ผลลัพธ์ที่ออกมาเป็น proof ตัวอย่างเช่น เขียนไว้ว่าสุราแรง 100 ปริ๊ฟ หมายถึง สุราที่มีแอลกอฮอล์ 50 มิลลิลิตร ผสมกับน้ำ 50 มิลลิลิตร คือเหล้าที่มีความแรงของแอลกอฮอล์ร้อยละ 50

4.2 การตรวจผู้ต้องสงสัยที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์

เมื่อดื่มสุราแล้ว แอลกอฮอล์จะถูกดูดซึมสู่กระแสเลือด และจะถูกดูดซึมที่ลำไส้เล็ก (Intestine) ประมาณร้อยละ 90 – 98 แอลกอฮอล์นั้นสามารถซึมเข้าสู่กระแสเลือดได้อย่างรวดเร็วทางลำไส้เล็ก โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการย่อยอาหารสามารถกระจายเข้าสู่ร่างกายได้อย่างรวดเร็วสามารถตรวจวัดแอลกอฮอล์ได้ภายหลังจากดื่มสุราแล้วประมาณ 5 นาที

¹พงษ์ศักดิ์ วัฒนา. รายงานคณะผู้เชี่ยวชาญสุราที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุยานยนต์.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทหารผ่านศึก, 2536.

หลังจากที่ดื่มสุราแล้วจะมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดจะมีอาการและการแสดงแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม ความสมบูรณ์ของร่างกาย ความเคยชินและความทนต่อแอลกอฮอล์เป็นสำคัญ อาการที่แสดงออกส่วนใหญ่เป็นผลของแอลกอฮอล์ที่มีต่อระบบประสาทส่วนกลาง และระบบกล้ามเนื้อ ระดับอันตรายของแอลกอฮอล์สำหรับร่างกายก่อให้เกิดความรุนแรงของฤทธิ์ในการรบกวนการทำงานของระบบประสาทส่วนกลางและแอลกอฮอล์เป็นสัดส่วนโดยตรงกับความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในเลือดมีรายละเอียดดังนี้¹

ความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในเลือด (มิลลิกรัม/ 100 มิลลิลิตร)	ผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ
20-30	ไม่ปรากฏอาการผิดปกติใดๆนอกจากผู้ดื่มมีอาการมึนเมาใส่วางใจเพิ่มขึ้น
50-60	มีความรู้สึกผ่อนคลายทางอารมณ์ประสาทและกล้ามเนื้อลดความว่องไวลงระยะเวลาในการตอบสนองยาวขึ้น การตัดสินใจช้าลงความสามารถในการขับชี่ยานยนต์ลดลง เป็นระดับความเข้มข้นที่ถือว่าผู้ขับขี่ตกอยู่ในอาการมึนเมาสำหรับประเทศไทย
80-100	เริ่มเสียการทรงตัวพูดไม่ชัด สายตาเลเวลมองไม่เห็นชัดเจน เริ่มมีปัญหาเกี่ยวกับการได้ยินรู้สึกเคลิบเคลิ้มมีความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้น กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกันก่อให้เกิดความลำบากยุ่งยากในการบังคับยานพาหนะ
110-120	การเคลื่อนไหวและการทรงตัวทำได้ด้วยความยากลำบากความสามารถทางความคิด การตัดสินใจและการใช้วิจารณญาณเสื่อมลงอย่างเห็นได้ชัด
140-150	การควบคุมร่างกายและจิตใจส่วนใหญ่เสียไป พูดไม่ชัด มองเห็นภาพเคลื่อนไหวไม่ชัด มีอุปสรรคในการใช้มือ แขนและขา
200	สูญเสียการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ ต้องการความช่วยเหลือเมื่อจะเคลื่อนไหว จิตใจสับสนอย่างเห็นได้ชัด
300	มีอาการมึนเมาอย่างหนักมึนงง ไม่รู้เรื่องมีสติสัมปชัญญะเหลืออยู่น้อย
400	สลบ หหมดสติ ไม่รู้สึกตัว
500	สลบลึก
600	ตายเนื่องจากการหายใจล้มเหลว

¹ คู่มือการปฏิบัติงานตำรวจจราจร 1991. กองบังคับการตำรวจจราจร. กองบัญชาการตำรวจนครบาล . สำนักงานตำรวจแห่งชาติ . พ.ศ.2542

เนื่องจากแอลกอฮอล์มีผลต่อการควบคุมสติและการแสดงทางพฤติกรรมของบุคคล อันเป็นสาเหตุให้เกิดการปฏิบัติที่ขัดต่อศีลธรรมและกฎหมาย ดังนั้นจึงต้องหามาตรการควบคุมความเมาของบุคคล ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดคดีต่างๆ ได้

ขั้นตอนในการตรวจเพื่อพิสูจน์ว่าเมา มีดังนี้

1. การซักประวัติ (History Taking) โดยทั่วไปมีข้อมูลที่แสดงว่าผู้นั้นได้ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ปนมาก่อน และส่วนมากที่มีการตรวจก็เพราะมีเหตุอันเนื่องมาจากความเมา หรือมีเหตุขณะดื่มสุรากัน หรือมีเหตุจากอุบัติเหตุ ดังนั้นก่อนตรวจผู้ตรวจควรอธิบายถึงการตรวจและผลการตรวจให้ผู้ต้องสงสัยทราบและให้ความยินยอม ต่อจากนั้นจึงซักประวัติโดยผู้ตรวจถามถึงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนหน้าที่จะถูกตรวจเกี่ยวกับปริมาณ ชนิด และเวลาหลังจากหยุดดื่ม นอกจากนั้นต้องถามถึงประวัติเกี่ยวกับการเจ็บป่วยและการรักษา เช่น มีการผ่าตัดกระเพาะอาหารมาหรือไม่ เป็นโรคเบาหวานและได้รับยารักษาอยู่หรือไม่ หรือได้รับยาระงับประสาทหรือยานอนหลับมาก่อนหรือไม่ เป็นต้น

2. การตรวจร่างกาย (Clinical examination) โดยทั่วไปลักษณะภายนอกของคนเมามีมีเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายยับยู่ยี่สกปรกอันเนื่องมาจากเวลาเมาแล้วขาดการระมัดระวังเรื่องความสะอาดและในเรื่องของกลิ่นสุรา เมื่อตรวจคนเมาหรือผู้ดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ตรวจจะได้กลิ่นของแอลกอฮอล์จากลมหายใจหรือจากปาก ผู้ตรวจที่มีประสบการณ์สูงจะสามารถแยกได้ว่าเป็นกลิ่นของบรันดี วิสกี้ เบียร์ หรือเหล้าโรง ฯลฯ และเพื่อให้ได้ผลการตรวจร่างกายที่สมบูรณ์ จึงควรมีขั้นตอนดังนี้

(ก) อาการที่ปรากฏทางสมอง ลักษณะของคนเมา อาการที่ปรากฏจะเป็นอาการของระบบประสาทสมองแทบทั้งสิ้น เนื่องจากเป็นที่ทราบแล้วว่าแอลกอฮอล์หลังจากที่ถูกดูดซึมเข้ากระแสเลือดแล้วก็จะกระจายไปสู่อวัยวะต่างๆ ของร่างกาย ที่ไปได้เร็วที่สุดคือสมอง ดังนั้นอาการที่เห็นได้ชัดได้แก่ เดินไม่ตรง เดินโซเซ การเคลื่อนไหวกลอกลูกตา (nystagmus test) เป็นต้น

(ข) อาการทางระบบทางเดินอาหาร เช่น อาเจียน

(ค) อาการทางระบบขับถ่ายปัสสาวะ เช่น ปัสสาวะบ่อยขึ้น

(ง) อาการทางระบบหายใจ เช่น หอบเหนื่อย หายใจติดขัด

การตรวจทางห้องปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น

1. การตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด ในคนที่มีชีวิตจะเก็บเลือดจากหลอดเลือดดำ จากข้อพับแขน ห้ามทำความสะอาดบริเวณที่เจาะเลือดด้วยแอลกอฮอล์โดยเด็ดขาดให้ใช้น้ำยาชนิดอื่น เช่น เมอคูรีออกซีซัยยานเท (Mercury Oxycyanate) หรือเมอคูริกคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์

เป็นต้น กระบอกหรือเข็มฉีดยาปราศจากเชื้อ บางแห่งจะใช้เป็นชนิดกระบอกสูญญากาศและใช้เป็นหลอดบรรจุเลือดด้วย ซึ่งชนิดนี้จะดูดเลือดเข้าไปในหลอดเองโดยอัตโนมัติและได้ปริมาณเลือดพอดีสำหรับตรวจ ถ้าดูเองก็ประมาณ 5 มิลลิลิตร ซึ่งวิธีการตรวจจะใช้เครื่องมืออย่างน้อย 2 ชนิดแล้วเปรียบเทียบผล ถ้าปรากฏว่าผลที่ได้มีค่าต่างกันเกินกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ จะต้องใช้วิธีที่สาม ตรวจเพื่อตัดสิน ถ้าใกล้เคียงค่าใดค่าหนึ่ง (ต่างกันไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์) ก็รายงานผลตามนั้นได้ ถือเป็นกรณีวินิจฉัยที่แน่นอนและชี้ขาดว่าบุคคลนั้นมีแอลกอฮอล์ในเลือดเท่าใด เนื่องจากร้อยละ 90 ของแอลกอฮอล์ที่บริโภคจะถูกเมตาบอลิซึมไปประมาณ 15 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ต่อชั่วโมง ในขณะที่ร้อยละ 10 จะถูกขับออกจากปัสสาวะและปอดเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น จึงพบว่าแอลกอฮอล์จะอยู่ในเลือดได้นานถึง 20 ชั่วโมงหลังจากดื่ม

2. การตรวจวัดแอลกอฮอล์จากลมหายใจพบว่ามีความใกล้เคียงกับเส้นเลือดแดงมากที่สุด การตรวจปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจ สะดวกตรวจได้ผลรวดเร็วและสามารถตรวจได้ในสถานที่เกิดเหตุ แต่ควรเก็บลมหายใจเพื่อตรวจหลังจากดื่มแอลกอฮอล์มาแล้วเกินกว่า 15 นาที เพื่อป้องกันความผิดพลาดอันเกิดจากแอลกอฮอล์ในปาก เพราะเคยมีผู้ทดลองพบว่าหลังจากผู้ทดลองดื่มสุราครั้งสุดท้ายแล้วยังพบแอลกอฮอล์ในปากนาน 10-15 นาทีหลังการดื่มครั้งสุดท้าย ก่อนเก็บลมหายใจควรใช้น้ำสะอาดล้างปากเสียก่อน ลมหายใจที่เก็บตรวจควรเป็นลมหายใจจากถุงลม (alveolar air) และควรตรวจภายในเวลาไม่เกิน 2 ชั่วโมงหลังจากการเก็บ ผลที่ได้จึงไม่คลาดเคลื่อน¹

4.3 เครื่องตรวจวิเคราะห์แอลกอฮอล์จากลมหายใจ (Breath analyzer)

เครื่องตรวจลมหายใจเครื่องแรก พัฒนาขึ้นมาโดยนายแพทย์ชาวอเมริกันชื่อ รอลลา เอ็น ฮาร์เกอร์ โดยเรียกว่า "มาตรวัดความเมา" (Drunkometer) ดำรวจินเดี่ยวนาโพลิส เริ่มใช้เครื่องนี้เมื่อ ค.ศ. 1939 และในทศวรรษ 1960 ดำรวจในหลายประเทศก็เริ่มใช้อุปกรณ์คล้ายกันเพื่อวัดสมรรถภาพของผู้ขับขี่รถยนต์ ปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายสูงจะทำให้ระบบประสาททำงานช้าลง ตลอดจนการประสานงานช้า

หลักการของเครื่องตรวจวิเคราะห์แอลกอฮอล์จากลมหายใจ คือให้ผู้ที่ถูกตรวจเป่าลมหายใจเข้าเครื่องมือ ซึ่งมีตัวตรวจจับแอลกอฮอล์อยู่ ตัวตรวจจับนี้เมื่อได้รับแอลกอฮอล์

¹ สุณีย์ กัลยะจิตร "การตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดโดยวิธีการเป่าลมหายใจ"
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2540

จากลมหายใจก็จะมีการแปรสภาพซึ่งอาจจะมองเห็นได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสารเคมี หรือวัดได้จากพลังงาน เช่น กระแสไฟฟ้า การเปลี่ยนแปลงนี้จะถูกดัดแปลงให้รายงานออกมาที่หน้าปัดของเครื่องในรูปของค่าระดับแอลกอฮอล์ในเลือด (Blood alcohol concentration) ทั้งนี้ โดยอาศัยการคำนวณจากค่าความสัมพันธ์ระหว่างแอลกอฮอล์ในเลือดกับลมหายใจ ซึ่งมีผู้ค้นพบมานานแล้วว่าปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดขณะใดขณะหนึ่งจะสูงเป็น 2100 เท่าของปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจในขณะเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ตรวจหาแอลกอฮอล์จากลมหายใจตามวิธี Breath alcohol method มีหลายชนิดด้วยกัน ในรุ่นแรกส่วนใหญ่เป็นการตรวจโดยวิธีทางเคมีอาศัยปฏิกิริยาของแอลกอฮอล์ทำลายสีของ potassium permanganate ในกรด sulfuric ที่เข้มข้นจากสีเหลืองเป็นสีเขียว และเปรียบเทียบกับ standard เพื่อให้ค่าของแอลกอฮอล์ภายในถุงลม และเทียบเป็นค่าแอลกอฮอล์ในเลือดอีกครั้งหนึ่ง

ประเทศไทยได้นำเครื่องตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจจากต่างประเทศมาใช้เพื่อเป็นมาตรการควบคุมอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ซึ่งในแต่ละเครื่องจะมีการกำหนดคุณลักษณะให้เหมือนกันโดยการประชุมคณะกรรมการพิจารณาคุณลักษณะเฉพาะ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบและได้อนุมัติลงวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2537 และใช้มาจนถึงปัจจุบัน โดยมีคุณลักษณะเฉพาะเครื่องมือตรวจแอลกอฮอล์ชนิดพกพา ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการนำไปใช้งาน

เพื่อใช้ทดสอบตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของบุคคล โดยวิธีตรวจวัดลมหายใจ

2. ลักษณะทั่วไป

(1) เครื่องมือตรวจแอลกอฮอล์ชนิดพกพา ประกอบด้วย

- ระบบการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจแบบอัตโนมัติ
- เครื่องมีน้ำหนักเบาสามารถพกพาติดตัวได้สะดวก โดยมีน้ำหนักรวมไม่มากกว่า 1,000 กรัม ไม่รวมเครื่องพิมพ์ผล (printer) และกระเป๋า
- ระบบตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ต้องวัดได้ทั้งแบบลมหายใจเป่าผ่าน (passive) และเป่าลมหายใจเข้าในตัวเครื่อง (direct test)
- มีระบบเชื่อมโยงสำหรับต่อเข้าเครื่องพิมพ์ผลภายนอกได้
- จอแสดงสถานะภาพของเครื่องและผลของระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์มีไฟสำหรับปฏิบัติงานในเวลากลางคืน
- หน่วยความจำสำหรับเก็บข้อมูลและแสดงผลภายหลังได้

- หัวเป่า (mouth piece) สำหรับเป่าลมหายใจเข้าเครื่องโดยตรง

(2) มีเครื่องสำหรับพิมพ์ผล (printer) เป็นภาษาไทย

(3) ใช้ไฟฟ้ากระแสตรงขนาดไม่ต่ำกว่า 7.5 โวลท์ และสามารถนำมาประจุไฟฟ้า

ใช้ใหม่ได้ (Rechargeable)

3. คุณลักษณะเฉพาะทางวิชาการ

(1) ตัววัดปริมาณแอลกอฮอล์ (sensor) เป็นแบบเซลล์เชื้อเพลิงไฟฟ้าเคมี (electrochemical fuel cell) สามารถตรวจวัดแอลกอฮอล์ได้เพียงสารเดียว โดยไม่มีผลรบกวนจากไอของคีโตน อะซีโตน สี กาว น้ำหอม กลิ่นอาหาร มีเทน และสารไฮโดรคาร์บอนอื่นๆ ที่อาจปะปนมากับลมหายใจ

(2) สามารถวัดระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ได้ระหว่าง 0 ถึง 300 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ หรือดีกว่า

(3) ปริมาณแอลกอฮอล์ที่วัดได้ ต้องแสดงค่าตัวเลขเป็นหน่วยมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

(4) สามารถกำหนดค่าปริมาณแอลกอฮอล์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ในระบบตรวจวัดต้องปรากฏอักษรหรือเครื่องหมายแสดง เมื่อมีปริมาณแอลกอฮอล์ที่วัดได้ต่ำกว่าค่าที่กำหนด และต้องปรากฏอักษรหรือเครื่องหมายแสดง เมื่อมีปริมาณแอลกอฮอล์ตั้งแต่ค่าที่กำหนดขึ้นไป อักษรหรือเครื่องหมายแสดงดังกล่าวจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้

(5) หน่วยความจำสามารถเก็บข้อมูลและแสดงผลได้ไม่น้อยกว่า 150 ครั้ง

(6) สามารถปรับค่าพารามิเตอร์ของเครื่องให้เท่ากับค่ามาตรฐานในตัวเองได้

4. ส่วนประกอบหรืออุปกรณ์อะไหล่

(1) หัวเป่าลมหายใจ	จำนวน	1,000	อัน
(2) ช่องห่อหุ้มเครื่อง	จำนวน	1	ใบ
(3) กระดาษพิมพ์ผล	จำนวน	5	ม้วน
(4) กระเป๋ใส่เครื่องและอุปกรณ์	จำนวน	1	ใบ
(5) อุปกรณ์ในการเปรียบเทียบค่ามาตรฐาน	จำนวน	5	ชุด
(6) อุปกรณ์สำหรับประจุไฟ (Charger)	จำนวน	1	ชุด

5. การทดสอบ

(1) ตรวจพินิจความเรียบร้อย ตามข้อ 2, 3 และ 4

(2) ทำการทดสอบจนสามารถใช้งานได้ดี

6. อื่น ๆ

(1) หนังสือคู่มือการใช้งานเป็นภาษาไทย จำนวน 2 ชุด

- (2) ต้องฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ จนสามารถปฏิบัติงานได้
- (3) รับประกันคุณภาพพร้อมทั้งความชำรุดเสียหายตามสภาพการใช้งานปกติ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยจะต้องมีอะไหล่ไว้คอยให้บริการให้ตลอดระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

จากการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะเครื่องมือตรวจแอลกอฮอล์ชนิดพกพา ทำให้การใช้เครื่องมือดังกล่าวนี้มีอย่างจำกัด สำหรับประเทศไทยได้นำเครื่องตรวจที่ได้มาตรฐานมาใช้ในการตรวจหาความเมาสุราจากผู้ขับขี่ มีเครื่องอยู่ 3 รุ่นจาก 3 บริษัท คือ

1. เครื่อง PBA 3000

หลักการเครื่องมือ PBA 3000 CHEMICALSENSORS ; เป็นอุปกรณ์ตรวจวัดที่ใช้สารหรือตัวเร่งปฏิกิริยาทางเคมีที่มีความไว และจำเพาะเจาะจงต่อปฏิกิริยา โดยจะตรวจจับการเปลี่ยนแปลงของปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นเปลี่ยนเป็นสัญญาณไฟฟ้าโดยใช้ Transducer จะจับความร้อนและแปลงเป็นสัญญาณไฟฟ้าเพื่อส่งข้อมูลออกมาทางจอภาพ

2. เครื่อง ALCO-SENSOR IV

เครื่องวัดแอลกอฮอล์ในเลือดจากลมหายใจ ALCO-SENSOR IV สามารถใช้งานได้ อย่างอิสระเพื่อวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดจากลมหายใจ ผลวัดจะแสดงเป็นตัวเลขเรียงแสงบนเครื่องหากต้องการบันทึกและพิมพ์ผลวัดนี้ไว้เป็นหลักฐาน จะต้องต่อเครื่องวัดนี้เข้ากับเครื่องบันทึกและพิมพ์ ซึ่งนอกจากการบันทึกและพิมพ์รายละเอียดต่างๆเช่น อุณหภูมิขณะวัด หมายเลขประจำเครื่องวัด ค่าที่วัดได้ ฯลฯ และยังมีจอแสดงขั้นตอนการใช้เครื่องเพื่อให้ผู้ใช้ปฏิบัติตามขั้นตอน เป็นการป้องกันการใช้เครื่องที่ผิดวิธีและอำนวยความสะดวกและมั่นใจแก่ผู้ใช้เครื่องด้วยความเที่ยงตรงของการวัดและให้ความยุติธรรมแก่ผู้ถูกวัดคือให้รอประมาณ 15 นาทีก่อนทำการวัดในกรณีที่สังเกตได้ชัดเจนว่าผู้ต้องสงสัยพึงเสพสุรามานหรือผู้ต้องสงสัยเมาและอาเจียนออกมา ซึ่งทั้งสองกรณีมีปริมาณแอลกอฮอล์ตกค้างอยู่ในปากมาก ทำให้ผลการวัดสูงเกินความเป็นจริง

3. เครื่อง SL-400

เป็นเครื่องตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดจากลมหายใจที่นำเข้ามาใช้โดยเมื่อเป่าลมหายใจลงไปเครื่อง พบว่าจะมีตัวตรวจจับแอลกอฮอล์จะแปรสภาพและเปลี่ยนค่าออกมาเป็นค่าแอลกอฮอล์ในเลือด โดยแสดงค่าออกมาทางจอภาพแสดงผล

ในระบบนี้พบอีกว่ามีความจำเพาะเจาะจงต่อการวัดแอลกอฮอล์ ไม่มีผลรบกวนจากไอของสี กาว น้ำหอม กลิ่นอาหาร แก๊สมีเทน และสารประกอบไฮโดรคาร์บอนที่ปนมากับลมหายใจ อายุการใช้งานนาน ไม่ต้องทำการเทียบค่ามาตรฐานบ่อย

4.4 วิธีการตรวจจับแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่รถโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การตรวจหรือทดสอบว่าผู้ขับขี่ยานพาหนะใดเมาสุรานั้น เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจในการเรียกตรวจทดสอบ ได้แก่ เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจการ มีอำนาจสั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ว่ามีความหย่อนความสามารถในการที่จะขับขี่ หรือเมาสุราหรือของมีเมาอย่างอื่นหรือไม่ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก มาตรา 142 และมาตรา 43 ตี(แก้ไขฉบับที่ 6) พ.ศ. 2542

เจ้าพนักงานจราจร¹ หมายความว่าข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานจราจร

พนักงานสอบสวน² หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน

พนักงานเจ้าหน้าที่³ หมายความว่า ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร

ผู้ตรวจการ⁴ หมายความว่าผู้ตรวจการตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และผู้ตรวจการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

ขั้นตอนวิธีการตรวจวัดแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่รถโดยกองบังคับการตำรวจจราจรกลาง ดังนี้⁵

1. กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติการ ประมาณ 10 นาย มีนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรจำนวน 1 นาย คอยควบคุมกำกับดูแลให้การปฏิบัติการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม โดยจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนชุดแรกจะเป็นผู้ใช้เครื่องมือตรวจสอบแอลกอฮอล์เบื้องต้น (PBA 3000)เมื่อได้ผู้ต้องสงสัยว่าเมาสุราขณะขับรถและเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดที่สอง จะใช้

¹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 4 (37)

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 2 (6)

³ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. มาตรา 4 (38)

⁴ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2542

มาตรา 4 (40) ผู้ตรวจการตามพระราชบัญญัติขนส่ง พ.ศ.2522. ข้าราชการสังกัดกรมการขนส่งทางบกซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการขนส่ง

⁵ คู่มือการปฏิบัติงานตำรวจจราจร 1991. กองบังคับการตำรวจจราจร. กองบัญชาการตำรวจนครบาล. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2542

เครื่องมือตรวจวัดยืนยันผลด้วยเครื่อง ALCO SENSOR IV ตรวจวัดแอลกอฮอล์จากลมหายใจ โดยใช้วิธีเป่าลมหายใจผ่านเครื่อง

2. เครื่องมือที่ใช้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจ ยี่ห้อ PBA 3000 และเครื่อง ALCO SENSOR IV โดยใช้สัมประสิทธิ์ในการแปลงค่า 2,000 และเครื่องต้องได้รับรองมาตรฐานจากกองรังสีและเครื่องมือแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เครื่องมือนี้จะต้องนำไปตรวจวัดค่ามาตรฐานทุก 6 เดือน หลังจากทำการสอบเทียบได้ค่ามาตรฐานแล้ว จะออกหนังสือรับรองยืนยันมาตรฐานให้เป็นระยะเวลาอีก 6 เดือน

3. วิธีการตรวจวัด

(3.1) เรียกรถยนต์คันที่ต้องสงสัยเข้าสู่จุดตรวจในช่องทางเดินรถช่องซ้ายสุด

(3.2) ผู้ขับขี่ไม่ต้องลงจากรถขณะใช้เครื่องตรวจวัดลมหายใจแบบเป่าผ่าน ด้วยเครื่อง PBA 3000

(3.3) หากพบมีแอลกอฮอล์เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จึงเชิญลงจากรถเพื่อตรวจวัดลมหายใจ ด้วยการวัดเป่าลมหายใจผ่านเครื่อง (BREATH ANALYZER TEST) จากเครื่องยี่ห้อ แอลโคล เซ็นต์เซอร์โฟว์ (ALCO SENSOR IV)

(3.4) หากผลการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จะมีความผิดในข้อหาขับขีรถในขณะเมาสุรา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

การตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์จากผู้ขับขี่โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจในทางปฏิบัติแล้วในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้ดำเนินการตรวจอย่างจริงจัง เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในส่วนรับผิดชอบของกองบังคับการตำรวจจราจรกลาง กองบัญชาการตำรวจนครบาล ส่วนสถานีตำรวจในส่วนรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาลยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง แต่ก็ได้เริ่มปฏิบัติแล้วโดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรประจำสถานีตำรวจเป็นผู้ดำเนินการตรวจหรือทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์จากผู้ขับขี่ อีกไม่นานเมื่ออุปกรณ์เครื่องมือในการตรวจครบทุกที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงและมีประสิทธิภาพ สามารถจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษ ทำให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้รถใช้ถนนอย่างดี

การตรวจในต่างจังหวัดจะเป็นหน้าที่ของตำรวจทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการตรวจหรือทดสอบ ส่วนตามสถานีตำรวจภูธรเครื่องมืออุปกรณ์ยังไม่พร้อม คาดว่าเร็วนี้จะสามารถดำเนินการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เพื่อตรวจหาความเมาสุราในขณะขับขีรถได้ทุกสถานี

เครื่องมือตรวจวัดยืนยันผลด้วยเครื่อง ALCO SENSOR IV ตรวจวัดแอลกอฮอล์จากลมหายใจ โดยใช้วิธีเป่าลมหายใจผ่านเครื่อง

2. เครื่องมือที่ใช้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจ ยี่ห้อ PBA 3000 และเครื่อง ALCO SENSOR IV โดยใช้สัมประสิทธิ์ในการแปลงค่า 2,000 และเครื่องต้องได้รับรองมาตรฐานจากกองรังสีและเครื่องมือแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เครื่องมือนี้จะต้องนำไปตรวจวัดค่ามาตรฐานทุก 6 เดือน หลังจากทำการสอบเทียบได้ค่ามาตรฐานแล้ว จะออกหนังสือรับรองยืนยันมาตรฐานให้เป็นระยะเวลาอีก 6 เดือน

3. วิธีการตรวจวัด

(3.1) เรียกรถยนต์คันที่ต้องสงสัยเข้าสู่จุดตรวจในช่องทางเดินรถช่องซ้ายสุด

(3.2) ผู้ขับขี่ไม่ต้องลงจากรถขณะใช้เครื่องตรวจวัดลมหายใจแบบเป่าผ่าน ด้วยเครื่อง PBA 3000

(3.3) หากพบมีแอลกอฮอล์เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จึงเชิญลงจากรถเพื่อตรวจวัดลมหายใจ ด้วยการวัดเป่าลมหายใจผ่านเครื่อง (BREATH ANALYZER TEST) จากเครื่องยี่ห้อ แอลโคล เซ็นต์เซอร์ไฟว์ (ALCO SENSOR IV)

(3.4) หากผลการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จะมีความผิดในข้อหาขับขีรถในขณะเมาสุรา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

การตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์จากผู้ขับขี่โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจในทางปฏิบัติแล้วในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้ดำเนินการตรวจอย่างจริงจัง เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในส่วนรับผิดชอบของกองบังคับการตำรวจจราจรกลาง กองบัญชาการตำรวจนครบาล ส่วนสถานีตำรวจในส่วนรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาลยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง แต่ก็ได้เริ่มปฏิบัติแล้วโดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรประจำสถานีตำรวจเป็นผู้ดำเนินการตรวจหรือทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์จากผู้ขับขี่ อีกไม่นานเมื่ออุปกรณ์เครื่องมือในการตรวจครบทุกที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงและมีประสิทธิภาพ สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ทำให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้รถใช้ถนนอย่างดี

การตรวจในต่างจังหวัดจะเป็นหน้าที่ของตำรวจทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการตรวจหรือทดสอบ ส่วนตามสถานีตำรวจภูธรเครื่องมืออุปกรณ์ยังไม่พร้อม คาดว่าเร็วนี้จะสามารถดำเนินการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เพื่อตรวจหาความเมาสุราในขณะขับขีรถได้ทุกสถานี

5. ความชอบธรรมของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบกกรณีผู้ขับขี่เมาสุรา

สำหรับประเทศไทย มีมาตรการทางกฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบกกรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เมาสุราในขณะที่ขับขี่ยานพาหนะซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาจากชั้นจับกุมจนถึงการพิจารณาในชั้นศาล จึงทำให้เจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจความชอบธรรมในการแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่กรณีเมาสุราในระหว่างขับขี่ยานพาหนะในทางสาธารณะ กล่าวคือ

5.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540

การแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เมาสุรา เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานอย่างหนึ่งจากสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา อาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ เจ้าพนักงานของรัฐที่ดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานต้องมีความชอบธรรมในการแสวงหาพยานหลักฐานตามรัฐธรรมนูญดังนี้

มาตรา 29 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นเท่านั้นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ตามบทบัญญัติ มาตรา 29 นี้ เพื่อมิให้องค์กรณีบัญญัติและองค์กรอื่นที่รับมอบหมายที่จะตรากฎหมาย หรือข้อบังคับใดอันที่จะล่วงละเมิดต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลตามอำเภอใจ¹ การตรากฎหมายอันมีผลที่จะต้องจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลต้องอยู่ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญ โดยหลักทั่วไปแล้วบุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการใดๆต่างๆได้ตามความประสงค์ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้นเป็นข้อยกเว้นจากหลักทั่วไป (La liberte est la regle , la restriction l'exception)² รัฐจะออกกฎหมายใดๆอาจมีผลกระทบ

¹ วรเจตน์ ภาคีรัตน์ . เงื่อนไขการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน : “มาตร” ในการควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย วาสารนิติศาสตร์ . ปีที่ 30 ฉบับที่ 2 . พ.ศ. 2543

² วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ . สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 . สำนักพิมพ์วิญญูชน . พ.ศ. 2543

กระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลได้ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจและเฉพาะภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดซึ่งเป็นผลบังคับของ "หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง"¹

สรุปหลักแล้วตาม มาตรา 29 นี้กำหนดให้รัฐในการที่จะออกกฎหมายใดๆมาบังคับใช้เพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลต้องอยู่ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญ เว้นแต่จะมีบทกฎหมายที่ให้อำนาจให้กระทำได้ และการกระทำนั้นต้องมีเหตุผลอันควร และกระทำไปเท่าที่จำเป็น กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลให้น้อยที่สุดในการบังคับใช้กฎหมาย จึงสามารถบังคับได้กับบุคคลโดยทั่วไป ไม่เป็นการเฉพาะเจาะจง ถือว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เมาสุรา ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน โดยเจ้าพนักงานของรัฐสามารถบังคับการทดสอบผู้ขับขี่เมาสุราได้ ไม่ว่าจะเป็นการทดสอบโดยการเป่าลมหายใจ (Breath Analyzer Test) ตรวจปัสสาวะ (Urine Test) ตรวจเลือด (Blood Test) ซึ่งการปฏิบัติในการตรวจหรือทดสอบต้องกระทำตามลำดับขั้นตอนของกฎหมาย ขั้นตอนแรกต้องตรวจวัดจากการเป่าลมหายใจก่อน เมื่อไม่สามารถตรวจวัดจากการเป่าลมหายใจได้จึงดำเนินการตามขั้นตอนที่สองคือตรวจปัสสาวะหรือตรวจเลือด จะกระทำข้ามขั้นตอนไม่ได้ ถ้าปฏิบัติข้ามขั้นตอนอาจจะละเมิดต่อรัฐธรรมนูญ หรือผิดต่อกฎหมาย เว้นแต่การปฏิบัติสามารถกระทำลัดขั้นตอนได้ ถ้าผู้ต้องหาให้ความยินยอมให้ปฏิบัติตามขั้นตอนใดก่อนก็ได้ ถ้ามีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ถือว่าเมาสุราในการขับขี่รถ มีความผิดตามกฎหมาย ต้องถูกระวางโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 29 นี้ การกระทำจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะกระทำมิได้เว้นแต่มีกฎหมายให้อำนาจกระทำได้ แต่ต้องทำได้ต้องมีเหตุอันควร(Probable cause)หรือกระทำได้เท่าที่จำเป็นต้องกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด ดังนั้นการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เมาสุราในขณะขับขี่ยานพาหนะตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 โดยการบังคับเป่าลมหายใจ การตรวจปัสสาวะ การตรวจเลือด สามารถกระทำได้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานโดยชอบด้วยกฎหมายรับฟังในชั้นพิจารณาของศาลได้

¹ เรื่องเดียวกัน.

มาตรา 31 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้ แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้

การจับ คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือ การกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

คำว่า “ชีวิตร่างกาย” มีความหมายทางกฎหมายกล่าวคือ¹

(1) ชีวิตร่างกาย คือ สรีระทั้งหมดของบุคคล ตลอดทั้งเส้นผม เล็บ เป็นต้น การกระชากผมจึงเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกาย การเข้าจับกุมผู้กระทำความผิดเป็นการกระทำให้ชีวิตร่างกายของเขาเคลื่อนไหวไม่ได้ปราศจากเสรีภาพเป็นการกระทบต่อสิทธิร่างกาย

(2) ชีวิตร่างกาย รวมถึงสิ่งที่อยู่นอกสรีระของคนด้วย เช่น เสื้อผ้าที่กำลังสวมใส่อยู่ในเวลาเจ้าพนักงานตรวจค้นร่างกาย ถ้าล้วงเข้าไปตรวจค้นในกระเป๋าเสื้อกระเป๋ากางเกงคูชอยู่ที่อยู่ในกระเป๋าก็ถือว่าการกระทบต่อสิทธิชีวิตร่างกายแล้ว ความหมายของชีวิตร่างกายจึงรวมถึงสิ่งอยู่นอกร่างกายแต่ติดตัวเรา การตรวจดังกล่าวข้างต้นถือว่าการตรวจค้นร่างกาย

(3) ชีวิตร่างกาย รวมถึงสิ่งที่อยู่ในร่างกายด้วย การเอาเลือดไปตรวจหาแอลกอฮอล์ เอาปัสสาวะไปตรวจหาสารเสพติดว่ามีสารเสพติดอยู่ในปัสสาวะหรือไม่ ถือว่าการกระทบต่อสิทธิในชีวิตร่างกาย แม้แต่บังคับให้เป่าลมหายใจ(BREATH ANALYZER TEST) เพื่อตรวจหรือทดสอบว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์อยู่ในเลือด หรือไม่ก็เป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตร่างกาย และร่างกาย

เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำต่อชีวิตและร่างกายไม่ใช่เฉพาะสรีระเท่านั้น แต่รวมทั้งสิ่งที่อยู่ในร่างกายด้วย แต่การกระทำดังกล่าวไม่ว่าบังคับเป่าลมหายใจ การตรวจเลือด การตรวจปัสสาวะ เพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด เมื่อผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหากระทำความผิดฐานขับรถในขณะเมาสุรา เจ้าพนักงานสามารถกระทำได้แม้ว่าจะเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในร่างกาย แต่การกระทำเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพเพียงเล็กน้อยแต่เมื่อก่อให้เกิดผล อย่างอื่น เช่นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นระหว่างขับรถในขณะเมาสุราแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต และ

¹ จิรนิติ หะวานนท์. สิทธิทางวิธีพิจารณาความอาญาตามรัฐธรรมนูญ. สำนักพิมพ์วิญญูชน . พ.ศ. 2543

ทรัพย์สินของบุคคลอื่นอีกมากมาย เจ้าพนักงานของรัฐสามารถบังคับตรวจหรือทดสอบว่าผู้ขับขี่รถเมาสุราได้ เมื่อมีกฎหมายมารองรับ การตรวจค้นจับกุมของเจ้าพนักงานต้องมีเหตุอันควรและกระทำการเท่าที่จำเป็นภายใต้กฎหมายที่บัญญัติให้อำนาจกระทำได้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 29 มาตรา 31 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 เจ้าพนักงานสามารถแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาได้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

มาตรา 243 บุคคลย่อมมีสิทธิไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา

ถ้อยคำของบุคคลซึ่งเกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ถูกทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใดๆ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 จะเห็นได้ว่าการจะบังคับเอาสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา เช่นการบังคับเจาะเลือด บังคับเอาเนื้อเยื่อ หรือชิ้นส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายทั้งภายนอกและภายในร่างกายเป็นต้น การกระทำดังกล่าวของเจ้าพนักงานของรัฐอาจขัดต่อหลักสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย เป็นการล่วงละเมิดต่อสิทธิบุคคลตามรัฐธรรมนูญ เมื่อการบังคับแสวงหาพยานหลักฐานได้มาโดยมิชอบ เพราะพยานหลักฐานต่างๆต้องได้มาโดยมิได้เกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น¹ มีผลต่อการพิจารณาในชั้นศาลอาจจะลงโทษผู้กระทำผิดไม่ได้ แม้บางครั้งเขาอาจเป็นผู้กระทำผิด

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา(Privilege Against Self incrimination) คู่ครองเฉพาะถ้อยคำ (Testimony) จะบังคับเฉพาะถ้อยคำใดๆที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองที่ต้องทำให้ตนต้องถูกฟ้องคดีอาญานั้น จึงไม่คุ้มครองกรณีการบังคับเจาะเลือด บังคับตรวจปัสสาวะเพื่อตรวจหาสารเสพติด บังคับให้เปล่งเสียงเพื่อเข้าเครื่องตรวจสอบเสียง บังคับให้เซ็นชื่อ บังคับให้พิมพ์ลายพิมพ์นิ้วมือ ทั้งหมดนี้เป็น real หรือphysical evidence ไม่ใช่ถ้อยคำ (Testimony) เจ้าหน้าที่สามารถบังคับได้ หากมีกฎหมายบัญญัติให้ทำได้² เช่น พระ

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 226

² เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การดำเนินคดีในชั้นตอนก่อนพิจารณา. พิมพ์ครั้งที่ 1. ห้างหุ้นส่วนจำกัดจิรัชการพิมพ์ พ.ศ. 2544

ราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ.2519 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2534 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2543 และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีสารเสพติดในร่างกายหรือไม่ พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542 และกฎกระทรวงฉบับที่ 16 เรื่องกำหนดให้ตรวจหรือทดสอบว่าเมาสุราหรือไม่ พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535 และประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบอันเกิดจากการเสพสุราหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2536 สามารถทำการตรวจหรือทดสอบได้ไม่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 แต่ต้องกระทำโดยความนุ่มนวล ไม่รุนแรง ปลอดภัย กระทบกระเทือนสิทธิผู้ถูกต้อนหาน้อยที่สุด เพราะฉะนั้นแล้วอาจขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ พยานหลักฐานที่ได้มาอาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 เพราะถือว่าได้มาโดยมิชอบ

5.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐในการแสวงหาพยานหลักฐานจากผู้ต้องหาไว้ ส่วนการตรวจหรือทดสอบเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าผู้ขับขี่รถเมาสุราในการขับขี่หรือมีความสามารถในการขับขี่หรือไม่ ก็เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา เจ้าพนักงานของรัฐจะมีความชอบธรรมในการแสวงหาพยานหลักฐานดังกล่าวคือ

มาตรา 131 บัญญัติว่า ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถกระทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ต่างๆอันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่ามโซ่และเพื่อรู้ตัวผู้กระทำผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิด

มาตรา 132 บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือหรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

(2) ค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ใช้ หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยค้น

(3) ...

การตรวจตัวผู้เสียหายกับการตรวจร่างกายผู้ต้องหา ในส่วนการตรวจร่างกายตรวจตัวผู้เสียหายนั้นไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติแต่อย่างใด เพราะเขาเป็นผู้เสียหายในคดีเขาต้องให้ความร่วมมือเจ้าพนักงานของรัฐมากที่สุด เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานจะลงโทษ แต่การตรวจนั้นผู้เสียหาย ต้องให้ความยินยอมด้วย และการตรวจต้องอยู่ในประเด็นแห่งคดีนั้น

ส่วนการตรวจร่างกายผู้ต้องหากฎหมายบัญญัติไว้ไม่หมายความรวมถึงการตรวจสิ่งที่อยู่ภายในร่างกายผู้ต้องหาด้วยหรือไม่ ซึ่งบางครั้งในคดีอาญาไม่มีประจักษ์พยาน ไม่มีพยานบุคคล ผู้ต้องหาปฏิเสธ ทำให้ยากในการสืบสวนสอบสวนจะหาผู้กระทำผิดมาลงโทษได้

ตามกฎหมาย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132(1) กล่าวไว้แล้ว นั้น กำหนดให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการตรวจ จะรวมถึงเจ้าหน้าที่คนอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ซึ่งเป็นประเด็นต้องคิด แต่ส่วนสำคัญในส่วนนี้จะกล่าวคือ กฎหมายกำหนดให้ทำการรวบรวมพยานหลักฐานในการตรวจตัวผู้ต้องหาได้ แม้ว่าผู้ต้องหาไม่ยินยอม สำหรับการตรวจตาม มาตรา 132(1) เป็นการตรวจหาพยานหลักฐานจากเนื้อตัวผู้ต้องหาภายนอกของร่างกาย รวมทั้ง บริเวณสถานที่เกิดเหตุ เช่น การตรวจหาเขม่าดินปืน การตรวจบาดแผล การตรวจลายพิมพ์นิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้า จึงเป็นการตรวจจากภายนอกของเนื้อตัวผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัยเท่านั้น ในส่วนนี้เห็นว่าเจ้าพนักงานของรัฐมีความชอบธรรมตามกฎหมายสามารถกระทำได้

แต่สำหรับการตรวจสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา ในส่วนที่เป็น "ส่วนของร่างกาย และสิ่งอื่นที่อยู่ในร่างกาย" ของผู้ต้องหา เมื่อพิจารณาตามมาตรา 132(1) แล้ว ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะไม่มีกฎหมายมารองรับให้มีอำนาจกระทำได้ ไม่สามารถบังคับให้กินยาเพื่อขับถ่ายสิ่งของออกมาด้วย เช่น เกิดมีคดีขึ้นบ่อยครั้ง ผู้ต้องหาก่อเหตุกระทำผิดอาจกลืนสิ่งของซึ่งเป็นพยานหลักฐานสำคัญในการก่อเหตุขึ้นมา เช่น สร้อยคอ หรือยาเสพติดต่างๆ ผู้ต้องหาได้กลืนเข้าไปในท้องแล้ว อาจใช้วิธีให้กินยาถ่ายขับสิ่งของนั้นออกมา อาจรวมถึงการผ่าตัดเอาสิ่งนั้นออกมา เพื่อเป็นพยาน

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 2(6) "พนักงานสอบสวน" หมายถึงเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจ และหน้าที่ทำการสอบสวน

หลักฐานในคดี การบังคับเอาของกลางเช่นนี้อาจขัดต่อหลักประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และเป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพบุคคลตามรัฐธรรมนูญด้วย แต่ผู้ต้องหา ยังมีได้ยกเป็นข้อต่อสู้ในประเด็นนี้ ถ้าเขาต่อสู้ในประเด็นนี้เขาอาจหลุดพ้นในคดีไม่ต้องถูกลงโทษได้ เจ้าพนักงานของรัฐผู้กระทำต้องมีความผิดตามกฎหมายต่อไป

ส่วนการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมาสูราในขณะขับขี่รถ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 วิธีการโดยเป่าลมหายใจ การตรวจปัสสาวะ การตรวจเลือด เพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด ไม่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาได้เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานกระทำได้ แต่อาจกระทำการแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมาสูราได้ตามกฎหมายอื่น เช่น ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535

5.3 กฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมาสูรา

5.3.1 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 ความพยามของรัฐในการที่จะผลักดันกฎหมายให้เจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจตรวจหรือทดสอบว่าผู้ขับขี่รถเมาสูรา จึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายตลอดเวลาเพื่อจะให้เกิดความถูกต้องในการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งตรวจได้จาก ร่างกายผู้ต้องหา ให้เป็นที่ยอมรับถูกต้องตามกฎหมายเพื่อรับฟังลงโทษผู้กระทำผิดในชั้นศาลได้ ซึ่งกฎหมายจราจรทางบกของประเทศไทยได้แก้ไขปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจร พ.ศ.2542 เกี่ยวกับในส่วนประเด็นสำคัญในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่ในขณะขับขี่ว่าเมาสูราหรือไม่ ได้บัญญัติกฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐสามารถกระทำได้ เป็นการตรวจหาพยานหลักฐานสามารถอ้างเป็นพยานหลักฐานได้ เป็นการได้มาซึ่งพยานหลักฐานโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 นอกจากนี้มีกฎหมายจราจรที่ให้อำนาจดังนี้

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบันได้ห้ามผู้ขับขี่รถในขณะเมาสุราหรือของมีเมาอย่างอื่น¹ โดยหลักเกณฑ์ตามกฎหมายแล้วผู้ขับขี่รถขณะเมาสุรา โดยมีแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ถือว่าเมาสุรา²

ผู้มีอำนาจตรวจ หรือทดสอบว่าผู้ขับขี่รถเมาสุราหรือไม่ รัฐให้อำนาจเจ้าพนักงานจราจร หรือเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่รถหยุดรถเมื่อเห็นว่าผู้ขับขี่หรือบุคคลใดในรถฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายโดยให้เจ้าพนักงานจราจรพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่รถว่ามีความหย่อนความสามารถในการขับหรือเมาสุราหรือของมีเมาอย่างอื่น เมื่อผู้ขับขี่ไม่ยินยอมให้ตรวจหรือทดสอบให้อำนาจเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กักตัวผู้นั้นไว้ทดสอบได้ในระยะเวลาเท่าที่จำเป็น³

เมื่อผู้ใดฝ่าฝืนไม่ยอมให้เจ้าพนักงานของรัฐตรวจหรือทดสอบว่าผู้ขับขี่รถเมาสุราหรือไม่ ต้องระวางโทษครั้งละไม่เกินหนึ่งพันบาท ถ้าเมื่อไม่เป็นความผิดที่กำหนดโทษไว้อย่างอื่นแล้ว⁴

สำหรับผู้ขับขี่เมื่อถูกตรวจหรือทดสอบแล้วปรากฏว่ามีแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵ การตรวจหรือทดสอบเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 16

นอกจากนี้ยังมีมาตรการสำหรับผู้ขับขี่ที่ฝ่าฝืนเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกอีกอาจถูกยึดใบอนุญาตขับขี่ ตัดคะแนน สั่งพักการใช้ใบอนุญาตขับขี่หรืออาจถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ผู้นั้นได้

5.3.2 พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที

¹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 . มาตรา 43 (2)

² กฎกระทรวงฉบับที่ 16 ข้อที่ 3(2) พ.ศ. 2537

³ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2542
มาตรา 142 วรรคสอง

⁴ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2542
มาตรา 154

⁵ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535
มาตรา 160

ได้จากร่างกายผู้ต้องหา จากการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ประจํารถเมาสุราหรือไม่ ซึ่งในความหมาย พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522 จะมีความหมายกว้างกว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มีกฎหมายเกี่ยวข้องกล่าวคือ

พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่6) พ.ศ.2535 นั้น ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ผู้ได้รับอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจํารถต้องไม่เสพสุรา หรือเมาสุรา หรือของมีนเมาอย่างอื่น² หลักเกณฑ์ในถือว่าเมาสุรามีแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าเป็นผู้เสพสุรา วิธีการตรวจหรือทดสอบโดยการเป่าลมหายใจ(Breath Analyzer Test)³

เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจในการตรวจ ได้แก่ ผู้ตรวจการ หรือพนักงานฝ่าย ปกครอง หรือตำรวจมีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบว่าผู้นั้นเสพสุราใน ขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจํารถเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ได้รับอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจํา รถ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่นั้นมีสารอยู่ในร่างกาย อันเกิดจากการเสพสุราหรือของมีนเมาอย่างอื่น⁴

สำหรับโทษผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจการหรือเจ้าพนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เมื่อสั่งให้ตรวจหรือทดสอบว่าเสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ต้อง ระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท เมื่อตรวจหรือทดสอบแล้วพบว่าผู้ประจํารถเสพสุราเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ต้องถือว่าเป็นผู้เสพสุรา ต้องระวังโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท แต่ถ้าทั้งเป็นผู้ ขับรถต้องระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท⁵

เมื่อเกิดกรณีโต้แย้งผลการตรวจหรือทดสอบของเจ้าพนักงานโดยให้เจ้า พนักงานทำการตรวจหรือทดสอบนั้น ให้ส่งผู้รับการตรวจส่งไปยังสถานที่ตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการที่สามารถยืนยันความถูกต้องสถานที่ใกล้เคียงที่สุดในทันที ส่วนสถานที่ตรวจพิสูจน์กรณีมีการโต้แย้งขึ้นมาได้แก่ สถาบันนิติเวชวิทยา หรือกองพิสูจน์หลักฐานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วย

¹ พระราชบัญญัติขนส่งทางบก. มาตรา 92

² พระราชบัญญัติขนส่งทางบก . มาตรา 102 (3)

³ ประกาศกรมการขนส่งทางบก . เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสารอัน เกิดจากการเสพสุรา... ฉบับที่ 2 พ.ศ.2536

⁴ พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ทวิ

⁵ พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 มาตรา 127 ทวิ,ตรี

งานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แต่เพื่อให้การตรวจเป็นไปด้วยความเรียบร้อยในแต่ละครั้งระหว่างปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐ ให้ออกปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับผู้มีความรู้ความชำนาญจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือสถานที่ตรวจทางราชการที่กำหนดไว้ในประกาศกรมการขนส่งทางบก ฉบับที่ 2 อย่างน้อยหนึ่งคนทุกครั้ง¹

5.4 กลไกการควบคุมการใช้อำนาจรัฐ

ในการดำเนินคดีอาญานั้น เพื่อให้เกิดตามกระบวนการยุติธรรมรัฐต้องดำเนินการให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนซึ่งถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานเบื้องต้น อาจกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การใช้อำนาจรัฐจึงต้องมีหลักการตรวจสอบ(Check and Balance) กระบวนการยุติธรรมของไทยเรายังขาดความโปร่งใส และขาดระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ระบบการตรวจสอบก็มีอยู่บ้างแต่ก็ไม่มีการหยิบฉวยมาใช้หรือไม่กล้า หรือไม่รู้จักหยิบฉวยมาใช้ อย่างไรก็ตามเพราะความเกรงใจกัน² ทำให้กระบวนการตรวจสอบจึงอาจไม่เกิดประสิทธิภาพ และอาจคุกคามสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินคดีอาญาสามารถควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้ เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจโดยมิชอบจึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบภายในหน่วยงานด้วยตนเอง และที่สำคัญต้องมีการตรวจสอบจากภายนอกองค์กรด้วย ไม่ว่าจะเป็นพนักงานอัยการ ศาลประชาชน ผู้เสียหาย สื่อมวลชน เป็นต้น

สำหรับกลไกควบคุมการใช้อำนาจรัฐ สามารถแบ่งการตรวจสอบให้เกิดดุลและคานอำนาจกันแบ่งออกเป็นดังนี้

1. การตรวจสอบภายในองค์กร การตรวจสอบภายในนั้นในกระบวนการตรวจสอบซึ่งจะมีลักษณะการปกครองบังคับบัญชาตามลำดับชั้น ผู้บังคับบัญชาจะเป็นผู้กลั่นกรอง ตรวจสอบเบื้องต้นเพื่อให้เกิดความถูกต้องยุติธรรมแก่ประชาชนผู้ถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานเบื้องต้น ตัวอย่างการควบคุมการบังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีระบบการตรวจสอบตั้งแต่ชั้นจับกุมจนถึงชั้นสอบสวนโดยผู้บังคับบัญชาแต่ละฝ่าย การพิจารณาถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้

¹ ประกาศกรมการขนส่งทางบก. ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2536

² คณิต ฌ นคร. "กระบวนการยุติธรรมกับปัญหาความโปร่งใสและระบบการตรวจสอบตามแนวทางรัฐธรรมนูญใหม่." **บทบัญญัติ**. เล่มที่ 54 ตอน 4 พ.ศ.2541

เกิดความเป็นธรรมเกิดความผาสุกแก่ประชาชน ประกอบด้วยการใช้ระบบควบคุม (Control System) ประกอบสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ¹

- (1) การควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ประจำปกติของตำรวจโดยผู้บังคับบัญชา และโดยอาศัยกระบวนการตรวจสอบการตรวจราชการที่มีผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง
- (2) การควบคุมโดยการกวดขันวินัยของตำรวจจากผู้บังคับบัญชาอย่างเด็ดขาดจริงจังและการรับพิจารณาเกี่ยวกับการร้องทุกข์ของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของตำรวจ
- (3) การวิจัยและประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจเพื่อประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายบริหารตำรวจที่มีประสิทธิภาพ

การตรวจสอบภายในองค์กรของอัยการ เมื่อพนักงานอัยการมีการสั่งไม่ฟ้องคดีมีกลไกการตรวจสอบอำนาจของพนักงานอัยการในกรณีอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี สำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานโดยให้หัวหน้าพนักงานอัยการและอัยการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานบัญชีแสดงรายละเอียดโดยสรุป เฉพาะคดีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องและคดีที่มีคำสั่งเกี่ยวกับของกลางที่มีผลไม่ชอบของกลาง แล้วรายงานต่ออัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญาหรืออัยการพิเศษคดีอาญาเขต แล้วแต่กรณีและมีอำนาจเรียกสำนวนคดีใดคดีหนึ่งมาตรวจสอบและพิจารณาประกอบรายงานบัญชีแสดงรายละเอียดได้²นอกจากการสั่งคดีไม่ฟ้องคดีใดที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณชนหรือจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศให้อัยการสูงสุดเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจสั่งคดี³

¹ ธเนศ ซาลี. "มาตรการควบคุมการเริ่มต้นคดีของตำรวจ." วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย. คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. พ.ศ. 2540

²ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ(ฉบับที่ 5) พ.ศ.2539 ข้อ 20 ทวิ

³ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2528 ข้อ 51

การตรวจสอบภายในองค์กรศาล แม้ว่าศาลจะมีความอิสระในการใช้ดุลพินิจ แต่ก็ยังมีกลไกที่ตรวจสอบการใช้อำนาจศาลเป็นการภายในหลายประการเช่น¹

(1) การกำหนดองค์คณะที่นั่งพิจารณา(Form) การที่กฎหมายกำหนดองค์คณะของผู้พิพากษาก็เพื่อเป็นการตรวจสอบภายในกันเอง เพื่อมิให้เกิดความผิดพลาดในการรับฟังพยานหลักฐาน โดยเหตุนี้ผู้พิพากษาหรือตุลาการซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีได้ก็จะทำคำพิพากษาหรือวินิจฉัยในคดีนั้นไม่ได้ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอื่นอันจำเป็นที่มีอาจก้าวล่วงได้

(2) การให้เหตุผลในคำพิพากษา เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจของศาลเองก็คือการต้องให้เหตุผลในการตัดสินใจทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายรวมทั้งการใช้เหตุผลในคำสั่งระหว่างพิจารณาคดีด้วย จะนำไปสู่กลไกการตรวจสอบภายในของศาลสูงนั่นเอง

(3) การอุทธรณ์และฎีกา การให้สิทธิแก่คู่ความในการอุทธรณ์และฎีกาเป็นกลไกประการหนึ่งที่จะตรวจสอบการใช้อำนาจของศาลภายในองค์กรเอง โดยกำหนดให้ศาลมี 3 ชั้น และให้ศาลฎีกาเป็นศาลสูงสุดที่ควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของคำพิพากษาศาลล่าง

การควบคุมภายในองค์กรโดยสายงานการบังคับบัญชานั้น นโยบายของหน่วยงานซึ่งจะกำหนดนโยบายแนวทางปฏิบัติตามนโยบาย และอยู่ในอำนาจควบคุมดูแลจากผู้บังคับบัญชาได้มีประสิทธิภาพ เกิดความถูกต้องยุติธรรมจึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติควบคุมการใช้อำนาจเอาไว้ ผู้ใดประพฤติมิชอบก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ ต่อประชาชน ก็ต้องถูกพิจารณาลงโทษทัณฑ์ไปตามพฤติกรรมแห่งการกระทำผิดนั้น ตามพระราชบัญญัติระเบียบการข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 หรืออาจลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบวินัยของหน่วยงานนั้นๆ

2. การตรวจสอบภายนอกองค์กร

(1) พนักงานอัยการ บทบาทของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องซึ่งเป็นบทบาทในการ ถ่วงกรงคดีอาญามาสู่ศาล รัฐจึงต้องมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าผู้ต้องหากระทำผิดจริง การใช้อำนาจของพนักงานอัยการเป็นดุลพินิจว่าจะฟ้องคดีอาญาต่อศาลหรือไม่ โดยจะพิจารณาจากหลักกฎหมาย พยานหลักฐาน เหตุยกเว้นความผิด เหตุยกเว้นโทษ

¹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล . “ความโปร่งใสและการตรวจสอบกระบวนการยุติธรรมตามแนวทางในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.” พ.ศ.2540 บทบัณฑิตย. เล่มที่ 54 ตอน 2 (2541)

อัยการเองนั้นมีแนวทางในการควบคุมตรวจสอบดุลพินิจอาจทำควบคู่กันไปทั้งการควบคุมจากภายในองค์กรเอง (Internal Control) และการควบคุมจากภายนอกองค์กร (External Control) โดยอาจจะมีการดำเนินการดังนี้¹

(ก) สร้างกฎเกณฑ์ (guideline) ในการดำเนินคดีอาญาโดยเฉพาะในการใช้ดุลพินิจ เพื่อให้การใช้ดุลพินิจอยู่ภายใต้กรอบหลักเกณฑ์วิธีการที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

(ข) สร้างองค์การตรวจสอบภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพโดยเปิดโอกาสให้องค์กรนี้ได้รับข้อมูลการร้องทุกข์โดยตรงจากผู้เสียหาย สื่อมวลชนและประชาชน

(ค) สร้างความโปร่งใส (Transparency) ในกระบวนการทำงาน โดยเฉพาะในการสั่งคดีควรกำหนดให้มีการใช้เหตุผลในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายโดยละเอียด และต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบความเห็นด้วย

(ง) คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี โดยเฉพาะคำสั่งขาดความเห็นแย้งของอัยการสูงสุด ควรให้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนในลักษณะเดียวกับคำพิพากษาศาลฎีกา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบในทางวิชาการและเพื่อการตรวจสอบโดยสาธารณชน

อัยการจึงเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการยุติธรรม ในการตรวจสอบอำนาจของเจ้าพนักงานสอบสวนในขั้นก่อนฟ้อง (Pre-Trial Stage) ทำหน้าที่กลั่นกรองตรวจสอบความถูกต้อง ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ผู้เสียหายและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในคดี เพื่อลดคดีอาญาจะไปสู่ศาลและช่วยให้ผู้กระทำผิดไม่ต้องเข้ามาสู่กระบวนการอาญา สามารถเลือกทางเหมาะสมที่จะช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้นปรับตัวเข้าสู่สังคมได้ง่าย

(2) ศาล เป็นองค์กรที่จะใช้ดุลพินิจที่มีความอิสระ เป็นองค์กรที่ควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐ ตั้งแต่กระบวนการ ตั้งแต่ช่วง คำว่า "ซัง" หมายถึง การกักขังจำเลย หรือผู้ต้องหาโดยศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(22) เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจหมดอำนาจควบคุมเบื้องต้นไว้เพียง 48 ชั่วโมงเท่านั้นจะยึดเวลาควบคุมออกไปอีกไม่ได้ ต้องขออำนาจต่อศาลเพื่อขอให้ศาล "ซัง" ผู้ต้องหานั้นต่อไป ซึ่งเป็นดุลพินิจของศาลตรวจสอบถือเป็นกลไกควบคุมอำนาจเจ้าพนักงานสอบสวน ศาลต้องคำนึงถึงความร้ายแรงของความผิดโดย

¹ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ . กระบวนการยุติธรรมบนเส้นทางของการเปลี่ยนแปลง. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์วิญญูชน . พ.ศ. 2543

ศาลจะอนุญาตได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรค4-9

ศาลมีอำนาจออกหมายค้นได้ แต่เพียงองค์กรเดียว ซึ่งแต่ก่อนให้อำนาจเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 บัญญัติให้อำนาจให้เฉพาะศาลเท่านั้น เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจเจ้าพนักงานตำรวจ แต่ก่อนจะออกหมายค้นได้ไม่มีการตรวจสอบจากนอกองค์กร ซึ่งการกระทำอาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้สุจริตได้

ส่วนหมายจับต่อไปนี้อำนาจเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จะออกหมายจับไม่ได้เมื่อครบ 5 ปี ในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2540 ตามบทเฉพาะกาล กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 235(6) ตามร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ....มาตรา 59 ศาลจะออกคำสั่งหรือหมายจับ ตามที่ศาลเห็นสมควรหรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้... ส่วนหมายจับตามรัฐธรรมนูญมาตรา 237 หมายจับจะออกได้แต่เมื่อมีคำสั่งหรือหมายของศาลเท่านั้นเป็นการตรวจสอบของศาลเป็นผู้ตรวจสอบสาเหตุ ซึ่งเป็นกลไกการตรวจอย่างหนึ่งโดยศาล

(3) ประชาชน โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มีเจตนารมณ์ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของพนักงานของรัฐ โดยสามารถเข้าตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหลายหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

การฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหายเอง กฎหมายให้อำนาจอิสระในการฟ้องคดีเอง แยกจากการดำเนินคดีอาญาโดยอัยการ ก็เป็นการตรวจสอบการทำงานของเจ้าพนักงานรัฐอย่างหนึ่งตั้งแต่การสอบสวนจนถึงฟ้องต่อศาล ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายร้องขอความเป็นธรรมจากศาลโดยตรง เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้เสียหาย

(4) สื่อมวลชน สื่อมวลชนทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ นับว่ามีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐ โดยสื่อมวลชนพยายามเสนอข้อเท็จจริงต่างๆในการวิจารณ์ เสนอข้อเท็จจริงการปฏิบัติงานในพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปฏิบัติหน้าที่ในทางที่มีขอบ กระทำผิดกฎหมายโดยจะเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกไปต่อสาธารณชน เพื่อจะให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารทำให้ผู้กระทำผิดจะไม่กล้ากระทำผิด ผู้กระทำผิดไปแล้วอาจจะมีการตรวจสอบหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ หรือเป็นกระแสกดดันทางสังคมอย่างหนึ่งในการควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานของรัฐไม่ให้ประพฤติออกนอกเส้นทาง จะเกิดความยุติธรรมตามกฎหมายต่อไป

จึงสรุปได้ว่ากระบวนการตรวจสอบทางอาญาที่ดี ต้องประกอบด้วยหลักการค้นหาความจริง หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน หลักนิติธรรมและหลักการตรวจสอบโดยเจตนาธรรมเพื่อให้ได้ความจริงถูกต้องและสามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ถูกต้องเพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ

กฎหมายรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ความคุ้มครองและประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน จากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าพนักงานกล่าวคือ ศาลไม่รับฟังพยานหลักฐานใดๆ ที่เจ้าพนักงานได้มาโดยการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

(1) The Fourth Amendment "สิทธิของประชาชนที่จะมีความปลอดภัยในร่างกาย เคหะสถาน เอกสาร และทรัพย์สินของ จากการถูกตรวจค้นหรือยึด โดยไม่มีสาเหตุอันควรจะละเมิดมิได้ และจะออกหมายเพื่อกระทำการดังกล่าวใดๆ ไม่ได้ เว้นแต่จะมีเหตุอันควรเชื่อถือ ซึ่งได้รับการยืนยันด้วยคำสาบานหรือคำปฏิญาณและโดยเฉพาะต้องระบุสถานที่ที่จะค้น หรือบุคคลที่จะจับกุมหรือสิ่งที่จะยึดไว้ในหมายนั้น"

(2) The Fifth Amendment "บุคคลใด...จะถูกบังคับให้การเป็นภัยแก่ตนเองในคดีอาญาใดๆ ไม่ได้ หรือจะถูกจำกัดสิทธิในชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินใด โดยไม่ต้องด้วยกระบวนการความแห่งกฎหมายไม่ได้..."

(3) The Sixth Amendment "ในการดำเนินคดีอาญาทั้งปวง จำเลยทรงไว้ซึ่งสิทธิ...ที่จะได้รับแจ้งให้ทราบถึงลักษณะและเหตุที่กล่าวหา (สิทธิ) ที่จะมีการสืบพยานโจทก์ต่อหน้า...และ (สิทธิ) ที่จะมีทนายความแก้ต่างคดี"

(4) The Fourteenth Amendment "ข้อ 1...มลรัฐใดๆ จะออกกฎหมาย หรือบังคับใช้กฎหมายที่เป็นการตัดทอนเอกสิทธิ์ หรือความคุ้มกันที่พลเมืองของสหรัฐจะพึงได้รับไม่ได้ หรือมลรัฐใดจะรอนสิทธิในชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของบุคคลโดยไม่ชอบด้วยกระบวนการความแห่งกฎหมาย หรือจะปฏิเสธไม่ให้บุคคลใดที่อยู่ในเขตอำนาจ ได้รับความคุ้มครองแห่งกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน ไม่ได้..."

โดยปกติศาลสูงสหรัฐอเมริกาจะวินิจฉัยว่าการที่เจ้าพนักงานได้พยานหลักฐานมาโดยมิชอบถือว่าเป็นการฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขครั้งที่ 4 ซึ่งศาลจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ โดยการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา หมายถึงรวมถึงการเอาสิ่งของมาร่างกายผู้ต้องหา ไม่ว่าจะเป็นส่วนของอวัยวะ เลือด ปัสสาวะ อสุจิ ลมหายใจ เพื่อนำมาเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิด อย่างไรก็ตาม เพื่อการยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการล่วงละเมิดต่อสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนนั้น ศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้กำหนดขอบเขตให้เจ้าพนักงานของรัฐกระทำการล่วงละเมิดต่อสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่มีเหตุอันควร (Probable Cause) ได้ต่อเมื่อข้อเท็จจริงและกรณีแวดล้อมที่เจ้าพนักงานทราบและซึ่งได้มาจากข้อ

มูลที่น่าเชื่อถืออย่างมีเหตุผลนั้นมีความเพียงพอ¹ ที่จะทำให้เชื่อได้ว่า ผู้ต้องสงสัยได้กระทำความผิดหรือ มีอาการมีนเมาจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และหากไม่กระทำการล่วงละเมิดโดยการเจาะเลือดผู้ต้องสงสัยในเวลาอันควรนั้น ก็อาจจะทำให้ระดับแอลกอฮอล์ที่มีในเลือดของผู้ต้องสงสัยเปลี่ยนแปลงหรือลดน้อยลงได้ จากการตัดสินคดี Schmerber V. California² นี้โดยศาลสูงได้วางหลักว่า การบังคับเจาะเลือดจากร่างกายผู้ต้องหาซึ่งการที่ศาลกำหนดไว้ดังกล่าวนี้ก็เนื่องจากว่าการเจาะเลือดเป็นการกระทำปกติที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และถือเป็นการรบกวนร่างกายเพียงเล็กน้อย โดยไม่ก่อให้เกิดบาดแผลใดๆ³ โดยศาลได้อ้างถึงคำตัดสินของคดี Breithaupt V. Abram ที่มีข้อเท็จจริงอยู่ว่า ในขณะที่ผู้ร้องต่อศาลกำลังขับรถกระบะอยู่บนถนนระหว่างเมืองนั้น ได้เกิดรถชนทำให้คนตาย 3 คน และผู้ร้องต่อศาลบาดเจ็บสาหัส ในขณะที่นอนหลับไม่รู้สีกตัวอยู่ที่ห้องฉุกเฉินของโรงพยาบาลนั้น ปรากฏว่ามีกลิ่นเหล้าออกมาจากลมหายใจของเขา ตำรวจทางหลวงแห่งมลรัฐจึงได้สั่งการให้เจาะเลือดเก็บไว้เป็นตัวอย่าง แพทย์ผู้ดูแลจึงได้ใช้เข็มฉีดยาตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจเจาะเลือดของผู้ร้องต่อศาลเก็บไว้และนำไปทดสอบในห้องทดลอง ปรากฏว่ามีระดับแอลกอฮอล์ 0.17 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผู้ร้องต่อศาลขอคัดค้าน ต่อมาภายหลังผู้ร้องต่อศาลถูกนำตัวฟ้องต่อศาลสูงประจำมลรัฐ ในความผิดฐานทำให้คนตายโดยไม่เจตนา จากหลักฐานตัวอย่างเลือดที่มีแอลกอฮอล์ 0.17 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญตัดสินว่า เป็นการขับรถในขณะที่อยู่ภายใต้อาการมีนเมา

ในขณะเดียวกัน ผู้ร้องต่อศาลกล่าวว่าตนมิได้ปฏิบัติเสียหายตามบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำที่ละเมิดรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 14 ดังนี้

(1) ในกระบวนการยุติธรรม ในศาลของรัฐเกี่ยวกับอาชญากรรม ไม่มีข้อห้ามการใช้หลักฐานที่ได้รับจากการตรวจและจับกุมอันไม่มีเหตุผลเพียงพอที่สามารถละเมิดตามการแก้ไขฉบับที่ 4 และไม่มีข้อห้ามการใช้พยานที่ถูกบังคับอันเป็นการละเมิดการแก้ไขฉบับที่ 5 แม้ว่าจะมีหลักฐานว่าได้กระทำการเช่นนั้น

¹ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. “หลักประกันจากการถูกจับกุม ตรวจค้นที่ไม่ชอบธรรม.” วารสารนิติศาสตร์. ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 (2523), หน้า 456.

² Leonard Bruce Mandell, L.Anita Richardson, “Surgical Search” : Removing a Scar on the Fourth Amendment, The Journal of Criminal Law & Criminology (Vol.75) p.543.

³ ดาราวรรณ ใจคำป้อ. “การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา.” วิทยานิพนธ์. นิติศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534

(2) การเจาะเลือดโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นการกระทำที่ไม่กระเทือนต่อความรู้สึก และวิธีการได้หลักฐานเช่นนี้ไม่ทำลายความรู้สึกแห่งความยุติธรรม ซึ่งต่างกับคดี Rochin v. California 342 U.S. 165 และ Brown v. Mississippi. 297 U.S. 278 มีความชัดเจน

(3) สิทธิส่วนบุคคลในการป้องกันตนเองมิให้มีการละเมิดเข้าไปในร่างกาย ในการเจาะเลือดโดยวิธีการที่เหมาะสมปลอดภัย มีความสำคัญไม่เท่ากับการขับรถขณะมีเมฆาภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์ ดังคำตัดสินคดีที่ 58 N.M. 385,271 P.2d827¹

อย่างไรก็ตาม ต่อมาผู้ต้องหาได้ร้องขอให้ปล่อยตัวต่อศาลรัฐนิวเม็กซิโกหลังจากศาลได้พิจารณา และได้ปฏิเสธคำร้องขอที่ [352 U.S. 432, 434] 58 N.M. 385, 271 P.2d 827 (1954) ผู้ร้องต่อศาลให้เหตุผลว่าการที่เขาถูกจำคุกก็เพราะผลจากการตรวจสอบระดับแอลกอฮอล์ในเลือด โดยที่เขาไม่ได้เต็มใจยินยอม ซึ่งถือเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 ศาลได้

¹F. Gordon Shermack, ปฏิบัติหน้าที่ โดยการแต่งตั้งจากศาล 352 U.S. 1032 ได้แย้งและส่งข้อความขอให้ผู้ร้อง [352 U.S. 432, 433]

Richard H. Robinson อธิบดีอัยการแห่งเม็กซิโก และ Walter R. Kegel ผู้ช่วยอธิบดีอัยการ ได้แย้งเหตุผลที่ได้ตอบมา โดยความเห็นของศาลว่า

ผู้ร้องต่อศาลในขณะขับรถกระบวนทางหลวงระหว่างจังหวัดในรัฐเม็กซิโก ได้ชนรถโดยสารคันหนึ่ง ทำให้ผู้โดยสารที่นั่งมาในรถของเขาตายไปสามคน และผู้ร้องต่อศาลได้รับบาดเจ็บสาหัส พบด้วยว่ามีขวดเหล้าขวดหนึ่งเกือบหมดแล้วเกือบอยู่ในช่องเก็บของ ผู้ร้องต่อศาลถูกนำส่งโรงพยาบาลขณะที่เขานอนไม่รู้สึกตัวในห้องฉุกเฉิน ได้มีการตรวจสอบกลิ่นเหล้าจากลมหายใจของเขา ตำรวจทางหลวงจึงขอให้เจาะเลือดเป็นตัวอย่าง แพทย์ที่อยู่ในสถานะนั้นได้เจาะเลือดประมาณ 20 ซีซี ในขณะที่เขาไม่รู้สึกตัว ซึ่งตัวอย่างเลือดนี้ได้ส่งมอบให้ตำรวจทางหลวง ต่อมาได้เข้าห้องตรวจวิเคราะห์ ผลปรากฏว่ามีระดับแอลกอฮอล์ 0.17 เปอร์เซ็นต์

ต่อมา ผู้ร้องต่อศาลได้ถูกตั้งข้อหาว่า ทำให้คนตายโดยไม่เจตนา ได้มีการนำหลักฐานการตรวจเลือดมาเป็นหลักฐานด้วยแม้จะได้คัดค้านโดยผู้ร้องต่อศาลแล้วก็ตาม ทั้งยังมีหลักฐานจากผู้เชี่ยวชาญว่าผู้ขับรถที่มีแอลกอฮอล์ในเลือด 0.17 เปอร์เซ็นต์ เป็นผู้ขับรถภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์ ผู้ร้องต่อศาลถูกตัดสินว่าเป็นผู้ทำให้คนตายโดยไม่เจตนา ผู้ร้องต่อศาลมิได้ร้องคำพิพากษา

ใช้คำประกาศ 351 U.S. 906 เป็นหลักพิจารณาว่าการปฏิบัติตามกระบวนการยุติธรรมได้กระทำถูกต้องหรือไม่¹

เป็นที่กระจ่างชัดนับแต่คดี *Week v. United States* 232 U.S. 383 (1914) ว่า หลักฐานพยานที่ได้รับจากการละเมิดการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 จะต้องไม่นำมาสู่การพิจารณาคดีอาญาของศาล ได้มีคำร้องว่าได้นำผลของการตรวจเลือดที่ละเมิดรัฐธรรมนูญดังกล่าวมาสู่การพิจารณาของศาล และผู้ร้องต่อศาลยังคัดค้านด้วยการบังคับว่าเขาจะเลือดนั้นผิดรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 ซึ่งผู้ร้องต่อศาลเชื่อว่าเขาจะต้องได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิซึ่งครอบคลุมรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ แต่ *Wolf v. Colorado* 338 U.S. 25 (1949) ได้ตอบปฏิเสธไม่เห็นด้วยในเรื่องนี้ ให้ดูเอกสารประกอบ *Twining v. New Jersey* 211 U.S. 78 (1908) *Palko v. Connecticut* 302 U.S. 319 (1937) *Irvine v. California* 347 U.S. 128 (1954) ศาลนิวเม็กซิโกได้ปฏิเสธคำร้องขอ ดังปรากฏในคดี *Weeks, supra. State v. Dilton* 34 N.M. 366, 281 P. 474 (1929) ฉะนั้นสิทธิที่ผู้ร้องต่อศาลอ้างมาจึงไม่มีผลต่อเรื่องผลของการละเมิด และเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกระบวนการยุติธรรม [352 U.S. 432, 435]²

โดยมาตรฐานของการทำให้ดีที่สุด และโดยสำนึกที่ดี การเจาะเลือดทดสอบในคดีนี้มีได้เป็นการทำร้าย เป็นการกระทำที่ถูกต้องตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือด การอยู่ในสังคมสมัยใหม่ก็ต้องใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ในการตรวจสอบอาชญากรรม มิฉะนั้นสังคมจะไม่ได้รับการคุ้มครอง การฆ่าผู้อื่นบนถนนนับวันจะเพิ่มขึ้น ควรหลีกเลี่ยงป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น รัฐจึงใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัยมาใช้ควบคู่กับการเข้มงวดบังคับใช้กฎหมายจราจรในวิธีการทุกวิธีเพื่อให้การขับรถมีอันตรายน้อยที่สุด

¹ Peter W.Lewis. Resource for Professors to Accompany Criminal Procedure : The Supreme Court's View Cases. West Publishing Company, 1979. p.141.

² อย่างไรก็ตาม ผู้ร้องยังยืนยันกรานว่า การตัดสินความผิดของเขาไม่ควรยุติลงง่าย ๆ เขา ร้องว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐนี้จะละเมิดความรู้สึกแห่งความยุติธรรม (sense of justice) ตามตัวอย่างคดี *Rochin v. California* 342 U.S. 165 (1952) ในคดีนั้นผู้ต้องสงสัยกลืนวัตถุอย่างหนึ่งลงท้องไป เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้กำลังบีบออกจากกระเพาะปรากฏว่าเป็นเม็ดยาเสพติด ซึ่งถือเป็นการกระทำที่ทารุณและล่วงละเมิดต่อร่างกาย ศาลเห็นว่าคดีนี้ไม่เหมือนคดี *Rochin*

เรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แม้เป็นการล่วงละเมิดเพียงเล็กน้อยก็มีการร้องกันเป็นจำนวนมาก โดยประเด็นที่ทำให้คนตายบนถนนเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อมหาชน ดังนั้นก่อนที่ศาลจะตัดสินคดีว่าผู้ต้องหาถูกล่วงละเมิดสิทธิทางร่างกายเพียงเล็กน้อยนั้นมีน้ำหนักเพียงพอกับการยอมให้ขับรถขณะมีเมาและนำมาซึ่งอันตรายอย่างยิ่ง¹

อย่างไรก็ตามท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาล WARREN ร่วมกับ ท่านผู้พิพากษา BLACK และ ท่านผู้พิพากษา DOUGLAS ไม่เห็นด้วย กับการตัดสินคดีนี้ โดยมีการกลับคำพิพากษาใหม่ เนื่องจากมีความเห็นว่าคดี Rochin v. California 342 U.S. 165 เป็นคดีที่ควรรักษาไว้เป็นแบบอย่าง และมีความสำคัญมากกว่าเพียงให้เป็นข้อเตือนใจถึงการปฏิบัติงานของตำรวจ²

นอกจากนี้ยังมีความเห็นมากมายในเรื่องอันตรายบนท้องถนน การเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายการจราจร ความจำเป็นที่ต้องใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่เพื่อตรวจสอบการกระทำผิด ทุกคนเห็นด้วยกับความรูสึกนี้แต่ก็ไม่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างคดีนี้กับคดี Rochin คดีนั้นตำรวจต้องการรักษาความปลอดภัยบนท้องถนนมิให้เกิดการขับรถในขณะเสพยา ในคดีนั้น Rochin เป็นจำเลยมีความผิดตามกฎหมายปราบปรามยาเสพติด และตำรวจเห็นว่ากำลังกลืนยา ลงไป ปัญหาอย่างเดียวอยู่ที่ว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ในคดี [352 U.S. 432, 441] เป็นการละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญต่อจำเลยหรือไม่

ในการสรุปว่าคดีนี้ไม่เป็นการกระทำทารุณเหมือนคดี Rochin ไม่มีความโหดร้ายหรือละเมิด ศาลมิได้แยกองค์ประกอบของปัญหา ปัญหาที่สำคัญมีสองประการคือ ปัญหาการละเมิดร่างกาย และปัญหาเจตนาของเหยื่อ ปัญหาในประเด็นหลังแสดงให้เห็นถึงการขัดขืน แน่นนอนผู้ต้องสงสัยอาจยอมให้เจาะเลือดหรือปัสสาวะเพาะอาหาร จึงถือว่าไม่เป็นการขัดขืน ในเรื่องเจตนาเป็นเรื่องสำคัญ แต่ถ้าไม่มีการยืนยันว่ายอมให้ตรวจก็ถือว่าล่วงละเมิด เพราะผู้ต้องสงสัยอาจไม่ยอมแต่ขัดขืนไม่ได้ การที่ศาลกล่าวว่า การกระทำขณะหมดความรู้สึก ไม่จำเป็นต้องหมายความว่าล่วงละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญ หมายความว่าผลที่ต่างกันอาจเกิดขึ้นถ้าผู้ต้องสงสัยอยู่และสงสัยภัยคัดค้าน

¹ Lawrence E. Taylor. Drunk Driving Defense. Little Brown and Company., 1981. p.72.

² American Jurisprudence (Vol.29), p.845 : Thomas J. Gardner. Criminal Evidence : Principles, Cases and Readings. P.552-557.

การที่มีความเห็นว่า Rochin ต้องเจ็บปวดตื่นตระหนกจากการถูกบีบกระเพาะ เนื่องจากการบีบกระเพาะก็เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ที่ยอมรับกันในการตรวจร่างกายและลดความเจ็บปวด และที่มีความแตกต่างกันในคดีทั้งสองก็เพียง การขัดขืนการบีบกระเพาะ กับการไม่ขัดขืนการเจาะเลือด ดังนั้นคำพิพากษาของศาลจึงมีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ควรเลิกการหาหลักฐานการกระทำผิดทางอาญาโดยการล้วงลำเข้าไปในร่างกาย ทำให้ผิวฉีกขาด เจาะเอาเนื้อเยื่อหรือดึงเอาน้ำเมือกใดๆ ในร่างกาย ไม่ว่าจะใช้กำลังขืนใจหรือลักเอา

ศาลในนามของการบังคับใช้กฎหมายจะเข้าไปยุ่งกับการทำงานของตำรวจที่เก็บหลักฐานจากคนหมดสติ ถ้าการบังคับใช้กฎหมายเป็นเรื่องสำคัญของรัฐธรรมนูญ กระบวนการยุติธรรมก็จะหมดความหมายในการคุ้มครองสิทธิของพลเมือง แต่ผู้ที่ชอบรัฐธรรมนูญก็พยายามผลักดันเรื่องสิทธิไม่ให้ตำรวจเชื่อมไปถึง และขอให้ใช้สิทธิอื่นในการบังคับใช้กฎหมาย

ทางหนึ่งซึ่งช่วยคุ้มครองพลเมืองจากการกระทำมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 การตัดสินใจจึงอยู่ที่ประเด็นว่า ตำรวจจะละเมิดกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ต่อเมื่อตำรวจได้ใช้วิธีการรุนแรงต่อผู้ต้องสงสัยเพื่อหาหลักฐานและใช้หลักฐานนั้นดำเนินคดีกับผู้ต้องสงสัย ในคดี Rochin v. California 342 U.S. 165 และ Chambers v. Florida 309 U.S. 227 แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้จำกัดอยู่เพียงห้ามการใช้กำลังและความรุนแรงต่อผู้ต้องหา ในคดี Leyra v. Denno 347 U.S. 556 ในคดีนี้มีได้กระทำรุนแรงต่อผู้ต้องหาในการหาหลักฐานประกอบคำสารภาพของจำเลย การขู่เข็ญอาจเกิดจากการกระทำที่นุ่มนวลผสมการกระทำที่รุนแรง ซึ่งศาลใช้หลักการวิเคราะห์อย่างเดียวกัน

การตัดสินใจวันนี้ ถือว่าเป็นการละเมิดประมวลวิธีพิจารณาความอาญาหากการเจาะเลือดได้กระทำหลังจากผู้ต้องสงสัยขัดขืนคืนรนกับตำรวจ ถ้าผู้ต้องสงสัยนิ่งเฉยไม่แสดงการยินยอม ก็ถือเป็นการละเมิดเช่นกัน การที่ผู้ต้องสงสัยหมดสติ ก็เสมือนกับไม่สามารถขัดขืนได้ ทั้งสองกรณีการใช้หลักฐานที่ได้มาจากร่างกายเขาเป็นหลักฐานดำเนินคดีก็เป็นหลักฐานที่ได้มาโดยไม่สมัครใจ ไม่มีการชี้แจงแบ่งความแตกต่างชัดเจนระหว่างการใช้กำลังบังคับกับการใช้อุปบายล่อหลอกให้ผู้ต้องสงสัยไม่สามารถขัดขืนได้และไม่แบ่งความแตกต่างระหว่างการเอาคำพูดออกจากริมฝีปาก กับการเอาหลักฐานจากกระเพาะ กับการเอาของเหลวออกจากร่างกาย เพื่อนำมาเป็นหลักฐานดำเนินคดีกับผู้ต้องหา ในระบบของรัฐบาลสหรัฐ ตำรวจไม่สามารถบังคับประชาชนให้มอบหลักฐานมาดำเนินคดีกับตัวเอง [352 U.S. 432, 444] ในคดีนี้ตำรวจได้ใช้วิธีบังคับอันเป็นการละเมิดต่อความสงบสุขของร่างกายบุคคลที่หมดความรู้สึก

ถ้าใช้หลักแห่งศีลธรรมของรัฐมาเป็นมาตรฐาน การที่ตำรวจบังคับให้แทงเข็มเข้าไปในร่างกายคนหมดสติ หรือให้ยานอนหลับ หรือใช้กำลังบังคับ ศักดิ์ศรีของบุคคลย่อมเหมือนกันในทุกกรณีนั้นก็คือร่างกายของเขาถูกบุกรุก และถูกโจมตีโดยตำรวจซึ่งถือว่าเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์¹

1.1.2 การค้นและการจับกุมโดยไม่มีเหตุผล

การเจาะเก็บตัวอย่างเลือดโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ต้องสงสัยเป็นการละเมิดสิทธิบุคคล ได้มีปรากฏในรัฐธรรมนูญ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 Skinner v. สมาคมผู้บริหารบุคลากรรถไฟ, 489 U.S. 602, 16 (1989) การล่วงละเมิดโดยการแทงเข้าได้ผิวหนังจากคดี Schmerber v. California, 384 U.S. 757, 67 (1966) การบังคับตรวจเลือด ซึ่งเกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 ซึ่งมีได้กล่าวถึงการค้นและการจับกุมทุกแง่มุม แต่กล่าวถึงการปฏิบัติโดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ ในคดี Skinner, 489 U.S. at 619 การปฏิบัติที่ผิดกฎหมาย Vernonia School Dist 47J v. Action, ข้อ 95 – 590, 1995 WL 373274 at * 3 มิถุนายน ค.ศ.1995 มาตรการที่มีเหตุผลตามรัฐธรรมนูญ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 ขึ้นอยู่กับความมีเหตุผลเพียงพอที่จะออกหมายค้น U.S. v. Place, 462 U.S. 696, 701 (1983)

แม้แต่การบังคับใช้กฎหมาย รัฐอาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 แม้ไม่มีเหตุอันควรเชื่อและไม่มีหมายค้น ถ้าการตรวจค้นเป็นการกระทำเพียงเล็กน้อย และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เช่น กรณีตำรวจรัฐมิชิแกน Michigan v. Sitz, 496 U.S. 444, 450 (1990) และ คดี Terry v. Ohio, 392 U.S. 1, 20 (1968)

¹ ข้อสังเกต

1. ผู้ร้องขอคัดค้านคำตัดสินของศาลท้องถิ่น Santa Fe County, New Mexico เมื่อ วันที่ 7 มีนาคม ค.ศ.1952
2. 47 รัฐใช้วิธีทางเคมีและตรวจเลือด เพื่อเป็นหลักฐานดำเนินคดีขับรถขณะมีเมมา 23 มลรัฐไม่ร่วมมือ โดยยอมให้ขับรถได้ในขณะมีเมมา
3. ผู้ที่ทำหน้าที่เจาะเลือดได้ต้องเป็นแพทย์ ไม่ใช่ตำรวจ และผู้ตรวจวัดต้องเป็นช่างเทคนิคผู้ชำนาญ
4. ตำรวจได้ใช้กำลังเข้าไปในบ้านของ Rochin เพื่อจับกุม ต่อมานำตัว Rochin ส่งโรงพยาบาล และไม่มีพยานหลักฐานปรากฏว่าเขาดินรนขัดขืน

การเจาะเลือดจากบุคคลปกติต้องมีหมายค้นที่มีเหตุผลสนับสนุนว่าบุคคลผู้นั้นน่าจะกระทำความผิด ดู Schmerber, 384 U.S. at 768 – 71, U.S. v. Chapel, _ F.3d_, slip op. at 5753 – 54 (9th Cir. 1995) การไม่มีหมายค้นมิได้เป็นการละเมิดสิทธิเสมอไป ตามรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4

ศาลฎีกาได้ให้ข้อสังเกตหลายครั้งซ้ำๆ ว่า การเจาะเลือดเป็นการละเมิดน้อยที่สุด ดู Skinner, 489 U.S. at 625 ที่แสดงให้เห็นว่าการตรวจเลือดมิได้เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนตัวอย่างสำคัญ ดู Winston v. Lee, 470 U.S. 753, 62 1985 ที่กล่าวว่า ไม่เป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุอันสมควร ดู Schmerber, 384 U.S. at 771 ถือว่าการดูดเลือดเป็นเรื่องปกติ ดู Breithaupt v. Abram, 352 U.S. 43, 36(1957) ที่กล่าวว่า การเจาะเลือดเป็นการกระทำปกติ ไม่ถือเป็นการละเมิดแม้แต่น้อย¹

วัตถุประสงค์หลักของการให้หมายค้นก็เพื่อป้องกันผลประโยชน์ส่วนตัวของบุคคลมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้วิธีสุ่มตรวจหรือกระทำตามอำเภอใจ ดู Skinner, 489 U.S. at 421 – 2 ซึ่งกล่าวถึงการไม่ต้องมีหมายค้นเพราะได้กระทำตามมาตรฐานของการตรวจสอบ และกระทำอย่างสุภาพตามหลักปฏิบัติ ผู้พิพากษาไม่จำเป็นต้องพิจารณา เมื่อไม่นานมานี้ศาลฎีกาได้ยืนยันและประกาศอย่างกว้างขวางในคดีของ Skinner โดยกล่าวว่า บางทีการตรวจสอบโดยเกิดจากความสงสัยว่าจะกระทำความผิด ไม่ใช่เรื่องตื้นๆ แต่ก็ยังดีกว่าตรวจโดยไม่มีข้อสงสัยเลย ดู Action, 1995 WL 373274, at *8 ในคดีของ Action ศาลฎีกาถือว่า เจ้าหน้าที่ใช้วิธีสุ่มตรวจปัสสาวะโดยไม่มีข้อสงสัย โดยตรวจนักกีฬาของโรงเรียนว่าเสพยาหรือไม่ ศาลไม่ยอมรับคำร้องที่ว่า โรงเรียนสามารถตรวจปัสสาวะของนักเรียนได้ถ้าเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนสงสัยว่านักเรียนคนใดเสพยา แม้ว่าเป็นเรื่องปฏิบัติกันทั่วไปก็ไม่ถูกต้อง เพราะทำให้ผู้ถูกตรวจได้รับความอับอาย ต่อไปเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนอาจตรวจนักเรียนคนใดก็ได้ที่เขาไม่พอใจ ยกเว้นกรณีที่นักเรียนเสพยาจึงทำได้

ศาลอนุญาตในกรณีอันจำกัดเฉพาะ ศาลได้กล่าวซ้ำเสมอว่าให้ใช้เหตุอันควรสงสัยให้น้อยที่สุด ซึ่งเป็นอำนาจที่รัฐธรรมนูญให้ไว้แล้ว ดู Schmerber v. Moreny, 399 U.S. 42, 51 (1970) คัดค้านของมนุษย์ในสังคมเป็นเรื่องสำคัญ ไม่สมควรจะสุ่มหาหลักฐานประกอบคดี ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับแก้ไขฉบับที่ 4 เพียงการปฏิบัติการณ์ดำเนินคดีในกรณีฉุกเฉิน เช่น ต้องการเก็บตัวอย่างเลือดเพื่อตรวจระดับแอลกอฮอล์ในการนำไปเป็นหลักฐานการดำเนินคดีหรือมีเหตุอันควรเชื่อ

¹ John C.Klotter and Carl L.Meier. Criminal Evidence for Police. The W.H.Auderson Company, 1971.

ว่าเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ซึ่งไม่เป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญนอกนั้นจึงห้ามบังคับตรวจเลือดซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ *Winston v. Lee*, 470 U.S. 753, 60 (1985)

1.1.3 การตรวจรวมถึงการล่วงละเมิดเข้าไต่ผิวหนังของร่างกาย

ตามคดี *Schmerber v. California*, 384 U.S.757, 69(1966) ศาล *Schmerber* ได้ถาม 2 คำถาม คือ (1) ตำรวจมีเหตุผลอันควรอย่างไรในการตรวจเลือดคนที่หมดสติ และ (2) การกระทำนั้นมีเหตุผลอย่างไร

ต่อคำถามข้อที่หนึ่งศาลถือว่าเป็นการปายมลทินแก่ผู้บริสุทธิ์ เป็นการล่วงละเมิดต่อร่างกาย และสรุปว่าการตรวจเช่นนั้นต้องมีเหตุอันควร

ในลักษณะคล้ายกัน ศาลฎีกาใน *Winston v. Lee*, 470 U.S. 753 (1985) ถือว่ามาตรฐาน *Schmerber* ต้องถือเป็นกรณีตัวอย่างของการหาสาเหตุอันสมควรก่อนที่จะตรวจเข้าไปในร่างกาย เป็นการล่วงละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล ศาลฎีกาใน *Winston* ได้รับทราบมาตรฐานอื่นๆ ประกอบที่ต้องนำมาพิจารณาด้วย ในการพิจารณาว่ามีสาเหตุอันควรเชื่อหรือไม่ก่อนที่จะล่วงละเมิดเข้าไปในร่างกาย ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้ถูกตรวจหรือไม่ก็ตาม ในเมื่อการล่วงละเมิดเข้าไปในร่างกายถือเป็นการเสียผลประโยชน์ของศักดิ์ศรี

ในปัจจุบันของศักดิ์ศรีบุคคล (Dignitary factor) ศาลวินิจฉัยให้ข้อสังเกตว่าการยอมรับของ *Schmerber* ที่ว่าการเจาะเลือดมิได้เป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุ ศาลฎีกาเปรียบเทียบการล่วงละเมิดเล็กน้อยนี้ในแง่ตรงข้ามกับกรณีที่เจ้าหน้าที่อาจทำการล่วงละเมิดโดยการผ่าตัดที่เกิดอันตรายเพื่อหาหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องสงสัย ซึ่งศาล *Winston* สรุปว่าเป็นการละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ฉบับแก้ไขฉบับที่ 4 แม้จะอ้างว่ามีเหตุอันควรก็ตาม¹

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคดี *Schmerber V. California*, 384 U.S.757,69 (1966) กับคดี *Rochin V. California* 342 U.S. 165. พอสรุปได้ดังนี้

Schmerber V. California เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ขอความร่วมมือแพทย์ทำการเจาะเลือดจากร่างกายของจำเลยขณะอยู่ในโรงพยาบาล ซึ่งได้รับอุบัติเหตุรถชนกัน เมื่อตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าจำเลยนั้นอยู่ในสภาวะมึนเมาสุราในขณะที่ขับซึ่รถ ศาลสูงของสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินคดีนี้ การเจาะเลือดเพื่อตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ เป็นการรบกวนเพียงเล็กน้อยต่อ

¹ <http://www.lectlaw.com/def/f081.htm>

ร่างกายไม่เป็นการตรวจค้นและยึดโดยผิดกฎหมายหรือฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาโดยชอบธรรม เป็นการตรวจค้นที่มีเหตุอันควร เจ้าพนักงานสามารถกระทำได้

สำหรับคดี Rochin V. California การที่เจ้าพนักงานของรัฐแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา โดยการกรอกยาเพื่อให้จำเลยอาเจียนออกมา หรือการบีบกระเพาะอาหารเพื่อให้อาเจียน เพื่อหาสารที่เป็นยาเสพติดที่จำเลยกลืนเอาแคปซูลที่บรรจุยาเสพติดเข้าไปในปากและกลืนเข้าไปในกระเพาะอาหารนั้น ศาลสูงสหรัฐอเมริกาตัดสินว่าการกระทำของเจ้าพนักงานเป็นการกระทำทารุณโหดร้าย ขัดต่อกระบวนการยุติธรรม (Due Process clause) ฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 และ 14 เป็นการแสวงหาพยานหลักฐาน ซึ่งเป็นการตรวจค้นไม่มีเหตุอันควร พยานหลักฐานที่ได้มาจากการฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อกฎหมาย ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้¹

1.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับผู้ขับขี่รถในขณะมึนเมาสุรา

การตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เมาสุราในอเมริกาให้สิทธิแต่ละรัฐมีกฎหมายการจราจรของตนเอง ซึ่งแตกต่างกันบ้าง โดยรัฐบาลกลางตั้งสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติป้องกันการขับขี่ขณะมึนเมา คอยเป็นผู้ประสานงานให้กฎหมายและการปฏิบัติมีผลใกล้เคียงกัน²

กฎหมายการจราจรบนทางหลวงของสหรัฐอเมริกา (Automobiles and Highway Traffic)³ ได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการขับขี่รถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น โดยสรุปดังนี้คือ

ตามกฎหมาย Automobile and Highway Traffic โดยบัญญัติให้เป็นความผิดฐานขับขี่ยานพาหนะในขณะมึนเมาเมื่อเข้าองค์ประกอบ 3 ประการดังนี้⁴

(1) ขับขี่ยานพาหนะ

¹ John C. Klotter and Carl L. Meier. Criminal Evidence for Police. The W.H. Anderson Company, 1971. p.10.

² National Commission Against Drunk Driving : NCADD

³ H.J. Wall and Alisstair R. Brownlie. "Drink Drugs and Driving" Second Edition, London Sweet and Maxwell 1982.

⁴ Lawrence E. Taylor. Drink Driving Defense. Little Brow and Company., 1981
อ้างใน ดาราวรรณ ใจคำป้อ " การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา " วิทยานิพนธ์
นิติศาสตรมหาบัณฑิตย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2534

- (2) บนถนนหรือทางหลวง
- (3) ขณะอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งที่ทำให้มึนเมา

โดยทั่วไป ผู้เสพสุรามึนเมาเป็นประจำไม่ได้เป็นอาชญากร แต่ถือได้ว่าจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อสาธารณชน อย่างไรก็ตาม ผู้ที่เสพสุรามึนเมามากเป็นเหตุให้ศาลวินิจฉัยว่ามีความผิดทางอาญา องค์ประกอบ การกระทำผิดของผู้เสพสุรามึนเมา ต้องประจักษ์ชัดในระดับของความมึนเมา หรือสถานที่ ที่ผู้นั้นกระทำผิดภายในขอบเขตอำนาจการพิจารณาคดีของศาลในท้องถิ่น หรือในที่สาธารณะ ซึ่งถึงแม้จะมีได้กระทำผิดในที่สาธารณะก็จะต้องได้รับโทษ ที่สาธารณะ หมายถึง ที่ซึ่งประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะไปใช้ร่วมกัน รวมทั้งถนน ทางหลวง (Highway) ทางเท้า แต่ไม่รวมถึงที่ส่วนบุคคล หรือที่เฉพาะสำหรับผู้รับเชิญ สถานที่จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการกระทำผิด ภายใต้ข้อห้ามบุคคลมึนเมาในที่สาธารณะหรือที่เฉพาะ¹

ปัจจุบันสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบกับปัญหาเกี่ยวกับประชาชนที่ถึงแก่ความตายจากอุบัติเหตุการจราจรอันเนื่องมาจากการดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่รถ ดังนั้นรัฐบาลกลางจึงได้ออกกฎหมายควบคุมการดื่มสุราของผู้ขับขี่รถ โดยกำหนดอายุขั้นต่ำที่อนุญาตให้ดื่มสุราได้ไว้ในกฎหมาย National Minimum Drinking Age และยังได้ออกกฎหมายควบคุมเกี่ยวกับการครอบครองเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่อยู่ในรถไว้ในกฎหมาย Open Container Law ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการดื่มและครอบครองเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในขณะที่ขับขี่รถ อันเป็นต้นเหตุของการเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรไว้² ดังนี้คือ

1.2.1 กฎหมายกำหนดอายุขั้นต่ำที่อนุญาตให้ดื่มแอลกอฮอล์

กฎหมาย National Minimum Drinking Age³ ฉบับนี้เพื่อกระตุ้นให้มลรัฐต่าง ๆ ออกกฎหมายห้าม “การซื้อ” และ “การครอบครองเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะ” คือ ห้ามบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี ซื้อและครอบครองเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อีกทั้งกำหนดเป็นเกณฑ์อายุขั้นต่ำ¹ ในการอนุญาตให้ดื่ม “เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์” ได้

¹ American Jurisprudence 2 D,V,7A. Automobiles and Highway Traffic 1985.

² <http://frwebgate5.access.gpo.gov/cgi/bin/waisgate.cgi>

³ ประกาศเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 1984 ในสมัยประธานาธิบดีโรนัลด์ เรแกน

รัฐบาลกลางมีมาตรการจูงใจในการให้มลรัฐต่างๆ ออกกฎหมายในเรื่องนี้เพื่อ บังคับใช้ภายในแต่ละมลรัฐ โดยวิธีการให้เงินทุนช่วยเหลือสำหรับโครงการด้านความปลอดภัยใน การจราจร หากมลรัฐใดไม่ออกกฎหมายในเรื่องดังกล่าวก็จะถูกระงับเงินทุนช่วยเหลือในส่วนนี้ โดยกำหนดความหมายไว้ในมาตรา 1208.3 ดังนี้²

เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หมายถึง เบียร์ สุรากลั่น และเหล้าองุ่น ซึ่งบรรจุ แอลกอฮอล์หนึ่งในสองของหนึ่งเปอร์เซ็นต์หรือมากกว่าต่อปริมาตร ซึ่งรวมถึงเบียร์ด้วย แต่มิได้ จำกัดถึง ale³, lager⁴, porter⁵, stout sake⁶ และเครื่องดื่มประเภทอื่นที่หมักเพื่อทำเป็นสุราหรือ เบียร์ หรือเครื่องดื่มที่ผลิตจากข้าวมอลท์ โดยทั้งหมดหรือบางส่วนหรือจากสิ่งที่ใช้แทนเพื่อการทำ สุราหรือเบียร์ สุรากลั่นรวมถึงแอลกอฮอล์เอทานอลหรือสุราหรือเหล้าองุ่นในรูปแบบใดก็ตาม รวมถึง สิ่งที่ทำให้ละลายหรือเจือจาง และส่วนผสมของสิ่งนั้นไม่ว่าจากขั้นตอนใดของการผลิตก็ตาม

การครอบครองเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะ หมายถึง การครอบครอง เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม หมายถึง การครอบครองเพื่อการบริโภคไม่ว่า บนถนนหรือทางหลวงใดก็ตาม หรือในสถานที่สาธารณะ หรือในสถานที่สาธารณะ บทบัญญัติ นี้ไม่ใช่บังคับในกรณีต่อไปนี้คือ

- สำหรับผู้ครอบครองแอลกอฮอล์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการประกอบพิธีกรรมทาง ศาสนาเมื่อมีบิดาหรือมารดาเดินทางไปด้วย สามีหรือภรรยาหรือผู้ปกครองที่มีอายุ 21 ปีหรือมากกว่า

¹ Code of Federal Regulations บรรพที่ 23 ส่วนที่ 1208 เรื่อง กำหนดอายุขั้นต่ำที่ อนุญาตให้ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยอาศัยอำนาจตามมาตราที่ 158 ของบรรพที่ 23 แห่ง ประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐอเมริกา (United State Code)

² <http://frwebgate5.access.gpo.gov/cgi/bin/waisgate.cgi>

³ เครื่องดื่มที่ทำจากข้าว มีแอลกอฮอล์ 6 เปอร์เซ็นต์โดยปริมาตร

⁴ เบียร์คาร์บอนเนตสีเหลืองอ่อนที่เก็บไว้เวลา 6 อาทิตย์ถึง 6 เดือนก่อนนำออกขาย

⁵ เหล้าชนิดหนึ่ง

⁶ เหล้าสาเก

- สำหรับวัตถุประสงค์ทางการแพทย์เมื่อมีใบสั่งแพทย์ หรือการดำเนินการโดยแพทย์ผู้ได้รับอนุญาต เกสซ์กร ทันตแพทย์ นางพยาบาล โรงพยาบาลหรือสถาบันทางการแพทย์ ในสโมสรหรือสถานที่ส่วนบุคคล

- เพื่อการจำหน่าย การพา การขนส่ง การบริการ ในสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มนที่มีแอลกอฮอล์โดยจ้างงานตามกฎหมายต่อลูกจ้างที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี โดยผู้ผลิตที่ได้รับอนุญาต ผู้ขายส่ง ผู้ขายปลีกเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายของรัฐบาลกลาง ดังนั้นมลรัฐต่างๆ จึงได้นำหลักการในเรื่องนี้ไปบัญญัติเป็นกฎหมายใช้บังคับภายในแต่ละมลรัฐ การศึกษาในครั้งนี้ขอยกตัวอย่างกฎหมายของมลรัฐ California ที่บัญญัติไว้ใน Vehicle Code มาตรา 23136. โดยบัญญัตินี้ได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจยึดใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่ที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปีในทันที ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นเกิดความสงสัยว่าผู้ขับขี่ที่มีอายุน้อยคนนั้นได้ดื่มแอลกอฮอล์มาและผู้ขับขี่นั้นปฏิเสธที่จะทำการตรวจสอบ หรือไม่สามารถทำการตรวจสอบวัดระดับแอลกอฮอล์ให้สำเร็จสมบูรณ์ได้ หรือไม่ผ่านการตรวจสอบการวัดระดับลมหายใจเพื่อหาระดับแอลกอฮอล์ในร่างกาย กฎหมายได้กำหนดระดับความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด สำหรับผู้ขับขี่ที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปีที่ระดับ 0.01%¹ และหากเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งคำให้การภายใต้คำสาบานของผู้ขับขี่ที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี ไปยัง Department of Motor Vehicle ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าผู้ขับขี่นั้นได้ทำการฝ่าฝืนหรือละเมิดบทบัญญัติของกฎหมาย² ก็อาจถูกยึดใบอนุญาตขับขี่เป็นเวลา 1-3 ปี ในขณะที่เดียวกันผู้ขับขี่นั้นก็สามารถยื่นอุทธรณ์ได้ภายใน 10 วันจากที่ได้รับหนังสือบอกกล่าวถึงคำสั่งในการพักการใช้ชั่วคราวหรือการเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่นั้น³

รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 (The Fourth Amendment) จะคุ้มครองสิทธิของบุคคลจากการตรวจค้นหรือยึดโดยไม่มีเหตุอันควร ไม่สามารถกระทำได้อีกว่าละเมิดต่อรัฐธรรมนูญพยานหลักฐานที่ได้มาจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ สำหรับการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่ที่อยู

¹ หมายความว่า ไม่ว่าจะมึระดับแอลกอฮอล์เท่าใดในกระแสเลือดของผู้ขับขี่ที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปีนั้นเป็นผู้ขับขี่ที่มีอาการมึนเมาถือว่าผิดกฎหมายทั้งสิ้น

² Vehicle Code มาตรา 23136.

³ Lisa Guerin, Patricia Gima and Nolo Editors. California Law. (California: Nolo.com,2000), p.206-207.

ภายใต้ภาวะความมึนเมาสุราเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาไม่ว่าจะเป็นการ บังคับตรวจลมหายใจ เลือด ปัสสาวะ ซึ่งอาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่สามารถ กระทำได้โดยไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 เพราะการกระทำนั้นแม้ว่าการเจาะเลือด ในปริมาณเพียงเล็กน้อยไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงใดๆ ก็ตาม แต่ต้องกระทำภายใต้การปฏิบัติการ ของแพทย์ที่มีเหตุจำเป็นหรือมีเหตุอันควรสามารถกระทำได้ (คดี Scmerber V. California) แสดง ให้เห็นว่าในสหรัฐอเมริกา แม้ว่าจะเคารพในสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างสูง แต่การกระทำ เพื่อตรวจหรือการทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสามารถกระทำได้เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนส่วนมาก

ในสหรัฐอเมริกากฎหมายเกี่ยวกับการตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่อยู่ ภายใต้ความมึนเมา หมายความว่ารวมทั้งการเมาสุรา และยาเสพติด ใช้คำว่า DWI คือ Driving While Intoxicated แปลว่า ขับรถขณะร่างกายมีสารพิษ หรือ DUI คือ Driving Under the Influence หมายความว่า ขับรถภายใต้อิทธิพลของสารมึนเมาหรือเสพติด ความหมายของคำนี้คือ ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่เมาสุราเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด แต่แต่ละรัฐ กำหนดไว้ โดยปกติสำหรับผู้ใหญ่ ไม่ให้เกิน 0.08 เปอร์เซ็นต์ หรือ 0.10 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งต่างกันไป แต่ละรัฐ ในปี 2000 มี 19 รัฐ ใช้ค่า 0.08 เปอร์เซ็นต์ ได้แก่รัฐ Alabama, California, the District of Columbia, Florida, Hawaii, Idaho, Illinois, Kansas, Kentucky, Maine, New Hampshire, New Mexico, North Carolina, Oregon, Texas, Utah, Virginia, Vermont, และ Washington State ส่วนรัฐอื่น ๆ ใช้มาตรฐานไม่เกิน 0.10 เปอร์เซ็นต์ ยกเว้นรัฐ Massachusetts และ South Carolina ไม่กำหนดเป็นตัวเลข¹

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2000 รัฐสภาผ่านกฎหมายให้ทุกรัฐ อนุญาตให้มีระดับ แอลกอฮอล์ไม่เกิน 0.08 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2004 หากไม่ปฏิบัติตามจะตัดงบประมาณการจราจร ซึ่งเกือบทุกรัฐใช้มาตรฐานนี้เหมือนกัน

นอกจากมาตรฐาน 0.08 เปอร์เซ็นต์ และ 0.10 เปอร์เซ็นต์ แล้ว บางรัฐไม่ยอมให้มีระดับ แอลกอฮอล์แม้แต่เล็กน้อยในร่างกายของเยาวชนที่ขับขี่รถ

สำหรับประเทศอื่น ๆ ในยุโรปส่วนมากกำหนดระดับแอลกอฮอล์สูงสุดไม่ต่ำกว่า 0.08 เปอร์เซ็นต์ และเมื่อมีระดับแอลกอฮอล์เกินกำหนด ก็ถือว่าขับขี่รถขณะมึนเมาแม้จะไม่แสดงอาการ มึนเมา

¹ WHAT IS "DRUNK DRIVING?" <http://www.californiadrunkdrivinglaw.com>

นอกจากนั้น อาจถือว่ามีคามผิดฐานขับรถขณะมีเมามา เมื่อร่างกายมีสภาพไม่สมบูรณ์พอที่จะขับได้ อันเนื่องมาจากแอลกอฮอล์หรือยาเสพติดหรือยาเสพติดร่วมกับแอลกอฮอล์ ตามกฎหมายนี้จะไม่ให้ความสนใจกับการเสพโดยถูกหรือผิดกฎหมาย ถ้ากินยานั้นแล้วมีผลต่อความสามารถในการเห็น การได้ยิน การพูด การเดิน การตัดสินใจระยะใกล้ไกล ก็ถือว่ากระทำผิด

แม้ว่าแต่ละรัฐจะมีรายละเอียดกฎหมายและแนวปฏิบัติที่แตกต่างกันบ้าง แต่ทุกแห่งก็เข้มงวดรุนแรงกับการลงโทษผู้ขับรถขณะมีเมามากยิ่งขึ้นทุกที โดยทั่วไปการกระทำความผิดครั้งแรก อาจได้รับโทษปรับและเก็บใบอนุญาตขับขี่ระยะหนึ่ง ให้เข้ารับการอบรมการจราจร และ ภาคทัณฑ์ บางทีนานถึง 3 ปี และมักมีโทษถึงจำคุกเมื่อกระทำความผิดเป็นครั้งที่สอง

นอกจากนั้นผู้กระทำความผิดยังอาจถูกบังคับให้ทำงานรับใช้สังคม (community service) หรือยึดรถไม่ให้ขับ

1.3 การบังคับใช้กฎหมายการจราจรทางบกแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เมาสุรา

ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างกฎหมายการจราจรทางบกเกี่ยวกับการขับรถขณะมีเมามากของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย¹ ดังนี้

รัฐแคลิฟอร์เนียก็มีมาตรการทางกฎหมายการจราจรทางบก ในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมาสุรา โดยมีกฎหมายว่าด้วยการขับรถขณะมีเมามาก (DUI : Driving Under the Influence) เป็นกฎหมายที่เข้มงวดผู้ขับขี่รถเมาสุรามากที่สุดในสหรัฐอเมริกา เพื่อป้องกันหรือลดอุบัติเหตุบนท้องถนน นับตั้งแต่กฎหมายนี้บังคับใช้ทำให้สถิติการเกิดอุบัติเหตุบนถนนในรัฐแคลิฟอร์เนียลดลงเป็นอย่างมาก ประชาชนในรัฐให้ความเคารพกฎหมายมีระเบียบวินัย ให้ความร่วมมือเจ้าพนักงานของรัฐในการปฏิบัติการตามกฎหมาย ซึ่งแต่ละมลรัฐจะต้องออกกฎหมายการจราจรภายใต้เกณฑ์หรือบรรทัดฐานที่รัฐบาลกลางสหรัฐยังได้ออกข้อบังคับไว้ใน Code of Federal Regulations เพื่อปฏิบัติตามมาตรา 1270.4 ไว้ดังนี้²

(a)

(b) กฎหมายฉบับนี้จะบังคับใช้ต่อ

¹ <http://www.californiadrunkdrivinglaw.com>

² <http://frwebgated5.access.gpo.gov/cgi/bin/waisgate.cgi>

(1) การครอบครองภาชนะที่บรรจุเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

(2) บริเวณหรือพื้นที่โดยสารของยานพาหนะใดก็ตาม

(3) เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกประเภท

(4) ผู้โดยสารทุกคนในยานพาหนะ และ

(5) ยานพาหนะทุกประเภทซึ่งอยู่บนทางหลวงสาธารณะ หรืออยู่บนบริเวณไหล่ทางของทางหลวงสาธารณะ

(c) กฎหมายจะต้องจัดเตรียมสำหรับการบังคับใช้เบื้องต้น

(d) ช้อยกเว้น

(1) ถ้ามลรัฐมีกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ซึ่งบัญญัติให้เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายกรณีการครอบครองภาชนะที่บรรจุเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในบริเวณหรือพื้นที่โดยสารของยานพาหนะใดก็ตาม แต่อนุญาตให้มีการครอบครองภาชนะที่บรรจุเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในบริเวณ (ช่องใส่ของ) ที่ปิดล็อกไว้ หรือบริเวณด้านหลังของที่นั่ง หรือในบริเวณหรือพื้นที่ซึ่งโดยปกติมิได้ครอบครองโดยผู้ขับขี่หรือผู้โดยสารในยานพาหนะซึ่งไม่ได้จัดให้เป็นที่ยอมรับของ มลรัฐเห็นสมควรมีกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ซึ่ง ใ้กับบริเวณหรือพื้นที่โดยสารของยานพาหนะใดก็ตาม ดังที่ได้บัญญัติไว้ในวรรค (b) (2) ของมาตรานี้

(2) ถ้ามลรัฐมีกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ซึ่งบัญญัติให้เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายกรณีการครอบครองภาชนะที่บรรจุเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์โดยผู้ขับขี่ (แต่ไม่ใช่ผู้โดยสาร) ในบริเวณหรือพื้นที่โดยสารซึ่งออกแบบสำหรับยานพาหนะ บริเวณที่ใช้เป็นพื้นที่โดยสาร หรือโดยแรกเริ่มใช้เป็นพื้นที่ขนส่งผู้โดยสารโดยมีค่าตอบแทน หรือในบริเวณพื้นที่หนึ่งในสี่ของรถพ่วงที่ใช้เป็นบ้านพักเคลื่อนที่ (house coach or house trailer) ซึ่งมลรัฐเห็น สมควรมีกฎหมายที่มีผลบังคับใช้กับผู้โดยสารยานพาหนะ ดังที่ได้บัญญัติไว้ในวรรค (b) (4) ของมาตรานี้

1.3.1 ความผิดว่าด้วยการขับซึ่รถขณะมึนเมาสุรา

สำหรับในส่วนนี้ มลรัฐแคลิฟอร์เนียได้บัญญัติไว้ใน Vehicle Code ดังนี้¹

¹ Lisa Guerin, Patricia Gima and Nolo Editors. California Law. P.206.

มาตรา 23152 (a) การขับขีรถขณะที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์ซึ่งบทบัญญัติมาตรานี้ใช้บังคับแม้ว่า ผู้ขับขีจะไม่ได้มีเมานสุรา แต่การดื่มสุรานั้นทำให้ความสามารถในการขับขีรถอย่างปลอดภัยนั้นลดลง แม้มีแต่เพียงหลักฐานแวดล้อมที่แสดงว่าผู้ขับขีได้ขับเคลือรถในขณะที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์

มาตรา 23152 (b) ขับขีรถโดยมีระดับความเข้มข้นของแอลกอฮอล์เกินกว่าระดับที่กฎหมายกำหนด หากผู้ขับขีรถส่วนบุคคลมีระดับความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด 0.08 หรือมากกว่า

มาตรา 23664 การพยายามขับรถในขณะที่มีเมานสุรา หากผู้ขับขีมีอาการมีเมานสุราและพยายามที่จะเดินเครื่องยนต์ หรือพยายามที่จะขับขียานพาหนะ ซึ่งต้องรับโทษครั้งหนึ่งของโทษกรณีขับขีรถในขณะที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์

กฎหมายของรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้บัญญัติห้ามมิให้ผู้ขับขีรถ หรือพยายามขับขีรถในขณะที่มีเมานสุรา แม้ว่าจะมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ตาม แต่เนื่องจากจากการดื่มสุรานั้นอาจทำให้ความสามารถในการขับขีรถลดลงอาจก่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้อื่นเพียงแต่สังเกตจากผู้ขับขีที่เบี่ยงตันจากพยานแวดล้อมภายนอก หรือจากร่างกายผู้ขับขีรถว่าในสภาวะมีเมานสุรา แม้ว่าจะมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ตาม จึงห้ามมิให้ผู้ขับขีรถเมื่อตกอยู่ในภายใต้สภาวะอิทธิพลของแอลกอฮอล์¹ แต่เมื่อผู้ขับขีรถได้ขับขีรถมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดคือมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือด 0.08 เปอร์เซ็นต์ หรือมากกว่า จะมีความผิดฐานขับขีรถในขณะที่มีเมานสุรา จะถูกลงโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ² รวมถึงผู้ที่กำลังพยายามขับขีรถในขณะที่มีเมานสุราด้วย แต่ศาลอาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษเพียงครั้งหนึ่งของอัตราโทษของผู้ขับขีรถในขณะที่มีเมานสุราก็ได้³

ในส่วนของกฎหมายว่าด้วยการขับขีรถขณะมีเมานสุรา (Driving Under The Influence Laws : DUI.) มีหลักกฎหมายเกี่ยวกับการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขีรถเมานสุรา ดังนี้

¹ Vehicle Code Section 21352 (a)

² Vehicle Code Section 21352 (b)

³ Vehicle Code Section 23664

ผู้ขับขี่รถที่ถูกจับกุมจากการกระทำความผิดโดยมีปริมาณแอลกอฮอล์ ในเลือด หรือในลมหายใจ หรือปฏิเสธไม่ยอมให้ตรวจเลือดหรือลมหายใจ จะต้องมีความผิดสองประการ¹ คือ

ถูกฟ้องต่อศาลในความผิดทางอาญารฐานกระทำการขับรถขณะมีเมามาหรือปฏิเสธไม่ยอมให้ตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย โทษที่ได้รับคือถูกควบคุมตัวและจำคุก ปรับ ให้งานเพื่อสังคม ภาคทัณฑ์ และให้งดการอนุญาตขับรถ ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามกฎการระงับใบอนุญาตขับขี่แก่ผู้ขับขี่เมื่อมีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายเกินกำหนด หรือ ปฏิเสธไม่ยอมให้วัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกาย

ผู้ขับขี่ยานพาหนะที่มีระดับแอลกอฮอล์เกินกำหนดจากการตรวจปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจ หรือจากเลือด จะถูกนำคดีขึ้นฟ้องศาล ในส่วนของสภาพการครองสติได้ดีหรือไม่ จะไม่เป็นเรื่องที่น่ามาเป็นประเด็นประกอบการพิจารณา ศาลจะพิจารณาเฉพาะประเด็นของการมีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายเกินขนาดที่กฎหมายกำหนด ซึ่งระดับแอลกอฮอล์สูงสุดในร่างกายที่ยอมให้มีได้จะเปลี่ยนแปลงไปตามอายุของผู้ขับขี่ และไม่มีข้อแตกต่างในกรณีของผู้ขับขี่เพื่ออาชีพ ไม่ว่าจะถูกดำเนินคดีในศาล (เป็นคดีอาญา) หรือที่เทศบาล²

ระดับแอลกอฮอล์สูงสุดที่ยอมให้มีในร่างกายของผู้ขับขี่ยานพาหนะ ตามกฎหมายมลรัฐแคลิฟอร์เนียคือ .08 เปอร์เซ็นต์ หรือมากกว่าในเลือด หรือ 210 ลิตรของลมหายใจ ในขณะที่ผู้ขับขี่รถโดยสารและรถบรรทุก ห้ามมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือด .04 เปอร์เซ็นต์ หรือมากกว่า โดยหลักการแห่งกฎหมาย สำหรับการทดสอบในแต่ละครั้งให้กระทำภายใน 3 ชั่วโมงภายหลังหยุดขับรถ³

ผู้ขับขี่ยานพาหนะที่มีระดับแอลกอฮอล์เกินกำหนด จัดว่าได้ขับรถภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์ถือว่าหย่อนความสามารถในการขับรถ ตามกฎหมายแคลิฟอร์เนีย ระดับแอลกอฮอล์ต้องไม่เกิน .08 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งจะทดสอบด้วยวิธีการทางเคมีโดยแพทย์ พยาบาล ที่ได้รับอนุญาตจดทะเบียนอย่างถูกต้องเท่านั้น รวมทั้งจะต้องทำการทดสอบที่โรงพยาบาล คลินิก สถานประกอบการที่ได้รับอนุญาตจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น⁴ ผู้ขับขี่ยานพาหนะที่มีระดับ

¹ ข้อบังคับแห่งกฎหมายจราจรของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย (drunk driving law: DUI) ความว่า “ผู้ขับขี่รถในขณะที่มีอาการมีเมมาถือว่าเป็นผู้กระทำความผิด จะต้องรับโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา”

² A DUI offense is both a criminal and civil matter.

³ Vehicle Code of California Section 23152

⁴ Vehicle Code of California Section 23158

แอลกอฮอล์เกินกฎหมายกำหนดนี้ถือได้ว่าได้ขับรถภายใต้สภาวะมีนเมา จำเลยสามารถพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าเขามีได้เสียสมรรถภาพการขับรถ อีกด้านหนึ่ง ผู้ขับที่ยานพาหนะที่ดื่มสุรามีแอลกอฮอล์ไม่เกินกำหนด แต่ถ้ามีหลักฐานอื่นแสดงว่าเขาหมดสมรรถภาพการขับรถก็มีความผิด ในทางปฏิบัติศาลมักตัดสินลงโทษทั้งสองกรณี

ถ้าผู้ขับที่ยานพาหนะที่ถูกจับในกรณีนี้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์สามารถที่จะเลือกวิธีการเพื่อทดสอบระดับแอลกอฮอล์จากลมหายใจ จากเลือด หรือจากปัสสาวะ ได้ตามต้องการ รวมทั้งจะขอคำแนะนำจากเจ้าพนักงานได้เช่นเดียวกัน หรืออีกนัยหนึ่งเจ้าพนักงานอาจจะแนะนำผู้ขับที่ยานพาหนะให้ใช้วิธีการเลือกทดสอบจากเลือด จากลมหายใจ หรือจากปัสสาวะ ก็ได้ ยกเว้นในกรณีที่ผู้ขับที่ยานพาหนะนั้นไม่สามารถให้เลือกทดสอบระดับแอลกอฮอล์จากเลือด ก็ให้ทดสอบจากลมหายใจ หรือจากปัสสาวะ หรืออย่างใดอย่างหนึ่งที่ผู้ขับที่ยานพาหนะมีความสามารถที่จะให้ทดสอบได้¹ แต่หากปฏิเสธไม่ยอมให้ทดสอบระดับแอลกอฮอล์ เมื่อถูกกล่าวหาว่าเมาในขณะขับรถจะได้รับโทษหนัก

ในสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะรัฐแคลิฟอร์เนีย เกี่ยวกับการตรวจหรือทดสอบผู้ขับที่เมาสุราตามหลักกฎหมายผู้ขับที่ต้องให้ความยินยอมแก่(Consent Law) เจ้าหน้าที่ในการตรวจวัดหาระดับแอลกอฮอล์จนเสร็จสิ้นกระบวนการ การปฏิเสธจะได้รับโทษหนักตามกฎหมาย ได้แก่

ถูกห้ามขับโดยยึดใบขับขี่นานกว่าผู้ที่เมาขับรถอย่างเดียว หากมีการพิสูจน์ในศาลว่าเขามีความผิดในการเมาขับรถ เขาก็กลายเป็นถูกลงโทษทั้งความผิดเมาขับรถและชัดขึ้นไม่ให้ตรวจระดับแอลกอฮอล์ แต่ถ้าผู้ขับที่ปฏิเสธไม่ยอมให้ตรวจระดับแอลกอฮอล์ ต่อมาภายหลังพบว่า มีแอลกอฮอล์เกินระดับ จะถูกลงโทษตามมาตรฐานกฎหมายขับรถขณะมีนเมา ถูกกักขังแม้ว่าควรจะได้รับโทษเพียงทัณฑ์บน ถูกกักขังนานมากขึ้น

1.3.2 อำนาจของเจ้าพนักงานในการตรวจค้นจับกุม

เจ้าพนักงานของรัฐผู้มีอำนาจในการตรวจค้นจับกุม อำนาจในการตรวจค้นจับกุมนั้นเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจ สำหรับอำนาจการจับกุมผู้ขับที่ยานพาหนะตามกฎหมายจะไม่มีกรณีเตือนล่วงหน้า แต่การจับกุมในแต่ละครั้งจะกระทำต่อเมื่อเจ้าพนักงานตำรวจที่จับกุมนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ขับที่ยานพาหนะกำลังตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์

¹ Vehicle Code of California Section 23612

หรือยาเสพติด หรือทั้งสองอย่างรวมกัน โดยสถานการณ์ในการขับขี่ยานพาหนะขณะนั้นอยู่ในเงื่อนไขดังต่อไปนี้¹

- (a) การขับขี่ยานพาหนะของบุคคลนั้นมีลักษณะที่จะส่งผลต่อการเกิดอุบัติเหตุจราจร
- (b) การขับขี่ยานพาหนะของบุคคลนั้นมีลักษณะกีดขวางถนน
- (c) การแสดงออกของผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ตกใจกลัวเมื่อถูกเจ้าพนักงานตำรวจเรียก
- (e) การกระทำที่ละเมิดต่อผู้อื่น และอาจนำมาซึ่งความเสียหายหากเจ้าพนักงานตำรวจไม่จับกุม
- (f) ผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ต้องการทำลายพยานหลักฐาน หากไม่จับกุม

1.3.3 บทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย

สาเหตุของการกระทำผิด ต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจที่จะดื่มสุราจนมึนเมา ในกรณีที่ผู้เสพสุรามึนเมาขับรถไปในที่สาธารณะ โดยมีผู้อื่นเป็นผู้ขับไปและหลังจากนั้นก็แยกตัวไป ต่อมาผู้มึนเมาถูกจับเมื่อได้รับการตรวจสอบพบว่า ระดับแอลกอฮอล์เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดเป็นเกณฑ์ การแสดงท่าทาง เอะอะ เดินโซเซ พูดไม่เป็นภาษา ไม่เป็นสาระสำคัญ โดยหลักทั่วไปการมึนเมาจากสาเหตุของการใช้ยาเพื่อการบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยจะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการเมาสุรา

อย่างไรก็ตาม ยังมีการพิจารณาถึงความมึนเมาที่เกิดจากการใช้ยาจนทำให้ขาดสติที่จะควบคุมตนเองว่าเป็นคนมึนเมาอยู่เหมือนกัน ในการดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้มึนเมาต้องแสดงตัวบ่งชี้การพิสูจน์ ตรวจสอบที่เหมาะสม พร้อมรายละเอียด ซึ่งสาระสำคัญทั้งหมดของการกระทำผิดรวมถึงระบุว่า ผู้มึนเมาได้ดื่มของมึนเมาประเภทใด หนึ่งในกรณียกผู้กระทำผิด เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจทำการจับกุมโดยไม่มีการให้ประกัน ถ้าพบว่าผู้ขับขี่รถได้ขับรถในขณะที่มีอาการมึนเมาสุราในถนนหลวงหรือรบกวนความสงบสุขของสาธารณะ และสถานที่ใดๆ รวมทั้งในเคสสถาน²

¹ Vehicle Code of California Section 40300.5

² American Jurisprudence 2 D,V.7A Automobiles and Highway Traffic.

เจ้าหน้าที่ตำรวจในสหรัฐรวมทั้งผู้มีอำนาจตามกฎหมายจะเข้มงวดมาก และมีเครื่องมือในการตรวจสอบที่ทันสมัย ซึ่งหลายมลรัฐเมื่อมีขวดสุราที่เปิดฝาแล้วอยู่ในรถก็ถือว่าผิดกฎหมายทันที หรือบางมลรัฐแม้มีขวดสุราแม้ว่าไม่เปิดฝาก็จัดว่าผิดกฎหมายแล้วเช่นกัน

ศาลจะลงโทษผู้ขับรถขณะเมาหนักเบาต่างกันตามความสำคัญ ผู้กระทำความผิดลหุโทษได้รับโทษเบากว่าโทษหนักฉกรรจ์ ผู้กระทำความผิดจากการเมาขับรถที่ไม่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บแก่ผู้อื่นถือเป็นความผิดลหุโทษ ผู้กระทำความผิดจากการเมาขับรถที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บแก่ผู้อื่น ถือเป็นความผิดฉกรรจ์¹

ผู้กระทำความผิดจากการขับรถในขณะที่มีเมามากที่ไม่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บแก่ผู้อื่นถือเป็นความผิดลหุโทษอาจถูกลงโทษกักขังไม่เกิน 30 วัน (แต่ไม่จำคุก) และ ปรับไม่เกินหนึ่งพันดอลลาร์

ผู้กระทำความผิดจากการขับรถในขณะที่มีเมามากที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บแก่ผู้อื่นถือเป็นความผิดฉกรรจ์อาจถูกลงโทษจำคุก ไม่เกิน 6 เดือน และปรับเกินหนึ่งพันดอลลาร์

ผู้กระทำความผิดซ้ำได้รับโทษหนักกว่าการกระทำความผิดครั้งก่อน โดยกำหนดขอบเขตการกระทำความผิดซ้ำภายใน 7 ปีสำหรับความผิดลหุโทษ และภายใน 10 ปีสำหรับความผิดฉกรรจ์

ผู้ขับขี่ที่หวาดเสียวเดือดร้อนแก่ผู้อื่นในขณะที่มีเมามาก ให้นับครั้งเป็นการกระทำความผิดเมื่อศาลนำเรื่องมาคิดสะสมความผิด²

เมื่อผู้ขับขี่รถเมาสุราในขณะที่ขับรถซึ่งมีระดับแอลกอฮอล์ เกินกว่า 0.08 เปอร์เซ็นต์ ถือว่ามีความผิดตามกฎหมายฐานขับรถอยู่ภายใต้ภาวะมีเมามากเมาสุรา ถ้าผู้ขับขี่ไม่ได้ก่ออุบัติเหตุจนเกิดการบาดเจ็บแก่บุคคลอื่นจะถูกลงโทษตามกฎหมายกักขัง³ ไม่เกิน 30 วันและปรับไม่เกินหนึ่งพันดอลลาร์ แต่ถ้าผู้ขับขี่เมาสุราแล้วทำให้เกิดอุบัติเหตุก่อให้เกิดการบาดเจ็บแก่บุคคลอื่นจะถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน และปรับเกินหนึ่งพันดอลลาร์ แต่ถ้าผู้ขับขี่นั้นกระทำความผิดซ้ำอีกภายในระยะเวลาที่กำหนด 7 ปี สำหรับความผิดเมาสุราแล้วขับรถ และกำหนด 10 ปี สำหรับความผิดเมาสุราแล้วขับรถก่อให้เกิดอุบัติเหตุมีผู้ได้รับบาดเจ็บ ศาลจะใช้ดุลพินิจลงโทษหนักกว่าความผิดครั้งก่อน

¹ บทกำหนดโทษแห่งกฎหมายจราจรของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย (drunk driving law: DUI)

² Dui Offense Law of California

³ กักขัง หมายถึง สถานที่เจ้าหน้าที่ตำรวจให้ผู้ต้องหาเมาสุราพักอยู่อาศัยซึ่งอาจเป็นบ้าน (House Arrest) สถานีตำรวจ หรือโรงพยาบาล ขึ้นอยู่กับตัวผู้ต้องหา

ขณะเดียวกันเมื่อศาลใช้ดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดแล้ว ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษให้น้อยลง หรือเพิ่มสูงขึ้น ตามความเหมาะสมแล้วแต่กรณีหรือพฤติการณ์ความเหมาะสม กล่าวคือ¹

เมื่อลงโทษผู้กระทำความผิดจากการเมาขับในกรณีต่างๆ กฎหมายได้กำหนดโทษขั้นต่ำและขั้นสูงของการเมาขับ แต่ศาลก็มีอิสระในการลดโทษบางอย่างให้น้อยกว่าที่กฎหมายของรัฐกำหนด หรือเพิ่มโทษบางอย่างให้มากกว่าที่กฎหมายของรัฐกำหนด โดยมีเหตุผลอันควรซึ่งผู้กระทำความผิดจากการขับที่ยานพาหนะในขณะที่มีเมามา ที่เป็นลหุโทษหรือสูงกว่าลหุโทษ อาจได้รับโทษดังนี้

(1) การกักตัว ลงโทษแก่ผู้ขับด้วยความเร็วเกินกว่ากฎหมายกำหนด คือ เกิน 30 ไมล์ต่อชั่วโมงในทางโล่ง (เช่นทางด่วน) และคือ เกิน 20 ไมล์ต่อชั่วโมงในถนนทั่วไป และปฏิเสธไม่ยอมให้ตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์

- เมาขับโดยมีเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี โดยสารไปด้วย

(2) จำคุก เมาขับก่อให้เกิดการบาดเจ็บแก่ผู้อื่นที่ไม่ใช่คนขับ ให้เพิ่มโทษจำคุก 1 ปี ต่อผู้บาดเจ็บ 1 คน แต่ไม่เกิน 3 คน

- ชนแล้วหนี

(3) ปรับ ปรับเพิ่ม และชดใช้ค่าเสียหาย ผู้กระทำความผิดอาจถูกลงโทษปรับ หรือชดใช้ค่าเสียหาย

- ค่าปรับสำหรับความผิดลหุโทษอยู่ระหว่างสามร้อยเก้าสิบดอลลาร์ถึงหนึ่งพันดอลลาร์ ความผิดจรรยาบรรณ ปรับสามร้อยเก้าสิบดอลลาร์ถึงห้าพันดอลลาร์

- ปรับเพิ่ม จะปรับเพิ่มจากโทษปรับปกติโดยคิดอัตรา 0.17 เปอร์เซ็นต์ ของโทษปรับปกติ

- ชดใช้ค่าเสียหายที่กระทำให้ผู้อื่นเสียหาย ตั้งแต่หนึ่งร้อยดอลลาร์ ถึงหนึ่งหมื่นดอลลาร์

(4) การรับการรักษาตัว ผู้กระทำความผิดเมาขับอาจถูกศาลสั่งให้เข้ารับการรักษาตัวจนครบเวลา ผู้ขับรถที่ถูกพักใบอนุญาตขับรถ ระหว่างนั้นต้องรับการรักษาตัวก่อน จึงได้รับใบอนุญาตขับรถคืน

¹ คำขยายความแห่งอำนาจการพิจารณาของศาลตามกฎหมายจราจรของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย (drunk driving law: DUI)

- ผู้กระทำความผิดเมาขับรถจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาด่วนเป็นเดือนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 4

(5) การยึดรถ ศาลอาจสั่งยึดรถ ถ้าผู้กระทำความผิดที่ขับรถในขณะที่เมินเมาเป็นเจ้าของรถคันนั้น

(6) การพักหรือเลิกใบอนุญาตขับรถ จำกัดเวลา เช่น อนุญาตให้ขับรถได้ในเวลาใดบ้าง เช่น ให้ขับรถได้เฉพาะเวลาขับไปทำงานเท่านั้น

- เก็บใบอนุญาตขับรถชั่วคราว
- เลิกใบอนุญาตขับรถ และให้สอบใบอนุญาตขับรถใหม่หลังพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง

(7) การพักและเลิกใบอนุญาตขับรถสาธารณะ ผู้ขับรถบริการสาธารณะกระทำความผิดขับรถในขณะที่เมินเมา จะถูกบันทึกว่าไร้ความสามารถในการขับรถสาธารณะ คือห้ามขับรถบริการสาธารณะ หรืออาจห้ามขับรถชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง

- ศาลอาจเริ่มนับการระงับการขับรถหลังจากพ้นโทษจำคุกแล้วก็ได้
- ผู้กระทำความผิดขับรถในขณะที่เมินเมาที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี เมื่อถูกพักใบขับรถตามอัตราปกติ จะต้องเพิ่มระยะเวลาการพักขับรถอีก 1 ปี

(8) การปรับเครื่องยนต์ การกระทำความผิดขับรถในขณะที่เมินเมาครั้งแรก ศาลอาจสั่งให้ติดตั้งอุปกรณ์อัตโนมัติที่ได้รับอนุญาต เพื่อให้สามารถติดเครื่องได้เมื่อผู้ขับรมีอาการเมินเมา ถ้ากระทำความผิดซ้ำอีก ก็ให้บังคับใช้อุปกรณ์ดังกล่าวเป็นเวลา 3 ปี

(9) ภาคทัณฑ์ ศาลจะสั่งภาคทัณฑ์ผู้กระทำความผิดขับรถเมินเมา 3 ถึง 5 ปี ระหว่างถูกภาคทัณฑ์ ผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติดังนี้

- ไม่กระทำความผิดในคดีอาญาใด ๆ อีก
- ไม่ดื่มสุราหรือเสพยาเสพติด
- ไม่ปฏิเสธการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ เมื่อเจ้าหน้าที่ต้องการ
- ชำระค่าปรับ ปรับเพิ่มพิเศษ หรือชดใช้ค่าเสียหาย

(10) เวลาการพักใบอนุญาตขับรถ ผู้ขับรมีอายุต่ำกว่า 21 ปี มีระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย .01 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไป ให้พักใบอนุญาตขับรถ 1 ปีหรือมากกว่า

- ผู้ขับขี่ที่มีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป มีระดับปริมาณแอลกอฮอล์ .08 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ให้พักใบอนุญาตขับรถ 1 ปีหรือมากกว่าผู้ที่ปฏิเสธไม่ยอมให้ตรวจวัดระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย ให้พักใบอนุญาตขับรถ 1 -2 ปี¹

เมื่อศาลใช้ดุลพินิจในการลงโทษไปแล้วสำหรับผู้เมาสุราแล้วขับขี่ยานพาหนะ ศาลยังใช้ดุลพินิจลงโทษเพิ่มเติมจากโทษปกติได้อีก โดยมีอำนาจในการกักตัวเอาไว้แม้ว่าจะถูกลงโทษอย่างอื่นไปแล้ว อำนาจการปรับเครื่องยนต์โดยติดตั้งอุปกรณ์อัตโนมัติเพื่อมิให้สามารถขับขีรถได้ในขณะที่เมาสุรา อำนาจภาคทัณฑ์ผู้ขับขี่ในระยะเวลาที่กำหนดไว้ 3 - 5 ปี ผู้ขับขี่ต้องไม่กระทำความผิดในฐานนั้นอีก อำนาจพักใบอนุญาต หรือเลิกใบอนุญาตขับขีรถ ถ้าผู้กระทำความผิดมีพฤติการณ์ไม่เหมาะสม หรือฝ่าฝืนไม่ยอมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจหรือทดสอบเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าเมาสุราขับขีรถ อำนาจในการยึดรถคันที่กระทำความผิดโดยผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าของรถด้วยในขณะนั้น อำนาจจำคุกถ้ามีผู้ได้รับบาดเจ็บ หรือชนแล้วหลบหนีไม่ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

อนึ่ง ศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกาได้วางกฎเกณฑ์ไว้ว่า หากผู้ขับขี่ปฏิเสธไม่ให้ความร่วมมือในการทดสอบลมหายใจเพื่อพิสูจน์ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดแล้ว มลรัฐต่างๆ ก็อาจถือเอาการปฏิเสธนั้นเป็นหลักฐานยืนยันว่า ผู้ขับขี่อยู่ในสภาพมึนเมาสุราได้²

กล่าวโดยสรุป กฎหมายการจราจรทางบกของสหรัฐอเมริกา องค์ประกอบการกระทำผิดจะต้องประจักษ์ชัดในระดับความมึนเมา หรือสถานที่ที่กระทำผิด สาเหตุของการกระทำผิดต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ ผู้มึนเมาจะถูกจับกุมเมื่อได้รับการตรวจหรือทดสอบว่าระดับแอลกอฮอล์เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ในการดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้มึนเมาต้องแสดงตัวบ่งชี้การพิสูจน์ตรวจสอบที่เหมาะสม พร้อมรายละเอียดสาระสำคัญของเหตุการณ์กระทำผิด รวมถึงระบุว่าได้ดื่มของมึนเมาประเภทใด การจับกุมผู้กระทำผิดเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจจับกุมโดยไม่ให้มีการประกัน ถ้าพบว่าผู้ขับขี่ได้ขับรถในขณะที่มึนเมาสุราในถนนหลวง มาตรการลงโทษของสหรัฐอเมริกาในแต่ละมลรัฐรุนแรงมาก มีการลงโทษจำคุกทันทีหรือทำงานเพื่อประโยชน์สาธารณะตาม

¹Drunk Driving Offense. 9/7/45 From <http://www.drunkdrivingoffences.com/drunkeiving.htm>.

²ภราดร ภาคพัฒน์. "วงการกฎหมายทั่วไป" *ศาลพาหน*, เล่ม 5, ปีที่ 30(กันยายน-ตุลาคม 2526) หน้า 148.

ที่ผู้พิพากษาเห็นชอบ และประการที่สำคัญที่สุดหากผู้จับขังไม่ให้ความร่วมมือในการตรวจหรือทดสอบลมหายใจ เพื่อพิสูจน์ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดแล้ว มลรัฐต่างๆ ก็อาจถือเอาการปฏิเสธเป็นหลักฐานยืนยันว่าผู้จับขังนั้นอยู่ภายใต้อิทธิพลของความมึนเมาได้

2. อังกฤษ

2.1 การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาทั่วไป

สำหรับประเทศอังกฤษไม่มีรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ รัฐธรรมนูญอังกฤษจะกระจายอยู่ในรูปแบบต่างๆ กันทั้งในรูปของพระราชบัญญัติ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของมนุษย์ชนปี ค.ศ. 1689 พระราชบัญญัติสืบสันตติวงศ์ ปี ค.ศ. 1701 หรือในรูปของข้อตกลงและขนบธรรมเนียมเช่น การจัดตั้งคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีวิวัฒนาการมาจากการปฏิบัติจนกลายเป็นขนบธรรมเนียมที่ยอมรับกันมาเป็นร้อยๆ ปี หรือในรูปของสถาบันที่มีจุดกำเนิดมาหลายร้อยปีแล้ว วิวัฒนาการเรื่อยมาจนกลายเป็นสถาบันหลักในการปกครองเช่น รัฐสภา (Parliament) ของประเทศอังกฤษ เป็นต้น

ในส่วนของรัฐธรรมนูญอังกฤษที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจากผู้ปกครองหรือเจ้าพนักงานของรัฐนั้น เป็นไปตามหลักการปกครองโดยหลักนิติธรรม (Rule of Law) ซึ่งเป็นหลักการเบื้องต้นที่สำคัญของรัฐธรรมนูญอังกฤษ เป็นหลักที่มีความหมายดังนี้¹

ความหมายที่หนึ่ง ในสังคมนั้นต้องไม่ใช่กำลังปกครอง ต้องใช้กฎหมายปกครองและประชาชนเคารพต่อกฎหมาย จะมีความหมายเช่นเดียวกับ law and order คือ บ้านเมืองมีชื่อมีแปประชาชนอยู่ด้วยความสุขสงบภายใต้กฎหมาย ไม่จับอาวุธเข้าประหัดประหารกันตามอำเภอใจ

ความหมายที่สอง กว้างกว่าความหมายแรกคือ “คนอังกฤษถูกปกครองโดยกฎหมายและโดยกฎหมายเท่านั้น” การจะลงโทษหรือจับกุมคนอังกฤษโดยปราศจากการไต่สวนตามกระบวนการของกฎหมายและโดยไม่มีคามผิดตามที่ระบุไว้ในกฎหมายจะกระทำมิได้” ซึ่งตามหลักการนี้คนอังกฤษจึงมีสิทธิเสรีภาพในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง ตราบใดที่ไม่กระทำผิดตามกฎหมาย นี่คือหลักการของ “Habeas Corpus” (you have a body)

สำหรับเสรีภาพส่วนบุคคลนั้น รัฐธรรมนูญอังกฤษกำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสรีภาพ โดยจะต้องไม่ถูกจับกุมตามอำเภอใจ กักขัง หรือจับไล่ เว้นแต่ต้องสงสัยว่าบุคคลนั้นก่ออาชญากรรม

¹ วิชัย ต้นศิริ. รัฐธรรมนูญประเทศตะวันตกและไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอดิสันเพรสโปรดักส์, 2540.

ละเมิดคำสั่งศาล หมิ่นประมาทศาลสูง หรือหมิ่นประมาทรัฐสภา การจับกุมเพื่อนำตัวพิจารณาคดีในศาลตามกระบวนการทางอาญาจะกระทำได้อีกเมื่อมีหมายศาล หรือหมายจากผู้ที่ศาลมอบอำนาจให้ในกรณีกระทำอาชญากรรมในท้องถิ่น¹

1) ในการปฏิบัติตามกระบวนการทางอาญา ตำรวจมีอำนาจจับกุมผู้ต้องสงสัยโดยไม่ต้องมีหมาย ถ้ามีเหตุผลเพียงพอว่าบุคคลนั้นร่วมกระทำความผิด เมื่อโทษของการกระทำผิดนั้นมีโทษจำคุกสูงสุด 5 ปีเป็นอย่างต่ำ

โดยปกติตำรวจต้องมีหมายจับเสมอจึงสามารถจับกุมได้ การจับกุมโดยไม่มีหมายจับกระทำได้เมื่อตำรวจเชื่อว่าการออกหมายศาลจะไม่ทันกาล หรืออาจไม่เหมาะสมเช่น ผู้ต้องสงสัยไม่ยอมบอกชื่อและที่อยู่ เป็นต้น

2) ผู้ถูกจับกุมมีสิทธิที่จะ

- ปรีกษาทนายความ
- ให้ตำรวจแจ้งให้ญาติหรือบุคคลใดที่ต้องการทราบเพื่อจัดการผลประโยชน์ของเขา
- ปรีกษาวิธีการที่ตำรวจจะกักตัวไว้

ตำรวจสามารถถ่วงเวลาในสองข้อแรกข้างต้นนี้ได้ไม่เกิน 36 ชั่วโมง

3) การรับคำปรีกษา จะต้องมียกคำแนะนำปรีกษาฟรีมาถึงสถานีตำรวจ ภายใน 2 ชั่วโมง และตำรวจต้องบอกให้ผู้ต้องสงสัยทราบว่าเขามีสิทธิไม่ตอบคำถาม ซึ่งเรียกว่า สิทธิที่จะเงียบไม่กล่าวตอบ

4) การกักตัวผู้ต้องสงสัยโดยปกติจะกักไว้ได้ไม่เกิน 24 ชั่วโมง โดยไม่ต้องขอกกล่าวหา หากเป็นการกระทำรุนแรงอาจกักตัวได้ไม่เกิน 36 ชั่วโมงโดยไม่ต้องแจ้งขอกกล่าวหา หากต้องกักตัวนานกว่านี้ต้องขออำนาจศาล ซึ่งจะกักตัวต่อไปได้อีก 96 ชั่วโมง ให้มีการตรวจสอบหลักฐานนี้เรื่อย ๆ หากไม่เข้าเกณฑ์ให้ปล่อยตัวไปทันที

การลงโทษตามรัฐธรรมนูญอังกฤษนั้น สิ่งที่สำคัญก็คือบุคคลต้องไม่ถูกกระทำให้เจ็บปวดหรือทารุณเยี่ยงมิชมนุชย์ หรือเสียศักดิ์ศรี หรือถูกลงโทษ

1) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดนี้ อาจต้องได้รับโทษ และศาลอาจจะปฏิเสธพยานหลักฐานที่ตำรวจนำมามอบให้

¹<http://www.constitution>

2) การควบคุมตัว ภายใต้กฎหมายยุติธรรมเกี่ยวกับอาชญากรรม 1991 จะกระทำได้ เมื่อการกระทำผิดรุนแรงจนสมควรต้องควบคุมตัว การตัดสินใจควบคุมตัวนานเกินโทษสูงสุดที่กฎหมายกำหนดจะต้องกระทำตามความเหมาะสม ซึ่งผู้กระทำผิดนั้นอาจก่อความรุนแรงและกระทำผิดทางเพศ หรือเพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำผิดกระทำรุนแรงต่อสังคม

สำหรับการแสวงหาพยานหลักฐานที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาตามพระราชบัญญัติตำรวจ และพยานหลักฐานในคดีอาญา ปี ค.ศ. 1984 (police and Criminal Evidence Acts 1994) นั้นมีการแบ่งพยานหลักฐานทางชีวภาพออกเป็น 2 ประเภท¹ คือ Intimate Sample และ Nonintimate Sample โดยให้คำจำกัดความว่า Intimate Sample หมายถึงสิ่งส่งตรวจ อันได้แก่ เลือด อสุจิ เยื่อบุต่างๆ ของเหลวในร่างกาย ปัสสาวะ น้ำลาย ขนบริเวณอวัยวะเพศและการเก็บสิ่งคัดหลั่งจากอวัยวะที่เป็นรูเปิดของร่างกาย ส่วน Nonintimate Sample หมายถึง สิ่งส่งตรวจที่เป็นผมหรือขน รวมถึงสิ่งที่ได้มาจากการเก็บสิ่งคัดหลั่งจากส่วนของร่างกาย นอกเหนือจากการเก็บสิ่งคัดหลั่งที่รูเปิดของร่างกาย นอกจากนี้ยังได้กำหนดเงื่อนไขการใช้อำนาจของตำรวจ ในการรวบรวมพยานหลักฐานทางชีวภาพไว้อย่างเคร่งครัดแตกต่างหากจากการใช้อำนาจในการค้นและยึด ในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาจากการเก็บตัวอย่าง(Intimate Samples) สามารถดำเนินการได้ดังนี้

กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจในการเก็บตัวอย่าง Intimate Samples (เช่น เลือด อสุจิ ปัสสาวะ น้ำลาย ขน) ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงาน²

- (1) จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาเป็นลายลักษณ์อักษร
- (2) เมื่อได้รับความยินยอมจะต้องมีเหตุผลอันสมควร
 - (a) ผู้ต้องสงสัยมีเหตุผลอันควรเชื่อว่าพัวพันกับการกระทำความผิด
 - (b) มีเหตุเชื่อว่าสิ่งที่ตรวจได้สามารถยืนยัน หรือพิสูจน์ว่าผู้ต้องหานั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิด

¹ รุ่งระวี โสขุมมา. "ลายพิมพ์ ดีเอ็นเอ กับการดำเนินคดีอาญา" เอกสารส่งเสริมวิชาการตำรวจ. ปีที่ 33 ฉบับที่ 368 (พ.ศ. 2540) หน้า 20.

² M.D.A.Freeman "Police and Criminal Evidence Act 1984 London :Butterworths,1985 Section 62

เจ้าพนักงานที่ดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาจากการเก็บตัวอย่าง (Intimate Samples) แพทย์เท่านั้นสามารถดำเนินการได้ เว้นแต่การเก็บตัวอย่างปัสสาวะหรือน้ำลาย เจ้าพนักงานตำรวจสามารถเก็บตัวอย่างนี้ได้

การที่ผู้ต้องหาปฏิเสธไม่ยินยอมให้ดำเนินการเก็บตัวอย่างโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ศาลจะพิจารณาดูว่ามีเหตุผลอันสมควรน่าเชื่อถือหรือไม่ ถ้าไม่มีเหตุผลอันสมควรแล้วจะปฏิเสธไม่ยอมให้เจ้าพนักงานตรวจไม่ได้ อาจถูกลงโทษหนักสำหรับความผิดนั้น

ส่วนการแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบหาปริมาณระดับแอลกอฮอล์ในเลือด เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายได้ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก 1972 และแก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก 1988 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติตำรวจและพยานหลักฐานในคดีอาญา 1984 สามารถดำเนินการทดสอบได้ ไม่ว่าจะเป็นการตรวจเลือดตรวจปัสสาวะ ตรวจวัดการเป่าลมหายใจ

การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหานั้นฝ่ายรัฐมีอำนาจที่จะแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาได้ แม้ผู้ต้องหาจะไม่ยินยอมซึ่งมีคดีที่สนับสนุนถึงอำนาจของฝ่ายรัฐในการแสวงหาพยานหลักฐาน ดังเช่นคดี R.V. Apicella (1985) Times, 5 December คดีนี้จำเลยถูกลงโทษฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิง 3 คน โดยปรากฏทราบอสุจิของผู้ถูกข่มขืนกระทำชำเราเมื่อนำคราบอสุจิไปตรวจวิเคราะห์ปรากฏผลว่าเป็นคราบอสุจิของผู้ที่เป็นกามโรค ต่อมาแพทย์ได้นำเอาอสุจิมาจากจำเลยโดยที่เขาไม่ยินยอม และผลของการตรวจสอบอสุจิที่นำมาจากจำเลยปรากฏว่าเป็นอสุจิที่เป็นกามโรคเช่นเดียวกับคราบอสุจิในที่เกิดเหตุ เมื่อคดีอยู่ในชั้นพิจารณา ศาลได้ใช้ผลของการตรวจสอบอสุจิในชั้นสอบสวนเป็นพยานหลักฐานลงโทษจำเลย ซึ่งจำเลยต่อสู้ว่าเขาไม่ได้ให้ความยินยอมในการที่แพทย์นำอสุจิไปตรวจสอบ ศาลตัดสินว่าพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเนื่องกับผลประเด็นของคดี (relevant evidence) สามารถรับฟังได้ หากไม่เข้าข้อยกเว้นของกฎหมายที่ห้ามรับฟัง ดังนั้นพยานหลักฐานคือผลการตรวจพิสูจน์อสุจิเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเนื่องกับประเด็นของคดีจึงรับฟังได้

อย่างไรก็ตาม การแสวงหาสิ่งส่งตรวจประเภทที่นอกเหนือจากน้ำลาย ปัสสาวะนั้น จะต้องกระทำภายใต้การดูแลของแพทย์หรือพยาบาล และต้องกระทำภายในโรงพยาบาล ส่วนการรวบรวมพยานหลักฐานประเภท Nonintimate Sample ก็ต้องอาศัยเงื่อนไขเช่นเดียวกับการใช้อำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐานประเภท Intimate Sample ได้ แม้จะไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหากมีพฤติการณ์อันน่าเชื่อว่าจะพัวพันในการกระทำความผิดประเภท Serious Arrestable offense และมีเหตุอันควรเชื่อว่าสิ่งส่งตรวจดังกล่าวสามารถยืนยันพยานหลักฐานได้ว่าผู้ต้องหามีส่วนพัวพันในการกระทำความผิด ซึ่งจะเห็นได้ว่า กฎหมายตำรวจและพยานหลักฐานคดีอาญาของ

อังกฤษนี้มีความชัดเจนและมีการกำหนดมาตรฐานการควบคุมการใช้อำนาจของตำรวจในการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ไว้อย่างรัดกุม โดยมีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับระดับของการล่วงละเมิดสิทธิส่วนตัวของผู้ต้องหา นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวยังได้กำหนดให้มีการทำลายผลการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ หากปรากฏว่าผู้ต้องหาบริสุทธิ์หรืออัยการสั่งไม่ฟ้องและผู้ต้องหายื่นคำร้องให้มีการทำลายผลการตรวจพิสูจน์ดังกล่าวเป็นผลให้การใช้อำนาจของตำรวจเป็นไปอย่างชัดเจนและรองรับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ดีศาลอังกฤษไม่เคร่งครัดกับหลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ โดยศาลถือหลักว่าถ้าพยานนั้นเป็นหลักฐานอันเป็นสาระสำคัญแห่งคดีแล้วศาลก็ยอมรับฟังโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าพยานหลักฐานนั้นจะได้มาอย่างไร แต่การได้มาโดยมิชอบนั้นอาจทำให้ศาลซึ่งนำหนักไปในทางที่เป็นคุณแก่จำเลย โดยคำนึงถึงความยุติธรรมที่จะให้แก่จำเลยเป็นสำคัญ¹ การใช้ดุลพินิจของศาลที่จะไม่รับฟังจึงเป็นไปอย่างจำกัด

แนวคิดของนักกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับหลักการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบเกิดขึ้นมาจากผลกระทบของแนวคิดที่ขัดแย้งกันสองแนวคือ แนวคิดแรกเห็นว่าพยานหลักฐานซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นในคดีไม่ควรที่ศาลจะปฏิเสธการรับฟังเพียงเพราะเหตุที่ว่า พยานหลักฐานนั้นได้มาโดยวิธีการอันไม่ชอบ โดยถือว่าพยานหลักฐานทุกชิ้นมีความสำคัญในการที่ศาลจะใช้พิสูจน์ความผิดตามข้อกล่าวหา ซึ่งแนวคิดนี้เห็นว่า พยานหลักฐานทั้งหมดมีความจำเป็นต่อความยุติธรรมแล้วควรที่จะรับฟังได้ การตอบโต้ต่อการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือการกระทำที่ไม่เหมาะสม อาจถูกฟ้องร้องตอบสนองต่อการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายหรือโดยวิธีการอันไม่เหมาะสมก็คือ การบังคับในเวลาต่อมาต่อศาลเป็นอีกคดีหนึ่งต่างหาก ส่วนอีกแนวคิดหนึ่งมีความเห็นในทางตรงกันข้ามคือ เห็นว่าศาลไม่ควรฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบหรือโดยวิธีการอันไม่เหมาะสม การยอมรับฟังอาจจะเป็นการกระตุ้นหรือส่งเสริมการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบ ซึ่งแนวคิดนี้ไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวแม้ว่าบางครั้งจะมีผลต่อความยุติธรรมตลอดถึงการปล่อยให้ผู้กระทำผิดพ้นข้อหาไปก็ตาม แต่เพื่อให้เกิดการเคารพในสิทธิเสรีภาพและยับยั้งการล่วงละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน²

¹ ยิงค์คีดี กฤษณะจินดา. กฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525. หน้า 275.

² Adrian Keane. The Modern Law of Evidence. 3rd ed., Butterworths: London, 1994.

ความเห็นที่ขัดแย้งกันระหว่างแนวคิดทั้งสองนี้ ส่งผลให้หลักการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ ตามกฎหมายอังกฤษมีลักษณะผสมผสานสองแนวคิดนี้เข้าด้วยกัน ดังนั้นแม้ว่าหลักการของกฎหมายอังกฤษจะนำแนวคิดแรกมาใช้ในการรับฟังพยานหลักฐานซึ่งถือว่าการรับฟังพยานหลักฐานโดยใช้ดุลพินิจได้ อย่างไรก็ตาม เหตุผลในการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานนั้นไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะรักษาวินัยของตำรวจ แต่มีวัตถุประสงค์ที่จะปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ตกเป็นผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาและจะไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการพิจารณาคดีและสืบเนื่องมาจากการประสานแนวคิดทั้งสองดังกล่าวเข้าด้วยกัน ทำให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ มีการนำมาบัญญัติเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร โดยบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ในลักษณะที่มีความยืดหยุ่น กล่าวคือ ในมาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจและพยานหลักฐานคดีอาญา 1984 (The Police and Criminal Evidence Act 1984) บัญญัติว่า (1) ในกระบวนการพิจารณา ศาลอาจปฏิเสธไม่รับฟังพยานหลักฐานซึ่งโจทก์อ้าง หากปรากฏต่อศาลเมื่อได้คำนึงถึงเหตุการณ์ทั้งหมด รวมทั้งเหตุการณ์ที่ได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้นว่าการรับฟังพยานหลักฐานจะก่อให้เกิดผลเสียหายต่อความเป็นธรรมของกระบวนการพิจารณาคดี ถึงขนาดที่ว่าศาลไม่ควรรับฟังพยานหลักฐานนั้น (2) บทบัญญัติมาตรานี้ไม่มีผลกระทบต่อบทบัญญัติอื่นของกฎหมาย ซึ่งบังคับให้ศาลไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐาน¹

จะเห็นว่ากฎหมายอังกฤษได้ให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังหรือปฏิเสธพยานหลักฐานได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งสถานการณ์ที่ทำให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้นด้วย ซึ่งศาลสามารถใช้ดุลพินิจไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานนั้นได้ หากเห็นว่าการรับฟังนั้นจะส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมในคดี อย่างไรก็ตามเนื่องจากบทบัญญัตินี้ไม่มีผลต่อบทบัญญัติอื่นของกฎหมายซึ่งบังคับให้ศาลไม่รับฟังพยานหลักฐาน ดังนั้นคำรับสารภาพซึ่งเกิดขึ้นโดยมิชอบที่ทำให้พยานนั้นไม่มีความน่าเชื่อถือที่จะพิสูจน์ความจริงในคดีได้จึงรับฟังไม่ได้ ศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจในการรับฟังได้ซึ่งศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานเฉพาะในกรณีที่การกระทำของตำรวจที่ส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการต่อสู้คดีของจำเลยเท่านั้น

¹ M.D.A. Freeman. Police and Criminal Evidence Act 1984. London: Butterworths, 1985.

2.2 หลักเกณฑ์การตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่ที่รถเมาสุราตามกฎหมายจราจร

แต่เดิมการจะพิสูจน์ว่า ผู้ใดเมาสุรานั้นยุ่งยากและเกิดข้อโต้แย้งระหว่างคู่กรณีมากมาย ทั้งนี้เพราะคำว่า "เมาสุรา" มีคำจำกัดความไม่แน่นอนการตรวจเพียงอาการอย่างเดียวไม่เป็นที่ยอมรับ ต่อมาจึงได้มีการวัดหาระดับแอลกอฮอล์ในเลือด ลมหายใจ หรือปัสสาวะเป็นหลักฐานในการพิสูจน์ว่า บุคคลนั้นเมาสุราหรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์ โดยต้องเจาะเลือดไปวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการซึ่งยุ่งยากซับซ้อน ไม่สามารถตรวจสอบบนถนนได้เมื่อมีการคิดวิธีวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดใหม่ โดยให้เกี่ยวข้องกับระดับแอลกอฮอล์ในอากาศที่หายใจออก ตำรวจจราจรสามารถให้ผู้ขับขี่ที่มีอาการปกติ เป่าลมเข้าไปในเครื่องตรวจลมหายใจซึ่งอาจเป็นลูกโป่งหรือหลอดแก้วที่ภายในบรรจุผลึกของสารเคมี ซึ่งผลึกนี้จะเปลี่ยนสีจากเหลืองเป็นเขียวเมื่อแอลกอฮอล์ในเลือดเท่ากับ 80 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ อันหมายความว่าเมื่อมีแอลกอฮอล์ในเลือด 80 มิลลิกรัมต่อเลือด 100 มิลลิลิตร ซึ่งค่าระดับแอลกอฮอล์ในเลือดนี้ได้มีการทดสอบและผ่านการยอมรับจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางนิติเวชศาสตร์แล้วว่าทำให้โอกาสในการเกิดอุบัติเหตุค่อนข้างน้อยมาก ดังนั้นถ้าเมาสุราแล้วขับซึรดและถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจพบและทำการตรวจสอบ หากระดับแอลกอฮอล์ไม่เกินตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ไม่มีความผิด แต่ถ้าเกินกว่าที่กำหนดแล้วถือว่าผู้นั้นขับซึรดในขณะที่เมาสุรา ซึ่งอังกฤษเป็นประเทศแรกที่ประกาศกฎหมายกำหนดความผิดของผู้ขับขี่ที่ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 80 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ โดยเริ่มใช้ในวันที่ 1 ตุลาคม 2510 ผลการใช้กฎหมายใหม่ในปี พ.ศ. 2510 นี้ทำให้จำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรบนท้องถนนลดลงเป็นอย่างมาก ดังนั้นประเทศอื่น ๆ จึงประกาศกฎหมายในลักษณะเดียวกันตามอย่างอังกฤษบ้าง¹

จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1972 จึงได้เริ่มใช้เรียกว่า Road Traffic Act 1972 สำหรับการตรวจพิสูจน์ว่าผู้ต้องหาจะมีระดับความมึนเมาเป็น 2 ขั้นตอน กล่าวคือ ขั้นตอนแรก (first test) เป็นการตรวจพิสูจน์เบื้องต้นว่าผู้ขับขี่มีแอลกอฮอล์อยู่ในร่างกายหรือไม่โดยตรวจพิสูจน์จากลมหายใจ (breath test) ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบตรวจพิสูจน์ลมหายใจจากผู้ขับขี่ได้หากมีเหตุอันควรสงสัย (reasonable cause to suspect) ว่าผู้ขับขี่นั้นได้ขับซึรดยานพาหนะในขณะที่มึนเมาและมีอำนาจด้วยว่าหากสงสัยว่าผู้ขับขี่ยานพาหนะคนใดทำผิดกฎหมายจราจร หรือได้ขับซึรดยานพาหนะในขณะที่เกิดอุบัติเหตุก็ขอให้มีการตรวจหาความมึนเมาได้ ซึ่งหากผู้ขับขี่ฝ่าฝืนไม่

¹ จักรกริศน์ กนกกันทพงษ์ และสุจิตรา ลีลาวัฒน์. วิศวกรรมสาร. หน้า 74.

ยินยอมให้ทำการตรวจพิสูจน์ลมหายใจ โดยปราศจากเหตุอันควร เป็นความผิดตามมาตรา 7(4) ¹ จะต้องถูกลงโทษปรับ แต่หากผู้ขับขี่ยินยอมให้ทำการตรวจพิสูจน์ลมหายใจและผลการตรวจพิสูจน์ปรากฏว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์อยู่ เจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีอำนาจจับผู้ขับขี่นั้นไปตรวจพิสูจน์หาปริมาณแอลกอฮอล์ว่าเกินกว่าระดับที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ซึ่งเป็นการตรวจพิสูจน์ครั้งที่สอง

การตรวจพิสูจน์ในครั้งที่สองนี้ (second test) จะใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันว่าผู้ต้องหาขับขี่ยานพาหนะในขณะที่มีเมามาในชั้นพิจารณาต่อไป โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจร้องขอให้มีการตรวจพิสูจน์หาความมีเมมาได้จาก "ส่วนร่างกาย" ของผู้ต้องหาอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งผู้ต้องหาจะต้องยินยอมให้ตัวอย่างลมหายใจ เลือด หรือปัสสาวะ ตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจร้องขอ มิเช่นนั้น เป็นความผิดมีโทษตามกฎหมายคือ จำคุกหรือปรับ ²

การตรวจหรือทดสอบเพื่อหาระดับแอลกอฮอล์ในเลือดโดยการเป่าลมหายใจว่าเกินกฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจทำการทดสอบต้องทำการทดสอบจำนวนสองครั้ง และต้องบันทึกผลการตรวจไว้โดยละเอียดมีหลักฐานทุกครั้ง เพื่อให้ยืนยันในชั้นศาลเมื่อจำเลยปฏิเสธหรือแย้งผลการตรวจ และสิ่งสำคัญเครื่องมือในการตรวจต้องมีความเป็นมาตรฐาน เพื่อมิให้เกิดการโต้แย้งการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ³ ดังคดีของ Cracknell v Willis ⁴

¹ มาตรา 7 (6) แก้ไขปัจจุบัน Road Traffic Act 1988

² ดาราวรรณ ใจคำป้อ. "การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา" วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

³ <http://www.lawcom.gov.uk/library/lc245/pt13.htm>

⁴ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบได้หยุดรถผู้ต้องหา และเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้จับกุมผู้ต้องหาไปยังสถานีตำรวจเพื่อทำการตรวจพิสูจน์หาระดับแอลกอฮอล์จากลมหายใจของผู้ต้องหาครั้งแรกด้วยเครื่องมือ Lion Intoximeter ผลจากการอ่านจากเครื่องที่พิมพ์ออกมาพบว่าผู้ต้องหา มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ และเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจะดำเนินการตรวจทดสอบลมหายใจครั้งที่สอง ปรากฏว่าเครื่อง Lion Intoximeter ที่ทำการทดสอบในครั้งแรก ไม่สามารถใช้งานได้ (ไม่อ่านผลออกมาทางกระดาษ) ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงฟ้องผู้ต้องหาเป็นจำเลยในคดีขับขี่ยานพาหนะขณะที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์ ตามมาตรา 6(1) ของ Road Traffic Act 1972 ซึ่งศาลได้ตัดสินว่าผลของการอ่านระดับแอลกอฮอล์ในเลือดจากลมหายใจของผู้ต้องหา มีเพียงครั้งเดียว จึงไม่อาจนำมาฟ้องกล่าวหาจำเลยได้ ในขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจโต้แย้งว่าได้ทำการทดสอบลมหายใจสองครั้งตามที่กำหนดในกฎหมาย แต่เครื่องตรวจไม่อ่านผลออกมาทางกระดาษ จึงทำให้มีหลักฐานทางกระดาษเพียงครั้งเดียว

ดังนั้น สภาขุนนาง (House of Lords) จึงยึดถือคำให้การของจำเลยที่ได้คัดค้านการใช้เครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ (Intoximeter) ว่าไม่ได้มาตรฐาน แม้ว่าจะไม่มีร่องรอยอันควรสงสัยว่ามีเตอร์ชำรุดเสียหาย จำเลยต้องการให้มีการรับรองต่อศาลว่าเครื่องวัดระดับแอลกอฮอล์มีมาตรฐานเชื่อถือได้ก่อน จึงจะยอมรับว่ามีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดจากการตรวจลมหายใจสองครั้งตามกฎหมายจริง

กรณีเช่นนี้ไม่น่าจะเป็นเรื่องที่น่ามาเป็นเรื่องอ้างคัดค้านในเหตุการณ์เช่นนี้ได้ ซึ่งในคดีของ Cracknell v Willis ท่าน Lord Griffiths กล่าวว่า

“ถ้ารัฐสภาต้องการให้มีการยืนยันว่าเครื่องมือตรวจระดับแอลกอฮอล์อยู่ในสภาพที่เชื่อถือได้ หรือต้องให้มีหลักฐานพิเศษ รัฐสภาก็ต้องกล่าวออกมาชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร หากเป็นอย่างนั้น ศาลก็จะได้ยอมให้มีการคัดค้านว่าเครื่องมือนั้นเชื่อถือไม่ได้”

ท่านลอร์ดกล่าวต่อไปว่า “ข้าพเจ้าหวังว่า ศาลจะมีสำนึกที่ดีและตระหนักว่าในการตรวจสอบนั้น ต้องพิสูจน์ได้ว่าเครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์อยู่ในสภาพที่เชื่อถือได้ เพื่อจะได้มั่นใจว่าจำเลยบางคนจะไม่สามารถคัดค้านได้ ศาลต้องทราบที่ กฎหมายได้มีข้อสมมุติว่า เครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์อยู่ในสภาพที่เชื่อถือได้ โดยไม่ต้องมีหลักฐานอื่นประกอบ อย่างคดีของ Hughes v McConnel ที่คัดค้านว่า ต้องมีการตรวจสอบว่าเครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์อยู่ในสภาพที่เชื่อถือได้เสียก่อนจึงสามารถตั้งข้อหาได้”

Lord Goff มิได้เห็นเช่นเดียวกับ Lord Griffiths ที่ว่าผู้ขับรถจะคัดค้านเรื่องเครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์อยู่ในสภาพที่เชื่อถือไม่ได้ แต่ก็เห็นด้วยว่าศาลก็ต้องระวังให้เป็นธรรมแก่จำเลยในเรื่องนี้ด้วย และตรวจดูใบรายงานผลอย่างรอบคอบว่าเป็นใบรายงานผลที่ออกมาจากเครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ที่อยู่ในสภาพที่เชื่อถือได้”

เรื่องที่ยกมากล่าวนี้ก็แสดงว่า หากมีหลักฐานทางเทคนิคอื่น ๆ ที่ขัดกับผลการอ่านจากเครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ ก็ต้องรับมาพิจารณาด้วย แม้ว่าจำเลยจะไม่คัดค้านเรื่องเครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ก็ตาม ลอร์ดกอฟฟ์อ้างถึงข้อความที่ให้ความคุ้มครองผู้ต้องหากระทำผิด ขับรถขณะเมาด้วย ส่วนหลักฐานจากคอมพิวเตอร์ในเรื่องอื่นๆ ไม่มีการให้ความเป็นธรรมชัดเจนอย่างนี้ เราคิดว่าศาลย่อมระวังในเรื่องความแม่นยำของเครื่องมือที่จะเกิดปัญหาแก่ผู้ต้องหา แต่ก็ไม่นำมาปฏิบัติตรวจสอบโดยตรงทุกครั้ง เราไม่ทราบว่าจะมีคดีอะไรบ้างที่เครื่องมือซึ่งนำมาใช้ตรวจสอบไม่เที่ยงตรง และสร้างความไม่เป็นธรรมในการพิจารณา ในทางกฎหมายก็คิดว่า เครื่องมือไม่น่าจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมได้บ่อยนัก

อย่างไรก็ตาม ในเวลาต่อมาได้มีการแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 69 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของอังกฤษ ว่าด้วยการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในกรณีของเครื่องมือตรวจสอบต่างๆ ที่อาศัยระบบคอมพิวเตอร์ โดยเน้นหลักการสำคัญในการตัดสิน จะต้องเป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าเครื่องมือที่ทำการตรวจในขณะนั้น ๆ ไม่ได้ชำรุดเสียหายแต่อย่างไร เพื่อให้เกิดความยุติธรรม

2.3 การตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมาสุราตามกฎหมายจราจรทางบก 1988

ต่อมาในปี ค.ศ. 1988 ก็ได้มีการปรับปรุงกฎหมายจราจรอีกครั้งหนึ่งเพื่อบังคับใช้โดยมีวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายจราจรทางบก 1988 (Road Traffic Act 1988) คือ ให้มีกฎหมายที่เป็นหลักในการควบคุมการบัญญัติจราจรบนถนนบังคับใช้เป็นหลักเดียวกันทั่วประเทศ อังกฤษกล่าวคือ

(1) มีบทสำคัญป้องกันการละเมิดการจราจรและให้ศาลทั่วประเทศนำไปใช้เช่นเดียวกันกันไป ใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะมิได้มีความสำคัญเฉพาะเพียงเพื่อการใช้เวลาว่างพักผ่อนเท่านั้น

(2) มีความสำคัญเช่นเดียวกับกฎหมายหลักอื่นๆ คือ มีบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนการจราจรบนถนนหลายกรณี

สำหรับประชาแต่มีความสำคัญต่ออาชีพการขับรถ แต่ศาลก็จำเป็นที่จะไม่นำเรื่องความจำเป็นแก่อาชีพมาเป็นข้อยกเว้นผ่อนผันในการตัดสินคดี

สภาผู้แทนราษฎรได้พยายามออกกฎหมายห้ามผู้ขับขี่ที่ละเมิดการขับรถบนถนน อันจะเป็นอันตรายต่อสาธารณะ เช่น ขับรถในขณะที่มีอาการเมเมา และขับรถในลักษณะที่เกิดอันตราย ศาลมิได้มีอำนาจตัดสินตามใจชอบ แต่ต้องตัดสินไปตามกฎหมาย นอกจากนั้นมหาชนยังกดดันให้ลงโทษอย่างรุนแรงแก่ผู้ขับขี่รถในลักษณะที่จะเป็นภัยต่อผู้อื่นจนติดเป็นนิสัย ซึ่งศาลได้ตระหนักในเรื่องนี้ โดยบางครั้งมีคำสั่งศาลห้ามขับรถตลอดชีวิตก็เคยปรากฏมาแล้ว¹

¹ คดี Ames v Maslead 1969 s.g. (J) โดยนายพล L.J. ตกเป็นจำเลยในกรณีควบคุมการเคลื่อนที่และทิศทางของพาหนะที่ขับอยู่นั้น

กฎหมายฉบับนี้ได้รวมเอาบรรดาข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการจลาจลบนถนนพร้อมทั้งแก้ไขให้เหมาะสม ภายใต้คำแนะนำของคณะกรรมการกฤษฎีกาของกฤษฎีกาอังกฤษ คณะกรรมการกฤษฎีกา ประกาศใช้ ณ วันที่ 15 พฤศจิกายน 1988 เป็นต้นไป

ในที่นี้จะขอล่าวมาตรการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบก ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด ซึ่งกฎหมายประเทศอังกฤษห้ามผู้ขับขี่ยานพาหนะรวมทั้งผู้ที่กำลังพยายามจะขับรถ บทบัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจค้นจับกุมผู้กระทำความผิด รวมทั้งบทกำหนดโทษ มาตรการอบรมผู้ขับขี่รถ ดังนี้

2.3.1 ห้ามผู้ขับขี่รถมีสภาพร่างกายหย่อนความสามารถ

มาตรา 4(1) บัญญัติว่า "ผู้ซึ่งขับรถหรือพยายามขับรถที่ใช้เครื่องยนต์โดยขับบนถนน หรือที่สาธารณะอื่น ๆ ในขณะที่มีสภาพร่างกายหย่อนความสามารถเนื่องมาจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เป็นการกระทำความผิดล่วงละเมิดต่อผู้อื่น

(2) ผู้ทำงานควบคุมยานพาหนะ ที่ใช้เครื่องยนต์บนถนนหรือที่สาธารณะอื่น ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เป็นการกระทำความผิดล่วงละเมิดต่อผู้อื่น

(3) โดยความมุ่งหมายตาม (2) ห้ามผู้ที่หย่อนความสามารถเนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทำการขับเคลื่อนยานพาหนะ

(4) ศาลอาจจะไม่นำประเด็นการบาดเจ็บของผู้กระทำความผิดและความเสียหายของยานพาหนะของผู้กระทำความผิด ตาม (3) มาเป็นข้อพิจารณาประกอบ

(5) โดยความมุ่งหมายตามมาตรานี้ ระหว่างที่ไม่มีความสามารถขับรถได้ตามปกติ ถือว่าผู้นั้นไม่พร้อมที่จะขับรถ

(6) เจ้าหน้าที่สามารถจับกุมโดยไม่ต้องมีหมายจับ หากพบว่ามีผู้ต้องสงสัยว่าบุคคลผู้นั้นกระทำความผิดตามมาตรานี้

(7) เจ้าหน้าที่สามารถ (อาจใช้กำลัง) เข้าไปในสถานที่ซึ่งผู้กระทำความผิดอยู่ หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้กระทำความผิดอยู่ที่นั่น

อำนาจตาม (7) ไม่รวมถึงเขตสก็อตแลนด์ และอำนาจตาม (7) ไม่มีผลต่อข้อบังคับของกฎหมายในสก็อตแลนด์ว่าด้วยสิทธิของเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปในอาคารสถานที่เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด

(8) ตามข้อ (7) ดังกล่าว ไม่ให้นำไปบังคับใช้ในสก็อตแลนด์ และไม่มีข้อความใดในข้อ (7) ที่มีผลต่อกฎหมายของสก็อตแลนด์เกี่ยวกับสิทธิของเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปสู่สถานที่หนึ่งสถานที่ใดเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ"

ผู้ซึ่งขับรถในประเด็นนี้ให้พิจารณาว่าผู้กระทำผิดไม่จำเป็นจะต้องเป็นเจ้าของรถคันที่ขับ
 อยู่ นั้น จะพิจารณาเฉพาะกรณีที่เป็นผู้ขับที่รถคันนั้นเท่านั้น ในขณะที่เดียวกันเจ้าของรถคันที่เกิด
 เหตุนั้นก็จะต้องหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ให้ได้ว่ามีได้ขับรถอยู่ในขณะที่เกิดเหตุ นั้น

ถนน หมายถึง ทางหลวงหรือถนนสาธารณะอื่นใดที่คนทั่วไปเข้าไปใช้ รวมถึงสะพานที่
 รถสามารถผ่านได้ (คดี Horizon v. Hill 1932 S.C.) เมื่อเกิดเหตุตำรวจต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าเป็นถนน
 สาธารณะทั่วไป ที่มีโชคนอนส่วนบุคคลที่จำกัดการใช้งานไว้เฉพาะบางคนเท่านั้นตามกฎหมาย
 R.T.A 1958 .s.140

ยานพาหนะ หมายถึง พาหนะที่ขับเคลื่อนโดยใช้เครื่องยนต์ที่นิยมกัน หรือโดยการดัด
 แปลงจากเครื่องยนต์ที่ติดตั้งไว้เอง แล้วนำมาใช้ขับเคลื่อนบนถนน ยกเว้นพาหนะบางอย่างที่ต้อง
 พิจารณาเป็นพิเศษอาทิเช่น รถจักรยานที่ติดเครื่องยนต์ไว้ซึ่งยังคงสามารถใช้เท้าถีบหรือใช้เครื่อง
 ยนต์ในการบังคับให้จักรยานเคลื่อนที่ได้ ตามกฎหมาย R.T.A. 1982 .s. 185 (1)

มาตรา 5

(1) ผู้ใด

(ก) ขับหรือพยายามขับยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์บนถนนหรือสถานที่สาธารณะ
 ภายหลังจากดื่มมีแอลกอฮอล์ หรือสารเสพติดใดๆ เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดถือว่ากระทำผิด
 กฎหมาย

(ข) ควบคุมยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์บนถนนหรือสถานที่สาธารณะ
 อื่น หลังจากดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในปริมาณมากจนเกินระดับปกติที่สามารถตรวจได้จากลม
 หายใจ เลือด หรือ ปัสสาวะ เกินระดับที่กำหนด ถือว่ากระทำความผิด

(2) ผู้ถูกกล่าวหาตาม 1(ข) ข้างบน ย่อมมีสิทธิพิสูจน์ให้เห็นว่าในเวลาที่เขาถูกกล่าว
 หว่ากระทำความผิด เขามีได้ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เป็นปริมาณมากเกินกำหนดขณะควบคุม
 ยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ซึ่งตรวจพบด้วยวิธีตรวจลมหายใจ เลือด หรือปัสสาวะ

(3) ในการตัดสินความผิดตาม (2) ศาลจะไม่นำเรื่องความเจ็บปวดที่เกิดแก่ร่างกาย
 หรือพาหนะของผู้ถูกกล่าวหา ยกมาเป็นข้อพิจารณาประกอบ

กฎหมายจราจรของประเทศอังกฤษ ใช้บังคับอยู่ปัจจุบันนี้เป็นกฎหมายจราจรทางบก
 ค.ศ.1988 (Road Traffic Act 1988) ซึ่งแก้ไขปรับปรุงใหม่ ในส่วนนี้จะขอกกล่าวถึงมาตรการทาง
 กฎหมายจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับที่รถเมาสุรา

โดยกฎหมายจราจรทางบก 1988 ได้บัญญัติมิให้ผู้ขับที่รถหรือผู้ควบคุมยานพาหนะ ที่
 ใช้เครื่องยนต์ ขณะขับรถบนทางหลวงหรือทางสาธารณะในสภาพที่ผู้ขับที่รถนั้น มีสภาพร่างกาย

ผู้ซึ่งขับรถในประเด็นนี้ให้พิจารณาว่าผู้กระทำผิดไม่จำเป็นจะต้องเป็นเจ้าของรถคันที่ขับอยู่นั้น จะพิจารณาเฉพาะกรณีที่เป็นผู้ขับที่รถคันนั้นเท่านั้น ในขณะที่เดียวกันเจ้าของรถคันที่เกิดเหตุนั้นก็จะต้องหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ให้ได้ว่ามีได้ขับรถอยู่ในขณะที่เกิดเหตุ

ถนน หมายถึง ทางหลวงหรือถนนสาธารณะอื่นใดที่คนทั่วไปเข้าไปใช้ รวมถึงสะพานที่รถสามารถผ่านได้ (คดี Horizon v. Hill 1932 S.C.) เมื่อเกิดเหตุตำรวจต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าเป็นถนนสาธารณะทั่วไป ที่มีไซถนนส่วนบุคคลที่จำกัดการใช้งานไว้เฉพาะบางคนเท่านั้นตามกฎหมาย R.T.A 1958 .s.140

ยานพาหนะ หมายถึง พาหนะที่ขับเคลื่อนโดยใช้เครื่องยนต์ที่นิยมกัน หรือโดยการดัดแปลงจากเครื่องยนต์ที่ติดตั้งไว้เอง แล้วนำมาใช้ขับเคลื่อนบนถนน ยกเว้นพาหนะบางอย่างที่ต้องพิจารณาเป็นพิเศษอาทิเช่น รถจักรยานที่ติดเครื่องยนต์ไว้ซึ่งยังคงสามารถใช้เท้าถีบหรือใช้เครื่องยนต์ในการบังคับให้จักรยานเคลื่อนที่ได้ ตามกฎหมาย R.T.A. 1982 .s. 185 (1)

มาตรา 5

(1) ผู้ใด

(ก) ขับหรือพยายามขับยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์บนถนนหรือสถานที่สาธารณะภายหลังจากดื่มมีแอลกอฮอล์ หรือสารเสพติดใดๆ เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดถือว่ากระทำความผิดกฎหมาย

(ข) ควบคุมยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์บนถนนหรือสถานที่สาธารณะอื่น หลังจากดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในปริมาณมากจนเกินระดับปกติที่สามารถตรวจได้จากลมหายใจ เลือด หรือ ปัสสาวะ เกินระดับที่กำหนด ถือว่ากระทำความผิด

(2) ผู้ถูกกล่าวหาตาม 1(ข) ข้างบน ย่อมมีสิทธิพิสูจน์ให้เห็นว่าในเวลาที่เขาถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด เขามีได้ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เป็นปริมาณมากเกินกำหนดขณะควบคุมยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ซึ่งตรวจพบด้วยวิธีตรวจลมหายใจ เลือด หรือปัสสาวะ

(3) ในการตัดสินความผิดตาม (2) ศาลจะไม่นำเรื่องความเจ็บปวดที่เกิดแก่ร่างกายหรือพาหนะของผู้ถูกกล่าวหา ยกมาเป็นข้อพิจารณาประกอบ

กฎหมายจราจรของประเทศอังกฤษ ใช้บังคับอยู่ปัจจุบันนี้เป็นกฎหมายจราจรทางบก ค.ศ.1988 (Road Traffic Act 1988) ซึ่งแก้ไขปรับปรุงใหม่ ในส่วนนี้จะขอลำถึงมาตรการทางกฎหมายจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมาสุรา

โดยกฎหมายจราจรทางบก 1988 ได้บัญญัติมิให้ผู้ขับขี่รถหรือผู้ควบคุมยานพาหนะ ที่ใช้เครื่องยนต์ ขณะขับรถบนทางหลวงหรือทางสาธารณะในสภาพที่ผู้ขับขี่รถนั้น มีสภาพร่างกาย

หย่อนความสามารถ ในอันที่จะขับรถหรือควบคุมยานพาหนะที่มีสาเหตุจากการดื่มมีแอลกอฮอล์ เป็นการกระทำผิดล่วงละเมิดบุคคลอื่น ตามกฎหมายมาตรานี้ มุ่งจะคุ้มครองสิทธิบุคคลอื่นเพื่อจะ ให้ไม่ได้รับอันตรายจากผู้ที่มีแอลกอฮอล์ในเลือดแม้ว่าจะไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ตาม แต่ ร่างกายมีสภาพไม่สามารถขับรถได้ หย่อนความสามารถในการที่จะขับรถ กฎหมายจึงห้ามขับ ขับรถ

กฎหมายในประเทศอังกฤษห้ามขับขับรถ หรือพยายามขับขับรถที่มีระดับแอลกอฮอล์ใน เลือดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดผู้ฝ่าฝืนจะถูกลงโทษ ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่ถือว่าผู้ขับขับรถเมา สุราต้องมีระดับแอลกอฮอล์เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้คือ 35 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ในเลือด ต่อ 100 มิลลิลิตรของลมหายใจ , 80 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของโลหิต , 107 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของปัสสาวะ ตามมาตรา 11

กฎหมายจราจรของประเทศอังกฤษ ไม่ได้ห้ามขับขับรถในขณะที่เมาสุราเฉพาะผู้ขับขับรถ เพียงอย่างเดียว แต่หมายรวมถึงผู้ที่กำลังพยายามจะขับขับรถอีกด้วย แม้ว่าผู้นั้นยังไม่ได้ขับรถ ด้วยก็ตาม เมื่อเจ้าพนักงานตรวจพบจะถูกดำเนินการตามกฎหมายต่อไปได้แต่ก็ให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ พิสูจน์ตนเองว่าเขามีได้ดื่มสุราที่มีระดับแอลกอฮอล์เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดซึ่งการพิสูจน์ก็ทำได้ จากการตรวจลมหายใจ เลือด ปัสสาวะ

2.3.2 อำนาจเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจค้น จับกุม หรือทดสอบผู้กระทำผิด

มาตรา 6 (1) เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบ มีเหตุผลอันควรสงสัย

(ก) ว่าผู้ใดกำลังขับรถหรือพยายามขับรถหรือบังคับยานพาหนะที่ขับ เคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ไปบนถนนหรือในที่สาธารณะอื่น โดยมีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย หรือ กระทำผิดกฎจราจรในขณะที่พาหนะนั้นกำลังเคลื่อนที่ หรือ

(ข) ว่าผู้ใดกำลังขับรถหรือพยายามขับรถหรือบังคับยานพาหนะที่ขับ เคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ไปบนถนนหรือในที่สาธารณะอื่น เมื่อมีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย และใน ขณะนี้ (แม้มิได้ขับแล้ว) ก็ยังคงมีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายปรากฏอยู่

(ค) ว่าได้ขับรถมาก่อนจนถึงเวลานี้หรือได้พยายามขับรถมาก่อนจน ถึงเวลานี้ หรือบังคับยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ไปบนถนนหรือในที่สาธารณะอื่นมาก่อน จนถึงเวลานี้ ได้กระทำความผิดกฎจราจรในขณะที่พาหนะนั้นกำลังเคลื่อนที่ อาจใช้อำนาจตามมาตรา 9 ของกฎหมายนี้ ขอตรวจลมหายใจผู้ต้องสงสัยได้

(2) หากมีอุบัติเหตุบนถนนหรือที่สาธารณะเกิดขึ้นจากการที่มียานพาหนะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่อาจใช้อำนาจตามมาตรา 9 แห่งกฎหมายนี้ ขอให้บุคคลที่เขาสงสัยว่าขับรถนั้นหรือพยายามขับหรือควบคุมยานพาหนะในขณะเกิดอุบัติเหตุ ให้ทำการตรวจลมหายใจได้

(3) ผู้ต้องสงสัยตาม (1) หรือ (2) ข้างบน อาจถูกร้องขอให้รับการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย ณ สถานที่ที่ใกล้เคียงโดยเจ้าหน้าที่เห็นว่าเหมาะสม หรือที่สถานีตำรวจ

(4) ผู้ใดไม่มีเหตุอันสมควร ไม่ยอมให้ตรวจลมหายใจเมื่อเจ้าหน้าที่ต้องการตรวจถือเป็นผู้กระทำความผิด

(5) เจ้าพนักงานตำรวจสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดโดยไม่ต้องมีหมายจับ

(ก) เมื่อรับการตรวจลมหายใจแล้ว มีเหตุอันควรสงสัยได้ว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์ ในลมหายใจหรือในเลือด เกินกว่ากำหนด หรือ

(ข) ไม่ยอมให้ตรวจลมหายใจ เมื่อเจ้าหน้าที่ต้องการตามมาตรา 9 และเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเขามีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย ยกเว้นผู้ต้องสงสัยนั้นป่วยอยู่ในโรงพยาบาล

(6) หากต้องการตรวจลมหายใจตามอนุมาตรา (2) ข้างบน เมื่อเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นก่ออุบัติเหตุที่ก่อความเจ็บปวดแก่ผู้อื่น หรือต้องการจับกุมผู้นั้นตามอนุมาตรา (5) ข้างบน มีอำนาจเข้าไป (ถ้าจำเป็นก็ใช้กำลังได้) ในสถานที่ที่ผู้นั้นอยู่หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าอยู่

อย่างไรก็ตาม มาตรา 6(4) แห่ง R.T.A. ถือว่าผู้ที่ทำให้การตรวจตัวอย่างลมหายใจไม่สำเร็จเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องการจะมีความผิด หากไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะแก้ตัว โดยคำว่า "ไม่สำเร็จ" (fail) ให้รวมถึงการปฏิเสธ (refuse) แห่งมาตรา 11(2) จากคดีตัวอย่าง Fox v. Chief Constable of Gwent 1985 1 W.L.R. 1126 บุคคลจะถือว่าไม่มีความผิดหากตำรวจบุกรุกเข้าไปจับกุมตัวโดยไม่ต้องมีหมายจับ จำเลยสามารถต่อสู้และหลุดพ้นคดีเนื่องจากการจับกุมในครั้งนี้ถือว่าไม่ถูกกฎหมาย

เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจจับกุม โดยไม่ต้องมีหมายจับแก่บุคคลที่ต้องสงสัยว่ามีพฤติกรรมฝ่าฝืนตามมาตรา 9 นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ยังมีอำนาจที่จะเข้าไป (ถ้าจำเป็นก็อาจใช้กำลังพังทำลายเข้าไปได้) ในสถานที่ที่บุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่ หรือสงสัยว่าบุคคลผู้นั้นอาจหลบซ่อนอยู่ในที่นั้น ซึ่งเป็นข้อยกเว้นจากอำนาจการจับกุมตามกฎหมายโดยปกติ นอกจากนั้นอำนาจการจับกุมมิได้ถูกจำกัดเฉพาะการจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าซึ่งพบเห็นกำลังกระทำความผิดอยู่ ข้อสงสัยที่จะ

(2) หากมีอุบัติเหตุบนถนนหรือที่สาธารณะเกิดขึ้นจากการที่มียานพาหนะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่อาจใช้อำนาจตามมาตรา 9 แห่งกฎหมายนี้ ขอให้บุคคลที่เขาสงสัยว่าขับรถนั้นหรือพยายามขับหรือควบคุมยานพาหนะในขณะเกิดอุบัติเหตุ ให้ทำการตรวจลมหายใจได้

(3) ผู้ต้องสงสัยตาม (1) หรือ (2) ข้างบน อาจถูกร้องขอให้รับการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย ณ สถานที่ที่ใกล้เคียงโดยเจ้าหน้าที่เห็นว่าเหมาะสม หรือที่สถานีตำรวจ

(4) ผู้ใดไม่มีเหตุอันสมควร ไม่ยอมให้ตรวจลมหายใจเมื่อเจ้าหน้าที่ต้องการตรวจ ถือเป็นผู้กระทำความผิด

(5) เจ้าพนักงานตำรวจสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดโดยไม่ต้องมีหมายจับ

(ก) เมื่อรับการตรวจลมหายใจแล้ว มีเหตุอันควรสงสัยได้ว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์ ในลมหายใจหรือในเลือด เกินกว่ากำหนด หรือ

(ข) ไม่ยอมให้ตรวจลมหายใจ เมื่อเจ้าหน้าที่ต้องการตามมาตรา 9 และเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเขาปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย ยกเว้นผู้ต้องสงสัยนั้นป่วยอยู่ในโรงพยาบาล

(6) หากต้องการตรวจลมหายใจตามอนุมาตรา (2) ข้างบน เมื่อเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นก่ออุบัติเหตุที่ก่อความเจ็บปวดแก่ผู้อื่น หรือต้องการจับกุมผู้นั้นตามอนุมาตรา (5) ข้างบน มีอำนาจเข้าไป (ถ้าจำเป็นก็ใช้กำลังได้) ในสถานที่ที่ผู้นั้นอยู่หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าอยู่

อย่างไรก็ตาม มาตรา 6(4) แห่ง R.T.A. ถือว่าผู้ที่ทำให้การตรวจตัวอย่างลมหายใจไม่สำเร็จเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องการจะมีความผิด หากไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะแก้ตัว โดยคำว่า "ไม่สำเร็จ" (fail) ให้รวมถึงการปฏิเสธ (refuse) แห่งมาตรา 11(2) จากคดีตัวอย่าง Fox v. Chief Constable of Gwent 1985 1 W.L.R. 1126 บุคคลจะถือว่าไม่มีความผิดหากตำรวจบุกรุกเข้าไปจับกุมตัวโดยไม่ต้องมีหมายจับ จำเลยสามารถต่อสู้และหลุดพ้นคดีเนื่องจากการจับกุมในครั้งนี้ถือว่าไม่ถูกต้องกฎหมาย

เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจจับกุม โดยไม่ต้องมีหมายจับแก่บุคคลที่สงสัยว่ามีพฤติกรรมฝ่าฝืนตามมาตรา 9 นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ยังมีอำนาจที่จะเข้าไป (ถ้าจำเป็นก็อาจใช้กำลังพึ่งทำลายเข้าไปได้) ในสถานที่ที่บุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่ หรือสงสัยว่าบุคคลผู้นั้นอาจหลบซ่อนอยู่ที่นั่น ซึ่งเป็นข้อยกเว้นจากอำนาจการจับกุมตามกฎหมายโดยปกติ นอกจากนั้นอำนาจการจับกุมมิได้ถูกจำกัดเฉพาะการจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าซึ่งพบเห็นกำลังกระทำความผิดอยู่ ข้อสงสัยที่จะ

เข้าไปจับกุมนี้อาจใช้กับผู้กระทำผิดที่กำลังหยุดขับรถแล้วหรือกำลังพยายามจะขับรถ (แต่ยังไม่ได้ขับออกสู่อถนนหรือที่สาธารณะ)¹

เจ้าพนักงานตำรวจเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยในการตรวจค้นยานพาหนะบนถนนหลวงหรือทางสาธารณะ เจ้าพนักงานตำรวจอาจตั้งจุดตรวจตรวจค้นยานพาหนะต้องสงสัยเพื่อหาสิ่งของผิดกฎหมาย หรือตรวจค้นยานพาหนะผู้ต้องสงสัยว่าผู้ขับขี่ยานพาหนะกระทำความผิดตามกฎหมายจราจรหรือไม่ รวมถึงการตรวจค้นผู้ขับขี่ยานพาหนะในขณะที่ขับรถเมาสุรา เจ้าพนักงานตำรวจจึงสามารถตรวจค้นรถที่แล่นผ่านไปมา หรือเลือกเฉพาะรถต้องสงสัยว่ากระทำความผิด² เมื่อพิจารณาถึงการตรวจค้นจับกุมผู้ขับขี่รถในขณะที่ขับรถเมาสุรา เจ้าพนักงานของรัฐจึงมีอำนาจในการตรวจค้นจับกุมรถต้องสงสัยว่าผู้ขับขี่รถเมาสุราเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ได้

เจ้าพนักงานตำรวจผู้มีอำนาจในการตรวจค้นจับกุม หรือทดสอบผู้กระทำความผิดว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดหรือไม่นั้นเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจที่แต่งเครื่องแบบเท่านั้น เมื่อมีเหตุอันควรกล่าวคือพบบุคคลนั้นในขณะที่ขับรถ หรือพยายามขับรถ หรือได้ขับขีรถมาก่อนนั้นจนถึงเวลานี้ หรือเวลาที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบนท้องถนน หรือทางสาธารณะ เมื่อมีเหตุจำเป็น หรือมีเหตุสงสัยอันควร เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจในการตรวจค้น จับกุม ตรวจ หรือทดสอบได้

การตรวจหรือทดสอบเบื้องต้นเพื่อเป็นการตรวจวัดหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดโดยการวัดลมหายใจ (Breath Test) สำหรับสถานที่ในการตรวจอาจเป็นสถานที่ที่เหมาะสม หรือสถานที่ใกล้เคียงกับสถานที่เกิดเหตุ หรือสถานที่ตำรวจก็ได้ การตรวจปัสสาวะเบื้องต้นสามารถดำเนินการทดสอบเบื้องต้นได้ เช่นเดียวกับการตรวจลมหายใจ แต่การตรวจเลือดนั้นต้องกระทำที่โรงพยาบาลหรือสถานีตำรวจโดยแพทย์ แต่การตรวจเพื่อยืนยันผลแล้วต้องปฏิบัติตามมาตรา 7 จะกล่าวต่อไป

การจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้เมื่อเป็นความผิดซึ่งหน้าและสามารถจับกุมผู้กระทำผิดที่ต้องสงสัยว่าเมาสุราขับรถ โดยไม่ต้องมีหมายจับและยังสามารถใช้กำลังได้พอสมควรแก่เหตุที่เข้าไปในเคสสถานที่ผู้ต้องหาหลบหนีเข้าไปหรือสงสัยว่า

¹Road Traffic Offense Act 1988. Section 4(6) Road Traffic Law & Practice.

Third Edition By Linda P. Dobbs. London : Sweet & Maxwell, 1995. pp. 51-52.

² M.D.A. Freeman. Police and Criminal Evidence Act 1984. London:

Butterworths, 1985. Section 4 (2)

บุคคลนั้นได้หลบหนีเข้าไปซุกซ่อนอยู่ในสถานที่ดังกล่าว ตามมาตรา 4 (6) Road Traffic offense Act. 1988

ตำรวจหมายถึงตำรวจสังกัดหน่วยงานที่อยู่ในขบวนการยุติธรรมรวมทั้งตำรวจพิเศษ ตามกฎหมาย Police Act 1964 .s.19 ว่าถ้าไม่มีหลักฐานอื่นใดและไม่มีคำคัดค้านใด ศาลจะถือว่า ตำรวจอยู่ในเครื่องแบบตลอดเวลา เนื่องจากคดี Wallwork v. Gijes 1970 R.T.R. 118 จำเลยต่อสู้คดีว่าในขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำการจับกุมผู้กระทำความผิดนั้น มิได้สวมหมวกนิรภัย ทำให้ัยการต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าตำรวจที่จับกุมนั้นอยู่ในเครื่องแบบตลอดเวลา

โดยการตรวจลมหายใจจะต้องทำการตรวจสอบ ณ จุดนั้นหรือใกล้จุดนั้น โดยใช้เครื่องมือที่ได้รับรองมาตรฐานและเอกสารคำแนะนำจากผู้ผลิต ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมาย เนื่องจากคดี R.V. Coetes 1971 R.T.R. 74 C.A.

เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจขอตรวจลมหายใจเป็นครั้งที่สองหากเชื่อว่าการตรวจลมหายใจครั้งแรกนั้นเชื่อถือไม่ได้ ถึงแม้ว่าตำรวจสามารถจับกุมโดยดูจากการตรวจสอบครั้งแรกก็ตาม คดี Sparrow v. Bradley, 1955 R.T.R. 122 D.C. และ คดี R.v. Broomhead 1975 R.T.R. 558

ตำรวจมีอำนาจในการสั่งหยุดรถรวมถึงอำนาจตาม R.T.A. 1988 .s. 163 และอำนาจตาม PACE ในการสั่งหยุดรถตรวจแบบสุ่มได้ แต่ไม่สามารถเลือกเก็บตัวอย่างลมหายใจจนกว่าจะมีเหตุผลอันควรสงสัยหรือเชื่อ มิฉะนั้นการจับกุมจะเป็นการกระทำผิดกฎหมายและผลแห่งการตรวจลมหายใจจะไม่ได้รับการพิจารณาได้ จากคดี D.P.P. v. Godwin 1991 R.T.R. 303 D.C. A3-A4 ซึ่งความสงสัยอาจเกิดขึ้นก่อนหรือหลังจากการสั่งหยุดรถก็ได้

2.3.3 หลักปฏิบัติในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมาสุรา

มาตรา 7 (1) วิธีการตรวจว่าผู้ขับขี่กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือ 5 ข้างต้นนี้ มีวิธีการที่จะกล่าวต่อไปนี้

- (ก) ให้มีตัวอย่างลมหายใจสองครั้ง เพื่อนำไปวิเคราะห์โดยเครื่องมือที่อนุมัติโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือ
 - (ข) ให้มีตัวอย่างเลือดหรือปัสสาวะเพื่อนำไปตรวจในห้องทดลอง
- (2) การตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจให้กระทำได้เฉพาะที่สถานีตำรวจเท่านั้น
- (3) การตรวจเก็บตัวอย่างเลือดหรือปัสสาวะ อาจกระทำที่สถานีตำรวจหรือที่โรงพยาบาล และจะไม่ทำการตรวจที่สถานีตำรวจ เว้นแต่

(ก) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ขอตรวจมีเหตุผลทางการแพทย์อันควรเชื่อว่า ไม่สามารถตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจได้ หรือไม่ควรตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจ หรือ

(ข) ไม่มีเครื่องมือที่สถานีตำรวจในตอนนั้น หรือ ไม่สามารถใช้เครื่องมือนั้นได้

(ค) ผู้ต้องสงสัยตามมาตรา 4 แห่งกฎหมายนี้ ได้รับการแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์มาก่อนว่า ผลแห่งการตรวจไม่น่าเชื่อถืออันเป็นผลเนื่องมาจากได้รับประทานยาบางอย่างมาก่อน

อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องสงสัยต้องให้การตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจสองครั้ง

(4) หากต้องการตรวจอย่างอื่นนอกจากตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจตามมาตรา 4 นี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจตัดสินใจเองว่าจะตรวจเก็บตัวอย่างเลือดหรือปัสสาวะ แต่ถ้าบุคลากรทางการแพทย์มีความเห็นว่า โดยเหตุผลทางการแพทย์ไม่ควรตรวจเก็บตัวอย่างเลือด ก็ให้ตรวจปัสสาวะแทน

(5) การตรวจปัสสาวะต้องกระทำภายในหนึ่งชั่วโมงนับแต่เจ้าหน้าที่ต้องการ และหลังจากที่ได้ตรวจปัสสาวะที่ผ่านมา

(6) ผู้ใด ไม่มีเหตุผลอันสมควร ไม่ยอมให้เจ้าหน้าที่ตรวจเก็บตัวอย่างตามมาตรา 4 นี้ เป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย

(7) เมื่อต้องการตรวจเก็บตัวอย่างตามมาตรา 4 นี้ เจ้าหน้าที่ต้องเตือนผู้ต้องสงสัยว่า ถ้าไม่ยินยอมให้ตรวจเก็บตัวอย่างอาจถูกฟ้องเป็นจำเลยต่อศาล

มาตรา 8 (1) ตามอนุมาตรา (2) ข้างล่างนี้ ตัวอย่างสองครั้งที่ตรวจเก็บตามมาตรา 7 แห่งกฎหมายนี้ ครั้งใดมีค่าระดับแอลกอฮอล์ต่ำ ให้ใช้ครั้งนั้นเป็นหลักฐาน ส่วนอีกครึ่งหนึ่งไม่ใช่เป็นหลักฐาน

(2) หากครั้งใดที่ตัวอย่างมีค่าแอลกอฮอล์ต่ำ มีระดับแอลกอฮอล์ ไม่เกิน 50 มิลลิกรัมของแอลกอฮอล์ จากตัวอย่างลมหายใจ 100 มิลลิลิตร ก็ให้ใช้ครั้งนั้นเป็นหลักฐาน

(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนดระดับแอลกอฮอล์ ในลมหายใจตามอนุมาตรา (2) ข้างต้น

มาตรา 9 (1) เมื่อบุคคลอยู่โรงพยาบาลในฐานะผู้ป่วย เขามีสิทธิไม่ต้องรับการตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจ หรือตรวจสอบในห้องทดลอง ยกเว้นแพทย์ผู้รับผิดชอบการรักษาขณะนั้นลงความเห็นว่าจะทำได้ และ

(ก) ต้องกระทำที่โรงพยาบาล

(ข) ถ้าบุคลากรทางการแพทย์ไม่อนุญาตตามเหตุผลในอนุมาตรา (2) ข้างล่างนี้ การตรวจจะกระทำมิได้

(ข) ไม่มีเครื่องมือที่สถานีตำรวจในตอนนั้น หรือ ไม่สามารถใช้เครื่องมือนั้นได้

(ค) ผู้ต้องสงสัยตามมาตรา 4 แห่งกฎหมายนี้ ได้รับการแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์มาก่อนว่า ผลแห่งการตรวจไม่น่าเชื่อถืออันเป็นผลเนื่องมาจากได้รับประทานยาบางอย่างมาก่อน

อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องสงสัยต้องให้การตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจสองครั้ง

(4) หากต้องการตรวจอย่างอื่นนอกจากตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจตามมาตรานี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจตัดสินใจเองว่าจะตรวจเก็บตัวอย่างเลือดหรือปัสสาวะ แต่ถ้าบุคลากรทางการแพทย์มีความเห็นว่า โดยเหตุผลทางการแพทย์ไม่ควรตรวจเก็บตัวอย่างเลือด ก็ให้ตรวจปัสสาวะแทน

(5) การตรวจปัสสาวะต้องกระทำภายในหนึ่งชั่วโมงนับแต่เจ้าหน้าที่ต้องการ และหลังจากที่ได้ตรวจปัสสาวะที่ผ่านมา

(6) ผู้ใด ไม่มีเหตุผลอันสมควร ไม่ยอมให้เจ้าหน้าที่ตรวจเก็บตัวอย่างตามมาตรานี้เป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย

(7) เมื่อต้องการตรวจเก็บตัวอย่างตามมาตรานี้ เจ้าหน้าที่ต้องเตือนผู้ต้องสงสัยว่า ถ้าไม่ยินยอมให้ตรวจเก็บตัวอย่างอาจถูกฟ้องเป็นจำเลยต่อศาล

มาตรา 8 (1) ตามอนุมาตรา (2) ข้างล่างนี้ ตัวอย่างสองครั้งที่ตรวจเก็บตามมาตรา 7 แห่งกฎหมายนี้ ครั้งใดมีค่าระดับแอลกอฮอล์ต่ำ ให้ใช้ครั้งนั้นเป็นหลักฐาน ส่วนอีกครึ่งหนึ่งไม่ใช่เป็นหลักฐาน

(2) หากครึ่งใดที่ตัวอย่างมีค่าแอลกอฮอล์ต่ำ มีระดับแอลกอฮอล์ ไม่เกิน 50 มิลลิกรัมของแอลกอฮอล์ จากตัวอย่างลมหายใจ 100 มิลลิลิตร ก็ให้ใช้ครั้งนั้นเป็นหลักฐาน

(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนดระดับแอลกอฮอล์ ในลมหายใจตามอนุมาตรา (2) ข้างต้น

มาตรา 9 (1) เมื่อบุคคลอยู่ในโรงพยาบาลในฐานะผู้ป่วย เขามีสิทธิไม่ต้องรับการตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจ หรือตรวจสอบในห้องทดลอง ยกเว้นแพทย์ผู้รับผิดชอบการรักษาขณะนั้นลงความเห็นว่าจะทำได้ และ

(ก) ต้องกระทำที่โรงพยาบาล

(ข) ถ้าบุคลากรทางการแพทย์ไม่อนุญาตตามเหตุผลในอนุมาตรา (2) ข้างล่างนี้ การตรวจจะกระทำมิได้

(2) มีเหตุผลว่าการตรวจเก็บตัวอย่างเลือดหรือปัสสาวะตามมาตรา 7(7) ของกฎหมายนี้จะมีผลร้ายต่อการรักษาผู้ป่วย

มาตรา 10 (1) ตามอนุมาตรา (2) และ (3) ข้างล่างนี้ ผู้ที่ได้รับการตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจ เลือด หรือ ปัสสาวะ อาจถูกกักตัวที่สถานีตำรวจ จนปรากฏแก่เจ้าหน้าที่ว่า เขาจะไม่กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือ 5 แห่งกฎหมายนี้

(2) เมื่อระดับแอลกอฮอล์ในลมหายใจ เลือด หรือ ปัสสาวะเกินระดับกำหนด เจ้าหน้าที่อาจปล่อยตัวไป หากเจ้าหน้าที่แน่ใจว่าเขาจะไม่กระทำความผิดจากการขับรถหรือพยายามขับรถในขณะที่มันเมาอีก

(3) เจ้าหน้าที่ต้องปรึกษาบุคลากรทางการแพทย์เสมอ เมื่อมีข้อสงสัยเกิดขึ้นในกรณีที่ปฏิบัติงานตามมาตรา 10 ไม่ว่าผู้ขับรถจะมีความสามารถขับได้ตามปกติหรือไม่ และต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของบุคลากรทางการแพทย์นั้น ๆ

ประเทศอังกฤษตามกฎหมายจราจรทางบกได้กำหนดการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่ยานพาหนะไว้ 3 ระดับ คือตรวจวัดจากเลือด ตรวจวัดลมหายใจ ตรวจปัสสาวะ กำหนดให้มีระดับที่ไม่เกินกำหนด (the prescribed limit) หมายถึงอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้ามีระดับแอลกอฮอล์เกินกว่าระดับนี้ถือว่าผู้ขับขี่รถเมาสุรา

(ก) 35 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของลมหายใจ

(ข) 80 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของโลหิต

(ค) 107 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของปัสสาวะ หรือระดับตัวเลขอื่นที่ซึ่งประกาศเป็นกฎกระทรวงมหาดไทย¹

การตรวจลมหายใจ (breath test) หมายถึง การตรวจเบื้องต้นโดยใช้เครื่องมือตรวจที่ได้รับการรับรองจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจหรือในเลือดเกินกว่ากำหนดหรือไม่

¹ Road Traffic Act 1988. Section 11

การตรวจเลือดผู้ขับขี่อาจถูกขอให้ตรวจเลือด (The provision of blood) ที่สถานีตำรวจหรือที่โรงพยาบาล¹ โดยจะต้องได้รับความยินยอมเท่านั้นจึงจะตรวจได้² การตรวจต้องกระทำโดยแพทย์

การตรวจปัสสาวะอาจตรวจสถานที่เกิดเหตุ หรือที่สถานีตำรวจก็ได้

ผู้ขับขี่ทุกคนควรจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนด โดยเฉพาะการยินยอมให้ตรวจเลือดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กล่าวคือผู้ขับขี่ต้องให้ความร่วมมือเจ้าพนักงานของรัฐในการตรวจหรือทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่โดยปริยายถ้าผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับโทษหนัก

การตรวจเบื้องต้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการตรวจผู้ต้องสงสัยเบื้องต้น เมื่อพบบุคคลต้องสงสัยว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์เกินกว่ากฎหมายกำหนดจากการตรวจวัดเบื้องต้นจากลมหายใจ เมื่อพบบุคคลต้องสงสัยที่มีสภาพร่างกายอ่อนความสามารถเพราะมีแอลกอฮอล์ในเลือด หรือเมาสุราในขณะที่ขับขี่รถ จากนั้นต้องนำตัวผู้ต้องสงสัยมาทำการตรวจหรือทดสอบยืนยันผลอีกครั้งที่สถานีตำรวจ ดังนี้

1. การตรวจวัดลมหายใจ (Breath Test) ตามกฎหมายจราจรทางบกของประเทศอังกฤษจะต้องทำการตรวจสองครั้ง โดยเครื่องมือการตรวจหรือทดสอบต้องได้รับการรับรองมาตรฐานจากรัฐมนตรีมหาดไทยเป็นผู้อนุมัติ การตรวจยืนยันผลต้องกระทำที่สถานีตำรวจเท่านั้น

2. การตรวจเลือด หรือปัสสาวะ ต้องนำไปตรวจหาระดับแอลกอฮอล์ในห้องทดลอง ซึ่งการเก็บตัวอย่างเลือดอาจกระทำที่โรงพยาบาล หรือสถานีตำรวจก็ได้และต้องได้รับความยินยอมเท่านั้นจึงตรวจได้ เว้นแต่มีเหตุผลการแพทย์ไม่สามารถตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจได้หรือไม่ควรตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจ หรือไม่มีเครื่องมือที่สถานีตำรวจ หรือไม่สามารถใช้เครื่องมือนั้นได้ หรือแพทย์มีความเห็นว่าจะไม่ต้องตรวจแต่ถ้าแพทย์ไม่สามารถตรวจเลือดได้ก็ให้ตรวจปัสสาวะแทน การตรวจปัสสาวะต้องกระทำภายใน 1 ชั่วโมง

ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ยอมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจหรือทดสอบเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าเมาสุราขณะขับขี่หรือพยายามขับขี่รถ ถือว่าเป็นการกระทำความผิดกฎหมายต้องถูกฟ้องต่อศาล สิ่งสำคัญในการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเมาสุราขับขี่รถเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องแจ้งให้ผู้นั้นทราบด้วยว่า ถ้าไม่ยินยอมให้เก็บตัวอย่างลมหายใจ เลือด ปัสสาวะ ต้องถูกฟ้องต่อศาล

¹ โรงพยาบาล (hospital) หมายถึงสถาบันที่รักษาโรคหรือผ่าตัด ซึ่งรักษาคนไข้ใน หรือคนไข้นอก

² Ibid. pp.73-74

เว้นแต่จำเลยต้องพิสูจน์หาข้อแก้ตัวอันมีเหตุผลที่จะทำให้การขอตรวจลมหายใจไม่สำเร็จ ในขณะที่อัยการก็ต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าจำเลยไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะกระทำเช่นนั้น ตัวอย่างคดี R.v.Lennard 1973 1 W.L.F. 45 ข้อแก้ตัวอันมีเหตุผลนั้นมีสาเหตุมาจากความอ่อนแอผิดปกติทางร่างกายหรือจิตใจของจำเลยที่จะให้ตัวอย่างลมหายใจหรือเสี่ยงต่อสุขภาพนั่นเอง โดยประเด็นสำคัญจะอยู่ที่ค่าให้การของจำเลยที่จะทำให้ศาลเชื่อ

อย่างไรก็ตาม หากจำเลยแก้ตัวว่าเขามิได้เป็นผู้ขับรถในขณะนั้นจึงไม่ยินยอมให้ตรวจลมหายใจ หรือตำรวจปฏิบัติการณ์ไม่ยุติธรรม หรือตำรวจไม่มีอำนาจ ดังนั้นจำเลยจึงไม่ยอมให้ตรวจลมหายใจ ตามคำให้การในคดี McGrath v. Vpac 1984 R.T.R. 58 และคดี R.v. Reid 1971 W.L.R. 1283 ศาลถือว่าจำเลยกระทำผิดจริง

หากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีเหตุผลทางการแพทย์หรือทางเครื่องมือว่า ไม่ควรใช้วิธีเก็บตัวอย่างลมหายใจ เนื่องจากแพทย์ไม่แน่ใจว่ามียาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้องหรือไม่ ในกรณีเช่นนี้ให้ใช้การเก็บตัวอย่างเลือดหรือปัสสาวะแทน โดยกระทำที่สถานีตำรวจหรือโรงพยาบาล หรือในกรณีที่ตัวอย่างลมหายใจมีปริมาณแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 50 ไมโครกรัม ผู้ขับรถก็มีสิทธิ์ที่จะเลือกว่าจะใช้ตัวอย่างจากเลือดหรือปัสสาวะ ซึ่งตำรวจเองก็มีสิทธิ์เลือกเช่นเดียวกัน ตามตัวอย่างคดี Amchbold v. James 1986 R.T.R. 1978

จากผลการตรวจหาแอลกอฮอล์จากตัวอย่างนั้นต้องให้ใช้ค่าที่มีระดับแอลกอฮอล์ที่มีค่าต่ำกว่าผลการตรวจสองครั้งนั้น

สำหรับผู้ป่วยที่รักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลเขามีสิทธิ์ไม่ต้องรับการตรวจลมหายใจหรือทดสอบในห้องทดลองได้ เว้นแต่แพทย์ผู้รับผิดชอบขณะรักษาคนไข้ลงความเห็นที่สามารถกระทำ

การขัดขืนไม่ยอมให้ตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจ เลือด ปัสสาวะ อาจถูกกักตัวเอาไว้ที่สถานีตำรวจเพื่อรอจนกว่าจะยอมทำการทดสอบอีกครั้ง เมื่อผลการทดสอบแล้วปรากฏว่าเขาไม่ได้กระทำผิดตามมาตรา 4 และมาตรา 5 เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าเขาสามารถขับขีรถได้อย่างปลอดภัยก็ให้ปล่อยตัวไป

อย่างเช่นในกรณีตัวอย่างการขอตรวจเลือด ซึ่งผู้ต้องหาได้รับอุบัติเหตุบาดเจ็บถูกนำส่งโรงพยาบาล แพทย์ให้กินยาหลายชนิด จนทำให้เสียความรู้สึกตัว และหายใจลำบาก เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมาขอตัวอย่างเลือด ผู้ต้องหาไม่ตอบได้แต่ส่ายหัว ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจคิดว่าผู้ต้องหาแสดงเจตนาไม่ยอม ต่อมาเมื่อตำรวจอีกนายหนึ่งเข้ามาโดยไม่ทราบเรื่องมาก่อน จึงขอตัวอย่างเลือดจากผู้ต้องหารายนี้อีก ครั้งนี้ผู้ต้องหาก็ยังคงไม่ตอบแต่ยื่นแขนให้ ต่อมาภายหลังผู้ต้องหาผู้

เว้นแต่จำเลยต้องพิสูจน์หาข้อแก้ตัวอันมีเหตุผลที่จะทำให้การขอตรวจลมหายใจไม่สำเร็จ ในขณะที่อัยการก็ต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าจำเลยไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะกระทำเช่นนั้น ตัวอย่างคดี R.v.Lennard 1973 1 W.L.F. 45 ข้อแก้ตัวอันมีเหตุผลนั้นมีสาเหตุมาจากความอ่อนแอผิดปกติทางร่างกายหรือจิตใจของจำเลยที่จะให้ตัวอย่างลมหายใจหรือเสี่ยงต่อสุขภาพนั่นเอง โดยประเด็นสำคัญจะอยู่ที่คำให้การของจำเลยที่จะทำให้ศาลเชื่อ

อย่างไรก็ตาม หากจำเลยแก้ตัวว่าเขามิได้เป็นผู้ขับรถในขณะนั้นจึงไม่ยินยอมให้ตรวจลมหายใจ หรือตำรวจปฏิบัติการณ์ไม่ยุติธรรม หรือตำรวจไม่มีอำนาจ ดังนั้นจำเลยจึงไม่ยอมให้ตรวจลมหายใจ ตามคำให้การในคดี McGrath v. Vpac 1984 R.T.R. 58 และคดี R.v. Reid 1971 W.L.R. 1283 ศาลถือว่าจำเลยกระทำผิดจริง

หากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีเหตุผลทางการแพทย์หรือทางเครื่องมือว่า ไม่ควรใช้วิธีเก็บตัวอย่างลมหายใจ เนื่องจากแพทย์ไม่แน่ใจว่ามียาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้องหรือไม่ ในกรณีเช่นนี้ให้ใช้การเก็บตัวอย่างเลือดหรือปัสสาวะแทน โดยกระทำที่สถานีตำรวจหรือโรงพยาบาล หรือในกรณีตัวอย่างลมหายใจมีปริมาณแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 50 ไมโครกรัม ผู้ขับรถก็มีสิทธิ์ที่จะเลือกว่าจะใช้ตัวอย่างจากเลือดหรือปัสสาวะ ซึ่งตำรวจเองก็มีสิทธิ์เลือกเช่นเดียวกัน ตามตัวอย่างคดี Amchbold v. James 1986 R.T.R. 1978

จากผลการตรวจหาแอลกอฮอล์จากตัวอย่างนั้นต้องให้ใช้ค่าที่มีระดับแอลกอฮอล์ที่มีค่าต่ำกว่าผลการตรวจสองครั้งนั้น

สำหรับผู้ป่วยที่รักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลเขามีสิทธิ์ไม่ต้องรับการตรวจลมหายใจหรือทดสอบในห้องทดลองได้ เว้นแต่แพทย์ผู้รับผิดชอบขณะรักษาคนไข้ลงความเห็นที่สามารถกระทำ

การขัดขืนไม่ยอมให้ตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจ เลือด ปัสสาวะ อาจถูกกักตัวเอาไว้ที่สถานีตำรวจเพื่อรอจนกว่าจะยอมทำการทดสอบอีกครั้ง เมื่อผลการทดสอบแล้วปรากฏว่าเขาไม่ได้กระทำผิดตามมาตรา 4 และมาตรา 5 เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าเขาสามารถขับขีรถได้อย่างปลอดภัยก็ให้ปล่อยตัวไป

อย่างเช่นในกรณีตัวอย่างการขอตรวจเลือด ซึ่งผู้ต้องหาได้รับอุบัติเหตุบาดเจ็บถูกนำส่งโรงพยาบาล แพทย์ให้กินยาหลายชนิด จนทำให้เสียความรู้สึกตัว และหายใจลำบาก เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมาขอตัวอย่างเลือด ผู้ต้องหาไม่ตอบได้แต่ส่ายหัว ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจคิดว่าผู้ต้องหาแสดงเจตนาไม่ยอม ต่อมาเมื่อตำรวจอีกนายหนึ่งเข้ามาโดยไม่ทราบเรื่องมาก่อน จึงขอตัวอย่างเลือดจากผู้ต้องหารายนี้อีก ครั้งนี้ผู้ต้องหาก็ยังคงไม่ตอบแต่ยื่นแขนให้ ต่อมาภายหลังผู้ต้องหาผู้

U

R

U

นี้ถูกตั้งข้อหาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าเป็นผู้ดื่มสุรามีปริมาณแอลกอฮอล์เกินขนาดในร่างกายในขณะที่อยู่บนถนน

คดีนี้ศาลตัดสินยกฟ้อง เพราะศาลเห็นว่า จำเลยมิได้ยินยอมให้เลือด (การยื่นแขนให้มิได้หมายความว่ายอมให้สูบลเลือด)

ยังเคยมีกรณีอื่นที่ผู้ต้องหาอ้างว่าตำรวจนำเลือดมาจากไหนเพื่อเป็นเลือดตัวอย่างสำหรับคดีของเขา เขาไม่แน่ใจว่าเป็นเลือดของเขาหรือไม่ นอกจากนั้นวิธีการได้เลือดก็เป็นปัญหาสงสัยได้ เช่น การเจาะปลายนิ้วเก็บตัวอย่างเลือดย่อมมีผลต่างกับการใช้เข็มฉีดยาสูดจากเส้นเลือดอย่างไรก็ตาม ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิร้องขอว่า ผู้สูบลเลือดจากเขาต้องเป็นแพทย์ที่เขาเลือกหามา และนอกจากนี้ผู้ต้องหายังไม่มีสิทธิร้องขอแบ่งครึ่งตัวอย่างเลือดเพื่อการยืนยันความถูกต้องซึ่งตามกฎหมายเดิมบัญญัติให้สิทธิเอาไว้¹

สำหรับกรณีที่เกิดปัญหาแก่ตำรวจเมื่อผู้ต้องหาปฏิเสธการตรวจลมหายใจ โดยเหตุเกิดที่ Durdan 28 กรกฎาคม 1994 เจ้าหน้าที่ตำรวจพบชายคนหนึ่งขับรถลักษณะเหมือนคนเมา จึงนำตัวไปสถานีตำรวจเพื่อตรวจลมหายใจ เมื่อเจ้าหน้าที่ขอตรวจลมหายใจเพื่อทดสอบปริมาณแอลกอฮอล์ ในขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเตรียมการกับเครื่องมืออยู่ ชายผู้นี้กล่าวว่าเขาปวดท้อง และคลื่นไส้จากอาหารเป็นพิษด้วย ทุกครั้งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจถามเขาก็จะกล่าวว่าเขารู้สึกไม่สบาย และเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจขอเก็บตัวอย่างลมหายใจอีกสองครั้งเขาก็ไม่ตอบ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงสงสัยว่าชายผู้นี้คงมีเหตุผลการเจ็บป่วยที่ไม่สามารถทดสอบลมหายใจได้ ดังนั้นจึงเปลี่ยนเป็นการขอตรวจเลือดแทน ชายผู้นี้ก็ยังคงใช้วิธีเดิมคือไม่ตอบอีก

เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องเชิญแพทย์มาตรวจ เพื่อยืนยันว่าเขาปวดท้องเพราะอาหารเป็นพิษจริง เนื่องจากอาการปวดท้องของเขาไม่ได้เป็นต่อเนื่องตลอดเวลา แพทย์ลงความเห็นว่า ขณะที่ชายผู้นี้ไม่รู้สึกรู้สีกปวดท้องก็ให้สามารถเก็บตัวอย่างลมหายใจได้ แพทย์บอกชายผู้นี้ว่าการตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจ ใช้เวลาเพียง 10 วินาทีเท่านั้น และกระทำในช่วงที่ไม่ปวดท้องจึงไม่มีปัญหาแก่ชายผู้นี้เลย ชายผู้นั้นยังคงยืนยันปฏิเสธไม่ให้ตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจ ตำรวจจึงจับกุมและตั้งข้อหาแก่ชายผู้นี้ว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์เกินขนาด

คำถามจึงมีอยู่ว่าตำรวจทำถูกกฎหมายหรือไม่ ในการที่ขอตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจครั้งที่หนึ่ง แล้วเมื่อชายผู้นั้นปฏิเสธก็ขอตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจอีก เมื่อปฏิเสธอีกก็ขอตรวจเลือดต่อ

¹Ibid. p. 73.

ภายหลังคดีขึ้นสู่ศาล ศาลตัดสินว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจที่จะร้องขอตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจ เมื่อขอเป็นครั้งที่สองชายผู้นี้ปฏิเสธ จึงพิพากษาว่าชายผู้นี้กระทำความผิดกฎหมาย¹

การเก็บตัวอย่างปัสสาวะจะต้องกระทำภายในเวลาหนึ่งชั่วโมง² เมื่อมีความต้องการที่จะตรวจ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจสงสัยว่าผู้ขับขี่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในขณะขับรถ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้วิเคราะห์ปริมาณแอลกอฮอล์ในปัสสาวะแล้ว ไม่จำเป็นต้องตรวจเลือดและลมหายใจเพื่อประกอบหลักฐานอีก

การตรวจปัสสาวะสามารถดำเนินการได้โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีจำเป็นต้องให้แพทย์เป็นผู้กระทำการ

ภายหลังหากเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทิ้งตัวอย่างปัสสาวะไปแล้ว (ซึ่งปริมาณแอลกอฮอล์ในตัวผู้ต้องหาจะลดลงภายหลัง) จะร้องขอตัวอย่างปัสสาวะจากผู้ต้องหาอีกไม่ได้ ไม่ว่าจะป็นตัวอย่างจากอะไร³

ผู้ขับขี่รถที่ได้ให้ตัวอย่างลมหายใจหรือเลือด หรือปัสสาวะ แล้วอาจถูกควบคุมตัวไว้ก่อนที่สถานีตำรวจจนกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าเขาสามารถขับขี่รถได้อย่างปลอดภัยแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องควบคุมตัว

ในกรณีที่สงสัยว่า ผู้ต้องหาสามารถขับขี่รถได้อย่างปลอดภัยหรือไม่ จำเป็นต้องปรึกษาแพทย์ให้วินิจฉัย เมื่อแพทย์มีความเห็นอย่างไร ก็ให้ปฏิบัติตามนั้น

ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจมอบให้ญาติหรือเพื่อนหรือแท็กซี่นำไปส่งบ้านก็ได้ โดยเก็บรถไว้ที่สถานีตำรวจก่อน⁴

ในส่วนของกรรับฟังพยานหลักฐานซึ่งเป็นพยานเอกสาร หรือพยานบอกเล่า ซึ่งเรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1986 ที่ประเทศอังกฤษ หัวหน้าตำรวจจราจรได้รายงานต่อศาลว่า เขาได้ให้ผู้ต้องหาตรวจปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจ ด้วย Intoximeter ปรากฏว่ามี ปริมาณแอลกอฮอล์เกินขนาดที่จะขับขี่ได้อย่างปลอดภัย เขาได้พิมพ์ผลการตรวจ (printout) จากเครื่องตรวจนี้ไว้ด้วย แต่ไม่ทราบว่ายอยู่ที่ไหน เขาเก็บจนลืม จึงขอเป็นพยานด้วยการให้การด้วยคำบอกเล่าแทน

¹Ibid. p.65

²Road Traffic Act 1988 section 7 (5)

³Ibid. pp.74-75

⁴Ibid. p.75.

ศาลวินิจฉัยว่า เมื่อไม่มีกระดาษที่พิมพ์ผลการตรวจออกมา ก็ถือว่าไม่มีหลักฐาน จะใช้คำบอกเล่าไม่ได้ ศาลจึงยกประโยชน์ให้จำเลย

อีกคดีหนึ่ง คดีแรก แต่มีประเด็นที่ไม่เหมือนกัน เรื่องมีว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตรวจผู้ต้องสงสัยว่าดื่มสุรามากเกินขนาดแล้วขับรถยนต์โดยใช้เครื่องตรวจวัดลมหายใจ ยี่ห้อ Lion Intoximeter เจ้าหน้าที่ตำรวจได้พิมพ์รายงานผลจากเครื่อง 3 สำเนา สำเนาที่ 1 มอบให้ผู้ต้องหา อีก 2 สำเนาวางบนโต๊ะ แล้วต่อมา 2 สำเนานี้ก็หายไป เจ้าหน้าที่ตำรวจก็พิมพ์ออกมาอีกครั้งหนึ่ง แล้วใช้แผ่นที่พิมพ์ออกมาใหม่นี้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งอธิบายต่อศาลว่ามีอะไรเกิดขึ้นที่สถานีตำรวจ จำเลยคัดค้านว่าแผ่นกระดาษที่พิมพ์ออกมานั้นไม่ใช่ฉบับจริง และไม่มีหลักฐานที่เชื่อได้ว่าเครื่องตรวจวัดนั้น มีชุดความจำที่เก็บข้อมูลไว้ได้ อัยการได้ขอร้องต่อศาลว่า ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้กระทำการตรวจด้วยเครื่องแก่จำเลย ให้การเป็นพยาน และเครื่องตรวจสอบนี้ มีความจำพอที่จะพิมพ์ออกมาอีกได้เหมือนครั้งแรก ศาลรับพิจารณาคำขอของอัยการ¹

2.3.4 บทกำหนดโทษการฝ่าฝืนขับขณะเมา (Penalties)

มาตรา 4(2) ผู้ใดขับรถ หรือพยายามขับรถขณะที่มีสภาพร่างกายหย่อนความสามารถที่จะขับขี่ยานพาหนะ มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 5² หรือทั้งจำทั้งปรับ และเจ้าหน้าที่ต้องบันทึกความผิดลงในใบอนุญาตขับขี่รถเพื่อทำบันทึกประวัติเสมอ เว้นแต่จะมีเหตุผลสมควร³

¹Evidence: section 16 of the Road Traffic Offenders Act 1988. pp.77-78.

²The Criminal Justice Order 1994. Article 5(2) ค่าปรับตามมาตรฐานสากลกำหนด

ไว้ดังนี้

ความผิดระดับที่	จำนวนเงินค่าปรับ
1	200 ปอนด์
2	500 ปอนด์
3	1000 ปอนด์
4	2500 ปอนด์
5	5000 ปอนด์

³Road Traffic Offenders Act 1988. Section 4(2) Road Traffic Law & Practice.

ในกรณีนี้ อัยการยังต้องพิสูจน์ว่าไม่เพียงแต่ผู้ขับขี่ยานพาหนะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของ
ความมึนเมาเท่านั้น ยังต้องพิสูจน์ด้วยว่าจำเลยหย่อนความสามารถในการควบคุมยานพาหนะตาม
สมควร ดังคดีตัวอย่าง R.v. Hawke 1931 22 Cr. App.R. 172 โดยพยานหลักฐานในคดีนี้ก็คือ

- (ก) อาการที่ขับขี่ยานพาหนะ
- (ข) สภาพร่างกายของผู้ขับขี่ยานพาหนะ
- (ค) ตัวอย่างผลการตรวจลมหายใจ

โดยอัยการต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าการหย่อนความสามารถในขับขี่ยานพาหนะดังกล่าวเกิด
จากการดื่มสุราหรือมีอาการมึนเมา

ตามกฎหมายมาตรานี้ศาลจะลงโทษผู้ขับขี่ยานพาหนะ หรือพยายามขับขี่ยานพาหนะที่
มีสภาพร่างกายหย่อนความสามารถในการที่จะขับขี่รถโดยมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดอยู่ใน
ร่างกาย แต่ยังไม่ถึงกับเมาสุราซึ่งรถตามกฎหมายซึ่งการจะขับขี่รถนั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อ
ชีวิตร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นกฎหมายบัญญัติห้ามเอาไว้ อัตราโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน¹ หรือตั้งแต่ 1 – 3 ปี² หรือปรับไม่เกินระดับ 5 (ห้าพันปอนด์) หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 24 ผู้มีหน้าที่หรือผู้ที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบต่อการขับขี่ยาน
พาหนะบนถนนหรือที่สาธารณะ ในขณะที่ร่างกายมีปริมาณแอลกอฮอล์เกินขนาดที่กฎหมาย
อนุญาต มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือ ปรับไม่เกินระดับ 4 หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องบันทึก
ความประพฤติทุกครั้ง นอกจากมีเหตุผลอันสมควรว่าไม่ต้องบันทึก³

อย่างไรก็ตาม หากผู้กระทำผิดกฎหมายจราจรที่ถูกสั่งพักใบอนุญาตขับขี่ไม่ว่าในกรณี
ความผิดใดก็ตาม ทำการฝ่าฝืนต่อคำสั่งนั้นๆ โดยขับขี่รถหรือยานพาหนะใดๆ บนท้องถนนก่อนที่จะ
คำสั่งพักใบอนุญาตจะครบกำหนดอายุความ แล้วเจ้าพนักงานตำรวจตรวจพบการกระทำผิดนั้น ผู้
กระทำผิดจะต้องถูกลงโทษห้ามขับขี่รถเป็นเวลา 10 ปี เป็นอย่างต่ำ⁴

¹ Road Traffic Act 1988 section 4 (1)

² Road Traffic Act 1988 section 5 (1)

³ Ibid. p. 88

⁴ Road Traffic Act 1988 section 7 (6)

มาตรา 30 ของกฎหมายจราจร 1991 ซึ่งแทนมาตรา 34 A ของกฎหมายจราจร 1988 มีบทบัญญัติว่า "ศาลอาจสั่งให้ผู้ขับรถขณะมีเมาน้ำที่ถูกระงับการขับรถ เข้ารับการอบรมหลักสูตรจราจรพิเศษได้ โดยไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการลงโทษ และให้เป็นไปโดยสมัครใจ ผู้ที่รับการอบรมจนจบหลักสูตร สามารถได้รับการลดเวลาห้ามขับรถลงได้ สำหรับความผิดดังต่อไปนี้²

- (1) เมาน้ำหรือเสพยาขณะขับรถจนผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย
- (2) เมาน้ำหรือเสพยาขณะขับรถหรือรับผิดชอบต่อการขับรถ
- (3) ขับรถขณะที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายเกินขนาด
- (4) ไม่ยอมให้ตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์จากลมหายใจ

เมื่อผู้ถูกระงับการขับรถได้เข้าอบรมจนจบหลักสูตรนี้ จะได้รับการลดเวลาการห้ามขับรถ ไม่น้อยกว่า 3 เดือน แต่ไม่มากกว่าหนึ่งในสี่ของเวลาห้ามขับรถ เงื่อนไขในการอบรมมีดังนี้

- (1) ต้องมีสถานที่อบรม
- (2) ผู้เข้ารับการอบรมต้องมีอายุเกิน 17 ปี
- (3) ศาลต้องอธิบายถึง ค่าสิ่ง ค่าใช้จ่าย และกฎเกณฑ์ของหลักสูตรจำเลยต้องยอมรับคำสั่งนี้

เมื่อผู้ใดขับขี่ยานพาหนะบนถนนหลวงหรือทางสาธารณะในสภาพร่างกายที่มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 4 (สองพันห้าร้อยปอนด์) หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องบันทึกเหตุในการกระทำผิดได้ แต่ครั้งซึ่งอาจเป็นด้านหลังใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะหรือหลักฐานบันทึกประวัติไว้ที่สถานีตำรวจ

นอกจากนั้นศาลอาจให้ดุลพินิจระงับการขับขี่ยานพาหนะ หรือเข้าอบรมหลักสูตรจราจรพิเศษได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการลงโทษและต้องสมัครใจ เมื่ออบรมครบหลักสูตรแล้วนำผลการอบรมมาลดระยะเวลาห้ามขับรถลงได้ สำหรับความผิดฐานขับขี่ยานพาหนะเมาสุรา ไม่ยินยอมให้เจ้าพนักงานทำการตรวจหรือทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ เมาสุราขับขี่ยานพาหนะแล้วก่อให้เกิดอุบัติเหตุมีบุคคลถึงแก่ความตายเป็นต้น สำหรับผู้เข้ารับการอบรมต้องมีอายุเกิน 17 ปี ศาลจะเป็นผู้กำหนดสถานที่อบรม ค่าใช้จ่าย กฎเกณฑ์ หลักสูตรการอบรมตามความเหมาะสม

กล่าวโดยสรุป การให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมผู้ต้องสงสัยว่าเมาสุราแล้วขับรถมาตรวจสอบ โดยอาจบุกเข้าไปจับผู้ต้องสงสัยซึ่งได้หลบหนีเข้าไปในสถานที่พักอาศัยหรือเคหสถานได้ แต่ไม่ใช่บังคับในสก็อตแลนด์ หากตรวจจากลมหายใจ เลือด หรือปัสสาวะ พบว่ามี

² Road Traffic Act 1988

ระดับเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ถือว่าบุคคลนั้นมีความผิดตามกฎหมาย การตรวจสอบอาจกระทำที่สถานที่เกิดเหตุ สถานที่ใกล้เคียง หรือสถานีตำรวจ หากผู้ต้องหาไม่ยอมให้ตรวจสอบโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรถือว่ามีความผิดตามกฎหมายเว้นแต่ว่าผู้ต้องหาเป็นคนที่อยู่ในโรงพยาบาล หลักฐานการตรวจจะมีการจัดทำเป็นเอกสาร เพื่อให้เป็นพยานหลักฐานในคดี สำหรับค่าระดับแอลกอฮอล์ในลมหายใจ เลือด และปัสสาวะนั้นกำหนดไว้ไม่เท่ากัน และเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถเลือกตรวจจากอย่างใดอย่างหนึ่งได้ ความผิดกรณีขับรถหรือพยายามขับรถในขณะที่เมาสุราหรือเมายาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกินสองพันห้าร้อยปอนด์ ถ้าขัดขืนไม่ยอมให้ตรวจสอบเพื่อวิเคราะห์ในห้องทดลอง อันเป็นการยืนยันว่าได้เมาสุราต้องระวางโทษจำคุก หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ อนึ่งยังให้สิทธิผู้ต้องหาที่จะเลือกรับการตรวจจากแพทย์ของตำรวจหรือแพทย์ของตนเองก็ได้

โดยสรุปการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาเพื่อตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าเมาสุราหรือไม่นั้น โดยทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษจะมีระบบการตรวจสอบผู้ขับขี่รถตกอยู่ภายใต้ภาวะมีนเมาสุราได้จากการตรวจวัดโดยการเป่าลมหายใจ ตรวจปัสสาวะ ตรวจเลือด จะใช้วิธีการตรวจสอบแบบดังกล่าวเหมือนกัน แต่สำหรับประเทศอังกฤษจะมีระบบการตรวจหรือทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนการปฏิบัติ กล่าวคือขั้นต้นแรกเป็นการตรวจวัดเบื้องต้นเพื่อทดสอบว่าผู้ขับขี่รถเมาสุราหรือไม่ ส่วนขั้นตอนที่สองเป็นการตรวจทดสอบเพื่อยืนยันผล ผู้มีอำนาจในการตรวจหรือทดสอบทั้งสองประเทศจะเหมือนกันจะเป็นเจ้าพนักงานตำรวจที่แต่งเครื่องแบบและกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้น ซึ่งเหตุผลในการตรวจสอบนั้นเจ้าพนักงานตำรวจต้องมีเหตุอันสมควร (Probable Cause) ซึ่งเหตุอันสมควร ในนิติวิธีของประเทศไทยถือเป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจ แต่มิใช่ปล่อยให้เป็นการตามอำเภอใจของผู้มีอำนาจ จึงมีลักษณะดังนี้

- (1) เป็นกฎเกณฑ์เชิงปฏิบัติ ไม่มีความหมายทางเทคนิคที่แน่นอน คือ มีลักษณะเป็นดุลพินิจอย่างหนึ่ง เพื่อยึดหยุ่นกฎหมายที่จะปรับใช้แก่กรณีเป็นเรื่องไป
- (2) เป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจากการเข้าแทรกแซงของรัฐลักษณะตามธรรมชาติของเหตุอันควร จึงถือว่าเป็นหลักคุ้มครองสิทธิของปัจเจกชนจากการกระทำของเจ้าพนักงาน¹

¹ จิรนิติ หะวานนท์ . สิทธิทางวิธีพิจารณาความอาญาตามรัฐธรรมนูญ. สำนักพิมพ์วิญญูชน พ.ศ. 2543

ผู้ขับขี่รถเม้าสุราต้องขับขี่รถอยู่บนถนนหลวง หรือทางสาธารณะ ต้องเป็นผู้ขับขี่รถเท่านั้น ไม่รวมผู้นั่งมาในรถ โดยหลักแล้วทั้งสองประเทศต้องเป็นผู้ขับขี่กำลังขับขี่รถ แต่ประเทศอังกฤษนั้นจะหมายความรวมถึงผู้ที่กำลังพยายามขับขี่รถด้วย แม้ว่าไม่ขับขี่รถออกสู่นนก็ถูกตรวจสอบได้

สำหรับอัตราโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนขับขี่รถในขณะที่เม้าสุรา มีอัตราโทษคล้ายกันคือ มีทั้งอัตราโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ สหรัฐอเมริกาเม้าสุราขับขี่รถแต่ไม่ได้ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บหรือทำให้ทรัพย์สินผู้อื่นเสียหาย ต้องระวางโทษกักขังไม่เกิน 30 วัน และปรับไม่เกินหนึ่งพันดอลลาร์ แต่ถ้าเม้าแล้วก่อให้เกิดอุบัติเหตุมีผู้บาดเจ็บต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับเกินหนึ่งพันดอลลาร์ ประเทศอังกฤษผู้ขับขี่รถ หรือพยายามขับขี่รถในขณะที่เม้าสุรา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินสองพันห้าร้อยปอนด์ หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อเปรียบเทียบอัตราโทษของประเทศสหรัฐอเมริกา จะลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนผู้ขับขี่รถเม้าสุราแล้วก่อให้เกิดอุบัติเหตุทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บมีอัตราโทษหนักกว่าประเทศอังกฤษ แต่ถ้าเม้าสุราขับขี่รถแต่ไม่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจะลงโทษต่ำกว่าลงโทษเพียงกักขังเท่านั้น

ผู้ขับขี่รถเม้าสุราทั้งสองประเทศต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการตรวจหรือทดสอบผู้ใดฝ่าฝืนไม่ยอมให้ตรวจจะรับโทษหนักหรือถูกฟ้องต่อศาล เพื่อให้ผู้นั้นเกรงกลัวต่อกฎหมาย ยินยอมให้เจ้าพนักงานทำการตรวจโดยปริยาย นอกจากนี้เมื่อไม่ยินยอมให้ตรวจสอบเจ้าพนักงานก็มีอำนาจในการกักตัว ผู้ที่ได้รับการตรวจเก็บตัวอย่างลมหายใจ เลือด หรือ ปัสสาวะ อาจถูกกักตัวที่สถานีตำรวจ¹ ผู้นั้นไว้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เมื่อผลการตรวจไม่พบแอลกอฮอล์เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดก็ให้ปล่อยตัวไป แต่เจ้าพนักงานเห็นว่าผู้นั้นไม่มีความสามารถในการที่จะขับขี่ได้อย่างปลอดภัยก็มีอำนาจกักตัวไว้ได้

สำหรับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดที่กฎหมายถือว่าผู้ขับขี่รถเม้าสุรา ประเทศสหรัฐอเมริกา ในรัฐแคลิฟอร์เนีย มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือด 0.08 เปอร์เซ็นต์ ถือว่าผู้ขับขี่รถขับขี่รถในขณะที่เม้าสุรา ซึ่งการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถจะตรวจวัดจากการเป่าลมหายใจ ปัสสาวะ เลือด ใช้การตรวจระดับเดียวกัน แต่ประเทศอังกฤษได้แยกระดับการตรวจวัดออกเป็นสามระดับ คือ 35 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของลมหายใจ , 80 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของโลหิต , 107 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของปัสสาวะ ประเทศอังกฤษนั้นยินยอมให้ผู้ขับขี่รถมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดน้อยกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา สาเหตุอาจเกิดจากสภาพร่างกายของผู้ดื่ม สภาพภูมิประเทศ สภาพอากาศ ทำให้การกำหนดระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดต่างกัน

¹ Road Traffic Act 1988 Section 10

นอกจากอัตราโทษจำคุกแล้ว ทั้งสองประเทศเจ้าพนักงานมีอำนาจในการกักตัวผู้นั้นเอาไว้เท่าที่จำเป็นได้ อาจมีการห้ามมิให้มีการขับซีรต ซึ่งอาจเป็นการยึดใบอนุญาตขับซีรต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต หรือทำงานรับใช้สังคม สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา ศาลอาจใช้ดุลพินิจในการยึดรถ หรือปรับเครื่องยนต์ โดยการติดตั้งอุปกรณ์พิเศษอัตโนมัติเพื่อมิให้ติดเครื่องได้เมื่อผู้ขับซีมีอาการมินเมาสุรา

บทที่ 4

วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กรณีผู้ขับขี่รถเม้าสราในประเทศไทย

ดังที่ได้ยกตัวอย่างมาตรการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสรา ในบทก่อนเพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนจึงขอลำถึงรายละเอียดของมาตรการทางกฎหมายในการตรวจหรือทดสอบเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่รถเม้าสราในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับต่างประเทศ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. กฎหมายที่ให้อำนาจรัฐในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสรา

1.1 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

ประเทศไทยนั้นได้เกิดอุบัติเหตุทำให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตร่างกายและทรัพย์สินจำนวนมาก ซึ่งสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งมาจากการกระทำผิดของผู้ขับขี่เม้าสราในขณะขับขี่ยานพาหนะ จากผลการวิจัยของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติพบว่าร้อยละ 39 เปอร์เซ็นต์จากอุบัติเหตุการจราจรนั้นจะมีผู้ขับขี่เม้าสรา คือมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์จำนวน 33 เปอร์เซ็นต์เมื่อเปรียบเทียบกับเกิดการเกิดอุบัติเหตุอย่างอื่นแล้ว ผู้ขับขี่อาจมีแอลกอฮอล์น้อยกว่าหรือไม่มีเลย

ฉะนั้นรัฐจึงมีความจำเป็นที่จะหามาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากผู้ขับขี่เม้าสราในขณะขับขี่ยานพาหนะ โดยการออกกฎหมายตราเป็นพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขปรับปรุงตลอดมาจนถึงปัจจุบัน พ.ศ.2542 รวมทั้งออกกฎกระทรวงมารองรับหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เม้าสรา เพื่อให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐสามารถกระทำได้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มีหลักเกณฑ์การปฏิบัติทางกฎหมายในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เม้าสรา ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ดังนี้

¹ ไพบูลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล และอดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. รายงานผลการวิจัย : โครงการเมาไม่ขับ. มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. พ.ศ.2543

บทที่ 4

วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กรณีผู้ขับขี่รถเม้าสราในประเทศไทย

ดังที่ได้ยกตัวอย่างมาตรการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสรา ในบทก่อนเพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนจึงขอลำถึงรายละเอียดของมาตรการทางกฎหมายในการตรวจหรือทดสอบเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่รถเม้าสราในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับต่างประเทศ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. กฎหมายที่ให้อำนาจรัฐในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสรา

1.1 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

ประเทศไทยนั้นได้เกิดอุบัติเหตุทำให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตร่างกายและทรัพย์สินจำนวนมาก ซึ่งสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งมาจากการกระทำผิดของผู้ขับขี่เม้าสราในขณะขับขี่ยานพาหนะ จากผลการวิจัยของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติพบว่าร้อยละ 39 เปอร์เซ็นต์จากอุบัติเหตุการจราจรนั้นจะมีผู้ขับขี่เม้าสรา คือมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์จำนวน 33 เปอร์เซ็นต์เมื่อเปรียบเทียบกับเกิดการเกิดอุบัติเหตุอย่างอื่นแล้ว ผู้ขับขี่อาจมีแอลกอฮอล์น้อยกว่าหรือไม่มีเลย

ฉะนั้นรัฐจึงมีความจำเป็นที่จะหามาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากผู้ขับขี่เม้าสราในขณะขับขี่ยานพาหนะ โดยการออกกฎหมายตราเป็นพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขปรับปรุงตลอดมาจนถึงปัจจุบัน พ.ศ.2542 รวมทั้งออกกฎกระทรวงมารองรับหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เม้าสรา เพื่อให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐสามารถกระทำไม่ได้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มีหลักเกณฑ์การปฏิบัติทางกฎหมายในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เม้าสรา ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ดังนี้

¹ ไพบูลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล และอดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. รายงานผลการวิจัย : โครงการเมาไม่ขับ. มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. พ.ศ.2543

บทที่ 4

วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กรณีผู้ขับขี่รถเม้าสราในประเทศไทย

ดังที่ได้ยกตัวอย่างมาตรการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสรา ในบทก่อนเพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนจึงขอกล่าวถึงรายละเอียดของมาตรการทางกฎหมายในการตรวจหรือทดสอบเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่รถเม้าสราในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับต่างประเทศ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. กฎหมายที่ให้อำนาจรัฐในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสรา

1.1 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

ประเทศไทยนั้นได้เกิดอุบัติเหตุทำให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตร่างกายและทรัพย์สินจำนวนมาก ซึ่งสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งมาจากการกระทำผิดของผู้ขับขี่เม้าสราในขณะขับขี่ยานพาหนะ จากผลการวิจัยของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติพบว่าร้อยละ 39 เปอร์เซ็นต์จากอุบัติเหตุการจราจรนั้นจะมีผู้ขับขี่เม้าสรา คือมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์จำนวน 33 เปอร์เซ็นต์เมื่อเปรียบเทียบกับเกิดการเกิดอุบัติเหตุอย่างอื่นแล้ว ผู้ขับขี่อาจมีแอลกอฮอล์น้อยกว่าหรือไม่มีเลย

ฉะนั้นรัฐจึงมีความจำเป็นที่จะหามาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากผู้ขับขี่เม้าสราในขณะขับขี่ยานพาหนะ โดยการออกกฎหมายตราเป็นพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขปรับปรุงตลอดมาจนถึงปัจจุบัน พ.ศ.2542 รวมทั้งออกกฎกระทรวงมารองรับหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เม้าสรา เพื่อให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐสามารถกระทำได้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มีหลักเกณฑ์การปฏิบัติทางกฎหมายในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เม้าสรา ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ดังนี้

¹ ไพบูลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล และอดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. รายงานผลการวิจัย : โครงการเมาไม่ขับ. มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. พ.ศ.2543

1.1.1 การใช้ทางเดินรถของผู้ขับขี่ยานพาหนะ

มาตรา 43 ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ

- (1) ในขณะที่หย่อนความสามารถ
- (2) ในขณะที่เมาสุรา หรือของมึนเมาอย่างอื่น
- (3) ...

ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 43 นั้นได้กำหนดควบคุมการใช้ทางเดินรถของผู้ขับขี่ยานพาหนะเพื่อจะให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ใช้ทางเดินรถ โดยกฎหมายกำหนดห้ามผู้ขับขี่รถขับรถในขณะที่เมาสุรา หรือของมึนเมาอย่างอื่น ผู้ฝ่าฝืนจะถูกลงโทษตามกฎหมาย

การที่กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ว่าผู้ขับขี่เมาสุรานั้น โดยวัดจากปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ซึ่งอาจจะวัดจากลมหายใจโดยการเป่าลมหายใจ(Breath Analyzer Test), ตรวจปัสสาวะ, ตรวจวัดจากเลือด ถ้าผลการตรวจปรากฏว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ให้ถือว่าเมาสุรา¹

1.1.2 เจ้าพนักงานของรัฐผู้มีอำนาจในการตรวจผู้ขับขี่เมาสุรา

มาตรา 142 เจ้าพนักงานจราจร หรือเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถในเมื่อ

- (1) รถนั้นมีสภาพไม่ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6
- (2) เห็นว่าผู้ขับขี่รถ หรือบุคคลใดในรถนั้นได้ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ

ในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขับขี่รถฝ่าฝืน มาตรา 43(1) หรือ(2) ให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ดังกล่าวว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะขับ หรือเมาสุรา หรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่

มาตรา 43 ตี ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 43(1) หรือ(2) ผู้ตรวจการมีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่นั้นหยุดรถ และสั่งให้มีการทดสอบตามมาตรา 142 ด้วย

¹ กฎกระทรวงฉบับที่ 16 (พ.ศ.2537) ข้อ 3

มาตรา 4

(1) ...

(15) รถ หมายถึง ยานพาหนะทางบกทุกชนิด เว้นแต่รถไฟและรถราง

(28) ผู้ขับขี่ หมายความว่า ผู้ขับรถ ผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่ง ผู้ลากเซ็นยานพาหนะ

(37) เจ้าพนักงานจราจร หมายความว่า ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานจราจร

(38) พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร

(40) ผู้ตรวจการ หมายความว่า ผู้ตรวจการตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก¹ และผู้ตรวจการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์พนักงานสอบสวน หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน²

เมื่อเจ้าพนักงานพบผู้กระทำผิดขับขี่รถในลักษณะหย่อนความสามารถในอันที่จะขับขี่รถหรือเมาสุรา เจ้าพนักงานมีอำนาจในการสั่งให้มีการทดสอบว่าผู้ขับขี่เมาสุราหรือไม่ เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่งซึ่งได้แก่

1. เจ้าพนักงานจราจร
2. พนักงานเจ้าหน้าที่
3. พนักงานสอบสวน
4. ผู้ตรวจการ

พนักงานดังกล่าว มีอำนาจสามารถสั่งให้มีการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ขับขี่เมาสุราหรือไม่ เป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย แม้ว่าการสั่งให้มีการตรวจหรือทดสอบนั้นอาจกระทบเทือนสิทธิและเสรีภาพบุคคลตามรัฐธรรมนูญอยู่บ้างตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 26, มาตรา 29, มาตรา 31 ซึ่งการให้อำนาจของรัฐต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

¹ ผู้ตรวจการ หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกรมการขนส่งทางบก ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีหน้าที่ตรวจการขนส่ง พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 4(10)

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(6)

สิทธิและเสรีภาพจะไปจำกัด หรือกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่ได้กระทำไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดเอาไว้ และต้องกระทำเท่าที่จำเป็น¹ เมื่อมีพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542 ซึ่งได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานให้มีอำนาจหน้าที่การตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เมาสู่ราเอาไว้ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบ กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 16 พ.ศ.2537 สิ่งที่สำคัญในการบังคับให้ผู้ขับขี่ตรวจหรือทดสอบนั้นต้องกระทำเท่าที่จำเป็น มีเหตุอันควร กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพให้น้อยที่สุด สามารถกระทำได้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานรับฟังได้

การตรวจหรือทดสอบนั้นต้องกระทำไปโดยไม่รุนแรงและไม่โหดร้าย มีความปลอดภัย เจ้าพนักงานของรัฐจึงสามารถในการตรวจปัสสาวะ บังคับตรวจเลือด บังคับเปล่งเสียง หรือตรวจลมหายใจ สามารถกระทำได้อยู่ภายใต้กฎหมายจราจรทางบก พ.ศ.2522 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 29

คำว่า รถที่ผู้ขับขี่นั้น หมายถึง ยานพาหนะทางบกทุกชนิด เว้นแต่รถไฟและรถราง ฉะนั้นรถจึงได้แก่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน รถบรรทุก รถบรรทุกคนโดยสาร เป็นต้น เมื่อผู้ขับขี่ได้ขับขี่ยานพาหนะดังกล่าว เจ้าพนักงานสามารถทำการสั่งให้หยุดรถเพื่อทำการตรวจหรือทดสอบได้ แต่ต้องในขณะนั้นผู้ขับขี่รถได้กำลังขับขี่รถอยู่ แต่ถ้าผู้ขับขี่รถซึ่งในขณะนั้นเขาไม่ได้กำลังขับขี่รถแล้วไม่สามารถทำการเรียกตรวจได้ เช่นเมาสู่ราแล้วหลับอยู่ในรถแม้ว่าอยู่บนถนนหลวงก็ตาม ซึ่งต่างประเทศในยุโรป สามารถทำการตรวจได้ทั้งสองกรณี แต่เมื่อพิจารณาตามความกฎหมายประเทศไทยแล้วไม่สามารถตรวจหรือทดสอบได้

สำหรับเจ้าพนักงานตำรวจผู้ทำการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสู่รานั้นต้องเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจเฉพาะผู้มีอำนาจหน้าที่เท่านั้น ตำรวจโดยทั่วไปไม่สามารถทำการตรวจได้ ตามกฎหมายพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 นี้ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจผู้มีอำนาจได้แก่ ตำรวจจราจรซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร เจ้าพนักงานจราจรซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจสัญญาบัตรซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป แต่ไม่ได้หมายความว่าทุกคนมีอำนาจหน้าที่ เฉพาะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งเท่านั้น² และพนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540. มาตรา 29

² คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 188/2538 เรื่องแต่งตั้งเจ้าพนักงานจราจรตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ในภาคผนวก

ว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะขับ หรือเมาสุรา หรือของมีเมาอย่างอื่น รวมทั้งผู้ตรวจการมีอำนาจตามกฎหมายการขนส่งทางบกในการตรวจเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานตำรวจ

1.1.3 ผู้ขับขี่รถฝ่าฝืนไม่ยอมให้มีการตรวจหรือทดสอบ

เมื่อผู้ขับขี่รถไม่ยอมให้ตรวจหรือทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าผู้ขับขี่เมาสุราหรือไม่ เจ้าพนักงานมีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมายดังนี้

มาตรา 142 วรรคสาม ในกรณีที่ผู้ขับขี่ตามวรรคสองไม่ยอมให้มีการทดสอบ ให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวผู้นั้นไว้ดำเนินการทดสอบภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นแห่งกรณีเพื่อให้การทดสอบเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว และเมื่อผู้นั้นยอมให้ทดสอบแล้วหากผลการทดสอบปรากฏว่าไม่ได้ฝ่าฝืน มาตรา 43(1) หรือ(2) ก็ให้ปล่อยตัวไปทันที

มาตรา 43 ตี ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) หรือ (2) ผู้ตรวจการมีอำนาจสั่งให้ผู้มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดรถและสั่งให้มีการทดสอบตามมาตรา 142 ด้วย

มาตรา 43 จัตวา ในกรณีที่ผู้ตรวจการพบว่าผู้ขับขี่ใดฝ่าฝืนมาตรา 43(1) หรือ (2) หรือมาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการส่งตัวผู้นั้นพร้อมพยานหลักฐานในเบื้องต้นแก่พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินหกชั่วโมงนับแต่การกระทำผิดดังกล่าว เพื่อดำเนินคดีต่อไป

มาตรา 154 ผู้ใด

(1) ...

(3) ฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 142 วรรคสองหรือ

(4) ...

ถ้าไม่เป็นความผิดที่กำหนดโทษไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินครั้งละหนึ่งพันบาท

เมื่อเจ้าพนักงานจราจร พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน หรือผู้ตรวจการ เมื่อพบรถสงสัยจึงสั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถเพื่อทำการตรวจหรือทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด ว่าผู้ขับขี่รถเมาสุราขณะขับขี่รถ โดยถือระดับแอลกอฮอล์ในเลือดมีปริมาณเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าเมาสุราในขณะที่ยานพาหนะ ไม่รวมถึงบุคคลอื่นที่นั่งโดยสารมาภายในรถด้วย

ผู้ขับที่ฝ่าฝืนไม่ยอมให้เจ้าพนักงานทดสอบ เจ้าพนักงานมีอำนาจกักตัวผู้ขับไว้เพื่อทำการทดสอบ แต่ต้องกระทำภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้การทดสอบเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ตามมาตรา 142 วรรค 3 เมื่อยินยอมให้ทดสอบปรากฏว่าผู้ขับที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดไม่ถึงเกณฑ์กฎหมายกำหนดว่าเมาสุรา หรือไม่มีปริมาณแอลกอฮอล์ ก็ให้ปล่อยตัวผู้ขับไปโดยทันที

สำหรับโทษผู้ฝ่าฝืนไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานที่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษปรับครั้งละไม่เกินหนึ่งพันบาทตาม² รวมทั้งผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ตรวจการตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 ด้วย โดยต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท³ แต่ผลการตรวจพบมีปริมาณแอลกอฮอล์เกินกว่ากฎหมายกำหนดถือว่าเมาสุรา แล้วก็จะถูกจับกุมส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

ในการจับกุมนั้นต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83 ในการจับของเจ้าพนักงานต้องแจ้งแก่ผู้ถูกจับว่าเขาต้องถูกจับ แล้วส่งให้ไปยังที่ทำการของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งการจับนั้นกฎหมายให้กระทำโดยละม่อม⁴ เมื่อผลการตรวจพบว่าผู้ขับที่กระทำผิดกฎหมาย จึงจับกุมแจ้งให้ผู้ถูกจับว่าเขาต้องถูกจับถ้าไม่แจ้งถือว่าเป็นการกระทำโดยมิชอบ ส่วนการควบคุมผู้ถูกจับนั้นก็ให้เหมาะสมแก่พฤติกรรมแห่งคดีเพื่อป้องกันมิให้เขาหลบหนี

กรณีผู้ขับที่รื้อฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงาน อาจก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ซึ่งโทษของผู้ฝ่าฝืนไม่ยอมให้ทดสอบว่าเมาสุราหรือไม่นั้นต้องระวางโทษปรับครั้งละไม่เกินหนึ่งพันบาท ซึ่งมีอัตราโทษปรับเพียงอย่างเดียวไม่มีอัตราโทษจำคุกด้วย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อเขายินยอมให้ตรวจแล้วปรากฏว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ เขาอาจถูกลงโทษจำ

¹ กักตัว หมายความว่า ยึดไว้, ไม่ปล่อยไป ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542

² พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 มาตรา 154

³ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 มาตรา 157 ทวิ

⁴ คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (ฉบับพิเศษในวาระเกษียณอายุราชการ) สำนักพิมพ์นิติธรรม พ.ศ.2540

คุกไม่เกิน 3 เดือนหรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹ เมื่อผู้ต้องหารู้
อัตราโทษนั้นแล้วเขาก็จะไม่ยินยอมให้ตรวจหรือทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเพราะโทษ
จำคุกไม่ยอมให้ตรวจหรือทดสอบมีอัตราโทษเพียงปรับอย่างเดียวครั้งละไม่เกินหนึ่งพันบาท ซึ่งเป็น
อัตราโทษน้อยกว่า แม้ว่าจะมีมาตรการในการกักตัวผู้ขับขี่ที่รถไว้เพื่อทำการทดสอบก็ตาม การกักตัว
ก็ยังไม่มีความชัดเจนว่าจะกักตัวไว้ได้นานเท่าใด เพราะตามกฎหมายกำหนดไว้ได้เท่าที่จำเป็นเท่า
นั้น และจะจัดการอย่างใดต่อเมื่อเขาไม่ยอมทดสอบอีก จึงก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติแก่เจ้า
พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่

จึงเห็นควรมีการแก้ไขกฎหมายในมาตรา 154 ให้สูงกว่าหรือเท่ากับมาตรา 160 เพื่อจะ
ให้ผู้ขับขี่ยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงาน

สำหรับผู้ขับขี่รถผ่านคำสั่งของผู้ตรวจการในการทดสอบนั้นต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
หนึ่งพันบาท และมีอำนาจตรวจหรือทดสอบเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานตำรวจ สามารถกักตัวผู้ขับขี่ไว้
ทำการตรวจหรือทดสอบเท่าที่จำเป็นแห่งกรณีได้ ตามมาตรา 142 จนกว่าจะสามารถตรวจได้ แต่
เมื่อผลการทดสอบพบว่าผู้ขับขี่รถเสพสุรา ให้ผู้ตรวจการส่งตัวผู้ขับขี่นั้นพร้อมพยานหลักฐานเบื้องต้นแก่
พนักงานสอบสวนที่เกิดเหตุโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกิน 6 ชั่วโมงนับแต่พบการกระทำความผิด²

1.1.4 หลักเกณฑ์ในการทดสอบว่าผู้ขับขี่เมาสุราหรือไม่

สำหรับหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในการตรวจหรือทดสอบความเมานั้น
มาตรา 142 วรรคสาม การทดสอบตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้
ในกฎกระทรวง ซึ่งกำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 16 พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4)
พ.ศ.2535 กำหนดไว้ดังนี้

1. การตรวจหรือทดสอบว่าผู้ขับขี่เมาสุราหรือไม่ โดยให้ตรวจวัดปริมาณ
แอลกอฮอล์ในเลือดผู้ขับขี่ ดังนี้

- 1.1 ตรวจวัดลมหายใจ
- 1.2 ตรวจวัดจากปัสสาวะ
- 1.3 ตรวจวัดจากเลือด

¹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535
มาตรา 160

² พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542
มาตรา 43 จัตวา

1.1 การตรวจวัดจากลมหายใจ จะสามารถทำการตรวจผู้ขับขี่จากลมหายใจ ด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ตรวจหรือทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด โดยการเป่าลมหายใจ (Breath Analyzer test) อ่านค่าออกมาเป็นแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ และให้ถือปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องตรวจแต่ละชนิดด้วย เจ้าพนักงานตำรวจ หรือผู้ตรวจการ สามารถทำการตรวจได้ ณ สถานที่กระทำผิดที่เกิดขึ้นเหตุ หรือนำตัวมาตรวจยังที่ทำการของเจ้าพนักงานได้

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันนี้ การตรวจวัดหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดจะใช้วิธีการโดยการเป่าลมหายใจ(Breath Analyzer Test) เนื่องจากสามารถทำการตรวจ สามารถทดสอบได้โดยง่าย เสียค่าใช้จ่ายน้อย และได้มาตรฐานโดยเครื่องมือการตรวจต้องได้รับการรับรองจากกองรังสีและเครื่องมือแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เครื่องมือสำหรับการตรวจที่ใช้อยู่ในขณะนี้มีเครื่อง PBA 300 เครื่องแอลโคเซนเซอร์โฟว์ (ALCO SENSORIV) และเครื่อง SL 400 ทั้ง 3 ยี่ห้อเป็นเครื่องมือตรวจวัดแอลกอฮอล์ชนิดพกพา

1.2 การตรวจจากปัสสาวะ ตามกฎหมายไม่ได้ระบุไว้ต้องนำตัวไปตรวจที่ใดอาจทำการตรวจได้สถานที่เกิดเหตุ หรือสถานที่ทำการของเจ้าพนักงาน แต่ในทางปฏิบัติของพนักงานของรัฐจะนำไปตรวจยังโรงพยาบาลภายใต้การควบคุมของแพทย์ การตรวจปัสสาวะผู้ต้องสงสัยนี้ จะทำการตรวจได้เฉพาะไม่สามารถตรวจได้ด้วยวิธีการเป่าลมหายใจแล้วเท่านั้น จะมาตรวจปัสสาวะก่อนไม่ได้

1.3 การตรวจจากเลือด เจ้าพนักงานต้องส่งตัวผู้ต้องสงสัยนั้นไปทำการตรวจที่โรงพยาบาลใกล้ที่สุดให้ทำการเจาะเลือดเพื่อตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลของแพทย์ผู้ประกอบอาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม การตรวจเลือดเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดกระทำต่อเมื่อไม่สามารถทำการตรวจด้วยการเป่าลมหายใจแล้วเท่านั้น และการตรวจต้องส่งไปโรงพยาบาลเท่านั้น

หลักเกณฑ์ทางกฎหมายการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ให้ถือว่าเมาสุรา ไม่ว่าจะตรวจเพื่อทดสอบจากการเป่าลมหายใจ ตรวจปัสสาวะ ตรวจวัดจากเลือด กรณีตรวจวัดจากลมหายใจใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 2000 ตรวจวัดจากปัสสาวะใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงเท่ากับ เศษ 1 ส่วน 1.3

สำหรับการตรวจวัดจากปัสสาวะ และการตรวจวัดจากเลือด สามารถกระทำต่อเมื่อไม่สามารถตรวจหรือทดสอบโดยการเป่าลมหายใจได้แล้วเท่านั้น ฉะนั้นจึงทำการตรวจโดยการเป่าลมหายใจก่อน ถ้าเจ้าพนักงานฝ่าฝืนไปทำการตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ ก่อนตรวจลมหายใจ การ

กระทำจะละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ จึงให้เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ ต้องใช้ความระมัดระวัง แต่สำหรับผู้ขับซึรดเมาสุราจะถูกตรวจหรือทดสอบนั้นสามารถเลือกวิธีการ ตรวจสอบได้ โดยไม่ต้องตรวจตามลำดับ

1.1.5 มาตรการทางกฎหมายในการลงโทษผู้ขับซึรดเมาสุรา

เมื่อผลการตรวจหรือทดสอบแล้วปรากฏว่า ผู้ขับซึรดนั้นมึปริมาณ แอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าเมาสุรา มีความผิดตามกฎหมาย และ อาจถูกสั่งยึดใบอนุญาตขับซึรด ดังนี้

(1) บทกำหนดโทษจำคุก เมื่อขับซึรดในขณะที่เมาสุรา ตามมาตรา 43 นั้น ห้ามมิให้ผู้ขับซึรดในขณะที่เมาสุรา โดยถือเกณฑ์มึปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่าที่กฎหมาย กำหนดเอาไว้ ผู้ขับซึรดมีความผิดฐาน ขับซึรดในขณะที่เมาสุรา ต้องถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹

ศาลอาจใช้ดุลพินิจลงโทษจำคุกแต่ให้รอลงอาญาไว้ ปรับเพียงอย่างเดียว ก็ได้ ศาลอาจใช้ดุลพินิจกำหนดเงื่อนไขควบคุมประพฤติ ให้รายงานตัวต่อพนักงานควบคุมความ ประพฤติชั่ววงระยะเวลาของรอลงอาญาและอาจให้ทำงานบริการสังคมอีกก็ได้ เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมผู้กระทำความผิด ชดเชยความเสียหายให้สังคม หรือเป็นการลงโทษด้วยการจำกัดเวลา ส่วนตัวของผู้กระทำความผิด ซึ่งการควบคุมความประพฤติต้องแบ่งตามระดับความรู้ การศึกษา การ ทำงาน เพื่อจะให้ทำงานบริการสังคมตรงตามความรู้ ความสามารถ ของผู้กระทำความผิด²

(2) อำนาจยึดใบอนุญาตขับซึรด ผู้กระทำความผิดซึรดเมาสุราในขณะที่ขับซึรด อาจถูก ยึดใบอนุญาตขับซึรดที่มีกำหนดครั้งละไม่เกิน 60 วัน โดยผู้มีอำนาจยึดได้แก่ ผู้บัญชาการตำรวจนคร บาล ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ผู้บังคับการตำรวจจราจรกลาง ผู้บังคับการตำรวจทางหลวง หรือผู้ซึ่ง ได้รับมอบหมายดำรงตำแหน่งดังกล่าว³

¹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 มาตรา 160

² นสพ.ไทยรัฐ. "จัดมาตรการคุมประพฤติกำราบพวกเมาไม่ขับ." วันที่ 11 เม.ย. 2545. หน้า 1

³ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่4) พ.ศ.2535 มาตรา 161 วรรคหนึ่ง

(3) การสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ ผู้กระทำผิดขับขี่รถในขณะเมาสุรา หรือของมีเมมา
 อย่างอื่น จะถูกบันทึกคะแนนครั้งละ 40 คะแนน โดยใช้อักษร D เป็นสัญลักษณ์

เมื่อผู้ขับขี่ถูกบันทึกคะแนนไว้ที่ด้านหลังใบอนุญาตขับขี่ มีคะแนนรวมกันเกินกว่า 60
 คะแนน ภายในหนึ่งปีนับแต่ความผิดครั้งแรก ผู้มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่หรือผู้ได้รับมอบ
 หมาย มีอำนาจในการสั่งพักใบอนุญาตขับขี่ที่มีกำหนดครั้งละไม่เกิน 90 วัน ระหว่างถูกพักใบ
 อนุญาตขับขี่นั้นจะออกหนังสือรับรองการถูกบันทึกคะแนนและถูกสั่งพักใบอนุญาตไว้เป็นหลักฐาน

(4) การอบรม ทดสอบผู้ขับขี่ที่กระทำผิด เมื่อผู้ขับขี่ที่กระทำความผิดซ้ำฐานขับขี่รถใน
 ขณะเมาสุรา ตั้งแต่สองครั้งเป็นต้นไปภายในหนึ่งปี ผู้มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่หรือผู้ซึ่งได้รับ
 มอบหมายมีอำนาจในการดำเนินการอบรม ทดสอบผู้ขับขี่ก่อนคืนใบอนุญาตขับขี่

สำหรับการอบรมผู้ขับขี่ ผู้กระทำผิดเมาสุราในขณะขับขี่รถ ต้องอบรมวิชาต่อไปนี้²

- (ก) กฎหมายเกี่ยวกับการจราจร
- (ข) สาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุจากจราจร
- (ค) ความรับผิดชอบของผู้ขับขี่ในทางแพ่งและทางอาญา
- (ง) มารยาท คุณธรรม และความมีน้ำใจในการขับรถ
- (จ) อื่นๆที่จำเป็นต่อปัญหาการจราจร

การอบรมนั้นให้ผู้มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจสั่ง
 ให้มีการอบรมหรือทดสอบผู้ขับขี่ รวมระยะเวลา 3 ชั่วโมง

การทดสอบผู้ขับขี่ ให้ดำเนินการทดสอบความรู้ และความเข้าใจตามแบบทดสอบที่ผู้
 จัดการอบรมได้ทำขึ้นต้องถือเกณฑ์ผ่านการทดสอบร้อยละ 50 เปอร์เซนต์ ถ้าทดสอบแล้วไม่ถึงก็ให้
 ดำเนินการทดสอบจนกว่าจะสอบได้

(5) การอุทธรณ์คำสั่งของผู้ขับขี่ ผู้ขับขี่ที่ถูกยึดใบอนุญาตขับขี่ หรือถูกสั่งพักใช้ใบ
 อนุญาตขับขี่นั้นมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้บังคับบัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ภายใน 15 วัน
 นับแต่วันถูกยึดหรือถูกสั่งพักการใช้ใบอนุญาต ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติวินิจฉัยภายใน 30

¹ ข้อกำหนดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ "การดำเนินการบันทึกคะแนนอบรม ทดสอบผู้
 ขับขี่ที่กระทำผิด และการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่" สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2542

² ข้อกำหนดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อ 3 "การดำเนินการบันทึกคะแนน อบรม
 ทดสอบผู้ขับขี่ที่กระทำผิด และการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่" สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2542

(3) การสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ ผู้กระทำผิดขับขี่รถในขณะเมาสุรา หรือของมีเมาอย่างอื่น จะถูกบันทึกคะแนนครั้งละ 40 คะแนน โดยใช้อักษร D เป็นสัญลักษณ์

เมื่อผู้ขับขี่ถูกบันทึกคะแนนไว้ที่ด้านหลังใบอนุญาตขับขี่ มีคะแนนรวมกันเกินกว่า 60 คะแนน ภายในหนึ่งปีนับแต่ความผิดครั้งแรก ผู้มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่หรือผู้ได้รับมอบหมาย มีอำนาจในการสั่งพักใบอนุญาตขับขี่ที่กำหนดครั้งละไม่เกิน 90 วัน ระหว่างถูกพักใบอนุญาตขับขี่นั้นจะออกหนังสือรับรองการถูกบันทึกคะแนนและถูกสั่งพักใบอนุญาตไว้เป็นหลักฐาน

(4) การอบรม ทดสอบผู้ขับขี่ที่กระทำผิด เมื่อผู้ขับขี่ที่กระทำความผิดซ้ำฐานขับขี่รถในขณะเมาสุรา ตั้งแต่สองครั้งเป็นต้นไปภายในหนึ่งปี ผู้มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจในการดำเนินการอบรม ทดสอบผู้ขับขี่ก่อนคืนใบอนุญาตขับขี่

สำหรับการอบรมผู้ขับขี่ ผู้กระทำผิดเมาสุราในขณะขับขี่รถ ต้องอบรมวิชาต่อไปนี้²

- (ก) กฎหมายเกี่ยวกับการจราจร
- (ข) สาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุจากจราจร
- (ค) ความรับผิดชอบของผู้ขับขี่ในทางแพ่งและทางอาญา
- (ง) มารยาท คุณธรรม และความมีน้ำใจในการขับรถ
- (จ) อื่นๆที่จำเป็นต่อปัญหาการจราจร

การอบรมนั้นให้ผู้มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจสั่งให้มีการอบรมหรือทดสอบผู้ขับขี่ รวมระยะเวลา 3 ชั่วโมง

การทดสอบผู้ขับขี่ ให้ดำเนินการทดสอบความรู้ และความเข้าใจตามแบบทดสอบที่ผู้จัดการอบรมได้ทำขึ้นต้องถือเกณฑ์ผ่านการทดสอบร้อยละ 50 เปอร์เซนต์ ถ้าทดสอบแล้วไม่ถึงก็ให้ดำเนินการทดสอบจนกว่าจะสอบได้

(5) การอุทธรณ์คำสั่งของผู้ขับขี่ ผู้ขับขี่ที่ถูกยึดใบอนุญาตขับขี่ หรือถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่นั้นมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้บังคับบัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ภายใน 15 วัน นับแต่วันถูกยึดหรือถูกสั่งพักการใช้ใบอนุญาต ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติวินิจฉัยภายใน 30

¹ ข้อกำหนดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ "การดำเนินการบันทึกคะแนนอบรม ทดสอบผู้ขับขี่ที่กระทำผิด และการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่" สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2542

² ข้อกำหนดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อ 3 "การดำเนินการบันทึกคะแนน อบรม ทดสอบผู้ขับขี่ที่กระทำผิด และการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่" สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2542

วันนับแต่ได้รับคำอุทธรณ์ ถ้าไม่วินิจฉัยชี้ขาดภายในเวลาดังกล่าวให้ถือว่าวินิจฉัยไม่ยึดใบอนุญาต
 ชัษซี่ คำวินิจฉัยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติถือเป็นที่สุด¹

นอกจากนี้ผู้ชัษซี่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดศาลอาจใช้ดุลพินิจสั่งพัก
 ใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตชัษซี่ของผู้นั้นได้ ตามมาตรา 162

พระราชบัญญัติจราจร พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 4) และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่
 6) พ.ศ.2542 ได้บัญญัติกฎหมายขึ้นมาโดยเฉพาะในส่วนเกี่ยวกับการตรวจหรือทดสอบผู้ชัษซี่เมา
 สุรา เพื่อให้อำนาจจะกระทำการตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันการสูญเสียต่อชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน
 ของประชาชนประเทศชาติ การดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาที่ขอไปด้วย
 กฎหมาย แม้อาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนบ้าง แต่การกระทำของเจ้าพนักงานใน
 การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาโดยการบังคับเป่าลมหายใจ ตรวจปัสสาวะ ตรวจ
 เลือด เพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าผู้ชัษซี่รถเมาสุราหรือไม่ โดยถือหลักเกณฑ์ตาม
 กฎหมายมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ถือว่าเมาสุรา สามารถ
 กระทำได้ตามอำนาจรัฐธรรมนูญ เพราะมีเหตุผลอันสมควรและมีความจำเป็นที่สำคัญต้องมี
 กฎหมายรองรับการกระทำของเจ้าพนักงาน เช่น ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้
 ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน

ผู้กระทำความผิดที่เมาสุราในขณะที่ชัษซี่รถจะถูกลงโทษตามกฎหมายถ้ามีปริมาณ
 แอลกอฮอล์เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ อาจถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับตั้งแต่สอง
 พันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากโทษจำคุก ปรับแล้วอาจถูกควบคุมความ
 ประพฤติซึ่งเงื่อนไขการควบคุมความประพฤตินั้นอาจให้ทำงานบริการสังคมอีก อยู่ในดุลพินิจของ
 ศาล ผู้กระทำความผิดอาจถูกยึดใบอนุญาตชัษซี่ หรือสั่งพักใบอนุญาต หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต
 ถูกบันทึกคะแนนใบอนุญาตชัษซี่ อบรม ทดสอบ เพื่อจะให้ไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำอีก จะได้มี
 มารยาทในการชัษซี่รถที่ดี เคารพกฎจราจรมากขึ้น

แต่ก็มีปัญหาทางปฏิบัติและหลักกฎหมายซึ่งนักกฎหมายประเทศไทยก็ได้ให้ความเห็น
 เกี่ยวกับการตรวจความเมาของผู้ชัษซี่รถว่าเจ้าพนักงานของรัฐจะแสวงหาพยานหลักฐานจากร่าง
 กายผู้ต้องหาจะขัดกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 หรือไม่ จะขัดกับหลักสิทธิต้องไม่ถูกบังคับให้ต้องเป็น
 พยานปรักปรำตนเอง ซึ่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 บัญญัติไว้ในมาตรา 243 บุคคลย่อมมีสิทธิไม่ให้

¹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 มาตรา

ถ้อยคำปรักปรำตนเองอาจทำให้ตนต้องถูกฟ้องคดีอาญา เมื่อเจ้าพนักงานของรัฐบังคับการตรวจหรือทดสอบความเมาโดยการบังคับเป่าลมหายใจ บังคับเจาะเลือด บังคับตรวจปัสสาวะ มีอำนาจกระทำได้ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535 และแก้ไขปัจจุบัน พ.ศ.2542 จะขัดต่อหลักสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญมาตรา 31 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตในร่างกาย... จะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยบทบัญญัติของกฎหมาย นักนิติศาสตร์ประเทศไทยก็ได้ให้ความเห็นแตกต่างกันดังนี้

ศาสตราจารย์นายแพทย์ วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ ได้บรรยายในการสัมมนาเรื่อง"พยานผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชำนาญการพิเศษ : มุมมองของผู้เชี่ยวชาญ" ได้กล่าวไว้ว่า กฎหมายไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายรับรองหรือให้อำนาจแก่การปฏิบัติหน้าที่ของพยานผู้เชี่ยวชาญไว้โดยชัดแจ้ง เช่น การตรวจร่างกายผู้ต้องหาในกรณีผู้ต้องหาไม่ยินยอม โดยเฉพาะกรณีเป็นประเด็นแห่งคดีโดยตรงเพื่อใช้ยืนยันพิสูจน์ข้อเท็จจริงพิจารณาในชั้นศาลต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการเจาะเลือดของผู้ขับขี่ยานพาหนะว่ามีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่ากฎหมายกำหนดหรือไม่ เมื่อผู้ต้องหาเมาสุราขับซิ่งรถ น่าจะมีกฎหมายให้สิทธิแก่ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นแพทย์สามารถเจาะเลือดจากผู้ต้องหาได้แม้ผู้นั้นไม่ยินยอม ย่อมเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้วในหลายๆประเทศสามารถกระทำได้ เพื่อเป็นการลดอุบัติเหตุจากรอบนท้อถนนสำหรับประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติกฎหมายห้ามคนเมาขับรถมาเกือบ 20 ปีแล้ว¹ การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวไม่มีการปฏิบัติอย่างจริงจังเพราะขาดมาตรการตรวจเลือด การตรวจร่างกายผู้ต้องหาโดยแพทย์เป็นพยานนั้นไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาไว้โดยตรง ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 นั้นเป็นการตรวจร่างกายผู้ต้องหาภายนอกเท่านั้น ให้อำนาจพนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวนอาจมอบหมายให้แพทย์เป็นผู้ตรวจก็ได้แต่การจะเจาะเลือด ตรวจปัสสาวะ หรือบังคับเป่าลมหายใจเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 เป็นพยานหลักฐานรับฟังมิได้ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติพยายามใช้วิธีการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ขับขี่รถเมาสุราหรือไม่ โดยใช้วิธีเป่าลมหายใจ ยังไม่คิดเอาวิธีการเจาะเลือดมาใช้ จึงไม่สามารถ

¹ มาตรา 43. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถ

- (1) ในขณะที่หย่อนความสามารถในอันที่จะขับ
- (2) ในขณะที่เมาสุราหรือของมึนเมาอย่างอื่น
- (3)...

หยุดหรือยับยั้งอุบัติเหตุทางรถยนต์ ทำให้เกิดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน มาตรา 81a ได้บัญญัติเรื่องนี้ไว้ชัดเจน ให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐตรวจร่างกายผู้ต้องหาเพื่อหาข้อเท็จจริงไม่ว่าจะเป็นการเจาะเลือด จับต้องร่างกาย ซึ่งกระทำโดยแพทย์ตามวิธีการของการประกอบอาชีพเวชกรรม แม้ผู้ต้องหาไม่ยินยอมสามารถกระทำได้ แต่การกระทำต้องไม่เกิดผลร้ายแก่สุขภาพอนามัยของผู้ต้องหา

ถึงเวลาแล้วควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงแล้ว ให้ศาลสามารถรับฟังพยานหลักฐานได้กว้างกว่าเดิมและอาจครอบคลุมถึงพยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจร่างกายผู้ต้องหาโดยพยานผู้เชี่ยวชาญด้วย แม้ว่าผู้ต้องหาไม่ยินยอมก็ตาม

ดร. เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา จูงใจ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับผู้ต้องหาเพื่อจูงใจให้เขาให้การ หากฝ่าฝืนถือว่าเป็นการได้มาซึ่งพยานหลักฐานมิชอบจะรับฟังเป็นพยานมิได้ แต่สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปริบักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนต้องถูกฟ้องคดีอาญา นั้นคุ้มครองเฉพาะ ถ้อยคำ (Testimony) จะบังคับให้บุคคลกล่าวถ้อยคำใดๆเป็นปริบักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนต้องถูกฟ้องคดีอาญาไม่ได้ บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 จึงไม่คุ้มครองกรณี บังคับเจาะเลือด บังคับให้ปัสสาวะเพื่อตรวจหาสารเสพติด บังคับให้เปลี่ยนเสียงเพื่อเข้าเครื่องตรวจสอบเสียง บังคับให้เซ็นชื่อ บังคับพิมพ์ลายนิ้วมือ บังคับให้ยื่นเข้าแถวให้พยานชี้ตัว ทั้งหมดไม่ใช่ถ้อยคำ เจ้าหน้าที่บังคับได้ หากมีบทบัญญัติกฎหมายออกมารองรับให้กระทำได้ ถือว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 แต่วิธีการกระทำต้องปลอดภัยและไม่รุนแรงและไม่โหดร้าย ถ้ากระทำเกินกว่าเหตุอาจละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 31 ได้ ถือว่าเป็นพยานหลักฐานได้มาโดยมิชอบขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 รับฟังไม่ได้

ฉะนั้นตามความเห็นแล้วสามารถแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาได้ ไม่ว่าจะเป็บบังคับเป่าลมหายใจ เจาะเลือด ปัสสาวะ เพื่อตรวจหรือทดสอบว่าผู้ต้องหาช้ชียานพาหนะว่ามีเมาสุราหรือไม่ว จะคุ้มครองสิทธิแก่บุคคลส่วนรวมจำนวนมาก เจ้าพนักงานมีอำนาจทำการตรวจหรือทดสอบได้ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 และพระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522 เพราะกฎหมายบัญญัติให้กระทำได้ ถือว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

1.2 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522

สำหรับพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานมีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา โดยการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ขับขี่เสพสุราในขณะที่ขับขี่ยานพาหนะได้ สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจนั้น กำหนดไว้ในประกาศกรมการขนส่งทางบก พ.ศ.2536 มีหลักกฎหมายและวิธีการตรวจหรือทดสอบดังนี้

1.2.1 ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ผู้ประจำรถต้องปฏิบัติดังนี้

มาตรา 102 ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่ประจำรถต้อง

- (1) ...
- (3) ไม่เสพ หรือเมาสุรา หรือของมึนเมาอย่างอื่น

มาตรา 92 ผู้ประจำรถได้แก่

1. ผู้ขับขี่รถ
2. ผู้เก็บค่าโดยสาร
3. นายตรวจ
4. ผู้บริการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง¹

การตรวจหรือทดสอบหาความเมาสุราตาม พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 นั้นใช้คำว่าเสพสุรา แทนคำว่า เมาสุรา ความมุ่งหมายของกฎหมายก็คือ ห้ามผู้ขับขี่เมาสุราในขณะที่ขับขี่รถ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 นี้ นอกจากจะเป็นเพียงผู้ขับขี่แล้วยังรวมถึงบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำรถ ได้แก่ ผู้ขับขี่ ผู้เก็บค่าโดยสาร นายตรวจ ผู้บริการ ใน

¹ กฎกระทรวง ฉบับที่ 13 พ.ศ.2525

ผู้บริการ ได้แก่

1. พนักงานต้อนรับประจำขนส่งผู้โดยสาร
2. บริกรประจำรถขนส่งผู้โดยสาร

ขณะปฏิบัติหน้าที่แล้ว ห้ามบุคคลที่กล่าวมา ไม่เสพ หรือเมาสุรา หรือเมาอย่างอื่น สำหรับพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 เฉพาะผู้ขับขี่รถเท่านั้น ไม่รวมถึงบุคคลอื่นที่อยู่ภายในรถด้วย

1.2.2 ผู้มีอำนาจตรวจ หรือทดสอบว่าเสพสุรา และหลักเกณฑ์การตรวจหรือทดสอบ

มาตรา 102 ทวิ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้ได้รับอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจํารถใดในขณะปฏิบัติหน้าที่นั้นมิสามารถอยู่ในร่างกาย อันเกิดจากการเสพสุรา หรือของมีเมาอย่างอื่น หรือ... ให้ผู้ตรวจการ หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจมีอำนาจตรวจ หรือทดสอบ หรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นๆอยู่ในร่างกายหรือไม่

ฉะนั้น ตามกฎหมายผู้มีอำนาจในการตรวจหรือทดสอบได้แก่

- (1) ผู้ตรวจการ
- (2) พนักงานฝ่ายปกครอง
- (3) ตำรวจ

ผู้ตรวจการ¹ หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกรมการขนส่งทางบก ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีการตรวจการขนส่ง

พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ² หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจ และรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพศติ เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่นๆ ในเมื่อทำการอื่นเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุม หรือปราบปราม

สำหรับผู้ตรวจการ นั้นให้ข้าราชการสังกัดกรมการขนส่งทางบกผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นผู้ตรวจการ³

- (1) อธิบดี
- (2) รองอธิบดี
- (3) ผู้ตรวจราชการกรม
- (4) เลขานุการกรม

¹ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522. มาตรา 4 (10)

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 2 (16)

³ ประกาศกระทรวงคมนาคม “แต่งตั้งผู้ตรวจการ และพนักงานตรวจสภาพ” พ.ศ.2536

- (5) ผู้อำนวยการกอง
- (6) ผู้อำนวยการสำนักงานขนส่งกรุงเทพมหานคร
- (7) ผู้อำนวยการสำนักงานขนส่งเขตพื้นที่
- (8) หัวหน้าฝ่ายการตรวจสอบบัญชีการขนส่ง กองควบคุมกิจการขนส่ง
- (9) หัวหน้าฝ่ายในกองตรวจการขนส่ง
- (10) ขนส่งจังหวัด
- (11) หัวหน้าสำนักงานขนส่งจังหวัดสาขา
- (12) ข้าราชการตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปในกองตรวจการขนส่ง ฝ่ายตรวจสอบบัญชี

การขนส่งกองควบคุมกิจการขนส่ง สำนักงานขนส่งจังหวัด และสำนักงานขนส่งจังหวัดสาขาที่ไม่อยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งมีได้ไซ้ผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานสื่อสาร เจ้าหน้าที่สื่อสาร เจ้าพนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่ธุรการ และเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด

เมื่อผู้ตรวจการ หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ พบรถต้องสงสัยและมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้ได้รับอนุญาตเป็นผู้ประจํารถนั้นมีสารอยู่ในร่างกาย เนื่องจากการเสพสุรา หรือของมีนเมาอย่างอื่น หลักเกณฑ์ถือว่าเสพสุรานั้น คือมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าเป็นผู้เสพสุรา โดยการตรวจหรือทดสอบโดยการเป่าลมหายใจ (Breath Analyzer test)¹ ได้เพียงวิธีการเดียวเท่านั้น ไม่สามารถดำเนินการตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดจากการตรวจปัสสาวะ ตรวจเลือด เหมือนกับพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

ตามพระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522 นี้ นอกจากตรวจผู้ขับขี่รถแล้วยังสามารถตรวจผู้เก็บค่าโดยสาร นายตรวจ ผู้บริการ มีอำนาจกว้างกว่าพระราชบัญญัติจราจรทางบก เหตุผลเพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจํารถต้องบริการผู้อื่นเป็นไปด้วยความสุภาพอ่อนโยน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แต่การจะทำการตรวจหรือทดสอบได้นั้น ผู้ประจํารถนั้นต้องอยู่ในขณะปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น

¹ ประกาศกรมการขนส่งทางบก. "กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา..." (ฉบับที่ 2). พ.ศ. 2536

หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบอันเกิดจากการเสพยา เพื่อหาปริมาณ แอลกอฮอล์ในเลือด ดังนี้¹

(1) เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ตรวจหรือทดสอบ ให้ใช้เครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดโดยวิธีเป่าลมหายใจ(Breath Analyzer test) และสามารถอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

(2) วิธีการตรวจหรือทดสอบให้ถือปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องมือแต่ละชนิด

(3) ระดับเกณฑ์มาตรฐานของแอลกอฮอล์ยอมให้มีในเลือด ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถต้องไม่เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ดังนั้นเมื่อตรวจสอบตามวิธีใน (2) อ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าผู้รับการตรวจเป็นผู้เสพยา

เมื่อผู้รับการตรวจไม่ยอมรับ หรือโต้แย้งผลการตรวจเพื่อหาระดับแอลกอฮอล์ในเลือด ให้ผู้ทำการตรวจหรือทดสอบ ส่งตัวไปยังสถานที่ตรวจพิสูจน์ของสวนราชการ²ที่ใกล้ที่สุด และในการออกปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจหรือทดสอบทุกครั้งนั้นต้องให้ผู้มีความรู้ความชำนาญจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือสถานที่ตรวจพิสูจน์ของทางราชการ³ร่วมปฏิบัติหน้าที่ด้วยอย่างน้อยหนึ่งคน

1.2.3 บทกำหนดโทษผู้กระทำผิด

ผู้กระทำผิดในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ ฐานเสพยาขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ มีอัตราโทษสำหรับผู้กระทำผิดดังนี้

มาตรา 127 ทวิ ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 102(3) (3)ทวิ หรือ(3)ตรี ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท แต่ถ้าผู้นั้นเป็นผู้ได้รับอนุญาตเป็นผู้ขับรถต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 127 ตรี ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจการ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามมาตรา 102 ทวิ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

¹ ประกาศกรมการขนส่งทางบก (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2536

² ประกาศกรมการขนส่งทางบก (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2536 ข้อ 6

³ ประกาศกรมการขนส่งทางบก (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2536

เมื่อผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถฝ่าฝืนกระทำผิดกฎหมายฐานเสพสุราในขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และตามประกาศกรมการขนส่งทางบก ฉบับที่ 2 พ.ศ.2537 ผู้ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าเป็นผู้เสพสุรา หรือว่าเมาสุรา เมื่อทำหน้าที่เป็นผู้ประจำรถจะมีความผิด สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ขับขี่รถฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้เก็บค่าโดยสาร นายตรวจ หรือผู้บริการ ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

เมื่อผู้ที่ทำหน้าที่ประจำรถกระทำผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัย เจ้าพนักงานจะทำการขอตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดแล้ว ผู้นั้นไม่ยอมให้เจ้าพนักงานทำการตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 ผู้ฝ่าฝืนกระทำผิดฐานขับรถขณะเสพสุรา หรือมีเมาในขณะปฏิบัติหน้าที่แล้วจะถูกลงโทษได้เฉพาะโทษปรับเท่านั้น ไม่มีอัตราโทษจำคุกเลย ซึ่งเมื่อมองดูแล้วถ้าหากว่าผู้ขับขี่เมาสุราระหว่างปฏิบัติหน้าที่แล้วก่อให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นมาอาจจะเกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งของเอกชน และของรัฐจำนวนมาก แต่มาตรการทางกฎหมายในการลงโทษผู้ขับขี่ซึ่งลงโทษอัตราต่ำและไม่มีอัตราโทษจำคุก อาจทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย จึงเห็นควรปรับปรุงกฎหมายให้มีทั้งอัตราโทษจำคุกด้วย เพื่อให้เกิดความเคารพต่อกฎหมาย จะไม่กล้ากระทำผิดในอันที่จะเกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นโดยส่วนรวม

ผู้กระทำผิดอาจจะไม่ยอมให้เจ้าพนักงานทำการตรวจหรือทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ จะลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท ซึ่งอัตราโทษปรับยังน้อยกว่าอัตราโทษสำหรับเมื่อยอมให้ตรวจ หรือทดสอบแล้วปรากฏว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จะลงโทษสูงกว่า เขาอาจจะใช้วิธีการฝ่าฝืนไม่ยอมให้เจ้าพนักงานตรวจหรือทดสอบ ยอมให้เปรียบเทียบปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทซึ่งมีอัตราโทษต่ำกว่า และไม่มีการอื่นใดที่บังคับให้ผู้ต้องสงสัย เมื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 สามารถกักตัวผู้นั้นไว้ในเวลาที่สมควรเพื่อทำการตรวจ ระยะเวลาที่จำเป็นแห่งกรณี จึงเห็นควรแก้ไขกฎหมายให้มีอัตราโทษเท่ากับ มาตรา 127 ทวิ หรือสูงกว่า หรือมีอัตราโทษจำคุกด้วย

การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535 เจ้าพนักงานของรัฐผู้มีอำนาจดังที่กล่าวมา มีอำนาจในการบังคับให้ผู้ต้องสงสัยว่าขับขี่รถขณะอยู่ในภาวะเมาสุรา โดยการให้ผู้ต้องสงสัยว่าขับขี่รถขณะอยู่ในภาวะเมาสุรา โดยการให้ผู้ต้องสงสัยนั้นเป่าลมหายใจเพื่อตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน

กว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522 นั้น ให้อำนาจตรวจหรือทดสอบได้เฉพาะการเป่าลมหายใจ(Breath Analyzer test) เท่านั้น ไม่สามารถบังคับตรวจปัสสาวะตรวจเลือดได้ เมื่อมีกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถกระทำได้ จึงไม่ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เพราะการกระทำดังกล่าวนั้นกระทำไปพอสมควรแก่เหตุ และการกระทำเท่าที่จำเป็น จึงไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เนื่องจากมีกฎหมายมารองรับการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐ โดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติไว้ จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ไม่ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพประชาชนจึงสามารถทำการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่ว่าเสพสุราได้ แต่การกระทำนั้นจะต้องปฏิบัติด้วยความระมัดระวังให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้รับการตรวจ ถ้าผู้ต้องหาโต้แย้งผลการตรวจสอบว่าไม่ได้มาตรฐานไม่ถูกต้อง เจ้าพนักงานผู้ทำการตรวจนั้นต้องส่งผู้รับการตรวจไปยังสถานตรวจพิสูจน์ส่วนราชการที่สามารถตรวจยืนยันความถูกต้อง ณ สถานที่ใกล้ที่สุดโดยเร็วทันที

1.2.4 ขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายการขนส่งทางบก

พระราชบัญญัติขนส่ง พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 เรื่อง การตรวจหรือทดสอบความมึนเมาสุรานั้นบังคับใช้กับการขนส่งทั่วไปเกี่ยวกับการขนส่งคน สัตว์ หรือสิ่งของโดยทางบกด้วยรถ¹ ไม่ใช้บังคับกับการขนส่งรถยนต์ทหารตามกฎหมายว่าด้วยทหาร การขนส่งโดยรถยนต์รับจ้างบรรทุกผู้โดยสารไม่เกิน 7 คน รถรับจ้างระหว่างจังหวัดที่บรรทุกผู้โดยสารไม่เกิน 7 คน ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน 7 คนแต่ไม่เกิน 12 คน และรถยนต์ส่วนบุคคลที่มีน้ำหนักบรรทุกไม่เกินหนึ่งพันกิโลกรัมตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ซึ่งมิได้ใช้ประกอบการขนส่งเพื่อรับจ้าง รถยนต์สามล้อ รถจักรยานยนต์ และรถแทรกเตอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ การขนส่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เช่น รถใช้งานเกษตรส่วนบุคคล² ไม่อยู่ในบังคับตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

1.3 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อำนาจของเจ้าพนักงานของรัฐในการตรวจหรือทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเพื่อพิสูจน์ว่าผู้นั้นดื่มสุราในขณะที่ขับขี่รถเกินกว่ากฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 และพระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522 ซึ่งการตรวจหรือ

¹ พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522. มาตรา 4(1)

² กฎกระทรวง ฉบับที่ 19 พ.ศ.2525

ทดสอบก็เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่อยู่ในร่างกายผู้ต้องหา เมื่อพิจารณาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สามารถทำการรวบรวมพยานหลักฐาน ดังนี้

มาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถกระทำ ได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ต่างๆอันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา และเพื่อ จะรู้ตัวผู้กระทำความผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิด

มาตรา 132 เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนมี อำนาจดังต่อไปนี้

(1) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของ หรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ หรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำ ให้คดี แจ่มกระจ่างขึ้น

(2) ค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ ใช้ หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบท บัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยค้น

(3) ...

การสอบสวนเป็นการค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้ต้องหา ให้อำนาจ พนักงานสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่สามารถรวบรวมได้ เพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ ต้องหาในข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ ซึ่งพยานหลักฐานที่ต้องรวบรวมนั้นอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด คือ¹

- (1) พยานหลักฐานที่เป็นผลร้ายแก่ผู้ต้องหา หรือพยานหลักฐานที่ยันผู้ต้องหา
- (2) พยานหลักฐานที่เป็นผลดีแก่ผู้ต้องหา หรือเป็นประโยชน์แก่ผู้ต้องหา
- (3) พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับเหตุบรรเทาโทษผู้ต้องหา

ส่วนมากทางหลักปฏิบัติแล้ว พนักงานสอบสวนก็จะทำหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลัก ฐานในการผูกมัดตัวผู้ต้องหาเท่านั้น มักจะไม่รวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นผลดีแก่ผู้ต้องหา เพื่อ ให้เกิดผลดีแก่การพิจารณาแล้ว พนักงานสอบสวนที่ดีต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งสองอย่าง ทั้ง เป็นผลดี และผลร้ายแก่ผู้ต้องหา เพื่อให้เขาจะได้มีโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่

¹ คณิต ญ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (ฉบับพิเศษในวาระเกษียณอายุ ราชการ) สำนักพิมพ์นิติธรรม, พ.ศ. 2540

ทดสอบก็เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่อยู่ในร่างกายผู้ต้องหา เมื่อพิจารณาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สามารถทำการรวบรวมพยานหลักฐาน ดังนี้

มาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถกระทำ ได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ต่างๆอันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่าวหา และเพื่อ จะรู้ตัวผู้กระทำผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิด

มาตรา 132 เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนมี อำนาจดังต่อไปนี้

(1) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของ หรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ หรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำ ให้คดี แจ่มกระจ่างขึ้น

(2) ค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ ใช้ หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบท บัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยค้น

(3) ...

การสอบสวนเป็นการค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดของผู้ต้องหา ให้อำนาจ พนักงานสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่สามารถรวบรวมได้ เพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ ต้องหาในข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ ซึ่งพยานหลักฐานที่ต้องรวบรวมนั้นอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด คือ¹

- (1) พยานหลักฐานที่เป็นผลร้ายแก่ผู้ต้องหา หรือพยานหลักฐานที่ยันผู้ต้องหา
- (2) พยานหลักฐานที่เป็นผลดีแก่ผู้ต้องหา หรือเป็นประโยชน์แก่ผู้ต้องหา
- (3) พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับเหตุบรรเทาโทษผู้ต้องหา

ส่วนมากทางหลักปฏิบัติแล้ว พนักงานสอบสวนก็จะทำหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลัก ฐานในการผูกมัดตัวผู้ต้องหาเท่านั้น มักจะไม่รวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นผลดีแก่ผู้ต้องหา เพื่อ ให้เกิดผลดีแก่การพิจารณาแล้ว พนักงานสอบสวนที่ดีต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งสองอย่าง ทั้ง เป็นผลดี และผลร้ายแก่ผู้ต้องหา เพื่อให้เขาจะได้มีโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่

¹ คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (ฉบับพิเศษในวาระเกษียณอายุ ราชการ) สำนักพิมพ์นิติธรรม, พ.ศ. 2540

อำนาจของพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐาน กฎหมายยังกำหนดหน้าที่พิเศษเป็นอำนาจเฉพาะพนักงานสอบสวน ในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงและทราบพฤติการณ์ต่างๆ บัญญัติไว้ใน มาตรา 132 (1) ให้อำนาจพนักงานสอบสวนเท่านั้นไม่รวมเจ้าพนักงานตำรวจคนอื่น หรือเจ้าพนักงานอื่นตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม จะตรวจตัวผู้เสียหายเพื่อการแสวงหาพยานหลักฐานก็ได้เฉพาะผู้เสียหายยินยอมแล้วเท่านั้น

สำหรับการตรวจตัวผู้ต้องหา ตามมาตรา 132 (1) พนักงานสอบสวนสามารถทำการตรวจตัวผู้ต้องหานั้นแม้ว่าผู้ต้องหาไม่ยินยอมก็ตาม การตรวจนั้นเป็นการตรวจหาสิ่งของ หรือที่ทางที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานได้ เช่น อาวุธ หรือทรัพย์สินที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุ เส้นผม ขน คราบอสุจิ คราบเลือด เป็นต้น รวมทั้งการทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพจำลอง หรือลายพิมพ์นิ้วมือ เจ้าพนักงานมีอำนาจบังคับให้ผู้ต้องหาพิมพ์ลายนิ้วมือได้ เพื่อเปรียบเทียบกับลายนิ้วมือที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุ หรืออยู่กับอาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิด สามารถกระทำได้

แต่การตรวจตามมาตรา 132 (1) พนักงานสอบสวนสามารถกระทำได้เฉพาะการตรวจในส่วนภายนอกร่างกายผู้ต้องหาเท่านั้น ถ้าจะตรวจสิ่งที่อยู่ในร่างกายผู้ต้องหาหรือส่วนของร่างกายผู้ต้องหาแล้วไม่สามารถกระทำได้ เช่น การบังคับเจาะเลือด ตรวจปัสสาวะ ตรวจอสุจิ ดึงเส้นผม ดึงขน เป็นต้น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับพยานหลักฐานที่ตกอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อให้ยืนยันและพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาแล้วไม่สามารถกระทำได้ เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 (1) บัญญัติไว้เป็นการแสวงหาพยานหลักฐาน หรือการรวบรวมพยานหลักฐานจากภายนอกร่างกายผู้ต้องหาเท่านั้น ถ้าฝ่าฝืนกระทำก็เป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เมื่อพยานหลักฐานสู่ชั้นพิจารณาของศาล ถือว่าพยานหลักฐานนั้นได้มาโดยมิชอบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ส่วนการรับฟังในชั้นพิจารณาของศาลว่าจะรับฟังได้หรือไม่นั้น มีความคิดเห็นของนักกฎหมายออกเป็น 3 แนวคิด คือ¹

1. พยานหลักฐานได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าโดยประการใดๆ ศาลจะต้องปฏิเสธไม่รับฟัง โดยถือหลักห้ามรับฟังพยานหลักฐาน (Exclusionary Rule) ศาลอเมริกาถือตามแนวคิดอย่างเคร่งครัด ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยละเมิดต่อสิทธิจำเลย ตามหลักของผลไม้ของต้นไม้พิษ (Fruit of Poisonous Tree) ศาลจึงไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

¹ โสภณ รัตนากร. "คำอธิบาย กฎหมายลักษณะพยาน. สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, พ.ศ.2544 หน้า 185-190

2. ถ้าไม่มีกฎหมายห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานใดๆแล้วเมื่อเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคดีแล้ว แม้การนั้นจะได้อามาโดยมิชอบแล้ว ก็สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

3. พยานหลักฐานได้อามาโดยมิชอบสามารถรับฟังได้โดยมีข้อจำกัด ให้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะไม่รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว หากว่าไม่เป็นธรรมแก่จำเลย ศาลจะไม่ปฏิเสธที่จะรับฟังพยานหลักฐาน เพียงเพราะพยานหลักฐานได้อามาโดยมิชอบเท่านั้น

สำหรับประเทศไทยในเรื่องการแสวงหาพยานหลักฐานมาโดยมิชอบนั้นศาลก็จะใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐาน แม้ว่าพยานหลักฐานได้อามาโดยมิชอบจะถึงกับเสียไปรับฟังไม่ได้เลย แต่ส่วนใหญ่แล้วศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานได้อามาโดยมิชอบ

ตามกฎหมาย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 ไม่ได้บัญญัติเอาไว้ให้พนักงานสอบสวนแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่อยู่ในร่างกาย หรือส่วนร่างกายของผู้ต้องหาเอาไว้ จึงไม่สามารถกระทำได้ซึ่งก็มีแนวคิดในการที่จะแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 นี้ ตามร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 ให้อำนาจของพนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานจากผู้ต้องหาได้ แม้ว่าผู้ต้องหาไม่ยินยอมก็ตาม ดังร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 ใหม่ดังนี้

ร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ตรวจร่างกายผู้ต้องหาเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงแห่งคดี เพื่อการนี้ให้มีอำนาจให้แพทย์จัดให้มีการเจาะตัวอย่างเลือด หรือให้แพทย์ทำการตรวจภายใน หรือตรวจอย่างอื่นทางการแพทย์ได้ และให้มีอำนาจทำการถ่ายภาพ พิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้าผู้ต้องหา ตลอดจนทำการวัดขนาดร่างกาย และใช้มาตรการอื่นในลักษณะเดียวกันได้ด้วย

(2) ...

สำหรับการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่ที่รถว่าเมาสุราในขณะที่ขับขี่ยานพาหนะหรือไม่ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่อยู่ในร่างกายผู้ต้องหาไม่ว่าจะเป็นการบังคับเป่าลมหายใจ บังคับตรวจปัสสาวะ บังคับตรวจเลือด ตามกฎหมายจราจรทางบกแล้ว เจ้าพนักงานของรัฐผู้มีอำนาจสามารถดำเนินการบังคับเพื่อหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่อยู่ในร่างกายผู้ต้องหาได้ รวมทั้งการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2534 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2543 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2545 มาตรา 14 ทวิ และวิธีการตรวจในประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ

และเงื่อนไขการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ พ.ศ.2543 สามารถกระทำได้ เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ขัดต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ แต่อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายที่ให้อำนาจเอาไว้ แต่เมื่อ เปรียบเทียบกับการตรวจหรือทดสอบการเมาสุราในขณะขับขีรถ กับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา 132 (1) แล้วไม่สามารถกระทำได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา แต่สามารถกระทำได้ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 และพระราชบัญญัติ การขนส่งทางบก พ.ศ.2522 เท่านั้น

แต่หลักที่ปฏิบัติกันโดยทั่วไปของเจ้าพนักงานตำรวจ ในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อ เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานจากสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา เพื่อจะได้ตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ โดยนำมาเปรียบเทียบกับพยานหลักฐานที่ได้จากสถานที่เกิดเหตุ เช่น เมื่อเกิดคดีฆาตกรรมเกิดขึ้น มีคราบเลือดตกอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ โดยอาจจะเป็นคราบเลือดของผู้ต้องหา หรือผู้เสียหาย จึงมี ความจำเป็นจะต้องแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา อาจใช้วิธีการตรวจ ดี เอ็น เอ (DNA Fingerprinting) ซึ่งผลการตรวจพิสูจน์ใช้ในการพิสูจน์ตัวผู้กระทำผิดและใช้พิสูจน์ในศาล ยืนยันผลการตรวจพิสูจน์ในชั้นศาลมีความแม่นยำเชื่อถือได้ร้อยละเปอร์เซ็นต์

โดยเจ้าพนักงานตำรวจจะแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาโดยการให้ผู้ต้อง หายินยอมให้ทำการตรวจ เช่น ตรวจเลือด อสุจิ ปัสสาวะ เส้นผม ขน เป็นต้น จะทำบันทึกเป็น หนังสือให้ยินยอมนำเอาตัวอย่างเลือด ปัสสาวะ อสุจิ ซึ่งความยินยอมผู้ต้องหา สำหรับประเทศไทย ก็ยอมรับเรื่องนี้ ใ้รับฟังเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้ ไม่เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานที่ได้มา โดยมิชอบ ความยินยอมนั้นต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็น วิธีการปฏิบัติของเจ้าพนักงานตำรวจในขณะนี้ เพราะเจ้าพนักงานไม่สามารถบังคับผู้ต้องหาเพื่อ แสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา หรือสิ่งที่อยู่ภายในร่างกายผู้ต้องหา ตามมาตรา 132 (1) ซึ่งให้อำนาจรวบรวมพยานหลักฐานเฉพาะภายนอกของร่างกายผู้ต้องหา หรือพยานหลักฐาน ที่อยู่ใ้ในสถานที่เกิดเหตุ เท่านั้น

จากผลการศึกษาพอสรุปได้ว่า การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาทำได้ เพียงใ้ดนั้น พิจารณาจากบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานของรัฐทำ การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา ได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132(1) บัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการตรวจผู้ต้องหา เป็นการให้อำนาจในการ ตรวจร่างกายธรรมดา ไม่ได้หมายความว่ากระยัดเอา "ส่วนร่างกาย" และ "สิ่งอื่นที่อยู่ใ้ในร่างกาย" ของผู้ต้องหารวบรวมเป็นพยานวัตถุพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดี ตามมาตรา 132 (1) จึงหมายถึงการ

ตรวจบาดแผล การพิมพ์ลายนิ้วมือ ไม่ได้มีความหมายรวมถึงการที่เจ้าพนักงานของรัฐ จะไปบังคับเอาสิ่งของที่หลังจากร่างกาย ได้แก่ ผม ขน เลือด หรืออสุจิของผู้ต้องหาด้วย ดังนั้น ปัจจุบันเจ้าพนักงานตำรวจจึงยังไม่สามารถกระทำการดังกล่าวได้ เว้นแต่เป็นกรณีตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2545 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ดังกล่าวมานี้มีหลักเกณฑ์ในการให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐในการแสวงหาพยานหลักฐานสิ่งที่อยู่ภายในร่างกายผู้ต้องหาได้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจบังคับตรวจสิ่งที่เป็นส่วนของร่างกาย เช่น สามารถตรวจหรือทดสอบหาระดับ หรือปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดได้ ตามกฎหมายจราจรทางบก และกฎหมายการขนส่งทางบก โดยวิธีการเป่าลมหายใจ (Breath Analyzer Test) ใช้เครื่องมือตรวจลมหายใจชนิดพกพา สำหรับประเทศไทยที่ใช้อยู่มี 3 ยี่ห้อคือ เครื่อง PBA 3000 เครื่อง ALCO-SENSOR IV เครื่อง SL 400 รวมถึงการตรวจปัสสาวะ การตรวจเลือด ได้ตามกฎหมายการจราจรทางบกเท่านั้นไม่สามารถกระทำได้ตามกฎหมายการขนส่งทางบกให้อำนาจการหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดโดยการเป่าลมหายใจเท่านั้น ส่วนการตรวจทดสอบหาระดับ หรือปริมาณสารแอมเฟตามีน หรือเมทแอมเฟตามีน หรือยาเสพติดอื่นๆ จากการตรวจปัสสาวะสามารถกระทำได้ตามกฎหมายยาเสพติด และกฎหมายการขนส่งทางบก โดยใช้เครื่องมือตรวจทดสอบโดยวิธี Immunoassay ที่มาตรฐานได้รับการรับรองจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล สำหรับหลักเกณฑ์วิธีการตรวจเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ และตามประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพยา หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท... (ข้อที่ 4) พ.ศ.2535¹

การตรวจวัดหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดจะใช้วิธีการโดยการเป่าลมหายใจ (Breath Analyzer Test) เนื่องจากสามารถทำการตรวจ สามารถทดสอบได้โดยง่าย เสียค่าใช้จ่ายน้อย และได้มาตรฐานโดยเครื่องมือการตรวจต้องได้รับการรับรองจากกองรังสีและเครื่องมือแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เครื่องมือสำหรับการตรวจที่ใช้อยู่ในขณะนี้ไม่มีเครื่อง

¹ ดูเพิ่มเติมในภาคผนวก

PBA 300 แอลโคเซนเซอร์ไฟว์ (ALCO SENSORIV) และเครื่อง SL 400 ทั้งสามยี่ห้อเป็นเครื่องมือตรวจวัดแอลกอฮอล์ชนิดพกพา

การตรวจจากปัสสาวะ ตามกฎหมายไม่ได้ระบุไว้ต้องนำตัวไปตรวจที่ใด แต่ในทางปฏิบัติของพนักงานของรัฐจะนำไปตรวจยังโรงพยาบาลภายใต้การควบคุมของแพทย์ การตรวจปัสสาวะผู้ต้องสงสัยนี้จะทำการตรวจได้เฉพาะไม่สามารถตรวจได้ด้วยวิธีการเป่าลมหายใจแล้วเท่านั้น จะมาตรวจปัสสาวะก่อนไม่ได้

การตรวจจากเลือด เจ้าพนักงานต้องส่งตัวผู้ต้องสงสัยนั้นไปทำการตรวจที่โรงพยาบาลใกล้ที่สุดให้ทำการเจาะเลือดเพื่อตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลของแพทย์ผู้ประกอบอาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม การตรวจเลือดเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดกระทำต่อเมื่อไม่สามารถทำการตรวจด้วยการเป่าลมหายใจแล้วเท่านั้น และการตรวจต้องส่งไปโรงพยาบาลเท่านั้น

หลักเกณฑ์ทางกฎหมายการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ให้ถือว่าเมาสุรา ไม่ว่าจะตรวจเพื่อทดสอบจากการเป่าลมหายใจ ตรวจปัสสาวะ ตรวจวัดจากเลือด กรณีตรวจวัดจากลมหายใจใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 2000 ตรวจวัดจากปัสสาวะใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงเท่ากับ เศษ 1 ส่วน 1.3

สำหรับการตรวจวัดจากปัสสาวะ และการตรวจวัดจากเลือด สามารถกระทำต่อเมื่อไม่สามารถตรวจหรือทดสอบโดยการเป่าลมหายใจได้แล้วเท่านั้น ฉะนั้นจึงทำการตรวจโดยการเป่าลมหายใจก่อน ถ้าเจ้าพนักงานฝ่าฝืนกระทำการอาจละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ จึงให้เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวัง แต่ถ้าผู้ถูกทำการตรวจสอบเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสามารถเลือกวิธีการตรวจสำหรับตัวเองทั้ง 3 วิธี การตรวจได้เมื่อผู้นั้นต้องการจะตรวจไม่ว่าจะตรวจลมหายใจ ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ จะเลือกตรวจเลือด ก่อนตรวจลมหายใจ หรือเลือดตรวจปัสสาวะ ก่อนตรวจลมหายใจ สามารถกระทำได้ ไม่ต้องดำเนินการตรวจตามลำดับ

เมื่อผลการตรวจหรือทดสอบแล้วปรากฏว่าผู้ขับขี่รถนั้นมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าเมาสุรามีความผิดตามกฎหมาย และอาจถูกสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่รถ ตามมาตรา 43 ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถในขณะที่เมาสุรา โดยถือเกณฑ์มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ ผู้ขับขี่รถมีความผิดฐาน ขับขี่รถในขณะที่เมา

สุรา ต้องถูกลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ¹

ศาลอาจใช้ดุลพินิจลงโทษจำคุกแต่ให้รอลงอาญาไว้ ปรับเพียงอย่างเดียวก็ได้ ศาลอาจใช้ดุลพินิจกำหนดเงื่อนไขควบคุมประพฤติ ให้รายงานตัวต่อพนักงานควบคุมความประพฤติชวาระเวลารอลงอาญา และอาจให้ทำงานบริการสังคมอีกก็ได้ เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้กระทำความผิด ชดเชยความเสียหายให้สังคม หรือเป็นการลงโทษด้วยการจำกัดเวลาส่วนตัวของผู้กระทำความผิด ซึ่งการควบคุมความประพฤติต้องแบ่งตามระดับความรู้ การศึกษา การทำงาน เพื่อจะให้ทำงานบริการสังคมตรงตามความรู้ ความสามารถ ของผู้กระทำความผิด²

ผู้กระทำความผิดซ้ำที่เมาสุราในขณะที่ขับรถ อาจถูกยึดใบอนุญาตขับขี่ที่มีกำหนดครั้งละไม่เกิน 60 วัน โดยผู้มีอำนาจยึดได้แก่ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ผู้บังคับการตำรวจจราจรกลาง ผู้บังคับการตำรวจทางหลวง หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายดำรงตำแหน่งดังกล่าว³

ผู้กระทำความผิดซ้ำที่เมาสุรา หรือของมีเมาอย่างอื่น จะถูกบันทึกคะแนนครั้งละ 40 คะแนน โดยใช้อักษร D เป็นสัญลักษณ์ และเมื่อผู้ขับขี่ถูกบันทึกคะแนนไว้ที่ด้านหลังใบอนุญาตขับขี่ มีคะแนนรวมกันเกินกว่า 60 คะแนน ภายในหนึ่งปีนับแต่ความผิดครั้งแรก ผู้มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่หรือผู้ได้รับมอบหมาย มีอำนาจในการสั่งพักใบอนุญาตขับขี่ที่มีกำหนดครั้งละไม่เกิน 90 วัน ระหว่างถูกพักใบอนุญาตขับขี่นั้นจะออกหนังสือรับรองการถูกบันทึกคะแนน และถูกสั่งพักใบอนุญาตไว้เป็นหลักฐาน

อำนาจของเจ้าพนักงานในการตรวจตามกฎหมายจราจรทางบก สามารถตรวจได้ เฉพาะผู้ขับขี่เท่านั้นไม่รวมถึงผู้อื่นที่นั่งมาในรถด้วย แต่กฎหมายการขนส่งทางบกสามารถตรวจสอบได้ตั้งแต่ผู้ขับขี่ ผู้เก็บค่าโดยสาร นายตรวจ ผู้บริการ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำรถนั้น

¹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535
มาตรา 160

² นสพ.ไทยรัฐ สก๊ิปหน้า 1 "จัดมาตรการคุมประพฤติกำราบพวกเมาไม่ขับ" วันที่ 11
เม.ย. 2545

³ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535
มาตรา 161 วรรคหนึ่ง

⁴ ข้อกำหนดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ "การดำเนินการบันทึกคะแนนอบรม ทดสอบผู้ขับขี่กระทำความผิด และการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่" สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2542

สุรา ต้องถูกลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ¹

ศาลอาจใช้ดุลพินิจลงโทษจำคุกแต่ให้รอลงอาญาไว้ ปรับเพียงอย่างเดียวก็ได้ ศาลอาจใช้ดุลพินิจกำหนดเงื่อนไขควบคุมประพฤติ ให้รายงานตัวต่อพนักงานควบคุมความประพฤติช่วงระยะเวลาของรอลงอาญา และอาจให้ทำงานบริการสังคมอีกด้วย² เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้กระทำความผิด ชดเชยความเสียหายให้สังคม หรือเป็นการลงโทษด้วยการจำกัดเวลาส่วนตัวของผู้กระทำความผิด ซึ่งการควบคุมความประพฤติต้องแบ่งตามระดับความรู้ การศึกษา การทำงาน เพื่อจะให้ทำงานบริการสังคมตรงตามความรู้ ความสามารถ ของผู้กระทำความผิด²

ผู้กระทำความผิดซ้ำที่เมาสุราในขณะที่ขับรถ อาจถูกยึดใบอนุญาตขับขี่ที่มีกำหนดครั้งละไม่เกิน 60 วัน โดยผู้มีอำนาจยึดได้แก่ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ผู้บังคับการตำรวจจราจรกลาง ผู้บังคับการตำรวจทางหลวง หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายดำรงตำแหน่งดังกล่าว³

ผู้กระทำความผิดซ้ำที่เมาสุรา หรือของมีเมาอย่างอื่น จะถูกบันทึกคะแนนครั้งละ 40 คะแนน โดยใช้อักษร D เป็นสัญลักษณ์⁴ และเมื่อผู้ขับขี่ถูกบันทึกคะแนนไว้ที่ด้านหลังใบอนุญาตขับขี่ มีคะแนนรวมกันเกินกว่า 60 คะแนน ภายในหนึ่งปีนับแต่ความผิดครั้งแรก ผู้มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่หรือผู้ได้รับมอบหมาย มีอำนาจในการสั่งพักใบอนุญาตขับขี่ที่มีกำหนดครั้งละไม่เกิน 90 วัน ระหว่างถูกพักใบอนุญาตขับขี่นั้นจะออกหนังสือรับรองการถูกบันทึกคะแนน และถูกสั่งพักใบอนุญาตไว้เป็นหลักฐาน

อำนาจของเจ้าพนักงานในการตรวจตามกฎหมายจราจรทางบก สามารถตรวจได้ เฉพาะผู้ขับขี่เท่านั้นไม่รวมถึงผู้อื่นที่นั่งมาในรถด้วย แต่กฎหมายการขนส่งทางบกสามารถตรวจสอบได้ตั้งแต่ผู้ขับขี่รถ ผู้เก็บค่าโดยสาร นายตรวจ ผู้บริการ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำรถนั้น

¹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535
มาตรา 160

² นสพ.ไทยรัฐ สก๊อปหน้า 1 "จัดมาตรการคุมประพฤติกำราบพวกเมาไม่ขับ" วันที่ 11
เม.ย. 2545

³ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535
มาตรา 161 วรรคหนึ่ง

⁴ ข้อกำหนดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ "การดำเนินการบันทึกคะแนนอบรม ทดสอบผู้ขับขี่กระทำความผิด และการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่" สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2542

อำนาจของเจ้าพนักงานในการกักตัวผู้กระทำความผิดไว้ทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด ตามกฎหมายการจราจรทางบกสามารถกักตัวผู้นั้นไว้ทดสอบภายในระยะเวลาอันสมควรเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การตรวจสอบเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ถ้าผลการตรวจไม่พบการกระทำความผิดก็ให้ปล่อยตัวไปทันที แต่สำหรับกฎหมายการขนส่งทางบกแล้วไม่สามารถดำเนินการกักตัวผู้นั้นไว้เพื่อทดสอบได้เมื่อผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้ตรวจ เพราะกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานไว้ มีเฉพาะอำนาจของผู้ตรวจการสามารถดำเนินการกักตัวผู้ขับขี่รถเม้าสุราได้ตามกฎหมายการจราจรทางบก¹ แต่ต้องไม่เกินหกชั่วโมงต้องส่งตัวผู้กระทำความผิดพร้อมพยานหลักฐานไปยังพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจรับผิดชอบโดยเร็ว²

สำหรับอัตราโทษผู้กระทำความผิดเม้าสุราในขณะขับขี่ยานพาหนะ ตามกฎหมายการจราจรทางบกมีอัตราโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่กฎหมายการขนส่งทางบกมีเฉพาะโทษปรับเท่านั้นไม่มีอัตราโทษจำคุกแต่อย่างใด แต่ถ้าผู้ขับขี่รถเม้าสุราฝ่าฝืนไม่ยินยอมให้เจ้าพนักงานตรวจหรือทดสอบจะมีอัตราโทษเพียงปรับเท่านั้นทั้งกฎหมายการจราจรทางบกและกฎหมายการขนส่งทางบก

สำหรับระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดที่ถือว่าผู้ขับขี่รถเม้าสุรา ใช้ระดับมาตรฐานเดียวกันคือผู้ขับขี่ต้องมึระดับแอลกอฮอล์ในเลือดต้องไม่เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

2. ผลทางกฎหมายในการรวบรวม และการรับฟังพยานหลักฐาน

2.1 ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยนั้น กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐในการรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด เพื่อพิสูจน์ความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดจากการตรวจและค้น แต่การตรวจตัวผู้ต้องหา สิ่งของ สถานที่ ตามมาตรา 132 (1) นั้นเป็นเพียงการตรวจร่างกายภายนอก ซึ่งไม่รวมถึงการตรวจสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาเช่น การตรวจเลือด ตรวจอสุจิ ปัสสาวะ เป็นต้น ส่วนการค้นบุคคลตามมาตรา 132 (2) นั้น กฎหมายบัญญัติให้

¹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 มาตรา 43 ตี

² พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2542 มาตรา 43 จัตวา

อำนาจในการค้นเพื่อพบบุคคล และสิ่งของเท่านั้น จึงไม่อาจตีความรวมถึงการบังคับเอาส่วนร่างกายของผู้ต้องหารวมเป็นพยานหลักฐานด้วยได้

สืบเนื่องจากความไม่ชัดเจนของกฎหมายทำให้เกิดปัญหาว่าหากมีการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญา รัฐมีอำนาจบังคับผู้ต้องหาเพื่อให้กระทำการตรวจสิ่งภายในร่างกายผู้ต้องหาในกรณีที่ไม่ได้รับความยินยอมได้หรือไม่ ซึ่งปัญหาในการบังคับเจาะเลือด คำพิพากษาของไทยที่วินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวโดยตรงยังไม่ถึง ผลกระทบอันเกิดจากความไม่ชัดเจนของกฎหมายดังกล่าว เป็นผลให้เกิดข้อโต้เถียงทางวิชาการว่า รัฐสามารถบังคับการตรวจสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาเพื่อนำมาตรวจพิสูจน์บุคคลได้หรือไม่ และการแสวงหาพยานหลักฐานด้วยวิธีการดังกล่าวจะขัดต่อหลักการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องหาหรือไม่

สิทธิขั้นมูลฐานของผู้ต้องหาที่ปรากฏอยู่ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 11 (1) ความว่า “บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดทางอาญามีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมาย “สิทธิดังกล่าวถือเป็นมาตรฐานต่ำสุดของสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องหา อันเป็นหลักประกันสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ รัฐไม่สามารถจะกระทำการใด ๆ ต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ถูกกล่าวหาได้โดยปราศจากข้อจำกัด เว้นแต่มีกฎหมายให้อำนาจไว้

สำหรับประเทศไทยได้ยอมรับถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหาและได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยได้บัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวของผู้ต้องหาไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 33 ว่า “ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดก่อนที่จะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใด ได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนผู้กระทำผิดมิได้” นอกจากนี้ยังได้บัญญัติรับรองไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 “ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งนำพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย”

จากบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อสันนิษฐานว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์ดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาของไทยได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอย่างสมบูรณ์ แต่ในทางปฏิบัติเจ้าพนักงานของรัฐยังคงใช้วิธีการแสวงหาพยานหลักฐานจากเนื้อตัวร่างกายของผู้ต้องหาไม่ว่าจะเป็นการบังคับตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ น้ำอสุจิ เนื้อเยื่อต่าง ๆ ของร่างกาย และผู้ต้องหา

จำต้องรักษาผลประโยชน์ของตนเองโดยการไม่ให้ความยินยอมหากให้ความยินยอมไปแล้วผลการตรวจพิสูจน์ย่อมใช้ยื่นผู้ต้องหาได้ในชั้นพิจารณาคดี ไม่ทำให้พยานหลักฐานดังกล่าวเสียไป

เมื่อเกิดความไม่ชัดเจนของกฎหมายทำให้เกิดอำนาจรัฐ โดยเฉพาะเจ้าพนักงานตำรวจ ในการรวบรวมพยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา ทำให้เกิดปัญหาว่าจะมีอำนาจกระทำได้แค่ไหน กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนหรือไม่ ขัดต่อ กฎหมาย รัฐธรรมนูญหรือไม่ รวมทั้งพยานหลักฐานต่าง ๆ จะขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ถ้าได้พยานหลักฐานมาโดยมิชอบ จะมีผลต่อการรับฟังพิจารณาต่อไป รัฐไม่สามารถบังคับเอาสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ นอกจากว่าผู้ต้องหายินยอมให้กระทำ ซึ่งกระบวนการตรวจพิสูจน์นั้นอาจใช้เทคโนโลยีทันสมัย โดยให้ความก้าวหน้าทางการแพทย์ ใช้กระบวนการตรวจทางวิทยาศาสตร์มาใช้ ซึ่งผลการตรวจมีความเป็นมาตรฐาน เชื่อถือได้

ในปัจจุบันนี้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์นับมีบทบาทต่อการพิจารณาในทางอาญาเป็นอย่างมาก นำมาใช้อย่างแพร่หลาย เกิดความยอมรับตั้งแต่การสืบสวนสอบสวน จนถึงการศึกษาในชั้นศาลจนศาลมีการตัดสินคดีมาแล้ว แต่การกระทำดังกล่าวไม่ได้เป็นการบังคับเอาสิ่งที่ได้จากการตรวจสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา ส่วนมากให้ผู้ต้องหาสมัครใจให้ความยินยอม จึงไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติแน่นอน เว้นแต่กฎหมายบางประเภทได้กำหนดให้อำนาจเอาไว้

2.2 การรับฟังพยานหลักฐาน

การใช้ดุลพินิจรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานใด เป็นบทบาทของศาลในระบบกฎหมาย Civil Law ของประเทศที่ใช้ประมวลกฎหมายโดยแท้กล่าวคือ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าพยานหลักฐานใดได้มาโดยมิชอบ ศาลมีอำนาจที่จะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นตั้งแต่ต้นหรือศาลจะรับพยานหลักฐานนั้นไว้ก่อน เพื่อจะทำคำสั่งหรือคำพิพากษาจึงค่อยวินิจฉัยว่าไม่รับฟังพยานหลักฐานชิ้นนั้น แต่ในระบบวิธีพิจารณาความอาญาของไทยการที่ศาลมีคำสั่งไม่รับฟังพยานหลักฐานชิ้นใดถือเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา ซึ่งคู่ความอาจคัดค้านและใช้สิทธิโต้แย้งคำสั่งไว้เพื่ออุทธรณ์เมื่อศาลมีความพิพากษาแล้ว หากศาลอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยต่อมาว่าที่ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับพยานหลักฐานนั้นไว้ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และยื่นสำนวนให้ศาลชั้นต้นทำการสืบพยานใหม่ ก็จะเป็นการเสียเวลา ระบบการพิจารณาความของไทย ศาลชั้นต้นมักใช้ดุลพินิจรับ

พยานหลักฐานไว้ก่อน แม้จะมีการอ้างพยานหลักฐานที่ไม่ชอบเข้ามาในคดี ต่อเมื่อจะทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง จึงค่อยวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานใดรับฟังไม่ได้

การที่ศาลยอมรับฟังพยานหลักฐานเมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นและสมควรต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติในมาตรา 226 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย กล่าวคือ

1. การนำเสนอพยานหลักฐาน ต้องเป็นไปเพื่อการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของจำเลย พยานหลักฐานนั้นต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในคดี (Relevancy Rule) และ
2. พยานหลักฐานที่ได้ต้องมีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น

กระบวนการดำเนินการพิจารณาในคดีอาญา ถ้าวิธีการพิจารณาใดไม่ได้บัญญัติไว้ให้นำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับได้¹ ฉะนั้นหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานในคดีแพ่งจึงนำมาใช้ในคดีอาญาได้ แต่การรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญานั้นอาจมีหลักเกณฑ์มากกว่าคดีแพ่งอย่างมาก ต้องให้โอกาสในการต่อสู้ของจำเลยได้อย่างเต็มที่ และต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของจำเลยตามกฎหมายที่มีอยู่ ตราบใดศาลยังไม่มีคำตัดสิน ต้องถือว่าเขาเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ การปฏิบัติต้องคำนึงถึงกฎหมายเช่นเดียวกับคนทั่วไป

พยานหลักฐานที่จะใช้รับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีนั้นต้องเริ่มแต่กระบวนการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะเป็นผู้เก็บรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งจะเป็นประเด็นสำคัญแห่งคดีการสอบสวนนั้นตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 การสอบสวนต้องไม่เกิดจากการล่อลวงหรือชูเชิญหรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจงใจให้การอย่างไรก็ตาม เจตนาของพนักงานสอบสวน เพื่อจะให้ผู้ต้องหาถูกลงโทษในกระบวนการพิจารณาของศาลหรือไม่ เมื่อตำรวจทำพยานหลักฐานแน่นหนา ก็สามารถพิสูจน์ความบริสุทธิ์ผู้ต้องหาได้มาก โอกาสถูกลงโทษมีสูง อาจเกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้ต้องหาถ้ากระบวนการสอบสวนกระทำการดังกล่าว เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบ จึงเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 บัญญัติว่าพยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบ

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. มาตรา 15

ประการอื่น..." ฉะนั้นคำรับสารภาพที่เกิดจากถูกบังคับ ชูเชิญ ล่อลวง สัญญาต่าง ๆ จะใช้เป็นพยานหลักฐานโดยมิได้

เมื่อรัฐแสวงหาพยานหลักฐานจากผู้ต้องหา ไม่ว่าจะใช้วิธีต่างๆเพื่อล่อลวง ชูเชิญ บังคับ ให้สัญญาต่างๆโดยเพื่อจะให้ผู้ต้องหายอมรับ เช่นบังคับให้ตรวจเลือด ดึงเส้นผม หรือชน พยานหลักฐานเหล่านี้ถือว่าการได้มาซึ่งพยานหลักฐานโดยมิชอบ จึงไม่อาจอ้างเป็นพยานหลักฐานได้ ศาลห้ามรับฟังพยานหลักฐานชนิดที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ แต่มิได้หมายความว่าพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ แต่การได้มาโดยมิชอบด้วย ศาลฎีกาได้วางหลักว่า พยานหลักฐานแม้ว่าจะได้มาด้วยวิธีการอันไม่ชอบก็รับฟังได้

เมื่อมองในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญโดยตรง การตรวจร่างกายผู้ต้องหา เมื่อไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจผู้เชี่ยวชาญไว้ จึงก่อให้เกิดปัญหาในการรับฟังพยานหลักฐานจากการตรวจร่างกายผู้ต้องหาไม่ให้ความยินยอม แม้จะปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนหรือศาลก็ตาม เพราะการตรวจบางครั้งนั้นต้องมีการตรวจทางกายภาพ ตรวจทางรังสีและตรวจทางห้องปฏิบัติการ ซึ่งต้องมีการเจาะเลือดไปตรวจตลอดจนตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษ ซึ่งเป็นการบังคับเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา กฎหมายไม่ให้ความคุ้มครองแพทย์ผู้กระทำดังกล่าว แพทย์ผู้กระทำอาจมีความผิดตามกฎหมายอาญา การกระทำอาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ จึงมีปัญหาการรับฟังในการพิจารณาในชั้นศาล²

2.3 การสืบสวน-สอบสวน

การสืบสวน เป็นการดำเนินการขั้นต้นของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรวบรวมวัตถุประสงคฺในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิด การสืบสวนส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการดำเนินการของเจ้าพนักงานของรัฐแต่ฝ่ายเดียว มิได้กระทบถึงสิทธิเสรีภาพของผู้ใด การสืบสวนจึงเป็นเรื่องทางวิชาการโดยเฉพาะ

¹ เข็มชัย ชุตินวงศ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, พ.ศ. 2543

² วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. แนวทางการพัฒนาพยานผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชำนาญการพิเศษ: มุมมองของผู้เชี่ยวชาญ. สถาบันกฎหมายอาญา. พ.ศ. 2543

การสอบสวน เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานข้อเท็จจริงแห่งคดีเพื่อทำสำนวนโดยพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นการกระทำที่เกี่ยวกับ

1. การรวบรวมพยานหลักฐาน ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ และจัดการให้ได้มาซึ่งพยานเหล่านั้น
2. การดำเนินการทั้งหลายอื่นหรือการใช้มาตรการบังคับ เช่นการค้น การยึด

เมื่อพนักงานสอบสวนมีอำนาจในการที่จะใช้มาตรการบังคับซึ่งส่วนหนึ่งหรือโดยเนื้อหา เป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล จึงมีความจำเป็นที่กฎหมายต้องให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจเข้าไปล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคล แต่ต้องจำกัดขอบเขตไม่ให้สังคมเดือดร้อนมากเกินไป

กฎหมายได้ให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานได้ เมื่อมีการกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เจ้าพนักงานตำรวจสามารถจับกุมตัวผู้ต้องสงสัยเพื่อทำการสอบสวนในความผิดนั้น การจับเป็นการใช้อำนาจของรัฐจึงต้องกระทำโดยชอบด้วยขั้นตอนของกฎหมาย โดยที่กฎหมายได้บัญญัติให้มีการออกหมายจับก่อนที่จะจับกุมบุคคลใด เว้นแต่กรณีจะเข้าข้อยกเว้นที่จับได้โดยไม่ต้องมีหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78(1)-(4) แต่ปัจจุบันตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ในคดีอาญา การจับกุมและคุมขังบุคคลใดๆจะกระทำมิได้เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายศาลหรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้ไม่ต้องมีหมายจับ...¹ ซึ่งขณะนี้ครบ 5 ปีตามบทบัญญัติแล้ว แต่ร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็กังว้างไม่เสร็จเจ้าพนักงานตำรวจต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญซึ่งร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังนี้

มาตรา 78 พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลนั้นไม่ได้ เว้นแต่

- (1) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังบัญญัติไว้ใน มาตรา 80
- (2) เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด
- (3) เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นได้ตาม มาตรา 66 (2) แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540. มาตรา 237

กฎหมายเน้นจะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลให้ปราศจากการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานต้องมีการตรวจสอบมากขึ้นให้มีการตรวจสอบอำนาจโดยศาล ห้ามมิให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับบุคคลใดโดยไม่มีหมายศาลมิได้ เว้นแต่การจับกุมความผิดซึ่งหน้าหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่ต้องมีหมายศาลตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนการค้นและการยึดอาชญากรรมรวมกันว่า "การตรวจค้น" คือการตรวจค้นหาตัวบุคคลและการตรวจค้นหาเพื่อพบสิ่งของ การค้นต้องมีเหตุอันควรสงสัย หรือมีเหตุอันควรเชื่ออย่างแน่นแฟ้น การค้นตัวบุคคลกฎหมายได้ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 93 ซึ่งให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐในการค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิดซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการค้นด้วย และการกระทำดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ ในเรื่องสิทธิขั้นมูลฐานของปัจเจกชนด้วย หากการกระทำดังกล่าวขัดต่อกฎหมาย พยานหลักฐานที่ได้จากการกระทำดังกล่าวอาจเป็นพยานหลักฐาน ที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวได้ และอาจทำให้ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้ หากในชั้นพิจารณาคดีพยานหลักฐานของโจทก์ไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิด ศาลต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย และปล่อยตัวจำเลยไป

2.4 การฟ้องผู้ต้องหา

เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้วและได้มีการส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณานั้น พนักงานอัยการจะเป็นผู้คัดกรองในชั้นแรกก่อน หากพบพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนยังไม่พอพียงว่าผู้ต้องหากระทำความผิดดังกล่าว ก็จะมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง และพิจารณาไปตามลำดับชั้น หากพยานหลักฐานพอพียงได้ว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้น และผู้ต้องหาได้กระทำความผิดนั้นพนักงานอัยการก็จะมีความเห็นควรสั่งฟ้อง และฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล

เมื่อมีการยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแล้ว อำนาจในการพิจารณาและรับฟังพยานหลักฐานย่อมเป็นหน้าที่ของศาลที่จะพิจารณาว่าควรรับฟังพยานหลักฐานใดหรือไม่ และซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่เข้ามาสู่การพิจารณาของศาลโดยชอบด้วยกฎหมาย หากมีการนำพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายเข้ามาในชั้นพิจารณาของศาล อาจทำให้ไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังโทษผู้กระทำผิดได้ และอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐหรือประชาชนได้

2.5 การรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในศาล

การรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน หมายถึงกระบวนการที่ศาลนำพยานหลักฐานทุกประเภทที่คู่ความนำสืบ ไม่ว่าจะพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ มาพิเคราะห์เพื่อวินิจฉัยข้อเท็จจริงอันเป็นประเด็นแห่งคดี ซึ่งกระบวนการพิเคราะห์พยานหลักฐานของศาลไทย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

ก. ขั้นตอนของการกลั่นกรองพยานหลักฐาน กล่าวคือ การพิจารณารับฟังพยานหลักฐาน ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ฟุ่มเฟือย ไม่เกี่ยวกับประเด็นหรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ

ข. ขั้นตอนการพิจารณาชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน กระบวนการนี้เป็นขั้นตอนในการพิจารณาชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานแต่ละชิ้นว่าพยานหลักฐานใดควรมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่ากัน โดยมีหลักดังนี้

- ระดับมาตรฐานการพิสูจน์ความจริงในคดีอาญา

ในคดีอาญาการพิจารณาชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน ยึดถือหลัก "การพิสูจน์ความจริงจนปราศจากข้อสงสัย (P beyond a reasonable doubt)" นั่นคือพยานหลักฐานนั้นต้องมีน้ำหนักมั่นคงปราศจากข้อสงสัย หากกรณีเป็นที่สงสัย ก็ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย¹

- น้ำที่นำสืบ หรือภาระการพิสูจน์

น้ำหนักที่นำสืบ หมายถึงน้ำหนักที่คู่ความฝ่ายหนึ่งต้องนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ต่อศาล ให้ศาลเห็นจริงตามที่ตนกล่าวอ้างหรือที่นักกฎหมายส่วนใหญ่เรียกว่า "ภาระการพิสูจน์" การกำหนดน้ำหนักที่นำสืบ ศาลจะกำหนดตามประเด็นข้อพิพาท ถ้าคู่ความฝ่ายใดมีน้ำหนักที่นำสืบ

3. วิเคราะห์ผลทางกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมสสุรา

การแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา การรวบรวมพยานหลักฐานทั่วไปจากร่างกายผู้ต้องหาภายนอก หรือจากสถานที่เกิดเหตุ นั้นพนักงานของรัฐ สามารถดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานได้ เป็นการแสวงหาพยานหลักฐาน

¹ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา. มาตรา 227

ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ถ้การดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาจาก ส่วนหนึ่งของร่างกายหรือสิ่งที่อยู่ภายในร่างกายผู้ต้องหาเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง จะเอาตัวผู้กระทำ ผิดมาลงโทษนั้นไม่สามารถกระทำได้ เพราะเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตาม รัฐธรรมนูญ ตั้งแต่กระบวนการขึ้นจับกุมจนถึงชั้นพิจารณาของศาล เว้นแต่กฎหมายให้อำนาจ กระทำได้ตามรัฐธรรมนูญ เช่น การแสวงหาพยานหลักฐานโดยการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมตาสุรา ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 หรือการตรวจหาสารเสพติด พ.ศ.2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2543 ซึ่ง กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานในการแสวงหาพยานหลักฐานได้ แต่การกระทำเกินกว่ากรณีจำ เป็น หรือไม่มีบทบัญญัติให้ไว้ อาจขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญได้ พอแยกศึกษาได้ดังนี้

3.1 การแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมตาสุรา โดยทั่วไป

การตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมตาสุราเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่ได้ จากร่างกายผู้ต้องหาอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็บบังคับเป่าลมหายใจ บังคับตรวจปัสสาวะ บังคับเจาะ เลือด การกระทำนั้นจะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งสิทธินั้นอาจแยกได้ เป็บสิทธิในร่างกาย สิทธิในเคหสถาน สิทธิส่วนตัวในเอกสาร หรือเครื่องใช้ส่วนตัว สำหรับการ ตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมตาสุรา อาจกระทบต่อสิทธิชีวิตในร่างกาย ชีวิตในร่างกายรวมถึงสิ่งที อยู่ในร่างกายด้วย การบังคับเป่าลมหายใจ การบังคับตรวจปัสสาวะ การเจาะเลือดเพื่อตรวจหา ปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าเกินกว่ากฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ที่จะเข้าหลักเกณฑ์ผู้ขับขี่เมตาสุรา ถ้ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าผู้ขับขี่รถเมตาสุรา ซึ่งจะถูกลงโทษจำคุก หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ การบังคับเพื่อตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด ถือว่า กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย¹ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540

แต่เมื่อพิจารณาตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแล้ว รัฐธรรมนูญก็ให้อำนาจในการตรวจหรือ ทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าผู้ขับขี่รถเมตาสุรา สามารถกระทำได้ตามรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญบัญญัติเอาไว้ถ้ามีกฎหมายให้อำนาจกระทำได้ แต่การกระทำนั้นต้องมีเหตุอัน สมควรแก่พฤติการณ์ หรือกระทำเท่าจำเป็นเท่านั้น แต่จะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิ

¹ จิรนิติ หนองนันท . สิทธิวิธีพิจารณาความอาญา ตามรัฐธรรมนูญ. สำนักพิมพ์ วิทยุชน , พ.ศ. 2543

และเสรีภาพนั้นมีได้¹ การจับกุม คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำได้อันกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย² ฉะนั้นการตรวจ หรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสุรา สามารถกระทำได้ไม่ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การกระทำ ต้องภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย วิธีการตรวจเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง หลักเกณฑ์การตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสุรา เพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 การแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา จะต้องกระทบ ต่อสิทธิและเสรีภาพน้อยที่สุด และกระทำเท่าที่จำเป็น ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาการเจาะเลือดเพื่อ หาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสามารถกระทำได้เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนการเกิดอุบัติเหตุ จากผู้ขับขี่เม้าสุราแล้วจะเกิดความสูญเสียต่อชีวิตร่างกาย หรือทรัพย์สินจำนวนมาก เมื่อเทียบกับการ เจาะเลือดเป็นการรบกวนเล็กน้อยต่อร่างกาย จึงไม่เป็นการตรวจค้นและยึดโดยฝ่าฝืนบท บัญญัติรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 และ 14 (คดี Schmerber V. California, 384 U.S. 757, 711)ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาเคารพถึงสิทธิและเสรีภาพบุคคลเป็น อย่างสูง แต่สามารถกระทำได้

กฎหมายจราจรทางบก รวมทั้งกฎหมายการขนส่งทางบกของประเทศไทยก็ให้อำนาจใน การตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสุราเอาไว้ แต่การตรวจหรือทดสอบสิ่งแรกต้องกระทำต้อง กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพน้อยที่สุด อันดับแรกต้องทดสอบด้วยการเป่าลมหายใจ(Breath Analyzer test) ก่อนเท่านั้น แต่เมื่อไม่สามารถทำการตรวจหรือทดสอบด้วยเหตุใดๆแล้ว จึงจะ ทดสอบอันดับต่อไปคือ ตรวจปัสสาวะ ตรวจเลือด แต่สำหรับพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แล้ว ให้อำนาจเจ้าพนักงานเฉพาะการตรวจหรือทดสอบโดยการเป่าลมหายใจเพียง อย่างเดียวเท่านั้นไม่สามารถทำการตรวจปัสสาวะ ตรวจเลือดได้ เมื่อพิจารณาแล้วการเป่าลม หายใจเพื่อตรวจหรือทดสอบว่าผู้ขับขี่รถเม้าสุราในขณะที่ขับขี่หรือไม่นั้นน่าจะเป็นวิธีที่กระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพน้อยที่สุด แม้ว่าการบังคับตรวจปัสสาวะ บังคับเจาะเลือด อาจกระทบต่อสิทธิและ เสรีภาพมากกว่าแบบแรกอยู่ก็ตาม เมื่อมองในภาพรวมถือว่าบังคับเป่าลมหายใจ การบังคับตรวจ ปัสสาวะ การตรวจถือว่าเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลน้อยที่สุด เจ้าพนักงาน สามารถกระทำได้ตามกฎหมายบัญญัติเอาไว้ และไม่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 29

² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 31

การตรวจหรือทดสอบนั้นสิ่งที่จะต้องทำเป็นการตรวจอันดับแรกต้องตรวจลมหายใจก่อนเท่านั้น เมื่อไม่สามารถดำเนินการตรวจโดยวิธีการเป่าลมหายใจได้แล้ว จึงจะสามารถดำเนินการตรวจปัสสาวะ หรือเลือด จะไปดำเนินการตรวจขั้นตอนหลังก่อนไม่ได้ เมื่อเจ้าพนักงานดำเนินไปโดยฝ่าฝืนกฎหมาย โดยทำการตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะก่อนถือว่าการกระทำของเจ้าพนักงานกระทำผิดกฎหมายไม่สามารถกระทำได้นอกจากผิดกฎหมายแล้วยังละเมิดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 การแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดจากผู้ขับขี่รถเม้าสุรา โดยการบังคับเจาะเลือด บังคับตรวจปัสสาวะก่อนโดยไม่ทำตามขั้นตอนของกฎหมาย ถือว่าการแสวงหาพยานหลักฐานนี้ได้มาโดยวิธีการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลอาจไม่รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

ฉะนั้นเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังปฏิบัติการตามขั้นตอนของกฎหมายตามลำดับ การกระทำของเจ้าพนักงานสิ่งสำคัญต้องมีคุณธรรม ยุติธรรมให้ได้มาตรฐานสากล หรือภายใต้การกำกับของแพทย์สำหรับการตรวจเลือด เพื่อให้เกิดการยอมรับเคารพ และปฏิบัติตามกฎหมายต่อไป

3.2 การแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสุรา โดยฝ่าฝืน หรือละเมิดต่อกฎหมาย

3.2.1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540

ในการดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาโดยทั่วไป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ก็ยังไม่ได้บัญญัติมาตรการทางกฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐในการแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆมาใช้ในคดีอาญาแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการนำเอาความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์มาใช้ช่วยส่งเสริมในการตรวจหรือพิสูจน์ข้อเท็จจริงในทางคดีอาญา เมื่อดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานโดยฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อกฎหมายจะทบทวนกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ดังนี้

(1) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

มาตรา 26 การใช้อำนาจโดยองค์การของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

หลักนิติรัฐต้องมีความสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ให้หลักปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนจากการกระทำของรัฐ หลักนิติรัฐต้องประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 2 ประการคือ หลักความชอบธรรมด้วยกฎหมายของการกระทำทางการปกครอง และหลักความ

ชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย¹ ฝ่ายนิติรัฐในการออกกฎหมายต้องอยู่ภายใต้กรอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพื่อป้องกันมิให้ออกกฎหมายตามอำเภอใจ และกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพประชาชน

(2) การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

มาตรา 29 การจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติ วรรคหนึ่ง วรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะกระทำได้แต่ เมื่อมีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดเอาไว้ ซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด กฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ นอกเหนือจากนี้แล้วไม่ใช่กฎหมายรัฐธรรมนูญ² ฉะนั้นรัฐจะออกกฎหมายได้มาบังคับในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะต้องออกเป็นกฎหมายที่เป็นรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด และกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ จะออกเป็นประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ ไม่ได้ ถือว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ในองค์กรณีบทบัญญัติใดจะตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลได้ ตามที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้ตามมาตรา 29 ต้องมีเงื่อนไขดังนี้²

1. หลักพอสมควรแก่เหตุ

ก. มีความเหมาะสม

¹ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. "การจำกัดสิทธิและเสรีภาพ" วารสารศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ 3 เล่มที่ 9 พ.ศ.2544

² บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. รัฐธรรมนูญน่านู๋. สำนักพิมพ์วิญญูชน, พ.ศ.2542

² วรเจตน์ ภาคีรัตน์. "เงื่อนไขการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน : มาตรฐานการควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย" วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 2 พ.ศ.2543

ข. กระทำเท่าที่จำเป็น

ค. พอสมควรแก่เหตุ

2. หลักการคุ้มครองสวัสดิะแห่งสิทธิและเสรีภาพ คือจะต้องไม่ตรากฎหมายให้กระทบกระเทือนแก่น หรือสวัสดิะของสิทธิและเสรีภาพได้

3. หลักการมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปของกฎหมาย และหลักการห้ามตรากฎหมายมาใช้บังคับแก่ประชาชนนั้น ต้องใช้บังคับแก่บุคคลโดยทั่วไปจะใช้บังคับเฉพาะเจาะจงบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่ได้ ถ้าใช้บังคับแก่บุคคลใดเฉพาะเจาะจงย่อมถือว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ ใช้บังคับมิได้

4. หลักการอ้างบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้อำนาจในการตรากฎหมาย คือรัฐจะออกกฎหมายใดมาใช้บังคับใช้จะต้องอ้าง หรือระบุบทบัญญัติของกฎหมายแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจไว้ในกฎหมายฉบับนั้นด้วย

(3) สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

มาตรา 31 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายบัญญัติ ไม่ถือว่าเป็นเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรมตามความหมายวรรคนี้

การจับกุม คุมขัง ตรวจค้น หรือการกระทำการใดอันกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

บุคคลเมื่อเกิดมามีสิทธิและเสรีภาพในร่างกาย จะกระทำอันใดเป็นการทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรม ต่อบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่การลงโทษประหารชีวิต เช่น การเจ้าพนักงานตำรวจซ้อมผู้ต้องหาเพื่อรับสารภาพ หรือเพื่อการแสวงหาพยานหลักฐานอื่นเพื่อประกอบการลงโทษ ถือว่าเป็นการทรมานผู้ต้องหาฝ่าฝืนและละเมิดต่อกฎหมายขัดต่อรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการจับ คุมขัง ตรวจค้นบุคคล หรือกระทำอันใดกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจกระทำได้ เช่น การบังคับเจาะเลือด การบังคับตรวจปัสสาวะ ตรวจจอสูจิ เส้นผม ขน เป็นต้น การกระทำของเจ้าพนักงานเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่อยู่ภายในร่างกายผู้ต้องหา หรือจากร่างกายผู้ต้องหา ถ้าไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาแล้วไม่สามารถกระทำได้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ แต่ถ้าเป็นการบังคับเป่าลมหายใจ ตรวจปัสสาวะ ตรวจเลือด เพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด ผู้ขับขี่รถเมาสุรา สามารถกระทำได้เมื่อมีกฎหมายบัญญัติเอาไว้ ตามกฎหมายจราจรทางบก และ

กฎหมายการขนส่งทางบก ไม่ได้ว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานสามารถกระทำได้ ถ้ามีกฎหมายมารองรับให้กระทำได้ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติกฎกระทรวง เป็นต้น การจับกุม ตรวจค้นตั้งบุคคลหรือการกระทำใดกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพบุคคลจะทำได้ เว้นแต่มีบทบัญญัติกฎหมายให้อำนาจในการกระทำได้จึงสามารถกระทำได้แต่ต้องกระทำตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้หรือเท่าที่จำเป็นและจะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในสาระสำคัญมิได้ กล่าวคือการทำนั้นต้องกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพบุคคลน้อยที่สุด มีเหตุผลอันสมควร และกระทำเท่าที่จำเป็น¹ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 และตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 เมื่อเจ้าพนักงานทำการตรวจค้นจับกุม ผู้กระทำความผิดเมื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้แล้วต้องปฏิบัติตามแนวทางรัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย

(4) การจับ การค้น

มาตรา 237 ในคดีอาญา การจับ และคุมขังบุคคลใดจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่ง หรือหมายของศาล หรือผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ...

มาตรา 238 ในคดีอาญา การค้นในที่หรือฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การออกหมายจับ และหมายค้น ตามรัฐธรรมนูญมอบให้ศาลเป็นองค์กรที่เป็นกลาง และมีอำนาจอิสระเป็นผู้ออกหมายเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งเป็นไปตามหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ (Check and Balance) จึงทำให้การออกหมายมีการตรวจสอบละเอียดขึ้น เพื่อคุ้มครองต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจากการฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อกฎหมายจากการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐมากขึ้น

การจับนั้นจะต้องมีคำสั่ง หรือหมายของศาล เว้นแต่ผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้าจึงสามารถทำการจับกุมได้ ที่เรียกว่าความผิดซึ่งหน้าได้แก่ ความผิดที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 80 ได้แก่ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำ หรือพบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มี ความสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำผิดมาแล้วสดๆ และความผิดอาญาที่ระบุไว้ท้ายประมวล

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540. มาตรา 29 มาตรา 31

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้า เมื่อบุคคลหนึ่งถูกไล่จับตั้งผู้กระทำโดยมีเสียงร้องเอะอะ หรือเมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันที่ทันใดนั้น หลังจากการกระทำผิดในถิ่นแถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุและมีสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำผิด หรือมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือมีร่องรอยพิรุณเห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวผู้ต้องหา หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้ โดยไม่ต้องมีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติได้แก่ เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น โดยมีเครื่องมืออาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถใช้ ในการกระทำผิด หรือเมื่อมีเหตุจะออกหมายจับบุคคลได้นั้นตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 (2) เมื่อมีพยานหลักฐานสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นสามารถทำการจับกุมได้โดยไม่ต้องใช้หมายจับได้ แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้¹

ส่วนเรื่องการค้นนั้นจะทำการค้นสถานที่ใดๆได้ต้องใช้หมายค้นจากศาลเท่านั้น จึงทำการค้นได้ เว้นแต่การค้นโดยไม่ต้องมีคำสั่ง หรือหมายศาล ตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งรัฐธรรมนูญเปิดช่องว่างไว้ สามารถทำการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นได้แก่ การตรวจค้นสถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. ตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2543 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2545 บัญญัติให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. สามารถทำการตรวจค้นยานพาหนะ หรือสถานที่ใดๆที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดซุกซ่อนอยู่ รวมทั้งการตรวจยึด หรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มาเนื่องจากการกระทำความผิดตามกฎหมายยาเสพติด หรือที่จะได้ใช้ หรือจะใช้ในการกระทำความผิดซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ได้เคยวินิจฉัยให้อำนาจเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.ค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นคือ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4668/2541 เจ้าพนักงานตำรวจสังกัดตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ให้ทำหน้าที่ในการสืบสวนปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายยาเสพติดให้โทษ โดยคณะกรรมการป้องกันปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.) เป็นผู้ออกบัตรให้ ย่อมมีอำนาจตรวจค้นและจับกุม ควบคุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายยาเสพติดทั่ว

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 66 (2) .มาตรา 78 (2) (3) ตามร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ...

ราชอาณาจักร โดยไม่ต้องมีหมายค้น หมายจับ ตามพระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 แม้ว่าบัตรที่คณะกรรมการป้องกันปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ออกให้จะหมดอายุก็ตามก็สามารถทำการตรวจค้น จับกุม ควบคุมได้ จึงขอด้วยกฎหมาย

เมื่อพิจารณาคุณค่าพิพากษานี้แล้ว เจ้าพนักงานตำรวจที่มีบัตรซึ่งได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ออกให้ นั้น สามารถทำการตรวจค้นได้ โดยไม่ต้องมีหมายค้นแต่อย่างใด ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 238 ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ยกเว้นให้โดยไม่ต้องมีหมายค้นจากศาล ถ้ามีกฎหมายอื่นให้อำนาจกระทำได้ แต่การตรวจค้นนั้น ต้องกระทำเท่าที่จำเป็น และมีเหตุอันสมควร กระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลน้อยที่สุด

(5) สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา

มาตรา 243 บุคคลย่อมมีสิทธิไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา

ถ้อยคำของบุคคลซึ่งเกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ถูกทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใดๆ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนเองต้องถูกฟ้องคดีอาญานั้นจะคุ้มครองเฉพาะถ้อยคำเท่านั้น ถ้อยคำนั้นต้องไม่เกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ถูกทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใดๆ ถ้าเกิดจากการกระทำฝ่าฝืน หรือละเมิดต่อกฎหมาย ถือว่าถ้อยคำที่ได้มาโดยมิชอบจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 จะเห็นว่าคุ้มครองเฉพาะถ้อยคำ (Testimony) เท่านั้น จึงไม่คุ้มครองกรณี บังคับเจาะเลือด บังคับตรวจปัสสาวะ บังคับเปล่งเสียง เป่าลมหายใจ บังคับเซ็นชื่อ บังคับพิมพ์ลายนิ้วมือ เจ้าหน้าที่สามารถบังคับได้ ถ้ามีกฎหมายบัญญัติให้กระทำได้¹

เมื่อพิจารณาจากการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสุรา ในขณะที่ขับขี่รถว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์เกินกว่ากฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ กฎหมายกำหนดไว้ถ้าเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าเม้าสุราในขณะที่ขับขี่รถ เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจทำการตรวจหรือทดสอบโดยฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 31 การฝ่าฝืนหรือ

¹ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาในขั้นตอนก่อนพิจารณา. พิมพ์ครั้งที่ 1 ห้างหุ้นส่วนจำกัดจักรวรรดิพิมพ์, พ.ศ.2544

ละเมิดต่อกฎหมาย ต้องพิจารณาตามขั้นตอนการปฏิบัติของกฎหมายอาจรทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตั้งแต่ขั้นตอนการตรวจหรือทดสอบเบื้องต้น จนถึงขั้นตรวจค้น จับกุม คุมขัง และฟ้องร้องผู้ต้องหาต่อศาล เช่นการตรวจหรือทดสอบถ้าเจ้าพนักงานได้กระทำไปโดยใช้ความรุนแรง ทรมาน ทารุณกรรม ซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่กาย หรือจิตใจของผู้ถูกตรวจค้น การตรวจสอบไม่ตามลำดับขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่เมาสุรา ถือว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานได้มาโดยมิชอบ รับฟังไม่ได้ เพราะถือว่าการแสวงหาพยานหลักฐานได้มาโดยมิชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 31

การตรวจหรือทดสอบเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดนั้น เจ้าพนักงานของรัฐต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายจราจรทางบก ซึ่งดำเนินการตรวจขั้นตอนแรกนั้นต้องตรวจหรือทดสอบโดยวิธีการเป่าลมหายใจเสียก่อน เมื่อไม่สามารถทำการตรวจวิธีนี้ได้ จึงจะสามารถดำเนินการตรวจขั้นตอนต่อไป จากปัสสาวะ จากเลือด จะไปดำเนินการตรวจลำดับที่สอง การตรวจปัสสาวะ หรือลำดับที่สาม การตรวจเลือด โดยไม่ได้ปฏิบัติการตรวจจากอันดับแรกก่อน ถือว่าละเมิดต่อกฎหมาย เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานได้มาโดยมิชอบ ไม่อาจรับฟังได้ แต่สิ่งสำคัญในการตรวจสอบที่จะไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ต้องกระทำให้ผู้ถูกการตรวจหรือทดสอบ ได้รับความปลอดภัย กระทำไปโดยไม่รุนแรง และไม่โหดร้าย จึงจะถือว่าการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐไม่ฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อกฎหมาย

3.2.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา หากพิจารณาจากบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานของรัฐในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายวิธีว่าบัญญัติจะเห็นได้ว่าไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา นอกจากมาตรา 132(1) , (2) ที่บัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการตรวจตัวผู้ต้องหา ซึ่งเป็นการตรวจธรรมดา มิได้รวมถึงการยึดเอา " ส่วนของร่างกาย " และ " สิ่งอื่นที่อยู่ภายในร่างกาย " ของผู้ต้องหาเป็นพยานวัตถุพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีด้วย แต่เมื่อใดเจ้าพนักงานของรัฐแสวงหาพยานหลักฐานฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อกฎหมาย จะรับฟังได้หรือไม่ มีหลักกฎหมายดังนี้

มาตรา 226 พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่า จำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้แต่ต้องเป็นพยานหลักฐานชนิดที่มีได้เกิดขึ้น จากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกหลวง หรือโดยมิชอบด้วยประการอื่น ...

หากเจ้าพนักงานของรัฐ ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายมีประสงค์จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ถ้าได้แสวงหาพยานหลักฐานไม่ว่าจะเป็นพยานวัตถุหรือพยานเอกสาร ซึ่งได้มาจากการจับ หรือการค้นโดยมิชอบ พยานเหล่านี้จะรับฟังมิได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 รวมทั้งพยานหลักฐานที่ได้มาจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชู เชิญ หลอกหลวง เหตุผลที่ศาลไม่รับฟังเพราะ¹

1. เพื่อเป็นการยับยั้งมิให้เจ้าพนักงานกระทำการเช่นนั้นอีก
2. ความบริสุทธิ์ยุติธรรมของศาลจะเสื่อมเสียไปถ้ายอมให้รับฟังได้

ส่วนการรับฟังพยานหลักฐาน โดยมิชอบด้วยประการอื่น หมายถึง พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยไม่สมัครใจ เช่นเดียวกับพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หรือหลอกหลวงด้วย พยานหลักฐานที่ได้มาจากการตรวจค้นมิชอบ หรือมีการกระทำซึ่งเป็นการละเมิด หรือผิดกฎหมายอาญา ซึ่งไม่เกี่ยวกับความไม่สมัครใจในการให้ถ้อยคำของพยานบุคคล ก็ย่อมไม่เป็นการต้องห้ามมิให้รับฟัง เช่น การบังคับผู้ต้องหาพิมพ์ลายนิ้วมือ ให้ยอมให้ตัวอย่างเลือด ผม ขน เล็บ หรือลมหายใจ เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐาน²

พยานหลักฐานได้มาโดยวิธีการอันมิชอบ เช่น พยานหลักฐานการการใช้กำลังบังคับ เป่าลมหายใจ ตรวจปัสสาวะ ตรวจเลือด เพื่อหาระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่รถเม้าสุรา จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้หรือไม่นี้มีแนวคิดอยู่ด้วยกันหลายแนวทางคือ³

¹ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. "หลักการไม่ยอมรับฟังพยานวัตถุ พยานเอกสาร ซึ่งได้มาจากการจับ การค้น การยึดที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในสหรัฐอเมริกา" วารสารนิติศาสตร์. ฉบับที่ 3 ปีที่ 9 พ.ศ.2521

² ไสภณ รัตนกร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, พ.ศ. 2542

³ ไสภณ รัตนกร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, พ.ศ. 2542

แนวคิดแรก พยานหลักฐานได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ศาลต้องปฏิเสธ ไม่รับฟังโดยถือว่าเป็นกฎหมายห้ามรับฟังพยานหลักฐาน

(Exclusionary Rule) ศาลสหรัฐอเมริกาถือตามแนวคิดนี้โดยเคร่งครัด

แนวคิดสอง การได้มาซึ่งพยานหลักฐานไม่ว่าโดยวิธีใดก็ตาม ถ้าไม่มีกฎหมายห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานใดแล้ว ถ้าพยานหลักฐานนั้นเกี่ยวกับประเด็นแห่งคดีแล้วสามารถรับฟังได้ แม้ว่าวิธีการได้มาซึ่งพยานหลักฐานโดยมิชอบก็ตาม

แนวคิดสาม พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบรับฟังได้โดยมีข้อจำกัด แต่ศาลจะใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานหากเห็นว่าไม่เป็นธรรมแก่จำเลย ศาลจะใช้ดุลพินิจไม่รับฟังได้

แม้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 จะบัญญัติไว้ห้ามรับฟังพยานหลักฐานชนิดที่ “เกิดขึ้น” โดยมิชอบ แต่มิได้หมายความว่าพยานหลักฐานที่ “เกิดขึ้น” โดยชอบ แต่การได้มาโดยมิชอบ ศาลฎีกาได้วางหลักการตัดสินว่า พยานหลักฐานแม้จะไดมาด้วยวิธีการอันมิชอบก็รับฟังได้¹ แสดงว่าคำพิพากษาของศาลไทย ในการตีความตามกฎหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ศาลมิได้เคร่งครัดในการไม่รับฟังมากนัก หากพยานหลักฐานสามารถพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ ศาลก็อาจรับฟังมาประกอบการพิจารณาในการชี้ว่าพยานหลักฐานลงโทษจำเลยได้ตามกฎหมายแล้ว การแสวงหาพยานหลักฐานได้มาโดยมิชอบแล้วจะรับฟังไม่ได้ แต่ทางปฏิบัติของศาลอาจปฏิบัติไม่เคร่งครัดเท่าไรนัก

ตามแนวคำพิพากษาของศาลไทย เรื่องการได้มาซึ่งพยานหลักฐานโดยมิชอบ มีแนวคำพิพากษาได้วินิจฉัยไว้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 857 / 2482 การตรวจค้นของเจ้าพนักงานตำรวจชั้นผู้น้อยเพื่อจับกุมสุราเถื่อน โดยไม่มีหมายค้นและการค้นก็มีได้ปฏิบัติการให้ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 102 ไม่แสดงความบริสุทธิ์ใจก่อนตรวจค้น แม้จะพบสุราเถื่อนก็ตาม ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเป็นการตรวจค้นปราศจากอำนาจตามกฎหมาย และมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงรับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ แต่ต่อมาศาลฎีกาได้พิพากษาลงโทษจำเลยตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 837 / 2483 การตรวจค้นและยึดรถจักรยานสามล้อพร้อมด้วยอุปกรณ์ที่หายไปซึ่งกระทำไม่ได้ถูกต้องเพราะไม่ได้บันทึกรายละเอียดแห่งการตรวจค้นและสิ่งของที่ตรวจค้นได้นั้น กฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้ว่าหากไม่ปฏิบัติการดังกล่าวแล้วจะฟังไม่ได้เสียเลยว่ามีกรยึดของกลางได้จากบ้านจำเลย ศาลจึงพิพากษาลงโทษจำเลย

¹ เข็มชัย ชุตินวงศ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, พ.ศ. 2543

เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริง ฎีกาที่ 857 / 2482 และ ฎีกาที่ 837 / 2483 ฎีกาเรื่องแรก เป็นการค้นโดยมิชอบ และวิธีการค้นมิชอบ ส่วนฎีกาลังเป็นเรื่องการตรวจค้นมิชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 102 มาตรา 103 มีข้อสังเกตเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานจะ “ รับฟัง ” และ “ เชื่อฟัง ” ซึ่งพยานวัตถุได้มาจากการตรวจค้นบ้านจำเลยโดยไม่มีหมายค้นในการกรณีต้องมีหมายค้นจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานยังจำเลยไม่ได้ แต่ถ้าการตรวจค้นบ้านของจำเลยโดยชอบมีหมายค้นก็รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ส่วนศาลจะใช้ดุลพินิจในการลงโทษหรือไม่แล้วเป็นดุลพินิจของศาลในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน¹

สำหรับแนวคิดเห็นของผู้เขียนแล้ว การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา จากการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมาสุรามีระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่นั้น เมื่อเจ้าพนักงานดำเนินการฝ่าฝืนละเมิดต่อกฎหมายในการบังคับตรวจลมหายใจ บัสสาวะ ตรวจเลือด เป็นการละเมิดต่อสิทธิในชีวิตร่างกายของบุคคลโดยตรง เป็นการทำร้ายร่างกายตามกฎหมายอาญา เมื่อกระทำการไม่ถูกขั้นตอนการปฏิบัติของกฎหมาย ได้บัญญัติในเรื่องหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจหรือทดสอบเอาไว้ ซึ่งการตรวจค้น จับกุม กักตัว ควบคุมตัว เป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ เมื่อเจ้าพนักงานกระทำไปโดยไม่มีเหตุผลสมควร แล้วเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานได้มาโดยมิชอบ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 โดยมีความคิดเห็นตามแนวคิดแรก การห้ามรับฟังพยานหลักฐานได้มาโดยมิชอบ

การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา คือการที่เจ้าพนักงานของรัฐทำการรบกวนร่างกายผู้ต้องหา หากกระทำโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย โดยการรวบรวมพยานหลักฐานในบางกรณีอาจมีการกระทบกระทั่งต่อร่างกายผู้ต้องหา เช่นการจับมือผู้ต้องหาเพื่อให้พิมพ์ลายนิ้วมือ การเจาะเลือดผู้ต้องหา การตัดเล็บ หรือผม เพื่อนำไปตรวจพิสูจน์ โดยปกติแล้วบุคคลย่อมมีสิทธิในร่างกายของตนที่จะไม่ให้ใครมากระทำการกระทบกระทั่งใดๆต่อร่างกายของตนโดยไม่มีอำนาจ หากมีบุคคลใดมากระทำการดังกล่าวแล้ว ย่อมเป็นการกระทำผิดฐานทำร้ายร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญาได้ และถือเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกาย

¹ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการดำเนินคดีในชั้นก่อนพิจารณา. พิมพ์ครั้งที่ 1. ห้างหุ้นส่วนจำกัดจิรัชการพิมพ์, พ.ศ. 2544

ผู้ต้องหาโดยมิชอบ ผลอาจทำให้ศาลใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ และหากโจทก์ไม่สามารถนำสืบให้ศาลเห็นว่าจำเลยใดกระทำความผิดดังกล่าวจริง กรณีมีเหตุสงสัยศาลต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย และต้องพิพากษาปล่อยตัวจำเลยไป

ผลของการดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา ถ้ากระทำไปโดยชอบด้วยกฎหมาย พยานหลักฐานดังกล่าวรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจเอาไว้และสามารถดำเนินการตรวจสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาได้ ซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจเอาไว้ เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติมโดย(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดย(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2545 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดย(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดย(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 เป็นต้น เจ้าพนักงานของรัฐสามารถกระทำได้ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายถือว่าเป็น การกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย พยานหลักฐานที่ได้มาใช้เป็นพยานหลักฐานรับฟังในชั้นศาลได้ ไม่ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญ

การดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสุรานั้น ถ้าดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติของกฎหมายดังกล่าวแล้ว สามารถกระทำได้ แต่ถ้าการดำเนินการไม่เป็นไปตามขั้นตอนการตรวจหรือทดสอบ กล่าวคือการตรวจสอบขั้นตอนแรกของการตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดต้องกระทำโดยการเป่าลมหายใจก่อนหน้านี้ เมื่อไม่สามารถดำเนินการได้แล้วจึงสามารถดำเนินการตรวจปัสสาวะ หรือตรวจเลือด สำหรับการตรวจเลือดนั้นต้องกระทำการตรวจที่โรงพยาบาลและภายใต้การกำกับดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม ถ้าผู้ไม่มีอำนาจในการตรวจ หรือทำการตรวจในสถานที่ไม่ใช่โรงพยาบาล ถือว่าการดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อกฎหมาย กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ เป็นพยานหลักฐานซึ่งได้มาโดยมิชอบ ไม่อาจรับฟังประกอบการพิจารณาลงโทษต่อศาลได้ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา หรือละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งจะกล่าวต่อไป

ถ้าดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบด้วยกฎหมายนอกจากจะละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญแล้วอาจมีความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เช่น

1. ประมวลกฎหมายอาญา การดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา นั้นอาจเป็นการรบกวนร่างกายผู้ต้องหา ไม่ว่าจะเป็นการบังคับแปลมหายใจ การบังคับตรวจปัสสาวะ การบังคับเจาะเลือด อาจมีความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้ต้องหา ตามมาตรา 295 หรืออาจมีความผิดฐานทำให้เสื่อมเสียเสรีภาพ หรือหน่วงเหนี่ยวกักขัง ตามมาตรา 309 มาตรา 310 ถ้าเจ้าพนักงานฝ่าฝืนพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226

2. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในส่วนของการละเมิดต่อบุคคลได้ตามมาตรา 420 บัญญัติไว้ว่า "ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น"

ถ้าเกิดความเสียหายละเมิดแก่บุคคลอื่นเขาสามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งได้ นอกจากจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว เพราะการไปบังคับทำต่อร่างกายผู้ต้องหา ไม่ว่าจะเป็นการบังคับแปลมหายใจ บังคับตรวจปัสสาวะ บังคับเจาะเลือด หรือเอาส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายมาเพื่อเป็นพยานหลักฐานก็ตาม ถ้ากระทำไม่ถูกต้องตามกฎหมายให้อ่านางไว้แล้วถือว่าเป็นการละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 จำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลที่ถูกกระทำเช่นนั้น

4. เปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบก กรณีผู้ขับขี่รถเมาสุราของประเทศไทยกับต่างประเทศ

สำหรับมาตรการทางกฎหมายในต่างประเทศเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดบนถนนจากผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์ของประเทศต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มาจากหลักการที่คำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพร่างกายของบุคคลในแต่ละประเทศตามระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่กำหนดไว้ ประเทศสหรัฐอเมริกายินยอมให้ผู้ขับขี่มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดไม่เกิน 0.10 เปอร์เซ็นต์ สูงกว่าประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยต้องมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดไม่เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ สำหรับประเทศอังกฤษยินยอมให้มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดไม่เกิน 35 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของลมหายใจ 80 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของโลหิต 107 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของ

บัสสวาระ ยินยอมให้มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดน้อยกว่าประเทศไทยบางครั้งแม้ว่ามีแอลกอฮอล์ในเลือดไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดก็ห้ามขับขี้นยานพาหนะ ถ้าสภาพร่างกายหย่อนความสามารถที่จะขับขี้น ผู้ฝ่าฝืนจะมีความผิดและถูกลงโทษตามกฎหมาย

สำหรับวิธีการตรวจหรือทดสอบเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด ไม่ว่าจะเป็ประเทศไทย สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศไทย จะใช้วิธีการตรวจหาระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดจากลมหายใจ เลือด บัสสวาระ สำหรับวิธีการตรวจเลือดจะเหมือนกันต้องกระทำที่โรงพยาบาลภายใต้การตรวจของแพทย์ ส่วนการตรวจลมหายใจอาจจะกระทำที่เกิดเหตุหรือสถานที่ทำการของเจ้าพนักงานได้ แต่ประเทศอังกฤษการเก็บตัวอย่างลมหายใจต้องกระทำที่สถานีตำรวจของเจ้าพนักงานเท่านั้น เครื่องมือการตรวจนั้นต้องมีระดับมาตรฐานรับรองโดยรัฐเป็นผู้อนุญาตให้ใช้เครื่องมือ

การตรวจหรือทดสอบหาความเมาสุราของผู้ขับขี้น ไม่ว่าจะเป็ประเทศไทย สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศไทย จะเน้นการตรวจผู้ขับขี้นรถขณะขับขี้นรถบนถนนหลวงหรือทางสาธารณะเฉพาะผู้ขับขี้นรถเท่านั้น ไม่รวมผู้นั่งโดยสารมาในรถด้วย แต่สำหรับประเทศอังกฤษให้หมายความรวมถึงผู้ขับขี้นรถกำลังพยายามขับขี้นรถด้วยแม้ว่ายังไม่ได้ขับขี้นรถในขณะนั้นก็ตาม เจ้าพนักงานสามารถทำการตรวจสอบความมีเมาสุราได้

อัตราโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็เป็นการขัดขืนไม่ยอมให้ตรวจหรือทดสอบ หรือเมื่อผลการตรวจแล้วมีแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด จะมีบทลงโทษผู้กระทำความผิดตั้งแต่การกักตัวไว้เพื่อตรวจ กังขัง จำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ประเทศไทยและอังกฤษนั้นผู้ฝ่าฝืนไม่ยอมให้ตรวจจะมีอัตราโทษสูงกว่าประเทศไทย คือมีโทษจำคุก ประเทศไทยมีเพียงอัตราโทษปรับเท่านั้นไม่มีบทกำหนดโทษจำคุกไว้แต่อย่างใด จึงทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ถ้าผู้ถูกตรวจรู้หรือเจ้าพนักงานแจ้งให้ทราบว่าเขาไม่ยอมให้ตรวจจะถูกลงโทษปรับไม่เกินครั้งละหนึ่งพันบาท แต่เมื่อผลการตรวจออกมาปรากฏว่ามีระดับแอลกอฮอล์เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดเขาอาจถูกลงโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับได้ จึงทำให้ผู้ฝ่าฝืนไม่ยอมให้เจ้าพนักงานตรวจ การบังคับใช้กฎหมายจะไม่สัมฤทธิ์ผล จึงเห็นควรแก้ไขปรับปรุงอัตราโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไม่ยอมทดสอบให้มีอัตราโทษจำคุกด้วย จึงจะทำให้ผู้ขับขี้นรถยินยอมให้เจ้าพนักงานตรวจโดยปริยาย

การแสวงหาพยานหลักฐานตามแนวทางรัฐธรรมนูญ และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในต่างประเทศกับประเทศไทย มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกามีรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) ได้บัญญัติแนวทางการแสวงหาพยานหลักฐานไว้ สิทธิของประชาชนต้องได้รับความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย จากการ

ตรวจค้นและยึดโดยไม่มีเหตุอันควรมิได้เว้นแต่มีเหตุอันควร ผู้ฝ่าฝืนถือว่าละเมิดสิทธิและเสรีภาพบุคคลตามรัฐธรรมนูญ แต่ศาลสูงก็ได้ตัดสินวางแนวทางการปฏิบัติเป็นบรรทัดฐานเอาไว้ในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาในการตรวจเลือดเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ยานพาหนะว่าอยู่ในภาวะมีเมาสูราหรือสารเสพติดหรือไม่ เจ้าพนักงานสามารถทำการตรวจสอบได้ ถ้าการกระทำนั้นมีเหตุผลอันสมควร ถือว่าการเจาะเลือดเป็นการรบกวนสิทธิเพียงเล็กน้อยจึงสามารถกระทำได้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ รัฐต่างๆหลายรัฐก็ได้ออกกฎหมายจรรยาบรรณได้บัญญัติหลักการและวิธีการปฏิบัติ รวมทั้งบทกำหนดโทษเพื่อมาใช้บังคับในการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมาสูรา ประเทศอังกฤษก็ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานเอาไว้ในพระราชบัญญัติตำรวจและพยานหลักฐานคดีอาญา 1984 ประกอบกับมีกฎหมายจรรยาบรรณทางบก 1988 ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานสามารถแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาได้สอดคล้องกันจึงสามารถตรวจสอบผู้ขับขี่รถเมาสูราได้ตามทั้งสองแนวทาง สำหรับประเทศไทย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 (1), (2) ไม่ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา ให้อำนาจตรวจร่างกายได้ภายนอกเท่านั้นไม่รวมถึงส่วนหนึ่งที่อยู่ในร่างกายหรือส่วนหนึ่งของอวัยวะ เมื่อพิจารณาตามแนวทางกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 มาตรา 31 เจ้าพนักงานสามารถกระทำได้ที่จำเป็น มีเหตุผลอันสมควร มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจเอาไว้จึงสามารถแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาได้ ฉะนั้นการตรวจหรือทดสอบหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่รถเมาสูราในขณะขับขี่ยานพาหนะตามกฎหมายจรรยาบรรณทางบก และกฎหมายการขนส่งทางบก ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานสามารถดำเนินการตรวจได้ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการตรวจหรือทดสอบเป็นไปตามกฎกระทรวง หรือประกาศหลักเกณฑ์การปฏิบัติเอาไว้ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมความประพฤติผู้ขับขี่รถเมาสูราที่นำมาใช้ทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ เมื่อศาลได้ตัดสินลงโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ หรืออาจไม่ลงโทษจำคุกแต่ให้รอลงอาญา หรือให้ปรับเพียงสถานเดียว แต่ศาลอาจใช้ดุลพินิจนำเอามาตรการการควบคุมความประพฤติหรือมารยาทของผู้ขับขี่รถมาใช้ เช่น การอบรมระเบียบวินัย , การบำบัดที่ประวัติ , การทำงานรับใช้สังคม , การพักใบอนุญาตขับขี่ , ยึดใบอนุญาตขับขี่ , การเพิกถอนใบอนุญาต แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาอาจมีการยึดรถ หรือปรับเครื่องยนต์รถโดยการติดตั้งอุปกรณ์อัตโนมัติเพื่อมิให้ติดเครื่องได้เมื่อผู้ขับขี่มีอาการมีเมาสูรา

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาถึงมาตรการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กรณีการตรวจหรือการทดสอบอันเกิดจากผู้ขับขี่รถเม้าสุรา เพื่อศึกษาวิธีการที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบก กรณีการตรวจหรือการทดสอบอันเกิดจากผู้ขับขี่รถเม้าสุรามาใช้ในประเทศไทย จะขัดแย้งกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรืออาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมเอกสารทางนิติศาสตร์ คำพิพากษาของศาล บทความ ทั้งในและต่างประเทศ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อสรุป

การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา นั้น นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหา หรือผู้ต้องสงสัย ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐเป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐาน ตั้งแต่กระบวนการขึ้นสอบสวนจนถึงขั้นพิจารณาในชั้นศาล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการทางกฎหมายในการตรวจพิสูจน์รองรับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานให้อำนาจในการตรวจ บังคับ ในการแสวงหาพยานหลักฐานจากสิ่งที่อยู่ในร่างกายผู้ต้องหา ซึ่งในบางครั้งการแสวงหาพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่นั้นอาจล่วงละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล ซึ่งขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายจึงทำให้หลายครั้งที่พยานหลักฐานที่ได้มานั้นเป็นการได้มาโดยมิชอบ ส่งผลให้พยานหลักฐานนั้นไม่อาจรับฟังได้ในทางกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่สามารถนำมาพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้นั้น อาจเนื่องมาจากบางครั้งในสถานที่เกิดเหตุอาจไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาพยานหลักฐานที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหา หรือผู้ต้องสงสัยเพิ่มเติม โดยอาจใช้วิธีบังคับเอาจากร่างกายทั้งภายใน และภายนอก เช่น การตรวจจอสสุจิ การตรวจเส้นผม ขน การตรวจเลือด การตรวจปัสสาวะ การตรวจลมหายใจ เพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ หรือสารเสพติดในร่างกาย หรืออาจใช้วิธีการตรวจลายพิมพ์ ดี เอ็น เอ (DNA Fingerprinting) เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่มีความจำเป็นต่อการพิสูจน์ความผิดผู้ต้องหา

มาตรการทางกฎหมายในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาเป็นปัญหาในทางปฏิบัติเป็นอย่างมาก เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ได้บัญญัติไว้ชัดเจนต่อการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังเช่น มาตรา 132 (1) ที่บัญญัติให้อำนาจของพนักงานสอบสวนในการตรวจผู้ต้องหา กฎหมายกำหนดไว้ว่าให้อำนาจ "พนักงานสอบสวน" เท่านั้น ซึ่งพนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน¹ โดยไม่รวมเจ้าพนักงานของรัฐฝ่ายอื่น ๆ ในการรวบรวมพยานหลักฐานมีข้อสังเกตประการหนึ่งคือ กฎหมายกำหนดให้อำนาจพนักงานสอบสวนเท่านั้น อาจไม่รวมถึงตำรวจทั่ว ๆ ไปที่ไม่ได้เป็นพนักงานสอบสวน

มาตรการทางกฎหมายในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 (1) นั้น เป็นการตรวจร่างกายภายนอกธรรมดาเท่านั้น ไม่รวมถึงการตรวจ "ส่วนของร่างกาย" และ "สิ่งอื่นภายในร่างกาย" ของผู้ต้องหา เช่น การเจาะเลือด การตรวจปัสสาวะ การตรวจน้ำอสุจิ การตรวจวัดลมหายใจ หรือสิ่งอื่นใดที่ขั้บหรือหลังออกมาจากภายในร่างกาย กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้อำนาจรัฐกระทำได้²

ในขณะที่มาตรการทางกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐ สามารถตรวจสิ่งที่ได้จาก ร่างกายผู้ต้องหาได้นั้น มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519³ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 โดยให้อำนาจรัฐสามารถทำการตรวจสอบ ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้น มีสารเสพติดใดในร่างกาย ซึ่งหลักเกณฑ์วิธีการตรวจนั้นตามมาตรฐานสากล กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในราชกิจจานุเบกษา ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้เกี่ยวกับการตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเม้าสุรา กฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานของรัฐสามารถทำการตรวจสอบได้ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2537 กำหนดให้ตรวจหาระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดจากการเสพสุราเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐสามารถดำเนินการตรวจหรือทดสอบเพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด หรือสารเสพติดในร่างกายได้ ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา... (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2536

¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 2 (6)

หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่บัญญัติให้อำนาจรัฐในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา การบังคับกฎหมายจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมาสุราได้ สามารถนำมาพิสูจน์ยืนยันในชั้นพิจารณาของศาลได้ ถือว่าเป็นมาตรการทางกฎหมายที่บัญญัติให้สามารถกระทำได้ภายในขอบเขตของกฎหมาย และกระบวนการตรวจพิสูจน์ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานและวิธีการตรวจสอบตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง สามารถทำให้ประชาชนตรวจสอบได้ ไม่ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

A มาตรการทางกฎหมายของสหรัฐอเมริกา วางหลักในเรื่องการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาว่า เจ้าพนักงานของรัฐไม่อาจรบกวนสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชนได้ ซึ่งถือว่าผลประโยชน์ของรัฐในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมมีอยู่เหนือผลประโยชน์ของผู้ต้องหา ฝ่ายรัฐจึงมีอำนาจกระทำได้โดยไม่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 แต่สำหรับการตรวจสอบผู้ขับขี่รถเมาสุราสามารถกระทำได้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้¹

ในส่วนของกฎหมายว่าด้วยผู้ขับขี่ยานพาหนะที่มีระดับแอลกอฮอล์เกินกฎหมายกำหนดนั้น แต่ละมลรัฐจะบัญญัติขึ้นโดยเป้าหมายหลักของกฎหมายก็เพื่อลดอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้บนถนนซึ่งสืบเนื่องมาจากความไม่พร้อมของผู้ขับขี่ที่จะควบคุมยานพาหนะในขณะนั้น ๆ โดยส่วนใหญ่จะบัญญัติไว้ว่าผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ขับร่างกายได้อิทธิพลของแอลกอฮอล์นั้นถือว่าเป็นผู้ที่หย่อนความสามารถในการขับรถ ซึ่งกฎหมายของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย กำหนดให้ห้ามผู้ขับขี่ยานพาหนะที่มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน .08 เปอร์เซ็นต์

อำนาจการจับกุมผู้ขับขี่ยานพาหนะตามกฎหมายสหรัฐฯ จะไม่มีการเตือนล่วงหน้า แต่การจับกุมในแต่ละครั้งจะกระทำได้ต่อเมื่อเจ้าพนักงานตำรวจที่จับกumnั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ขับขี่ยานพาหนะกำลังตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์หรือยาเสพติด หรือทั้งสองอย่างรวมกัน โดยสถานการณ์ในการขับขี่ยานพาหนะของผู้ขับขี่ในขณะนั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้¹

- (a) การขับขี่ยานพาหนะของบุคคลนั้นมีลักษณะที่จะส่งผลต่อการเกิดอุบัติเหตุจราจร
- (b) การขับขี่ยานพาหนะของบุคคลนั้นมีลักษณะกีดขวางถนน
- (c) การแสดงออกของผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ตกใจกลัวเมื่อถูกเจ้าพนักงานตำรวจเรียก
- (d) การกระทำที่ละเมิดต่อผู้อื่นและอาจนำมาซึ่งความเสียหายหากเจ้าพนักงานตำรวจ

ไม่จับกุม

¹ Vehicle Code of California Section 40300.5

(e) ผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ต้องการทำลายพยานหลักฐาน หากไม่จับกุม

มาตรการทางกฎหมายของอังกฤษ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมาสุรา ตามกฎหมายจราจรทางบก 1988 (Road Traffic Act 1988) และพระราชบัญญัติตำรวจและการพยานหลักฐานคดีอาญา 1984 (Police and Criminal Evidence Act 1984) การใช้อำนาจของตำรวจในการรวบรวมพยานหลักฐานทางชีวภาพ ภายใต้เงื่อนไขที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ต้องได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร
2. ต้องปรากฏเหตุอันน่าเชื่อว่าผู้ต้องหามีส่วนพัวพันกับการกระทำความผิด และมีเหตุอันน่าเชื่อว่า สิ่งส่งตรวจสามารถยืนยันหรือพิสูจน์ได้ว่าผู้ต้องหามีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

ในส่วนของ การควบคุมผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของความมึนเมา กำหนดให้มีการตรวจทดสอบ 2 ขั้นตอน กล่าวคือ ขั้นตอนแรก (First test) เป็นการตรวจพิสูจน์เบื้องต้นว่าผู้ขับขี่มีแอลกอฮอล์อยู่ในร่างกายหรือไม่ โดยตรวจพิสูจน์จากลมหายใจ (Breath test) ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเฉพาะผู้ที่อยู่ในเครื่องแบบเท่านั้นที่มีอำนาจจับกุมเพื่อตรวจพิสูจน์ลมหายใจจากผู้ขับขี่ได้ หากมีเหตุอันควรสงสัย (Reasonable cause to suspect) ว่าผู้ขับขี่นั้นได้ขับขี่ยานพาหนะในขณะที่มึนเมา และมีอำนาจด้วยว่าหากสงสัยว่าผู้ขับขี่ยานพาหนะคนใดทำผิดกฎจราจร หรือได้ขับขี่ยานพาหนะในขณะที่เกิดอุบัติเหตุก็ขอให้มีการตรวจหาความมึนเมาได้ การตรวจพิสูจน์ในครั้งที่สองนี้ (second test) จะใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันว่าผู้ต้องหาขับขี่ยานพาหนะในขณะที่มึนเมาในชั้นพิจารณาต่อไป โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจร้องขอให้มีการตรวจพิสูจน์หาความมึนเมาได้จาก "ส่วนร่างกาย" ของผู้ต้องหาอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งผู้ต้องหาจะต้องยินยอมให้ตัวอย่างลมหายใจ เลือด หรือปัสสาวะ ตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจร้องขอ มิเช่นนั้นเป็นความผิดมิโทษตามกฎหมายคือ จำคุกหรือปรับ โดยกำหนดให้มีระดับแอลกอฮอล์ ไม่เกิน 35 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของลมหายใจ หรือ 80 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของโลหิต หรือ 107 ไมโครกรัมของแอลกอฮอล์ต่อ 100 มิลลิลิตรของปัสสาวะ

สำหรับประเทศไทย การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาได้เพียงได้นั้น พิจารณาจากบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานของรัฐทำการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา ได้แก่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 132(1) บัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการตรวจผู้ต้องหา เป็นการให้อำนาจในการตรวจร่างกายธรรมดา ไม่ได้หมายความว่ากรยึดเอา "ส่วนร่างกาย" และ "สิ่งอื่นที่อยู่ในร่างกาย" ของผู้ต้องหารวบรวมเป็นพยานวัตถุพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดี ไม่ได้มีความหมายรวมถึงการที่เจ้าพนักงานของรัฐ จะไปบังคับเอาสิ่งของทีหลังจากร่างกาย ได้แก่ ผม ขน เลือด หรืออสุจิ ของผู้ต้องหาด้วย ดังนั้น ปัจจุบันเจ้าพนักงานตำรวจจึงยังไม่สามารถกระทำการดังกล่าวได้ เว้นแต่เป็นกรณีตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ดังกล่าวนั้นมีหลักเกณฑ์ในการทดสอบผู้ขับขี่ที่รถเม้าสุราที่เจ้าพนักงานตำรวจสงสัยว่าจะเสพสิ่งของมีนเมาเข้าสู่ร่างกาย โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจบังคับตรวจวัดโดยการเป่าลมหายใจ ตรวจปัสสาวะ ตรวจเลือด หรือตรวจทดสอบหาระดับ หรือปริมาณสารแอมเฟตามีน หรือเมทแอมเฟตามีน หรือยาเสพติดอื่นๆ จากการตรวจปัสสาวะ โดยใช้เครื่องมือ Immunoassay โดยวิธีการตรวจวัดผู้ขับขี่ที่รถว่าเม้าสุราดังนี้

(1) ตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบให้ใช้เครื่องวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือด โดยเป่าลมหายใจ (Breath Analyzer Test) และอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

วิธีการตรวจหรือทดสอบตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องตรวจแต่ละชนิด

- (2) ตรวจปัสสาวะ
- (3) ตรวจวัดจากเลือด

การตรวจวัดตาม (2) หรือ (3) ให้ใช้กรณีที่ไม่สามารถตรวจสอบตาม (1) ได้เท่านั้น ผู้ขับขี่ที่รถมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ให้ถือว่าเม้าสุรา

แต่ขั้นตอนการตรวจสอบต้องกระทำตามขั้นตอนของกฎหมายโดยต้องเริ่มจากตรวจวัดโดยการเป่าลมหายใจก่อน ซึ่งเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลน้อยที่สุด เมื่อไม่สามารถตรวจวัดโดยการเป่าลมหายใจได้แล้วจึงทำการตรวจลำดับต่อไป คือ ตรวจปัสสาวะ

¹ กฎกระทรวงฉบับที่ 16 พ.ศ. 2537 ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

ตรวจเลือด¹ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 31 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิต และร่างกาย... การจับกุม คุมขัง ตรวจค้นบุคคล หรือการกระทำใดกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย ฉะนั้นเมื่อพิจารณาจากการแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบ ผู้ขับซีรดเมาสูรา เพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าเกินกว่ากฎหมายกำหนดไว้ การบังคับตรวจวัดโดยการเป่าลมหายใจ บังคับตรวจปัสสาวะ บังคับตรวจเลือด ย่อมเป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่การกระทำนั้นถ้าอยู่ภายใต้กฎหมายบัญญัติให้อำนาจเอาไว้ เจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจที่จะแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาได้ แต่ต้องกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจกระทำเท่าที่จำเป็นและมีเหตุอันสมควร ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลน้อยที่สุดและสิ่งสำคัญต้องให้เกิดความปลอดภัย การตรวจหรือทดสอบเพื่อหาระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับซีรดเมาสูรา จึงสามารถกระทำได้แม้ว่าไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาก็ตาม ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่4)และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 และตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 สามารถแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาจากการทดสอบได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 ไม่เป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 31

การบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับซีรดเมาสูรา กฎหมายได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานสามารถดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบเพื่อหาระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดได้ แต่การกระทำต้องปฏิบัติภายใต้หลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายจราจรทางบก และกฎหมายการขนส่งทางบก เริ่มตั้งแต่การตรวจค้น จับกุม การกักตัว การควบคุมตัว ต้องมีเหตุสงสัยอันควร และกระทำเท่าที่จำเป็นในการตรวจหรือทดสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อย กระหน่ำต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลน้อยที่สุด

¹ กฎกระทรวง ฉบับที่ 16 พ.ศ.2537

ตรวจเลือด¹ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 31 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิต และร่างกาย... การจับกุม คุมขัง ตรวจค้นบุคคล หรือการกระทำใดกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย ฉะนั้นเมื่อพิจารณาจากการแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบ ผู้ขับซีรเดมาสุรา เพื่อหาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดว่าเกินกว่ากฎหมายกำหนดไว้ การบังคับตรวจวัดโดยการเป่าลมหายใจ บังคับตรวจปัสสาวะ บังคับตรวจเลือด ย่อมเป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่การกระทำนั้นถ้าอยู่ภายใต้กฎหมายบัญญัติให้อำนาจเอาไว้ เจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจที่จะแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาได้ แต่ต้องกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจกระทำเท่าที่จำเป็นและมีเหตุอันสมควร ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลน้อยที่สุดและสิ่งสำคัญต้องให้เกิดความปลอดภัย การตรวจหรือทดสอบเพื่อหาระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับซีรเดมาสุรา จึงสามารถกระทำได้แม้ว่าไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาก็ตาม ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่4)และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 และตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 สามารถแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาจากการทดสอบได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 ไม่เป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 31

การบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบก กรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับซีรเดมาสุรา กฎหมายได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานสามารถดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจหรือทดสอบเพื่อหาระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดได้ แต่การกระทำต้องปฏิบัติภายใต้หลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายจราจรทางบก และกฎหมายการขนส่งทางบก เริ่มตั้งแต่การตรวจค้น จับกุม การกักตัว การควบคุมตัว ต้องมีเหตุสงสัยอันควร และกระทำเท่าที่จำเป็นในการตรวจหรือทดสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อย กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลน้อยที่สุด

¹ กฎกระทรวง ฉบับที่ 16 พ.ศ.2537

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องนี้ผู้เขียนเห็นว่า เพื่อให้อำนาจเจ้าพนักงานในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา ในการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบกกรณีตรวจหรือทดสอบผู้ขับขี่รถเมสสุรา สามารถกระทำได้ตามกฎหมายที่ให้อำนาจเอาไว้ หรือเพื่อให้กฎหมายสอดคล้องกันกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิให้ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล ควรดำเนินการตามมาตรการดังนี้

2.1 มาตรการด้านกฎหมาย

2.1.1 ควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 (1), (2) ให้มีความสอดคล้องกันหรือชัดเจน ในการให้อำนาจเจ้าพนักงานในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาได้ ในส่วนที่เป็น " ส่วนของร่างกาย " หรือ " สิ่งอื่นที่อยู่ในร่างกาย " ของผู้ต้องหาไม่ว่าจะเป็นการบังคับเจาะเลือด ตรวจจอสสุจิ ตรวจปัสสาวะ เส้นผม ขน หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอวัยวะ โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจโดยทั่วไปที่รับผิดชอบในการปฏิบัติการตามหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงยืนยันความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา หรือผู้ต้องสงสัย ไม่ใช่ให้อำนาจเฉพาะพนักงานสอบสวนเท่านั้น

2.1.2 ควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 154 ให้มีอัตราโทษทั้งจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับสูงกว่า หรือเท่ากับมาตรา 160 เพื่อเป็นมาตรการในการบังคับให้ผู้ฝ่าฝืนไม่ยินยอมให้เจ้าพนักงานทำการตรวจหรือทดสอบว่าเมสสุราหรือไม่ให้ยินยอมตรวจโดยปริยาย ผู้ฝ่าฝืนไม่ยินยอมให้ตรวจนอกจากเจ้าพนักงานมีอำนาจกักตัวผู้นั้นไว้ทำการตรวจหรือทดสอบภายในระยะเวลาอันสมควรเพื่อให้การตรวจสอบเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ผู้นั้นยังฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานมีอำนาจเพียงปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทเท่านั้นทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายจึงไม่ยินยอมให้เจ้าพนักงานตรวจสอบเพราะถ้าผลการตรวจหรือทดสอบแล้วมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าเมสสุราจะถูกลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อผู้กระทำความผิดรู้อัตราโทษแล้วเขาจะไม่ยินยอมให้เจ้าพนักงานตรวจหรือทดสอบ จึงเห็นควรแก้กฎหมายในมาตรานี้ให้มีอัตราโทษสูงเพื่อให้ยินยอมให้เจ้าพนักงานตรวจโดยปริยาย

2.1.3 ควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 127 ทวิ และ มาตรา 127 ตริ สำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายควรมีทั้งอัตราโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนอำนาจเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจกักตัวผู้นั้นไว้เพื่อทำการทดสอบภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นแห่งกรณี เพื่อทำให้การตรวจสอบเสร็จสิ้นไปโดยเร็วด้วย เพื่อให้ผู้กระทำผิดจะได้ยินยอมให้เจ้าพนักงานตรวจสอบโดยปริยาย

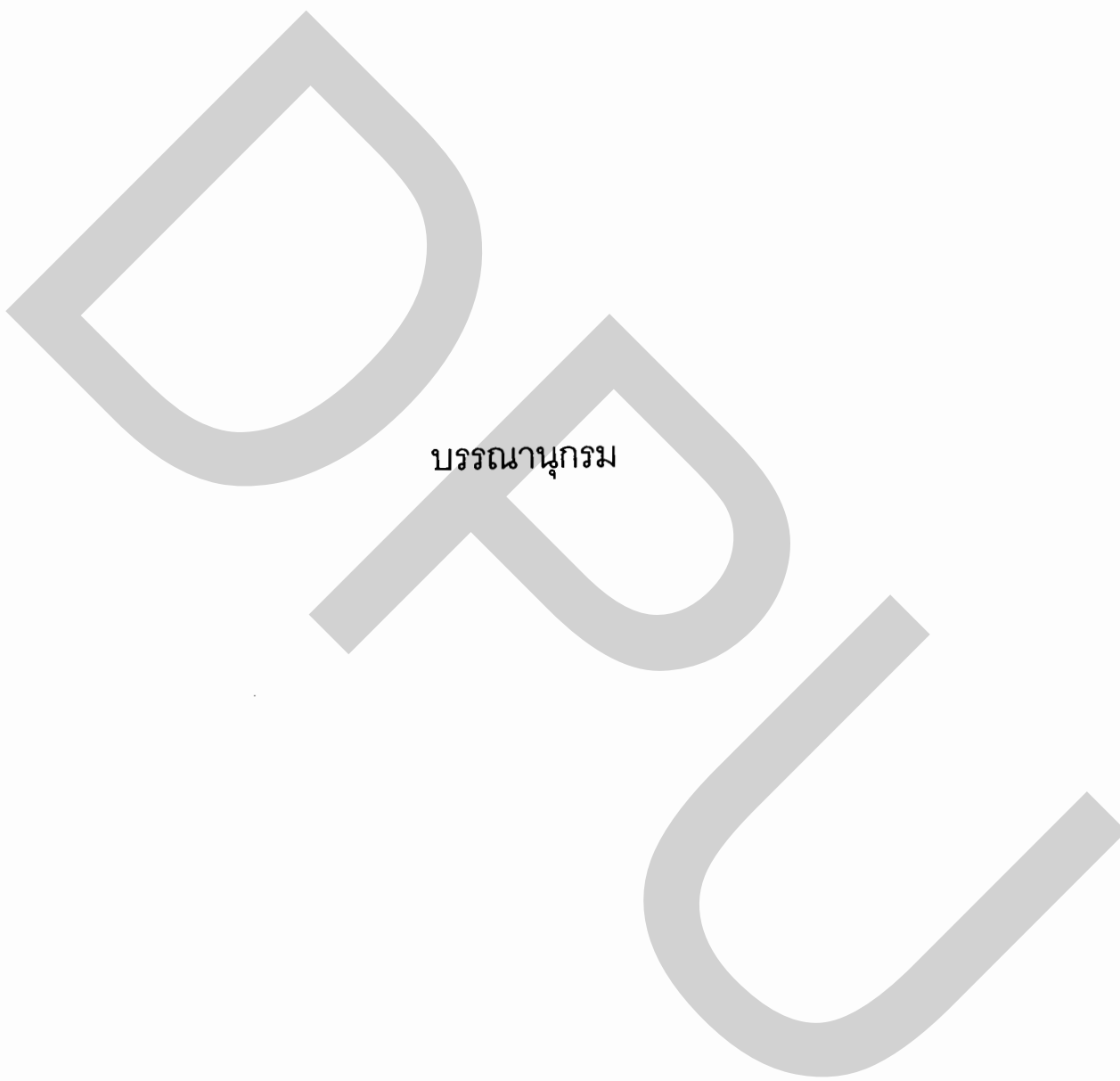
2.2 มาตรการในการบังคับใช้กฎหมาย

2.2.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายในปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งผิดในขณะเมาสุราในถนนหรือทางสาธารณะ ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบตรวจสอบโดยตรง โดยสั่งการให้ดำเนินการตรวจหรือทดสอบผู้ขับซึ่งรถเมาสุราทั่วทุกสถานีตำรวจไม่ว่าจะเป็นกรุงเทพมหานคร หรือในต่างจังหวัด รวมทั้งสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว ยุติธรรม มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประชาชน

2.2.2 ศาลเมื่อใช้ดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำผิดไปแล้ว ศาลอาจใช้ดุลพินิจในการใช้มาตรการในการควบคุมความประพฤติ โดยกำหนดวิธีการและหลักเกณฑ์ให้ผู้กระทำความผิดมารายงานตัวต่อเจ้าพนักงานควบคุมความประพฤติและให้ทำงานรับใช้สังคมทุกราย เป็นแนวทางที่มาตรฐานให้ประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อจะให้ผู้กระทำความผิดหลายจำไม่กล้ากระทำผิดอีก

2.2.3 เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว ถูกต้อง ยุติธรรม ควรให้มีแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์ หรือผู้มีความรู้ความชำนาญจากสถานที่ตรวจของทางราชการ หรือสำนักงานสาธารณสุข ร่วมปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยทุกครั้ง

2.2.4 ต้องมีการอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับซึ่งที่กระทำผิดกฎหมายแก่เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ขั้นตอนการตรวจค้น จับกุม จนฟ้องร้องต่อศาล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. กระบวนการยุติธรรมบนเส้นทางของการเปลี่ยนแปลง. สำนักพิมพ์
วิญญูชน พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ.2543
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยกาดำเนิน
คดีในชั้นตอนก่อนการพิจารณา. ห้างหุ้นส่วนจำกัดจิ รัชการพิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 1,
พ.ศ.2544
- เข็มชัย ชูติวงศ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, พ.ศ.2542
- คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. สำนักพิมพ์นิติธรรม พิมพ์ครั้งที่ 5,
พ.ศ.2542
- รวมบทความด้านวิชาการ. ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์อักษร, พ.ศ.2540
- หนังสือบรรยาย วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.
สำนักศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, พ.ศ.2539
- คู่มือปฏิบัติงานตำรวจจราจร 1991. กองบังคับการตำรวจจราจร กองบัญชาการตำรวจ
นครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2542
- จิรนิติ หะวานนท์. สิทธิทางวิธีพิจารณาความอาญาตามรัฐธรรมนูญ. สำนักพิมพ์วิญญูชน,
พ.ศ.2543
- จิตติ เจริญจำ. พยานในคดีอาญา สำนักพิมพ์อักษร กรุงเทพฯ พ.ศ.2538.
- ดาราวรรณ ใจคำป้อ. การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา. วิทยานิพนธ์
นิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ.2536
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. ประมวลกฎหมายอาญาฉบับอ้างอิง. สำนักพิมพ์วิญญูชน,พ.ศ.2544
- ทัศนะ สุวรรณจุฑะ. นิติเวชศาสตร์ หลักปฏิบัติและวิเคราะห์ปัญหา พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ
ห้างหุ้นส่วนภาพพิมพ์ พ.ศ.2532
- ธเนศ ชาลี. มาตรการควบคุมการเริ่มต้นคดีของตำรวจ วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ.2540
- นพนธิ สุริยะ. สิทธิมนุษยชน สำนักพิมพ์วิญญูชน กรุงเทพฯ, พ.ศ.2537

- พงษ์ศักดิ์ วัฒนา. รายงานคณะผู้เชี่ยวชาญสุราที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุยานยนต์ กรุงเทพฯ.
โรงพิมพ์ทหารผ่านศึก, พ.ศ.2536
- พรทิพย์ โรจนสุนันท์. นิติเวชศาสตร์. สำนักพิมพ์วิญญูชน พิมพ์ครั้งที่ 3, พ.ศ.2544
- พัฒนะ ไชยเศรษฐ. คู่มือกฎหมายพยานหลักฐาน. สำนักพิมพ์นิติธรรม พิมพ์ครั้งที่ 2 ,
พ.ศ.2534
- ไพบุลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล และ อติศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ รายงานการวิจัย : โครงการเมาไม่ขับ
สู่การป้องกันอุบัติเหตุจราจรที่ยั่งยืน มูลนิธิสาธารณสุขไทย พ.ศ.2543
- ยิ่งศักดิ์ กฤษณจินดา และวณิพงษ์ เวชยานนท์ คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน ห้างหุ้น
ส่วนจำกัดพิมพ์อักษร พิมพ์ครั้งที่ 3 พ.ศ.2541
- กฎหมายพยาน พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2525
- รุ่งระวี ไสขุมา. ลายพิมพ์ ดี เอ็น เอ กับการดำเนินคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, พ.ศ.2539
- วิชัย ต้นศิริ. รัฐธรรมนูญประเทศตะวันตก และไทย พิมพ์ครั้งที่ 2 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)
กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์เอ็ดสันโปรดักส์, พ.ศ.2540
- วิชัย บุญแสง. ลายพิมพ์ดี เอ็น เอ จากสารพันธุกรรมสู่เทคโนโลยีพิสูจน์บุคคล. สำนัก
งานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, พ.ศ.2541
- ศานิจ บุญศิริ. ความชอบธรรมกฎหมายของการแสวงหาพยานหลักฐานในการคดี
อาญาแก่ผู้กระทำผิดโดยเจ้าพนักงาน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, พ.ศ.2543
- สุพร วัฒนวงศ์วรรณ. การคุ้มครองเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของผู้ถูกกล่าวหาในคดี
อาญา". วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ.2529
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. สำนักพิมพ์วิญญูชน,
พ.ศ.2542
- สุรศักดิ์ ปริสฺณญาณกุล. เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ กองรังสีและเครื่องมือแพทย์ กรมวิทยา
ศาสตร์การแพทย์, 2543
- โสภณ รัตนกร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน สำนักพิมพ์นิติบรรณการ พิมพ์ครั้งที่ 4
พ.ศ.2542

กฎหมาย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

บทความ

- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. งานนิติเวชกับการดำเนินคดีอาญา บทบาทที่ต้องทบทวน. วารสารอัยการ ปีที่ 18 ฉบับที่ 208 , มิ.ย. 2538
- จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช. อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจในการตรวจพิสูจน์หาสารเสพติดในร่างกายของผู้ต้องสงสัย. รพี'42 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, พ.ศ.2532
- ประดิษฐ์ เอกมณี. การรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญา. รพี'39 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย, พ.ศ.2542
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. การประเมินผลจากพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์. บทบัณฑิตย์ เล่มที่ 29 ตอน 4, พ.ศ.2515
- งานนิติเวชกับกระทรวงยุติธรรม. บทบัณฑิตย์ เล่มที่ 55 ตอน 2 , มิ.ย.2541
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. แนวทางการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการพิเศษ : มุมมองของผู้เชี่ยวชาญ. ดุลพาห เล่มที่ 3 ปีที่ 44(ก.ค.-ก.ย.2540)
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. เจื่อนไขการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน : “มาตร ” ในการควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายนิติศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับ 2 พ.ศ.2543
- ไอลง โภคิน. การตรวจเลือด. ดุลพาห เล่มที่ 9 ปีที่ 5, ก.ย.2501
- วิสาร พันธุณะ. วิธีพิจารณาความอาญาในสหรัฐอเมริกา ดุลพาห ปีที่ 25 เล่มที่ 5 พ.ศ.2521
- จิรนิติ หะวานนท์. หลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ : เปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอเมริกา กับกฎหมายเยอรมัน ดุลพาห ปีที่ 31 เล่มที่ 3 พ.ศ.2527
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย : ปัญหาและข้อเสนอแนะบางประการ ดุลพาห ปีที่ 43 เล่มที่ 4 พ.ศ. 2539
- ประมวล สุวรรณศรี. พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ บทบัณฑิตย์ ปีที่ เล่มที่ 25 ตอน 1 พ.ศ.2511

ภาษาอังกฤษ

A DUI offense. <http://www.californiadrunkdrivinglaw.com>

Adrian Keane. The Modern Law of Evidence. Third editor, Butterworths: London, 1994.

Alltridge Peter. "Recognising Novel Scientific Techniques : DNA as a test case", The Criminal Law Review (October, 1992), at page 693

American Jurisprudence. (Vol. 7A) Second editor, New York: The lawyer Co-operative Publishing Co., Rochester, 1980.

Bernard Robertson. "Discretion and the Intoximeter" Criminal Law Review., 1986.

Coldwell, BB. Traffic Accident Correlation for Medical Research Proceeding of the Montreal Conference on Medical Aspects of Traffic Accident. Montreal.

D.W.Elliott and Harry Street. "Motoring offences and real crime. Road Accident.

Harmondsworth, middlesex, England: penguin Books Ltd, 1968.

Drunk Driving Offense. www.drunkdrivingoffences.com/drunkdriving.htm.

Francis J. Ludes and Harold J. Gilbert. Corpus Juris Secundum. vol.61A St. Paul, Minn, West Publising Co., 1970.

Gilbert B. Stuckey, Evidence for the Law enforcement officer. third edition, New York : McGraw-Hill Book Company, 1979.

H.J.Wall and Alisstair R.Brownlie. Drink Drugs and Driving. Second Edition. London Sweet and Maxwell, 1985.

Halsbury's Laws of England (Vol. 40) Fourth Edition London : Butterworth, 1983.

John H. Wigmore. A Treatise on Evidence in Trial at Common Law (vol.11) Third Edition. Little Brown and Company, 1959.

Lawrence E. Taylor. Drunk Driving Defense. Little Brown and Company., 1981.

Linda P. Dobbs. Road Traffic Offense Act 1988. Road Traffic Law & Practice. Third Edition. London : Sweet & Maxwell, 1995.

Lisa Gurin. Patricia Gima and Nolo Editors. California Law. California: Nolo.com.2000.

State of California. Department of Motor Vehicles. California driver handbook 2000.

M.D.A. Freeman. Police and Criminal Evidence Act 1984. London: Butterworths, 1985.

National Commission Against Drunk Driving www.lectlaw.com/def/f081.htm

ROAD TRAFFIC ACT 1988 [Web@oraclelaw.co.uk](http://www.oraclelaw.co.uk) 2000.

Ronald C. Denney. "The use of breath and blood Alcohol Values in Evaluating" Hip Flask "Defenses" New Law Journal (vol.136)., 1986.

<http://frwebgate5.access.gpo.gov/cgi/bin/waisgate.cgi>

http://www.hwysafety.org/safety_facts/state_laws/restrain2htm

http://roads.detr.gov.uk/roadsafety/strateleg/repeat_intox_driver.pdf

<http://www.caselaw.lp.findlaw.com/cacodes/veh/27450%2D27503.html>

ด

ค

ภาคผนวก

ข

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๓๗)

ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก

พ.ศ. ๒๕๒๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ ให้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่โดยวิธีการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบให้ใช้เครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือด โดยวิธีเป่าลมหายใจ(BREATH ANALYZER TEST) และอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

วิธีการตรวจหรือทดสอบ ให้ปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องตรวจแต่ละชนิด

(๒) ตรวจวัดจากปัสสาวะ

(๓) ตรวจวัดจากเลือด

การตรวจวัดตาม (๒) หรือ (๓) ให้ใช้ในกรณีที่ไม่สามารถทดสอบตาม (๑) ได้เท่านั้น

ข้อ ๒ กรณีที่ต้องทดสอบโดยวิธีตรวจวัดจากเลือดตามข้อ ๑ (๓) ให้ส่งตัวผู้ขับขี่ไปยังโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด และทำการเจาะเลือดภายใต้การกำกับดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ ๓ ถ้ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเมาสุรา

(๑) กรณีตรวจวัดจากเลือด เกิน ๕๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

(๒) กรณีตรวจวัดจากลมหายใจหรือปัสสาวะ ให้เทียบปริมาณแอลกอฮอล์โดยปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้

(ก) กรณีตรวจวัดจากลมหายใจ ให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับ ๒,๐๐๐

(ข) กรณีตรวจวัดจากบัสสาวะ ให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับ เศษ ๑
ส่วน ๑.๓

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๗

พลเอก ขวลิต ยงใจยุทธ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ ๑๘๘/๒๕๓๘

เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานจรรยาตามพระราชบัญญัติจรรยาทางบก

พ.ศ. ๒๕๒๒

เนื่องด้วยพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจกระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๓๖ ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการต่างๆของกรมตำรวจใหม่ เพื่อให้ตำแหน่งของเจ้าพนักงานจรรยาสอดคล้องกับตำแหน่งของข้าราชการตำรวจตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติจรรยาทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงให้ยกเลิกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานจรรยาตามพระราชบัญญัติจรรยาทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๓๓ และแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นเจ้าพนักงานจรรยา

๑. อธิบดีกรมตำรวจเป็นเจ้าพนักงานจรรยาทั่วราชอาณาจักร
๒. ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ หัวหน้าตำรวจภาค ผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจ รองหัวหน้าตำรวจภาค เป็นเจ้าพนักงานจรรยาในเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองตำรวจภาค
๓. ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บังคับการตำรวจจราจรเป็นเจ้าพนักงานจรรยาในเขตกรุงเทพมหานคร
๔. ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด หรือรองผู้บังคับการหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัดเป็นเจ้าพนักงานจรรยาในเขตอำนาจการรับผิดชอบและพื้นที่การปกครองตำรวจภูธรจังหวัด
๕. ผู้บังคับการตำรวจทางหลวงเป็นเจ้าพนักงานจรรยาในเขตทางหลวงที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบทั่วราชอาณาจักร
๖. ผู้กำกับการในกองตำรวจทางหลวง และสารวัตรในกองตำรวจทางหลวงเป็นเจ้าพนักงานจรรยาเฉพาะเขตทางหลวงที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ

๗. ผู้กำกับการ ๑ กองตำรวจน้ำ เป็นเจ้าพนักงานจราจรในเขตอำนาจรับผิดชอบ

๘. ผู้กำกับการ ๑ ผู้กำกับการ ๒ กองตำรวจรถไฟ เป็นเจ้าพนักงานจราจรในเขตอำนาจรับผิดชอบ

๙. ผู้กำกับการ ๑ ผู้กำกับการ ๒ ผู้กำกับการ ๕ กองบังคับการตำรวจจราจรเป็นเจ้าพนักงานจราจรในเขตอำนาจรับผิดชอบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๑๐. ผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจนครบาล รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจนครบาล รองผู้กำกับการ งานที่ ๑ (ศูนย์ควบคุมจราจรทางด่วน ๑) รองผู้กำกับการ งานที่ ๒ (ศูนย์ควบคุมจราจรทางด่วน ๒) รองผู้กำกับการ งานที่ ๓ (ศูนย์การควบคุมจราจรทางด่วน ๓) และรองผู้กำกับการ งานที่ ๔ (ศูนย์ควบคุมจราจรวิภาวดีรังสิตและทางพิเศษ) กองกำกับการ ๒ กองบังคับการตำรวจจราจร รองผู้กำกับการแผนก ๒ กองกำกับการ ๑ กองตำรวจน้ำ รองผู้กำกับการแผนก ๑ กองกำกับการ ๑ และสารวัตรแผนก ๑ กองกำกับการ ๒ กองตำรวจรถไฟ ผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร สารวัตรหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร หรือหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรทุกแห่งเป็นข้าราชการตำรวจสัญญาบัตร แล้วแต่กรณี เป็นเจ้าพนักงานจราจรเฉพาะตามความใน มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๓๓ มาตรา ๑๔๒ และมาตรา ๑๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ ในเขตอำนาจรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองของสถานีตำรวจนั้นๆ

๑๑. ผู้กำกับการอำนวยการ สารวัตรงานที่ ๓ กองกำกับการอำนวยการ กองบังคับการตำรวจจราจร เป็นเจ้าพนักงานจราจรเฉพาะตามความในมาตรา ๑๙ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๓๓ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ สารวัตรในกองกำกับการ ๑ สารวัตรในกองกำกับการ ๒ สารวัตรงานที่ ๒ และสารวัตรงานที่ ๓ กองกำกับการ ๕ กองบังคับการตำรวจจราจร เป็นเจ้าพนักงานจราจรเฉพาะความในมาตรา ๑๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ซึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ผู้รักษาการในตำแหน่ง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งดังกล่าวแล้วทุกตำแหน่งด้วย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ.๒๕๓๘

พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกรมการขนส่งทางบก

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ หรือสั่งให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 102 ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับ 4) พ.ศ.2535 อธิบดีกรมการขนส่งทางบกออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ หรือสั่งให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“การตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา” หมายความว่า การตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด

“การตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท” หมายความว่า การตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณสารแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะ

ข้อ 2 ให้ผู้ตรวจการและตำรวจต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ หรือสั่งให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารอันเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอยู่ในร่างกายหรือไม่

(1) ผู้ตรวจในกองตรวจการขนส่ง กรมการขนส่งทางบก มีอำนาจทั้งในเขตมหานคร และในเขตอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร

(2) ผู้ตรวจการในสำนักงานขนส่งเขตพื้นที่ สำนักงานขนส่งจังหวัดและสำนักงานขนส่งจังหวัดสาขา มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(3) สารวัตรใหญ่ หรือสารวัตรสถานีตำรวจนครบาล หรือผู้ที่มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(4) พนักงานสอบสวนของกองบังคับการตำรวจจราจร ซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่รองสารวัตรขึ้นไปหรือผู้ที่มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(5) ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัด หรือผู้ปฏิบัติราชการแทน ซึ่งเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนในกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนั้น มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(6) สารวัตรใหญ่หรือสารวัตร หรือหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอหรือผู้ที่มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(7) สารวัตรใหญ่หรือสารวัตร หรือหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอหรือผู้ที่ยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(8) สารวัตรหรือหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรตำบล หรือผู้ที่ยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(9) พนักงานสอบสวนของกองบังคับการตำรวจทางหลวง ที่มีตำแหน่งตั้งแต่รองสารวัตรขึ้นไปหรือผู้ที่มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

ข้อ 3 วิธีการตรวจ หรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดให้ถือปฏิบัติดังนี้

(1) เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบ ให้ใช้เครื่องตรวจระดับแอลกอฮอล์ในเลือด โดยวิธีเป่าลมหายใจ (Breathalyzer) และสามารถอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

(2) วิธีการตรวจหรือทดสอบ ให้ถือปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องตรวจแต่ละชนิด

(3) ระดับเกณฑ์มาตรฐานของแอลกอฮอล์ที่ยอมให้มีในเลือดในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถต้องไม่เกิน 80 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าผู้รับการตรวจเป็นผู้เสพสุรา

ข้อ 4 วิธีการตรวจหรือทดสอบหาระดับ หรือปริมาณสาร แอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีน ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(1) เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบ ให้ใช้ " ชุดน้ำยาตรวจยาม้าในปัสสาวะ ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข " หรือเครื่องมือตรวจสอบโดยวิธี Immunoassay ซึ่งเป็นวิธีที่ยอมรับโดยสากล

(2) อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเก็บปัสสาวะ ให้ใช้ขวดแก้ว หรือขวดพลาสติกปากกว้าง พร้อมฝาปิดขนาดบรรจุประมาณ 60 มิลลิลิตร โดยขวดที่นำมาใช้ต้องสะอาดและแห้ง และให้มีฉลากและกระดาษกาว เพื่อใช้สำหรับปิดผนึกขวดตัวอย่างปัสสาวะด้วย

(3) วิธีเก็บปัสสาวะ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(ก) จัดให้มีผู้ควบคุมการถ่ายปัสสาวะของผู้รับการตรวจทุกครั้งทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำใดๆ ที่ทำให้ปัสสาวะนั้นเกิดการเจือจาง หรือสลับเปลี่ยนตัวอย่าง

(ข) ให้บันทึกหมายเลขประจำขวด และชื่อ-สกุล ของผู้รับการตรวจสอบ บนฉลากปิดขวดเก็บปัสสาวะ

(ค) ให้ขวดแก้วผู้รับการตรวจ นำไปถ่ายปัสสาวะจำนวนประมาณ 30 มิลลิลิตร หรือครึ่งขวด

(4) ในกรณีที่ใช้ชุดน้ำยาตรวจยาม้าในปัสสาวะของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบให้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตรวจหรือทดสอบตามที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กำหนดไว้แนบท้ายประกาศนี้

เมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตรวจหรือทดสอบตามวรรคแรกครบถ้วนถูกต้องแล้ว ปรากฏว่าน้ำยาชั้นล่างเปลี่ยนสีเหลืองเป็นสีม่วงแดงแสดงว่าผู้รับการตรวจเป็นผู้เสพยาเมทแอมเฟตามีน

(5) ในกรณีที่ตรวจหรือทดสอบโดยใช้เครื่องมือตรวจสอบโดยวิธี immunoassay ให้ถือปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องมือแต่ละชนิด และผลการตรวจพบว่ามีแอมเฟตามีน หรือเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะในปริมาณตั้งแต่ 1 ไมโครกรัม/มิลลิลิตรขึ้นไปถือว่าผู้รับการตรวจเป็นผู้เสพยาเมทแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีน

ข้อ 5 ในกรณีที่ผู้รับการตรวจได้แจ้งผลการตรวจหรือทดสอบของเจ้าพนักงานให้เจ้าพนักงานรับนำตัวผู้รับการตรวจส่งไปยังสถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการที่สามารถยืนยันความถูกต้องของการตรวจที่ใกล้ที่สุดทันที

ข้อ 6 สถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการที่สามารถตรวจยืนยันผลและความถูกต้องของการตรวจ ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งผลการตรวจของเจ้าพนักงานในข้อ 3 ได้แก่

- (1) สถาบันนิติเวชวิทยา หรือกองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ
- (2) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
 - (ก) กองวิเคราะห์วัตถุเสพติด และกองพิษวิทยา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
 - (ข) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 1 จังหวัดสงขลา
 - (ค) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 2 จังหวัดชลบุรี
 - (ง) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 3 จังหวัดนครราชสีมา
 - (จ) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 4 จังหวัดขอนแก่น
 - (ฉ) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 5 จังหวัดเชียงใหม่
 - (ช) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 6 จังหวัดพิษณุโลก
- (3) สำนักงาน ป.ป.ส.

ข้อ 7 สถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการที่สามารถตรวจยืนยันผลและความถูกต้องของการตรวจ ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งผลการตรวจของเจ้าพนักงานในข้อ 4 ได้แก่

- (1) สถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการตามข้อ 6
- (2) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
 - (ก) โรงพยาบาลในสังกัดกรมการแพทย์ เช่น โรงพยาบาลธัญญารักษ์ โรงพยาบาลราชวิถี
 - (ข) โรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป (โรงพยาบาลจังหวัด)

ข้อ 8 เพื่อให้การตรวจหรือทดสอบตามประกาศนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการแพทย์ และรัดกุมมากยิ่งขึ้น ฉะนั้น ในการออกปฏิบัติการเพื่อทำการตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณสารอันเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท จากผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่แต่ละครั้ง ให้ออกปฏิบัติการร่วมกับผู้ที่มีความรู้ความชำนาญจากสถานตรวจพิสูจน์ของทางราชการตามที่ระบุไว้ในข้อ 6 และ ข้อ 7 อย่างน้อยหนึ่งคนทุกครั้ง

ข้อ 9 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2535

(ลงชื่อ) บันเทิง วัฒนศิริธรรม

(นายบันเทิง วัฒนศิริธรรม)

อธิบดีกรมการขนส่งทางบก

บ
น
เ
น
ง

ประกาศกรมการขนส่งทางบก

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพยา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ หรือสั่งให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับ การตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่ (ฉบับที่ ๒)

ตามที่ได้มีประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพยาหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่ ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้แล้ว นั้น

เนื่องจากกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ได้ประชุมพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพยา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทแล้ว มีความเห็นเป็นที่ยุติว่า สมควรแก้ไขปรับปรุงในรายละเอียดดังกล่าวให้ครบถ้วนถูกต้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ประกอบกับคณะกรรมการการคมนาคม สภาผู้แทนราษฎรได้มีมติให้ถือปริมาณแอลกอฮอล์ ๕๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่ ฉะนั้น เพื่อให้การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบและกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบเป็นไปโดยถูกต้องเหมาะสม และเป็นไปตามมติคณะกรรมการการคมนาคม สภาผู้แทนราษฎร และเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๒ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๓๕ อธิบดีกรมการขนส่งทางบกออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบอันเกิดจากการเสพยา หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกำหนด

เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๓ แห่งประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่ ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓ วิธีการตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดให้ถือปฏิบัติดังนี้

(๑) เครื่องมือและอุปกรณ์ ที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบ ให้ใช้เครื่องตรวจระดับแอลกอฮอล์ในเลือดโดยวิธีเป่าลมหายใจ (BREATH ANALYZER TEST) และสามารถอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

(๒) วิธีการตรวจหรือทดสอบ ให้ถือปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องตรวจแต่ละชนิด

(๓) ระดับเกณฑ์มาตรฐาน ของแอลกอฮอล์ที่ยอมให้มีในเลือด ในขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถต้องไม่เกิน ๕๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ดังนั้น เมื่อตรวจสอบตามวิธีการในข้อ๓ (๒) แล้วอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า ๕๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าผู้รับการตรวจเป็นผู้เสพสุรา”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ แห่งประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหรือทดสอบหรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่ ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๕ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน”

“ข้อ ๕ ในกรณีผู้รับการตรวจได้แจ้งผลการตรวจ หรือทดสอบของเจ้าพนักงาน ให้เจ้าพนักงานผู้ทำการตรวจหรือทดสอบดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีได้แจ้งผลการตรวจ หรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด ให้ผู้ทำการตรวจหรือทดสอบรีบนำตัวผู้รับการตรวจส่งไปยังสถานตรวจพิสูจน์ของสวนราชการที่สามารถยืนยันความถูกต้องของการตรวจที่ใกล้ที่สุดทันที

(๒) กรณีได้แจ้งผลการตรวจหรือทดสอบหาระดับ หรือปริมาณแอมเฟตามีนในปัสสาวะให้ผู้ทำการตรวจหรือทดสอบบรรจุปัสสาวะของผู้รับการตรวจนั้นลงในอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับ

เก็บปัสสาวะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔(๒) และปิดให้สนิท พร้อมทั้งฉีกหีบด้วยฉลากปิดปากขวด โดยมีลายมือชื่อของผู้ทำการตรวจและผู้รับการตรวจกำกับไว้ด้วย และเมื่อดำเนินการดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ทำการตรวจรีบจัดส่งตัวอย่างปัสสาวะนั้นไปยังสถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการที่ใกล้ที่สุดทันที"

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๖ แห่งประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่ รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่ ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๕ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๖ สถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการที่สามารถตรวจยืนยันและความถูกต้องของการตรวจในกรณีที่มีข้อโต้แย้งผลการตรวจหรือทดสอบของเจ้าพนักงานในข้อ ๓ ได้แก่

- (๑) สถาบันนิติเวชวิทยา หรือกองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ
- (๒) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
 - (ก) กองวิเคราะห์วัตถุเสพติด และกองพิษวิทยา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
 - (ข) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ขอนแก่น
 - (ค) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ชลบุรี
 - (ง) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เชียงราย
 - (จ) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เชียงใหม่
 - (ฉ) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ตรัง
 - (ช) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์นครราชสีมา
 - (ซ) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์พิษณุโลก
 - (ณ) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์สงขลา
 - (ญ) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์อุบลราชธานี
- (๓) สำนักงาน ป.ป.ส."

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๘ แห่งประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่ ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๕ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๘ เพื่อให้การตรวจหรือทดสอบตามประกาศนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง เหมาะสมตามหลักวิชาการแพทย์และรัดกุมมากยิ่งขึ้น ฉะนั้น ในการออกปฏิบัติการเพื่อทำการ ตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณสารอันเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ ประสาท จากผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละครั้ง ให้ ออกปฏิบัติการร่วมกับผู้ที่มีความรู้ความชำนาญจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือสถานตรวจ พิสูจน์ของทางราชการตามที่ระบุไว้ใน ข้อ ๖ และข้อ ๗ อย่างน้อยหนึ่งคนทุกครั้ง”

ข้อ ๕ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๖

ศรีพร คำหมาย
อธิบดีกรมการขนส่งทางบก

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคล
หรือกลุ่มบุคคลใดมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๓ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“การตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติด” หมายความว่า การตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณของสารเสพติดอันเกิดจากการเสพยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

“ผู้รับการตรวจหรือทดสอบ” หมายความว่า ผู้รับการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติด

ข้อ ๒ การตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดให้ตรวจหรือทดสอบจากปัสสาวะ โดยให้ปฏิบัติตามวิธีการตรวจหรือทดสอบของชุดน้ำยาตรวจหรือเครื่องมือแต่ละชนิด

ข้อ ๓ การเตรียมการในการตรวจหรือทดสอบให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

(๑) จัดให้มีบริเวณสำหรับตัวผู้เข้ารับการตรวจหรือทดสอบ เพื่อดำเนินการตรวจหรือทดสอบหรือเก็บปัสสาวะภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นแห่งกรณี เพื่อให้การตรวจหรือทดสอบหรือเก็บปัสสาวะเสร็จสิ้นไปโดยเรียบร้อยและเก็บไว้ในสถานที่มิดชิดจากบุคคลภายนอก

(๒) จัดให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยในการตรวจหรือทดสอบเพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและทันเหตุการณ์ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าพนักงาน

(๓) จัดให้มีอุปกรณ์ในการเก็บปัสสาวะ โดยให้ใช้ขวดแก้วหรือขวดพลาสติกปากกว้างพร้อมฝาปิด ขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า ๖๐ มิลลิลิตร โดยขวดที่นำมาใช้ต้องสะอาดและแห้ง และให้มีฉลากและกระดาษกาวเพื่อให้สำหรับปิดผนึกขวดตัวอย่างปัสสาวะด้วย

ข้อ ๔ วิธีเก็บปัสสาวะให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

(๑) จัดให้มีผู้ควบคุมการถ่ายปัสสาวะของผู้รับการตรวจหรือทดสอบทุกครั้งทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำใดๆที่ทำให้ปัสสาวะเกิดการเจือจาง หรือสับเปลี่ยนตัวอย่าง

(๒) ให้นำบันทึกหมายเลขประจำขวด และชื่อ นามสกุล ของผู้รับการตรวจหรือทดสอบ บนฉลากปิดขวดเก็บปัสสาวะ

(๓) ให้ขวดแก่ผู้รับการตรวจหรือทดสอบ นำไปถ่ายปัสสาวะจำนวนประมาณ ๓๐ มิลลิลิตร

ข้อ ๕ วิธีการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดในเบื้องต้นให้ถือปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือหรือชุดน้ำยาตรวจสอบดังต่อไปนี้

(๑) ชุดน้ำยาตรวจหรือทดสอบของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ โดยให้ถือปฏิบัติตามคู่มือวิธีการตรวจสอบของชุดน้ำยาตรวจสอบของหน่วยงานนั้น

(๒) ชุดตรวจหรือเครื่องมือตรวจสอบโดยวิธี Immunoassay โดยให้ถือปฏิบัติตามคู่มือวิธีการตรวจสอบของชุดตรวจหรือเครื่องมือแต่ละชนิด

ข้อ ๖ ในกรณีที่ตรวจหรือทดสอบในเบื้องต้นตามข้อ ๕ พบว่าบุคคลนั้นอาจเป็นผู้เสพยาเสพติดให้โทษ ให้เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จัดบันทึกข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ภูมิลำเนา หรือสถานที่ที่อยู่ที่สามารถจะเรียกตัวหรือออกหมายเรียกมาเพื่อดำเนินคดีได้เมื่อมีการตรวจสอบยืนยันผลตามข้อ ๘ แล้วพบว่าเป็นผู้มีสารเสพติดในร่างกาย

ข้อ ๗ ในการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดในเบื้องต้นนั้น เมื่ออ่านผลแล้วปรากฏว่าให้ผลบวกตามคู่มือวิธีการตรวจตามเครื่องมือหรือชุดน้ำยาในการตรวจสอบในข้อ ๕ ให้ปิดเป็นความลับและให้เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าพนักงานที่ทำการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติด นำขวดปัสสาวะของผู้รับการตรวจหรือทดสอบนั้นปิดให้สนิทพร้อมทั้งปิดผนึกปากขวดด้วยแถบขาวโดยมีลายมือชื่อของเจ้าพนักงานหรือพนักงานที่ทำการตรวจหรือทดสอบกำกับไว้ และเมื่อดำเนินการดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ทำการตรวจหรือทดสอบกำกับไว้ และเมื่อดำเนินการดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ทำการตรวจหรือทดสอบรีบส่งตัวอย่างปัสสาวะไปยังสถานตรวจพิสูจน์ตามคำสั่งของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่องกำหนดสถานตรวจพิสูจน์ หรือโรงพยาบาลหรือมหาวิทยาลัยของรัฐเพื่อตรวจยืนยันผล

ข้อ ๘ เมื่อสถานตรวจพิสูจน์ โรงพยาบาลหรือมหาวิทยาลัยของรัฐได้รับขวดปัสสาวะตามข้อ ๗ และได้ดำเนินการตรวจยืนยันแล้ว ให้ถือเกณฑ์การตัดสินผลการตรวจพิสูจน์ว่าเป็นผู้มีสารเสพติดในร่างกาย ดังต่อไปนี้

(๑) กลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamines) และกลุ่ม MDMA (ยาอี) เมื่อตรวจพบว่ามีสารดังกล่าวอยู่ในปัสสาวะตั้งแต่ ๑ ไมโครกรัม/มิลลิลิตร ขึ้นไป

(๒) กลุ่มโอปิเอตส์ (Opiates) ได้แก่ เฮโรอีน มอร์ฟีน และฝิ่น เมื่อตรวจพบว่ามีสารมอร์ฟีนอยู่ในปัสสาวะตั้งแต่ ๓๐๐ นาโนกรัม/มิลลิลิตร ขึ้นไป

(๓) กลุ่มกัญชา เมื่อตรวจพบว่ามีสารออกฤทธิ์หรือกัญชา(Cannabinoids) อยู่ในปัสสาวะตั้งแต่ ๕๐ นาโนกรัม/มิลลิลิตร ขึ้นไป

(๔) กลุ่มโคเคน เมื่อตรวจพบว่ามีสารหรือเมตาบอไลต์ของโคเคน (Cocainemetabolites) อยู่ในปัสสาวะตั้งแต่ ๓๐๐ นาโนกรัม/มิลลิลิตร ขึ้นไป

ข้อ ๙ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ต่อการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสั่งให้ผู้ที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเสพยาเสพติดไปรับการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติด ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าพนักงาน ทั้งนี้ภายในระยะเวลาและสถานที่ที่เจ้าพนักงานกำหนดในคำสั่ง
ให้นำความในข้อ ๘(๑) - (๔) มาใช้บังคับในการตัดสินผลการตรวจพิสูจน์โดยอนุโลม
ข้อ ๑๐ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้น

ไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๓

(นายบัญญัติ บรรทัดฐาน)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ข้อกำหนดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
เรื่อง การดำเนินการบันทึกคะแนน อบรม ทดสอบผู้ขับขี่กระทำผิด
และพักใช้ใบอนุญาตขับขี่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดย มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๓๕ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ กำหนดการดำเนินการบันทึกคะแนน อบรม ทดสอบผู้ขับขี่ที่กระทำผิด และการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ไว้ ดังต่อไปนี้

การบันทึกคะแนน

ข้อ ๑ ให้ผู้มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจดังกล่าว บันทึกคะแนนไว้ด้านหลังใบอนุญาตขับขี่และในเครื่องบันทึกข้อมูล เมื่อผู้ขับขี่กระทำความผิดดังต่อไปนี้

๑.๑ บันทึกคะแนน ครั้งละ ๑๐ คะแนน (สิบคะแนน) โดยใช้อักษร A เป็นสัญลักษณ์ในข้อหา

(๑) ขับรถในลักษณะกีดขวางการจราจร

(๒) ขับรถบนทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันควร

๑.๒ บันทึกคะแนน ครั้งละ ๒๐ คะแนน (ยี่สิบคะแนน) โดยใช้อักษร B เป็นสัญลักษณ์ในข้อหา

(๑) แชนจ์รถในด้านซ้าย และไม่มีความปลอดภัย

(๒) แชนจ์รถเมื่อขึ้นทางชัน ขึ้นสะพาน ในทางโค้ง หรือแชนจ์รถในระยะสามสิบเมตรก่อนถึงทางข้าม ทางร่วมทางแยก วงเวียนหรือเกาะที่สร้างไว้ หรือแชนจ์รถเมื่อมีหมอก ฝน ฝุ่นหรือควัน จนไม่อาจเห็นทางข้างหน้าได้ในระยะหกสิบเมตร หรือแชนจ์รถเมื่อเข้าที่คับขันหรือเขตปลอดภัย หรือแชนจ์รถในที่มีเครื่องหมายแสดงเขตอันตราย

(๓) จอดรถในทางเดินรถหรือไหล่ทาง โดยไม่เปิดไฟในเวลาที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ

(๔) ขับรถแท็กซี่ปฏิเสธไม่รับจ้างบรรทุกคนโดยสาร

(๕) ขับรถแท็กซี่พาคคนโดยสารไปทอดทิ้งระหว่างทาง

๑.๓ บันทึக்கะแนน ครั้งละ ๓๐ คะแนน (สามสิบคะแนน) โดยใช้อักษร C เป็นสัญลักษณ์ในข้อหา

- (๑) ขับรถในขณะที่หย่อนความสามารถในอันที่จะขับ
- (๒) ขับรถประมาทหรือน่าหวาดเสียว
- (๓) ขับรถในลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดา
- (๔) ขับรถโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น
- (๕) ขับรถด้วยอัตราความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

๑.๔ บันทึக்கะแนน ครั้งละ ๔๐ คะแนน (สี่สิบคะแนน) โดยใช้อักษร D เป็นสัญลักษณ์ในข้อหา

- (๑) ไม่หยุดรถหลังเส้นให้รถหยุดตามสัญญาณจราจรไฟสีแดง หรือ เครื่องหมายจราจรสีแดงที่มีคำว่า "หยุด" (ขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟแดง)
- (๒) ขับรถในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น
- (๓) ขับรถก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ไม่หยุดรถและให้ความช่วยเหลือตามสมควร ไม่แสดงตัวและไม่แจ้งเหตุต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ใกล้เคียงทันที
- (๔) แข่งรถในทาง

การบันทึக்கะแนนตามวรรคหนึ่ง ให้บันทึกตามรูปแบบของใบอนุญาตขับรถ ของ กรมการขนส่งทางบก ดังนี้

- (ก) ใบอนุญาตขับขี่ที่มีช่องบันทึกความผิด ให้บันทึกไว้ในช่องบันทึกความผิด
- (ข) ใบอนุญาตขับขี่ที่ไม่มีช่องบันทึกความผิด ให้บันทึกไว้ในช่องข้อจำกัดการใช้
- (ค) ใบอนุญาตขับขี่ที่มีช่องต่ออายุ ลื่นอายุ นายทะเบียน ให้บันทึกไว้ในช่องต่ออายุ ลื่นอายุ นายทะเบียน

(ง) ใบอนุญาตขับขี่ชนิดที่มีหน่วยความจำ ให้บันทึกไว้ในหน่วยความจำ สำหรับใบอนุญาตขับขี่ตาม (ก),(ข),(ค) ให้ติดแถบเอกสารราชการตามแบบของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติไว้บนช่องที่กำหนดก่อนทำการบันทึกครั้งแรก รูปแบบการติดแถบเอกสารราชการไว้บนใบอนุญาตขับขี่และการบันทึக்கะแนน ให้เป็นไปตาม ภาคผนวก ก.

ให้ลบคะแนนที่บันทึกไว้ในเครื่องบันทึกข้อมูล เมื่อผู้ขับขี่นั้นไม่มีการกระทำผิดซ้ำ ภายในหนึ่งปีนับแต่กระทำผิดครั้งแรก

การอบรม ทดสอบผู้ขับขี่กระท่อม และ การพักใช้ใบอนุญาตขับขี่

ข้อ ๒ เมื่อผู้ขับขี่กระท่อมทำความผิดตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑ ซ้ำตั้งแต่สองครั้งเป็นต้นไปภายในหนึ่งปีนับแต่กระท่อมทำความผิดครั้งแรก ให้ผู้มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจดังกล่าว ดำเนินการอบรม ทดสอบผู้ขับขี่นั้น ตามที่กำหนดก่อนคืนใบอนุญาตขับขี่

ในการอบรม ทดสอบผู้ขับขี่ตามวรรคหนึ่งให้หน่วยงานที่พบการกระท่อมทำความผิดครั้งที่สองหรือครั้งที่ถัดไป เป็นผู้จัดการอบรม ทดสอบ ทั้งนี้ให้ผู้รับการอบรมมีสิทธิเลือกสถานที่อบรมโดยแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบทันที และให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามความประสงค์ของผู้รับการอบรมนั้นต่อไป

ข้อ ๓ การดำเนินการอบรม ทดสอบผู้ขับขี่ ตามข้อ ๒ ให้ดำเนินการอบรม ทดสอบดังต่อไปนี้

๓.๑ การอบรม ให้มีวิชา

- (๑) กฎหมายเกี่ยวกับการจราจร
- (๒) สาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจร
- (๓) ความรับผิดชอบของผู้ขับขี่ในทางแพ่งและทางอาญา
- (๔) มารยาท คุณธรรมและความมีน้ำใจในการขับรถ
- (๕) อื่นๆ ที่จำเป็นต่อปัญหาการจราจร

รวมเวลา ๓ ชั่วโมง

๓.๒ การทดสอบ ให้ทดสอบความรู้และความเข้าใจ ตามแบบทดสอบที่ผู้ดำเนินการอบรมจัดทำขึ้น ในกรณีทดสอบแล้วได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ให้มีการอบรมตามข้อ ๓.๑ แล้ว ทดสอบซ้ำจนกว่าจะผ่านการทดสอบ

ข้อ ๔ ให้กองบังคับการตำรวจจราจร หรือตำรวจภูธรจังหวัด หรือกองกำกับการในสังกัดกองตำรวจทางหลวง แล้วแต่กรณีที่ได้รับผิดชอบ ดำเนินการกำหนดวันเวลาและสถานที่อบรม ทดสอบ ผู้ขับขี่ที่กระท่อมทำความผิดซ้ำตามข้อ ๒ และเมื่อผ่านการอบรม ทดสอบ ตามข้อ ๓ แล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

๔.๑ รายงานผลการอบรม ทดสอบ ให้กองบัญชาการ หรือตำรวจภาค แล้วแต่กรณีทราบทุกกระยะ ๑ เดือน

๔.๒ เก็บรวบรวมข้อมูล และรายงานให้กรมการขนส่งทางบกหรือนายทะเบียนผู้ออกใบอนุญาตขับขี่ทราบ แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๕ เมื่อผู้ขับขี่กระท่อมทำความผิดตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑ และถูกบันทึกคะแนนไว้ด้านหลังใบอนุญาตขับขี่และหรือบนหน่วยความจำของใบอนุญาตขับขี่ที่ถูกยึด มีคะแนนรวมกันเกิน

กว่า ๖๐ คะแนน (หกสิบคะแนน) ภายในหนึ่งปี นับแต่กระทำผิดครั้งแรก ให้ผู้มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจดังกล่าว สั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่นั้น มีกำหนดครั้งละไม่เกิน ๙๐ วัน (เก้าสิบวัน)

ในระหว่างที่ผู้ขับขี่ถูกบันทึกคะแนนและถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจดังกล่าว ออกหนังสือรับรองการถูกบันทึกคะแนนและถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ ให้ผู้ขับขี่ไว้เป็นหลักฐาน โดยมีให้ถือว่าเป็นใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่

เมื่อครบกำหนดการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้ถูกพักใช้ใบอนุญาตขับขี่นำหนังสือรับรองการถูกบันทึกคะแนนและถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ตามวรรคสองไปแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่ใช้ใบสั่งหรือจับกุมผู้ขับขี่ เพื่อขอรับใบอนุญาตขับขี่คืน

แบบของหนังสือรับรองการถูกบันทึกคะแนนและถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ ให้เป็นไปตามภาคผนวก ข.

ข้อ ๖ ในการบันทึกคะแนน อบรม ทดสอบ หรือการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่นั้น ให้สถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่ใช้ใบสั่งหรือจับกุมผู้ขับขี่ ดำเนินการ ดังนี้

๖.๑ ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ส่งใบอนุญาตขับขี่พร้อมกับคำสั่ง ไปยังกองบังคับการตำรวจจราจร

๖.๒ ในเขตจังหวัดอื่น นอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ส่งใบอนุญาตขับขี่พร้อมกับคำสั่งไปยังตำรวจภูธรจังหวัด

๖.๓ ในเขตรับผิดชอบของกองตำรวจทางหลวง ให้ส่งใบอนุญาตขับขี่พร้อมกับคำสั่งไปยังกองกำกับการ ในสังกัดกองตำรวจทางหลวง แล้วแต่กรณี

เพื่อทำการบันทึกคะแนน เมื่อบันทึกคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ให้จัดส่งใบอนุญาตขับขี่คืนไปยังสถานีตำรวจหรือหน่วยงานตามวรรคหนึ่งในทันที แต่ทั้งนี้ ไม่เกิน ๕ วัน นับแต่วันที่ทำการบันทึกคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว

ข้อ ๗ ในการบันทึกคะแนน อบรม ทดสอบ หรือการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่นั้น ให้สถานีตำรวจ หรือหน่วยงานที่ใช้ใบสั่ง หรือจับกุมใบอนุญาตขับขี่ แจ้งให้กรมการขนส่งทางบกทราบ

ทั้งนี้ ให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

กำหนด ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๒

พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก

(ประชา พรหมนอก)

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

๒๐

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	ร.ต.อ.กิตติพงษ์ สิมมาลี
เกิดเมื่อวันที่	7 กุมภาพันธ์ 2507
สถานที่เกิด	อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	90/9 หมู่บ้านพุทธชาติ ต.บางรักใหญ่ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี โทร. บ้าน (02) 920-9946, มือถือ (01) 5558712
คุณวุฒิการศึกษา	- มัธยมศึกษาตอนต้น(ม.ศ.3) ร.ร.ละหานทรายรัชดาภิเษก อ.ละหานทราย จ.บุรีรัมย์ - มัธยมศึกษาตอนปลาย(ม.ศ.5) ร.ร.บุรีรัมย์พิทยาคม อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ - ปริญญาตรีนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม - นักเรียนอบรมนายตำรวจสัญญาบัตร กอน.รุ่นที่10
การรับราชการ	- พลตำรวจ ร.ร.ตำรวจนครบาล รุ่นที่57 - รองสารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง - รองสารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชัน - รองสารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลมักกะสัน - รองสารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม พ.ศ.2543 - ปัจจุบัน